Fără post și rugăciune nu ne putem mântui. Postul și rugăciunea sunt aripile sufletului prin care creștinul se înaltă la Dumnezeu. Rugăciunea aprinde dragostea de Dumnezeu și de aproapele, iar postul liniștește firea și luminează mintea. Prin post și rugăciune, patimile slăbesc, sufletul se inaripează, iar trupul, smerindu-se, se supune cu ușurință sufletului induhovnicit. Prin post și rugăciune, creștinul primește harul și ocrotirea lui Dumnezeu asupra sa, asupra familiei sale și asupra semenilor săi pentru care el se roagă.

GHERONTIE Arhimandritul

ÎNDRUMĂTORUL BUNULUI CREȘTIN

Arhimandrit GHERONTIE GHENOIU

ÎNDRUMĂTORUL BUNULUI CREȘTIN

Arhimandit GHERONTIE GHENOIU

ÎNDRUMĂTORUL BUNULUI CREȘTIN

Tipărit cu binecuvântarea Prea Fericirii Sale
TEOCTIST
Patriarhul României

Mânăstirea
SFÂNTUL NICOLAE - SITARU

redactori de specialitate:
Ierom. VARTOLOMEU BOGDAN
Preot Prof. NICOLAE BORDAŞIU
Îngrijitor de ediţie: Traian fratele

Consilier de specialitate:
ION CIUTACU

Drepturile de editare pentru această versiune aparţin
Editurii TRIADA
Telefon: 01/252.71.26

PREFAŢĂ

Prin voia lui Dumnezeu, ultimul deceniu al secolului nostru a adus poporului român darul libertăţii de manifestare a bimilenarei sale credinţe apostolice. Eliberarea din robia spirituală a urmat înlăturării minciunii din "locul prea înalt" şi mărturisirii adevărului descoperit prin Fiul lui Dumnezeu, Care spune: **«... adevărul vă va face liberi»**.

Aşa dar, în măsura în care vom mărturisi adevărul vom fi oameni cu adevărat liberi.

Cine însă ar putea mărturisi adevărul fără să-l cunoască sau fără să-l creadă?

Cartea părintelui Gherontie Ghenoiu: **Îndrumătorul Bunului Creştin** este o introducere în lumea miraculoasă a Adevărului revelat, concepută cu învăţături simple şi explicaţii practice pe înţelesul tuturor, căci asemenea famenului reginei Candachia nimeni nu poate înţelege profunzimea Adevărului fără a fi îndrumat.

Telefon: 01/232.71.26

Problema care confruntă la noi, în mod dramatic, generaţia sfarşitului de mileniu doi, cu creştini entuziaşti ca după orice eliberare dintr-o lungă robie spirituală, este chiar necunoaşterea şi improvizaţia care provoacă grave confuzii în înţelegerea şi trăirea Adevărului eliberator .

Necunoaşterea precisă a scopului vieţii omului pe pământ şi perspectiva ei exhatologică, necunoaşterea prezenţei reale a lui Hristos printre noi la Sfânta Liturghie şi în alte Sfinte Taine, necunoaşterea importanţei fundamentale a rugăciunii în formarea personalităţii creştine şi în creşterea duhovnicească, necunoaşterea multor altor învăţături esentiale ale credinţei noastre, generează în mintea unor oameni o imagine falsă a unui Dumnezeu imaginar, antropomorf tolerant până la nedreptate, cu slăbiciuni care-L fac mai "înţelegător" cu patimile noastre, căci "şi El a fost om".

Nu este oare aceasta o formă rafinată de idolarie: să crezi într-un Dumnezeu, Care se mai întâmplă să nu te vadă când greşeşti sau Care îţi mai admite pasiuni carnale dintr-o omenească solidaritate în slăbiciune?

Sau convingerea unora că libertatea însăşi este o virtute care dă satisfacţie aceluiaş Dumnezeu (imaginar) deoarece ea nu s-ar mai deosebi de libertatea morală, adevărata virtute care alege binele şi nu răul (căci aceasta din urmă este o robie), nu este tot o rătăcire bine ticluită, datorată necunoaşterii, improvizaţiei şi confuziei?

Iată de ce această carte se adresează multora care sunt chemaţi şi care aduce foloase celor puţini care sunt aleşi, căci ei răspund chemării cereşti.

Poate meditând astfel autorul a formulat titlul încredinţâdu-i de buna îndrumare a cărţii întâi pe creştinii buni, dornici de împlinirea virtuţilor, căci spune Mântuitorul: «dacă Mă iubiţi păziţi poruncile Mele».

Expunerea simplă pe înţelesul tuturor a unor învăţături dogmatice reprezentative pentru spiritualitatea ortodoxă, precum: scopul vieţii omului, pronia dumnezeiască în contextul libertăţii omului, harul Sfântului Duh, eshatologia, virtuţile teologice etc. precum şi prezentarea în aceeaşi manieră a ereziiilor mai vechi şi mai noi devenite şi mai periculoase în noul context social, sporesc valoarea duhovnicească a acestei cărţi, recomandând-o atât creştinilor începători cât şi celor cu alte staturi duhovniceşti.

EPISCOP-VICAR,
✝ Teodosie Snagoveanul

CUVÂNT ÎNAINTE

Au trecut deja 10 ani de la plecarea celui care ne-a îndrumat, susținut, certat și mângâiat, a celui care până în ultima clipă s-a îngrijorat și îngrijit de viitorul unui schit din câmpia Bărăganului, pe care-l considera copilul și ucenicul său. În semn de respect pentru păstorul lor sufletesc, viețuitorii Mănăstirii " Sfântul Nicolae " - Sitaru s-au străduit să tipărească această lucrare a bunului Părinte, lucrare în care, ca un harnic econom, a adunat tot ceea ce a considerat necesar a fi cunoscut de un bun creștin. Spre deosebire de alți călugări, cărora Duhul Sfânt i-a îndemnat să se ocupe de mari probleme de teologie și viață duhovnicească, bunul nostru Părinte a fost preocupat, în special, de lucruri practice, absolut necesare, pentru o adevărată viață creștină în toate momentele și amănuntele sale. Impresionează modul în care bunul Părinte învață cum să te spovedești, cum să te pregătești pentru împărtășire,

cum să te rogi, cum să scrii un pomelnic, cum să-i pomeneşti pe cei adormiţi şi multe alte amănunte care sunt de folos unui bun creştin.

Părintele nu evită însă învăţăturile de bază ale Bisericii Ortodoxe, inserând în lucrarea sa " catehismul creştinului ortodox" al I.P.S. Irineu Mihălcescu - Mitropolitul Moldovei, pe care-l considera drept cea mai bună şi explicită carte de învăţătură.

În întreaga sa viaţă bunul Părinte nu a încetat să arate care este marele pericol reprezentat de secte pentru Biserica şi neamul românesc, luptând prin exemplul său şi prin cuvintele sale împotriva lor. El spunea : " Cele mai importante mijloace de combatere a sectelor sunt : slujbele frumoase, făcute cu evlavie în biserică; buna comportare a păstorilor de suflete; milostenia la săraci şi văduve din contribuţia preotului şi a credincioşilor; predici dogmatice şi morale de bună calitate; spovedania deasă; catehizarea credincioşilor şi a tineretului în fiecare săptămână; vizitarea la domiciliu a fiecărui credincios; vizitarea mănăstirilor şi a preoţilor iscusiţi în cele duhovniceşti; întreruperea oricărui contact cu sectanţii şi cu adunările lor şi altele".

Această lucrare a Părintelui Gherontie n-a putut vedea lumina tiparului în timpul de tristă amintire a dominaţiei ateismului, ea circulând în cărţi dactilografiate sau copii xerox.

După schimbările petrecute în ţara noastră lipsa mijloacelor materiale ne-a determinat să amânăm până acum tipărirea acestei cărţi, când ajutoarele bunilor creştini ne-au pus la dispoziţie cele necesare.

Mulţumim pe această cale tuturor acelora care fie material, fie prin munca lor gratuită, fie prin înlesnirile făcute au făcut posibilă apariţia acestei cărţi.

Cuvântul înainte la această carte trebuia să fie scris de către P.S. Roman Ialomiţeanu, noul ctitor al mănăstirii "Sfântul Nicolae" - Sitaru , dar plecarea lui fulgerătoare dintre noi ne-a lipsit de aceasta, noi nefăcând altceva decât să-i urmăm indicaţiile privind redactarea şi să-i primim binecuvântarea.

Mulţumim Bunului Dumnezeu că s-a îndurat de rugăciunile celor doi fii ai mănăstirii "Sfântul Nicolae" - Sitaru şi ne-a poruncit nouă, nevrednice slugi, să împlinim dorinţa lor.

Arhimandritul DAMIAN
Stareţul Mănăstirii " Sântul Nicolae"
Sitaru (Balamuci)

ÎN LOC DE PREFAŢĂ

Această lucrare izvorâtă din potirul florilor duhovniceşti ce au împodobit şi înmiresmat viaţa plină de har dumnezeiesc a Sfinţilor Părinţi, al căror exemplu de îngerească trăire şi îndemn la virtute cheamă cu atâta putere sufletele credincioase la Dumnezeu, ne este de mare folos.

Ceea ce m-a îndemnat la această duhovnicească lucrare a fost grija părintească pe care o port fiilor mei sufleteşti şi tuturor acelora care doresc să-L afle pe Dumnezeu, pentru a urma voinţei Lui şi a se uni cu El în duh.

Ca monah, preot şi duhovnic am putut să-mi dau seama de lipsurile pe care le au credincioşii în orientarea vieţii lor creştineşti.

O stare de totală indiferenţă stăpîneşte lumea, dând naştere egoismului, necredinţei şi viciilor de tot felul.

Unii dintre creştinii care se luptă împotriva acestei stări potrivnice sunt cuprinşi de felurite superstiţii, nemaiştiind care este adevărata cale ce duce sigur la mâtntuire, la Dumnezeu, şi cad în prăpastia pierzării.

Facă Bunul Dumnezeu ca aceste îndemnuri de suflet, mult folositoare să fie spre mângâierea şi buna orientare în viaţa creştină pentru cei care le vor citi şi le vor urma întru smerenia inimii cu daruire de sine, pentru sporul lor duhovnicesc.

Autorul.

CAPITOLUL 1

CHEMAREA OMULUI ÎN ACEASTĂ VIAŢĂ

Unde mergi tu?

Părinteasca grijă ca slujitor la altarul Domnului mă face să atrag atenţia fiilor mei sufleteşti, ca şi tuturor acelora care îşi doresc mântuirea, asupra felului lor de viaţă şi să-i îndemn pe fiecare să ia seama la sine însuşi, ca să vadă dacă drumul pe care merge duce la viaţă, la fericire sau la moarte, la veşnica osândă.

Să se ştie însă că numai gândul din care se naşte fapta bună ne duce la fericire, la Dumnezeu, şi cel mai puternic dintre gânduri, din care se nasc toate virtuţile, este gândul necontenit la moarte, la judecata viitoare, la iad şi la dumnezeiescul rai.

Lumea, prea puţin se gândeşte la aceste patru adevăruri veşnice. Să ne punem numai întrebarea: "pentru ce ne-a făcut Dumnezeu?"; apoi să ne gândim că trebuie să murim; că moartea ne poate veni în orice clipă; că de ultimul moment depinde viaţa noastră veşnică: fericită sau nefericită; că ne vom prezenta în faţa unui Judecător nepărtinitor, Care ne va cere socoteală de toată viaţa noastră trăită pe pământ.

Moartea, judecata, iadul şi raiul sunt puncte cardinale în orientarea creştină a vieţii noastre pământeşti; ele trebuie să ne stea viu şi permanent în minte şi în inimă!

Numai cu gândul la ele vom putea duce o viaţă curată, o viaţă creştină, ordonată, fără a căuta cu atâta nesaţ plăcerile de tot felul ale acestei vieţi, care sunt pricina osândirii noastre veşnice!

Gândind cu multă luare-aminte la deşertăcinea acestor plăceri nu vom mai avea pentru ele decât oroare şi dezgust.

Iubitul meu, te-ai gândit vreodată că nu eşti în lume decât pentru Dumnezeu? Pentru a-L vedea, pentru a-L iubi, a-L sluji şi a-L avea pentru totdeauna în viaţa cealaltă?

Iată, fiule, că mântuirea ta trebuie să fie scopul şi ţinta tuturor grijilor şi frământărilor tale. Deci, singura ta grijă, care să te preocupe permanent, trebuie să fie cum să te mântuieşti. Chiar de-ai fi stăpânitorul acestei lumi sau cel mai fericit decât toţi oamenii, eşti mai de plâns decât toţi dacă, neluând aminte la tine însuţi, te dai în braţele tuturor plăcerilor omeneşti. Că zice Scriptura: **«Ce-i foloseşte omului de-ar câştiga lumea toată iar sufletul şi-l-ar pierde!»** Ce le foloseşte acum, acelora pe care istoria îi aminteşte, arătând isprăvile lor generaţiilor următoare, dacă ei, uitând de sine cât au trăit pe acest pământ, au căzut în veşnica osândă?!

Când te vei înfăţişa înaintea judecăţii lui Dumnezeu, nu vei fi întrebat dacă ai fost bogat şi puternic, în această lume, şi prin aceasta ţi-ai dobândit nume mare, ci dacă te-ai trudit la toată fapta bună, ai dobândit virtutea prin care se lucrează mântuirea, dacă te-ai desăvârşit în viaţa ta creştină şi ai ajuns cu sufletul curat înaintea Făcătorului şi Mântuitorului tău.

Te-ai gândit vreodată că ceea ce te împiedică să-ţi câştigi mântuirea este păcatul? Dacă ştii lucrul acesta şi totuşi duci o viaţă plină de păcat, tu singur îţi eşti mare duşman, fiindcă tu preţuieşti mai mult plăcerile trecătoare ale păcatului decât fericirea veşnică pentru care eşti făcut. Tu, săvârşind păcatul, te lipseşti de locul pe care îl ai în Împărăţia Cerurilor, loc pe care l-ai primit prin jertfa cea sângeroasă de pe Golgota, adusă pentru tine de Însuşi Dumnezeu, Mântuitorul tău!

Nu te cutremuri gândind că Dumnezeu S-a pogorât din cer pentru tine ca să te ridice din păcat? Iar tu ce faci?

Dumnezeu S-a umilit şi S-a micşorat pentru tine, făcându-Se om a luat asupra Sa vina ta. Şi-a dat viaţa în chinuri, pe cruce, numai să te ridice din căderea ta! Şi tu ce faci?

O, nenorocit om! Cum nu iei seama la viaţa ta? Poate te îndoieşti de grozăvia păcatului? Nu-ţi dai seama că pentru o greşeală, pentru dulceaţa de o clipă a păcatului, pierzi cerul cu toată slava lui?

Adu-ţi aminte, frate creştine, cum a pedepsit Dumnezeu păcatul făpturilor cereşti (îngerii), păcatul mândriei: îndată ce a încolţit gândul în mintea lor şi dorinţa nesăbuită de a fi asemenea Celui Preaînalt, în aceiaşi clipă, pierzând îngereasca strălucire şi devenind duhuri întunecate, s-au prăbuşit năprasnic în adâncul iadului îngrozitor!

Adu-ţi aminte cum strămoşii noştri, Adam şi Eva, pentru un singur păcat, - **al neascultării** - mâncând din pomul oprit, pierdut fericirea Edenului şi nemurirea! Cădere groaznică, ale cărei urmări şi noi le purtăm în fiinţa noastră, iar pentru spălarea păcatului originar a trebuit să se verse dumnezeiescul Sânge!

Dacă Dumnezeu a pedepsit aşa rău un singur păcat, cum nu va pedepsi El atâtea păcate pe care tu le săvârşeşti zilnic, fără să te temi de El?! Şi cu atât mai vinovat eşti tu, care dobândind iertarea de atâtea ori, săvârşeşti mereu aceleşi păcate.

Te-ai gândit vreodată bine: ce e moartea? Ea este o despărţire de toate lucrurile acestei lumi. Când vei ajunge la ceasul acela, în care va trebui să laşi toate, nu vei avea nici plăceri şi nici griji ale vieţii pământeşti. Nimic din lumea acesta nu va mai putea să te ajute şi nu vei mai avea nimic!

De-ai fi avut în viaţă toate bunurile, ele nu te vor însoţi decât până la mormânt, unde toate şi pentru totdeauna te vor părăsi. Numai faptele te vor însoţi dincolo de mormânt, până în faţa Judecătorului celui drept şi acolo te vor ajuta nespus de mult! Căci va zice Domnul: **«Veniţi binecuvântaţii Tatălui meu, moşteniţi împărăţia cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând am fost şi Mi-aţi dat să mănânc; însetat am fost şi Mi-aţi dat să beau; străin am fost şi M-aţi primit; gol am fost şi M-aţi îmbrăcat; bolnav am fost şi M-aţi cercetat; în temniţă am fost şi aţi venit la Mine».**

Iubitul meu, dacă moartea ne lipseşte de toate bunătăţile acestei lumi, de care ne folosim foarte puţin timp, de ce să le căutăm cu atâta nesaţ, punându-ne chiar viaţa în primejdie pentru ele? Iar dacă le-am dobândit, de ce să ne legăm cu sufletul atât de mult încât să fim robiţi de ele? N-ar fi mai bine ca pe aceste bunuri trecătoare să le transformăm în bunuri nepiritoare, făcându-ne din ele comori în ceruri? Să le împărţim, cu inimă bună, la cei lipsiţi şi lepădându-ne cu totul de ele să ne lipim inima de Dumnezeu, Binefăcătorul şi Ocrotitorul nostru.

Iubitul meu, fă lucrul acesta chiar acum, şi fă-l degrabă, fără a sta la îndoială că nu vei fi răsplătit! Te îndemn să-l faci acum fiindcă la sfârşitul vieţii tale nu-l vei mai putea face aşa de uşor, pentru că n-ai să poţi părăsi ce-ai stăpânit cu patimă o viaţă întreagă! Iar în faţa lui Dumnezeu nu vei avea nici un merit, fiindcă această lepădare va fi fără voia ta; se poate spune mai curând că bunurile pământeşti te-au părăsit pe tine, nu tu pe ele.

Să mai şti şi aceasta, că lepădarea de bunăvoie de bunurile pământeşti şi de plăcerile vieţii este un mijloc sigur prin care scapi de frica morţii. Vei trece liniştit din această viaţă în cea de dincolo neavând nimic care să te lege de cele pământeşti; şi vei părăsi cu bucurie ceea ce în viaţă ai lepădat. Eliberat astfel de toate, sufletul tău zboară cu uşurinţă spre slăvile cereşti, la Dumnezeul îndurării şi al milostivirii după care a însetat mereu!

Departe de a te teme de clipa despărţirii, de clipa cea din urmă, te vei bucura de ea şi o vei aştepta ca pe o mare fericire a inmii tale, pentru că este clipa când te aşteaptă dumnezeiasca răsplată pentru toate ostenelile şi binefacerile tale.

Tu te-ai eliberat de toate grijile vieţii, lipsindu-te de toate bucuriile şi bunurile ei, pentru dragostea lui Dumnezeu cea mare!

Tu I-ai dat lui Dumnezeu tot ce ţi-a dăruit El, însăşi viaţa ta!

Întru-un cuvânt te-ai lipsit de toate pentru a-L vedea pe El şi numai pe El întru toată slava strălucirii Sale!

Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Care ne-a iubit atât de mult luând asupra Sa vina păcatelor noastre şi ispăşind El în locul nostru, ne zice: **«Cei ce vor părăsi toate în viaţă pentru dragostea Mea, însutit vor primi şi fericirea veşnică vor dobândi»**. Nu atârnă decât de tine să primeşti aceste dumnezeieşti învăţături şi

făgăduinţe. Ce ar putea să te împiedice să iei o hotărâre atât de sfântă? Te îndoieşti tu de venirea morţii? De atâtea ori ai văzut murind tineri şi bătrâni.

Închipuieşte-ţi starea în care vei fi când vei muri: copleşit de durerile bolii, aproape fără mişcare şi lipsit de cunoştinţă, cu un preot lângă tine cu epitrahilul pe el şi cu Sfânta Cruce în mână, pregătindu-te pentru ultima clipă! Ce schimbate îţi vor fi simţirile atunci, faţă de cele pe care le ai acum! În locul simţămintelor vinovate de acum, atunci nu vei avea, amintindu-ţi de ele decât dispreţ şi amărăcine. O adâncă părere de rău te va cuprinde de timpul pe care l-ai pierdut în zadar şi nu l-ai folosit pentru mântuirea ta! Sigur te vei osândi pentru cele săvârşite în trecut dar atunci va fi prea târziu!

Pentru a te pătrunde acest adevăr şi a scoate din el toate foloasele pe care le poţi avea, cumpăneşte cu luare-aminte, înaintea lui Dumnezeu şi a conştiinţei tale, la ce ai să faci când vei muri. Dacă ar fi să mori astăzi, ai vrea să faci vreo faptă care nu-i place lui Dumnezeu? Spovedania şi împărtăşania nu te-au făcut să te gândeşti mai serios la moarte? Conştiinţa ta nu te mustră pentru faptele rele?

Fiule, concentrează-ţi adâncul inimii şi îndreaptă-ţi purtarea! Ai vrea să mori în starea în care te găseşti acum? Dacă doreşti să vină o vreme când o să te gândeşti la tine, cum poţi trăi liniştit într-o stare în care n-ai vrea să mori?

Nu te înşela! Dacă va mai trece mult timp fără să-ţi îndrepţi viaţa, nu-ţi va rămâne decât să te temi, că în ceasul morţii nu vei mai avea răgaz de căinţă. Atunci Dumnezeu, Care ţi-a făgăduit iertarea greşelilor, nu este deloc dator să-ţi dea timp să te pocăieşti, fiindcă l-ai pierdut pe cel pe care l-ai avut.

Pocăinţa în ceasul morţii este nesigură. Sfântul Apostol Pavel zice: **«Nu vă înşelaţi, fraţilor, nu-şi bate nimeni joc de Dumnezeu! Ceea ce omul va semăna în viaţă, aceea va secera la moarte; şi cel ce trăieşte în nelegiuire în ea va şi muri!»**

Starea de aparentă mulţumire pe care o dau tinereţea şi sănătatea face ca cea mai mare parte dintre oameni să fie surprinşi de moarte pentru că ea vine pe neaşteptate, de cele mai multe ori. Pentru aceasta Domnul zice: **«Fiţi gata, că nu ştiţi nici ziua şi nici ceasul întru care Fiul Omului va veni!»**

Din cele ce se petrec în toate zilele vedem că nu-i nimeni care să nu fie înşelat în ceea ce priveşte pregătirea pentru ceasul din urmă. Chiar bolnavii cei mai deznădăjduiţi îşi închipuie că mai au câteva zile de trăit, deşi nu le-a mai rămas nici o clipă de viaţă. Ce să mai zicem de aceia a căror sănătate deplină pare că-i pune la adăpost de venirea neaşteptată a morţii? Şi câţi sunt loviţi de moarte năprasnică! Asemenea cazuri se petrec zilnic şi s-ar putea să fii lovit şi tu pe neaşteptate de o asemenea moarte!

Dacă moartea năprasnică este atât de îngrozitoare, încât şi cei drepţi se tem de ea, cu atât mai înfricoşătoare este pentru cel păcătos. Sosirea acelei clipe, la care niciodată nu s-a gândit, îi pricinuieşte o mare spaimă.! Felurite gânduri de care este frământat, îl fac să-şi piardă liniştea. Trebuinţa neapărată de a părăsi totul, despărţirea sufletului de trup, viaţa de dincolo în care este gata să intre, asprimea judecăţii lui Dumnezeu înaintea căreia merge să se înfăţişeze, intrarea în veşnicie, toate îl întristează, îl chinuiesc, îl copleşesc şi îl aruncă într-o cumplită deznădejde! În orice parte îşi întoarce privirea, nu vede decât groază şi teamă!

Dacă se uită spre cer Îl vede pe Dumnezeu, mâniat, cu trăznetul în mână, gata să-l arunce pe creştetul lui nelegiuit!

Dacă se uită spre pământ se înspăimântă de apropierea gropii şi-l cuprinde groaza de mormânt şi de iad!

Dacă îşi priveşte trecutul, toate păcatele, chiar şi cele ascunse, i se înfăţişează şi se îngrozeşte de mulţimea şi greutatea lor!

Sfânta Împărtăşanie de care i se vorbeşte şi este îndemnat s-o primească, îi aduce aminte de împărtăşirea, în viaţă, cu nevrednicie, fiind un nelegiuit! Ceea ce îl tulbură cel mai mult este însă vederea lui Dumnezeu, Care S-a răstignit pentru el şi ale Cărui răni hotărăsc condamnarea lui! Toate acestea îl aruncă într-o spaimă de neînchipuit; îi ia şi ultima picătură de tărie ce ia mai rămas pentru pocăinţa lui şi-l aruncă în prăpastia celei mai adânci deznădejdi!

Iată în ce stare se găseşte păcătosul lovit de moarte pe neaşteptate!

Iubitul meu, în tot momentul să te gândeşti bine şi să te pregăteşti de moarte, fiindcă de această pregătire depinde ca viaţa ta

veşnică să fie fericită sau nefericită; aşa cum vei fi până atunci, aşa vei fi în veci. Fiindcă, fără îndoială, trebuie să mori, chiar dacă nu ştii când vine moartea, şi fiindcă de felul în care te va găsi ea,va fi viaţa ta veşnică; nu-mi rămâne decât să te învăţ chipul în care să te pregăteşti de moarte aducându-ţi aminte de ceea ce-ţi spune Ecclezizastul: **«Fă degrabă, fără a sta la îndoială,binele pe care l-ai putea face, căci la moarte nu va mai fi vreme să te gândeşti la ea.»** Pentru aceasta toate faptele tale să le faci ca şi cum ar trebui să mori astăzi, ca şi când fiecare clipă ar fi cea din urmă din viaţa ta! Pe toate cele lumeşti să le priveşti ca şi când ar trebui să mori atunci.

Când primeşti Sfânta Împărtăşanie să fie ca şi când te-ai împărtăşi pentru ultima dată în viaţa ta, fiindcă e sigur că tot va fi o mărturisire şi o împărtăşire pentru cea din urmă dată! Şi dacă vei trăi viaţa toată împodobită cu virtuţi, cu fapte plăcute lui Dumnezeu, vei avea o moarte de adevărat creştin.

Deprinde-te să trăieşti o viaţă după voinţa lui Dumnezeu săvârşind tot binele, căci în pragul morţii va fi greu sau chiar imposibil să-l mai faci! Pentru ca să ai parte de o moarte creştinescă, fă aceste trei lucruri:

1 - ia-ţi în fiecare lună o zi în care să cugeţi cu toată luarea aminte la moarte;

2 - când te-a curins vreo boală cât de neînsemnată pregăteşte-te ca şi cum ar veni sfârşitul tău;

3 - fă-ţi un prieten credincios care să te înştiinţeze fără ocol îndată ce vei fi în primejdie.

Acesta din urmă este cel mai bun sfat pe care ţi-l pot da, căci mulţi sunt luaţi pe neaşteptate de moarte, din pricină că n-au căutat un prieten adevărat care să vrea să facă acest lucru.

Te-ai gândit vreodată că după moarte vine şi judecata? Din clipa în care se desparte de trup, sufletul se înfăţişează înaintea tronului dumnezeiesc ca să dea socoteală de toată viaţa lui, să fie judecat fără drept de apel. Cât de înfricoşător este acest adevăr, când te gândeşti la el cu luare-aminte! Cel dintâi lucru la care ar trebui să cugeţi este singurătatea sufletului în clipa în care se înfăţişează înaintea judecăţii dumnezeieşti. Sufletul ajunge

singur în fața lui Dumnezeu, Care, în clipa aceea, este Judecătorul faptelor tale şi el trebuie să primească toată asprimea judecății Lui, toată pătrunderea înțelepciunii Lui în cercetarea cea mai aspră şi cea mai dreaptă care a fost vreodată, în aşteptarea sentinței hotărâtoare pentru viața lui veşnică, fără să aibă pe nimeni lângă el care să-i poată lua apărarea. Ce lucru groaznic pentru păcătosul, care nu s-a gândit decât cum să-şi satisfacă poftele, să se vadă chemat înaintea lui Dumnezeu, la Care s-a gândit prea puțin! Lipsit de toate plăcerile pe care le avea în viață, despuiat de toate bunurile în care el îşi pusese toată nădejdea, fără rangurile şi mărirea avute pe pământ, ajuns în culmea disperării, aşteaptă judecata lui Dumnezeu.

Urmează cercetarea aspră şi amănunțită pe care Dumnezeu o va face asupra tuturor faptelor sale. Va cerceta toate relele pe care le-a făcut față de alții prin vorbe şi fapte, va cerceta binele pe care n-a vrut să-l facă şi întrebuințarea în rău a darurilor avute de la Dumnezeu.

Groaznic e ceasul morții! Până şi sfinți, însuflețiți de înaltele simțiri dumnezeieşti, tot se temeau de moarte. Şi atunci, tu cum poți să fii liniştit şi să nu cugeți dacă ai făcut tot binele care trebuia făcut? Gândeşte-te că vei da seama în fața unui judecător de care nimic nu se poate ascunde. Ai putea să-ți ascunzi păcatul față de oameni, dar nu înaintea lui Dumnezeu!

Dumnezeu cunoaşte toate păcatele noastre şi este cu neputință să-L înşeli cu ceva! Toate dezvinovățirile vor fi nefolositoare, mai ales când ai în tine, **însuți cugetul tău**, un martor desăvârşit, care nu-ți îngăduie justificări.

După o cercetare amănunțită, aspră, dar dreaptă, Dumnezeu va rosti sentința hotărâtoare pentru viața ta veşnică.

Dacă eşti atât de nenorocit, încât să nu vezi grozăvia în care te-a aruncat păcatul, fii încredințat că vei fi osândit pe veci în muncile iadului.

Sfinții prooroci numesc ziua Judecății de Apoi, ziua mâniei şi a răzbunării lui Dumnezeu! **«Soarele,** zic, **se va întuneca , luna se va schimba în sânge, stelele vor cădea, pământul se va cutremura, mările se vor revărsa peste țărmuri spumegânde, stihiile se vor clătina**

şi-i vor face pe oameni să moară de groază, foc din cer se va coborî şi cea mai mare parte a pământului o va preface în cenuşă». «Îngerul Domnului va suna din trâmbiță şi, la sunetul ei, morții se vor scula şi vor veni la judecată; iar noi cei vii, care vom fi rămaşi atunci, zice Sfântul Apostol Pavel, **vom fi transformați într-o clipă şi vom fi răpiți în nori».** Trupurile drepților vor străluci ca soarele, iar trupurile celor răi vor avea o înfățişare îngrozitoare!

La judecată, toți cei din Adam vor învia, toți oamenii care au trăit pe acest pământ vor învia cu trupurile lor având toți aceeaşi vârstă, zice-se, ca la 30 de ani, complet sănătoşi, fără vreun beteşug, adică fără a fi şchiopi, ciungi, orbi, etc, cum au fost unii dintre ei în viață. Pricina de căpetenie a învierii corpurilor este ca aceste corpuri, care au luat parte de binele sau răul săvârşit de suflet, să ia parte şi la răsplată: bună sau rea.

Tu, care nu cauți decât să-ți satisfaci vinovatele plăceri, şi înlături cu multă grijă ceea ce nu este pe placul trupului plin de patimi dobitoceşti, nu te cutremuri de deapta judecată a lui Dumnezeu, de care nu vei scăpa în nici un chip?

Frate creştine, gândeşte-te la toate acestea şi pune început bun în viața ta cât mai ai timp, căci la judecată va zice Domnul celor înviați, pentru a da socoteală de faptele lor rele: **«Ce aş fi putut face pentru voi şi n-am făcut? Am lăsat slava Dumnezeirii Mele îmbrăcându-Mă în trup şi am venit la voi; v-am făcut cunoscută voința Tatălui Meu, Care M-a trimis, dar voi n-ați îndeplinit-o; am luat asupra mea păcatele voastre, dar voi ați fost nerecunoscători; Mi-am dat viața pentru voi, chinuit pe cruce, ca să vă răscumpăr din robia păcatului şi a morții, iar voi v-ați lepădat de Mine. Fiindcă voi nu ați vrut să Mă aveți Mântuitor, Mă aveți acum aspru şi neînduplecat Judecător!»**

Aceste cuvinte de tunet vor răsuna puternic în urechile lor umplându-i în urechile lor de groază şi disperare! După ce se va rosti sentința cea din urmă, osândiții, negăsind altă scăpare, vor dori să fie nimiciți, dar nu va fi aşa! Ei vor fi siliți să existe în veci ca să se împlinească, fără drept de apel, sentința. Un vârtej de flăcări îi va înconjura şi deschizându-se pământul sub piciarele lor vor fi aruncați în focul cel nestins.

ile se vor revărsa peste ţărmuri spumegânde, stihiile se vor clătina

Ai înţeles bine însemnătatea acestui adevăr de care nu te poţi îndoi fără să te lepezi de credinţă?

Dacă ai înţeles şi crezi, mai poţi trăi aşa cum trăieşti?

Te-ai gândit ce este iadul? Este un loc în care dreptatea dumnezeiască a hotărât să sufere pedeapsa cei care mor în păcate; este un loc de groaznice chinuri, unde cei osândiţi suferă neîncetat toate relele, chinurile şi durerile, fără mângâiere şi fără nădejde de scăpare sau de uşurare.

Nu se pot descrie chinurile iadului, nici cât de multe şi nici cât de groaznice sunt. Primul şi cel mai dureros chin este pedeapsa de a nu-L vedea pe Dumnezeu! Numai când sufletul va fi despărţit de trup vom vedea ce dureros este a nu-L vedea pe Dumnezeu!

Orbirea, din timpul vieţii, care ni-L ascunde pe Dumnezeu nemaifiind, atunci sufletul Îl va recunoaşte de singur Stăpân. După înclinarea pe care i-a dat-o Ziditorul său, el se va arunca cu toată râvna, de care e în stare, către acea Fiinţă, cu totul desăvârşită, Care este începutul şi sfârşitul nădejdilor sale. Se va simţi mereu respins cu multă asprime, deşi el va arde de dorinţa de a dobândi binele cel mare! Va încerca din nou, dar în zadar, pentru că niciodată nu-L va vedea pe Dumnezeu! Şi această stare aruncă sufletul într-o deznădejde înfiorătoare.

Închipuieşte-ţi un rege scos din toate bunurile sale, ajuns rob în altă ţară, în sărăcie, în temniţă întunecoasă, nu pentru câţiva ani, ci pentru toată viaţa. Atunci diavolii va râde de cel osândit şi-i vor zice batjocoritor: ***« Unde este Dumnezeul tău? Ai fost făcut să te bucuri în veci de vederea lui Dumnezeu! Ce s-a făcut cu Dumnezeu, Care avea să te facă fericit? L-ai pierdut! Şi încă pentru totdeauna! N-ai să-L mai vezi! N-ai să-L mai găseşti! Te vei chinui împreună cu noi în veci!»***

Poţi înţelege greutatea acestui chin? Să dea Dumnezeu să nu-l încerci niciodată!

Alt chin tot atât de greu este iuţimea focului viu care arde fără să se stingă vreodată.

Ascultă cel mai bun sfat pe care ţi-l pot da şi care este mijlocul cel mai folositor ca să te fereşti de păcat: când te simţi atins de patimă, adu-ţi aminte de iad; închipuie-ţi că vezi focul cel nestins şi diavolii care sunt gata spre a te chinui şi întreabă-te: ***« Oare merită ca pentru o plăcere trecătoare în viaţa aceasta să ard în veci?»***

lor vor fi aruncaţi în focul cel nestins.

Pe lângă puterea de a arde pe cei osândiţi fără să-i mistuiască, focul iadului o mai are şi pe aceea de a-i arde cu puteri şi dureri după măsura păcatelor, potrivit hotărârii lui Dumnezeu: după cum se arată în Apocalipsă, unde spune: **«Pe cât de mare a fost nelegiuirea lor, aşa va fi şi chinul şi plânsul lor. Viermele neadormit nu va muri niciodată şi focul care-i arde nu se va stinge niciodată!»**

Creştinul bun crede cu umilinţă toate adevărurile pe care Dumnezeu le-a descoperit, care se află scrise în Sfânta Scriptură şi Sfânta Tradiţie, propovăduite de Sfânta noastă Biserică Ortodoxă de Răsărit.

Ţin să arăt celor îndrăzneţi şi îngâmfaţi, că aceeaşi dovadă adevereşte existenţa lui Dumnezeu şi existenţa iadului şi că Dumnezeu este negrăit de Sfânt şi Drept: ca Sfânt nu suferă păcatul, ca Drept pedepseşte răul şi viciul, dar răsplăteşte virtutea.

Fericitul Augustin zicea, foarte uimit de nesimţirea oamenilor faţă de acest adevăr înspăimântător şi de puţina teamă a celor mai mulţi, că în ţările creştine ar trebui să existe două închisori: una pentru nebuni şi alta pentru necredincioşi; pentru că cine nu crede că există iadul este un nelegiut şi trebuie pus în temniţă cu necredincioşii, iar acela care crede, dar stăruie în păcat, este un nesimţit şi trebuie pus în temniţă cu nebunii.

Te-ai gândit vreodată ce este raiul? Este strângerea la un loc a tuturor bucuriilor; este lucrarea cea mai însemnată a lui Dumnezeu. Raiul este preţul jertfei Domnului nostru Iisus Hristos. Fericitul Augustin descrie fericirea raiului în următoarele cuvinte: **«Vom vedea, vom iubi, vom lăuda!»** Vom vedea pe Dumnezeu cum este El; vom cunoaşte, după a noastră putere, dumnezeiasca Lui desăvârşire: bunătatea, atotputernicia, înţelegerea, nemărginirea şi veşnicia Lui; vom cunoaşte dragostea şi grija pe care le-a avut Dumnezeu pentru noi de a ne călăuzi la statornicia desăvârşită; Îl vom iubi fără măsură; Îl vom lăuda fără încetare; El va fi al nostru fără a ne teme că L-am pierde.

Vom vedea pe Mântuitorul întrupat, pe Împărăteasa îngerilor şi sfinţii fără de număr, care sunt înaintea scaunului slavei Celui Preaînalt. Câtă fericire este de a ne învrednici să fim înscrişi în

cartea vieţii şi să-L vedem pe Mântuitorul Hristos! Chiar de ar fi să murim de o mie de ori în fiecare zi, am muri bucuroşi pentru a fi vrednici de o fericire atât de mare!

Bucuriile acestei vieţi nu ne mulţumesc niciodată, findcă ne trebuie mereu altele, dar îndată ce-L vom vedea pe Dumnezeu, toate dorinţele ne vor fi împlinite: nu vom avea dureri, boli, necazuri, supărări, greutăţi şi pretutindeni se vor auzi cântece de laudă şi veselie!

Vei zice: ***«E foarte greu să ajungi la cer! Trebuie să renunţi la toate înclinările, patimile, plăcerile vieţii!»*** Da! Dar ca să ai o soartă mulţumitoare în lume nu trebuie să te osteneşti? Toate le faci pentru viaţa trecătoare şi vremelnică; dar pentru fericirea şi odihna veşnică nu poţi să renunţi la patimile păcătoase, care sunt piedici în calea mântuirii tale? Pentru bunurile pământeşti, trecătoare, ai multă sârguinţă! N-ar trebui să ai şi pentru cele cereşti, ale vieţii veşnice? Tu zici: ***«Aş vrea să mă mântuiesc, aş vrea să merg la cer, dar pe altă cale, nu pe calea suferinţelor.»***

Zici: ***«Vreau să mă mântuiesc»***, dar află că nu este alt drum către mântuire decât drumul Golgotei, pe care a mers Domnul să ne mântuiască. Fie-ţi milă de sufletul tău, pentru care Domnul Iisus Hristos Şi-a dat viaţa.

Faptul că pierderea sufletului este fără întoarcere trebuie să te hotărască, mai mult, să lucrezi pentru mântuirea ta. Dumnezeu a făcut sufletul pentru cer, să fie fericit în veci, iar tu vrei să-l arunci în iad? Chiar dacă sufletul ţi-ar fi cel mai neîmpăcat duşman, nu te-ai purta cu el mai crud ca acum.

Sfântul Ioan Evanghelistul descrie mărirea cerească ca o sărbătoare veşnică, pe care Tatăl o pregăteşte Fiului Său iubit ca să-L preamărească de-a pururi. Ce n-a făcut Fiul ca să-L preamărească pe Tatăl şi ce nu va face Tatăl ca să-L preamărească pe Fiul? După cum Fiul prin sânge S-a sacrificat pe Sine pentru slava Tatălui Său, tot aşa Tatăl nu va cunoaşte margini în răsplătirea pe care o pregăteşte Fiului, pe Care L-a preamărit atât de strălucit! La acea răsplătire se gândeşte Tatăl şi El nu are în vedere decât fericirea cea desăvârşită, slava nemărginită, biruinţa veşnică hotărâtă Fiului Său unic şi mult iubit.

Aceasta este fericirea cerească pe care Domnul Iisus Hristos a făgăduit că o va împărţi cu noi. Preţul nespus de mare al Sângelui Său va fi măsura fericirii noastre. Astfel: bucuria, dragostea şi fericirea noastră în ceruri vor fi bucuria şi veselia Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Fericirea unui ales în ceruri este atât de mare, încât întrece toate suferinţele la un loc ale tuturor osândiţilor.

Preţul acestei fericiri este preţul sângelui Mântuitorului nostru! Acei care pricinuiesc chinurile iadului sunt făpturi create, pe când fericirea raiului o face Însuşi Dumnezeu.

Pedeapsa păcătoşilor este lucrul dreptăţii; răsplata drepţilor este lucrul milei şi al dragostei. Dar cine nu ştie că Dumnezeu este gata mai curând să iubească şi să răsplătească. În iad, dreptatea singură lucrează împotriva osândiţilor; în rai dreptatea şi mila unindu-se, lucrează pentru cinstea şi slava drepţilor.

Toate chinurile osândiţilor ar înceta, dacă ar putea să-L vadă pe Dumnezeu o singură clipă. Dacă vederea lui Dumnezeu de o singură clipă aduce aşa mare fericire, cum va fi atunci când Îl vom vedea şi-L vom avea veşnic? Cum va fi oceanul de fericire al raiului, dacă numai o picătură din el preţuieşte atât? Ne vom vedea cu cei de aici cu o prietenie dulce şi adevărată. În convorbirile noastre cu cei din rai, numai ochii noştri vor fi ocupaţi cu făpturile, cugetul va fi însă mereu cu Dumnezeu, de Care se va îndulci la nesfârşit şi nimic nu va fi în stare să-l abată de la El.

Dacă ai în tine frică de Dumnezeu, dacă te sileşti să îndeplineşti poruncile Lui, dacă ai grijă necontenită să înlături păcatul, dacă eşti hotărât să mori mai curând decât să faci un singur păcat, ai tot dreptul să crezi că, oricât de mic va fi numărul celor aleşi, vei intra şi tu cu ei, fiindcă Dumnezeu nu are să osândească un făcător de bine, iar viaţa pe care o trăieşti e garanţia morală a soartei tale. Dorinţa vie pe care o ai de a dobândi mântuirea este urmarea dorinţei vii pe care o are Dumnezeu ca să te mântuiască, de aceea fii liniştit.

Dacă trăieşti fără rânduială şi socoteşti nefolositoare harurile cereşti, dacă inima ta este împietrită atât, încât să nu simtă nimic din adevărurile veşnice ca: moartea, judecata, raiul şi iadul, înseamnă că traieşti într-o stare de plâns, de pierdere a sufletului,

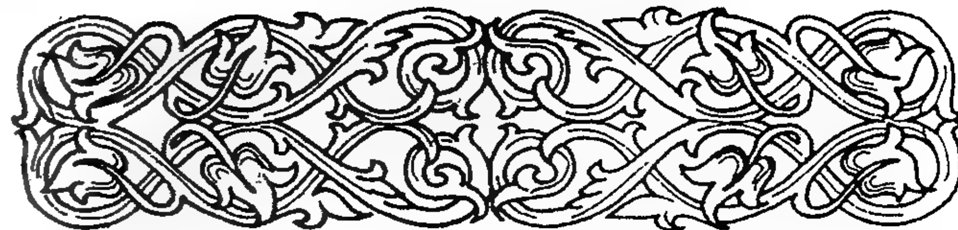
cum a zis Domnul: **«În păcatele voastre veţi muri!»**.Şi cine trăieşte în păcate a pierdut mântuirea şi se duce la iad în mod sigur.

Este adevărat că tâlharul s-a pocăit la moarte, dar o pildă ca aceea nu trebuie să slujească drept regulă generală.

Pocăinţa dobândită printr-o minune dumnezeiască a fost întâmplătoare. În mod firesc, Dumnezeu vrea să te mântuieşti şi n-ai să fii osândit dacă tu singur nu ai să vrei lucrul acesta.

În nesiguranţa în care te afli întrebându-te dacă vei fi mântuit sau osândit, trebuie să urmeze sfatul sfântului Apostol Petru: **«Asigură-ţi mântuirea făcând fapte bune.»** Fă fapte bune ca să fii sigur de mântuirea ta şi să-ţi asiguri, tu însuţi, soarta de dincolo. Împotriveşte-te cu statornicie patimilor tale, curăţă-ţi toate păcatele cu pocăinţă adevărată, alungă cu grijă deosebită tot ce te împinge spre păcat; foloseşte-te de toate împrejurările în care ai putea face binele şi aruncă-te cu încredere în braţele dumnezeieştii milostiviri. Fii încredinţat că atâta timp cât vei fi slujitor credincios al Domnului, n-ai a te teme de nimic!

CAPITOLUL II

PRONIA DUMNEZEIASCĂ ŞI VIAŢA BUNULUI CREŞTIN

Jertfa Sfintei Liturghii este aceeaşi cu jertfa de pe Golgota!

Primul şi cel mai însemnat caracter al sfintei şi dumnezeieştii jertfe liturgice este acela care o face să fie identică cu jertfa care a fost adusă pe Golgota, cu o singură deosebire însă: pe cruce jertfa a fost sângeroasă şi nu a fost săvârşită decât o singură dată, şi această singură dată a avut destulă putere ca să ispăşească toate nelegiuirile lumii; pe altar nu se varsă sânge şi în plus jertfa se reînoieşte de nesfârşite ori, scopul ei direct fiind aceea de a da fiecăruia în parte mântuirea întreagă, câştigată de Domnul Iisus Hristos prin jertfa Sa dureroasă.

Jertfa sângeroasă a fost asigurarea răscumpărării noastre, iar jertfa nesângeroasă se pune în stăpânirea celei dintâi; prima ne deschide comoara darurilor Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cea de-a doua ne asigură folosirea comorii.

Sfânta Liturghie nu este o simplă pomenire a patimilor şi a morţii Mântuitorului; ea este o reproducere adevărată şi netăgăduită a jertfei de pe cruce, în aşa fel încât să se poată spune cu adevărat că la fiecare Sfântă Liturghie, Domnul Iisus Hristos suferă pentru noi moartea în chip mistic, fără să moară de fapt. El trăieşte şi Se jertfeşte în acelaşi timp. **«Am văzut,** zice sfântul Ioan Evanghelistul**, Mielul, Care era ca şi înjunghiat»**

În ziua de Crăciun, de exemplu, Sfânta noastă Biserică arată ca prezentă naşterea Domnului nostru Iisus Hristos, iar la Înălţare ni-L arată triumfător, părăsind pământul fără ca aceasta să însemne că Mântuitorul Se naşte atunci sau că Se înalţă la cer în ziua în care noi facem prăznuirea. N-ar fi îngăduit să ne gândim tot astfel despre jertfa Sfintei Liturghii. Ea nu este o simplă reprezentare, ci este exact aceeaşi jertfă ca aceea de pe Golgota, însă nesângeroasă. Acelaşi Trup, acelaşi Sânge, Acelaş Iisus Care S-a jertfit pe cruce Se jertfeşte acum pe altar.

Dacă atunci când te duci să asculţi Sfânta Liturghie te-ai gândi să urci Golgota ca să iei parte la moartea Mântuitorului nostru, n-ai mai fi aşa de puţin recules, aşa de neatent aşa de lumesc! Este oare posibil să te dai uitării până într-atât, încât să profanezi acest loc (cel mai sfânt dintre toate) prin priviri şi atitudini nepotrivite, prin vorbiri, zgomote, sacrilegii? Păcatul este un lucru îngrozitor, oriunde şi oricând s-ar întâmpla, dar acela săvârşit în timpul Preasfintei şi dumnezeieştii Liturghii, lângă sfintele altare atrage mai mult ca oricând mânia lui Dumnezeu.

Preotul la Sfânta Liturghie Îl reprezintă pe Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos

Într-o lucrare atât de sfântă, cum este aceea a Sfintei Jertfe, trei lucruri trebuie să fie privite în chip deosebit:

a - Preotul care oferă;
b - Jertfa care este oferită; şi
c - Măreţia Aceluia Care Se oferă.

În această întreită îmbinare, găsim:

a - pe Omul - Dumnezeu (Domnul Iisus Hristos) preot;
b - viaţa lui Dumnezeu, drept jertfă;
c - pe Dumnezeu Însuşi, drept năzuinţă supremă.

Aprinde-ţi deci credinţa şi recunoşte în preot pe slujitorul slăvitei persoane a Mântuitorului, nu numai pentru că El a instituit această împărătească jertfă şi i-a dat, prin jertfa Sa, totală putere; ci pentru că la fiecare Sfântă Liturghie binevoieşte să prefacă, pentru noi pâinea şi vinul în preacurat Trupul şi preascump Sângele Său.

Atunci când îl vezi pe preot la altar, gândeşte-te că primul lui

dar este de a fi slujitorul Mântuitorului nostru Iisus Hristos!

Iată pentru ce Sfânta Jertfă a dumnezeieştii Liturghii nu încetează de a fi plăcută de Dumnezeu chiar atunci când preotul care slujeşte este nedemn, pentru că preotul principal este Mântuitorul nostru Iisus Hristos, şi cel pe caee tu îl vezi nu este decât slujitorul Lui.

Participarea la Sfânta Liturghie

Preotul la altar este slujitorul Bisericii, oficiind în numele creştinilor; el este mijlocitorul tuturor credincioşilor, îndeosebi al acelora care sunt prezenţi alături de Iisus Hristos, prezent pe altar, oferind Prea Sfintei Treimi, în numele tuturor, cât şi în numele Său propriu, preţul divin al răscumpărării neamului omenesc.

Ai mai putea acum să stai la Sfânta Liturghie vorbind, privind într-o parte şi în alta şi să nu fii prezent cu toată fiinţa ta la slujba atât de înfricoşătoare pe care preotul o săvârşeşte în biserică?

«Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte, Sfânta Jertfă cu pace a o aduce» ne îndeamnă sfinţiţii liturghisitori.

Sărmană lume rătăcită şi fără de minte; cum de nu înţelegi nimic din măreţia acestei Preasfintei Taine, care este cea mai mare minune a puterii dumnezeieşti?!

Poate că cineva se miră auzindu-mă spunând că Sânta Liturghie este o lucrare plină de minuni. Oare nu este cu adevărat o minune fără seamăn, transformarea pâinii şi a vinului în Însuşi Trupul şi Sângele Domnului, care se săvârşeşte prin cuvintele unui simplu muritor?

Cine, nu numai dintre oameni, dar chiar şi dintre îngeri, ar putea să explice o asemenea minune? Cine ar putea să-şi închipuie cum glasul unui om, glas ce nu are putere să ridice de la pământ un fir de iarbă fără să pună mâna pe el, poate totuşi să primească de la Dumnezeu puterea minunată de a face să Se coboare din cer pe pământ Fiul lui Dumnezeu, în timpul Sfintei Liturghii?

Cuvintele rostite de preot la sfinţire sunt tot atât de puternice, în anumit înţeles, ca şi primul **«Să fie!»** cu care Dumnezeu a scos din nimic toate lucrurile şi pare a-l întrece pe celălalt **«Să fie!»**

Atunci când îl vezi pe preot la altar, gândeşte-te că primul lui

prin care Sfânta Fecioară Maria a primit în sânul Său pe Cuvântul cel Veşnic! Nu ea a făcut să dea naştere trupului lui Hristos, Care a fost format, e adevărat din sângele ei, dar nu *prin voinţa ei, după legile firii, ci de la Duhul Sfânt;* pe când preotul slujitor al Celui Atotputernic, prin glasul său, aduce el însuşi pe altar, în actul sfinţirii, pe Iisus Hristos, într-un chip negrăit, tainic, ori de câte ori săvârşeşte Sfânta Jertfă.

Nu trebuie decât puţină credinţă pentru a recunoaşte că darurile aflate în această jertfă dumnezeiască sunt nemuritoare.

Mai întâi, este o mare minune, după cum se vede aici, că pe fiecare altar, în nenumărate locuri deosebite, Trupul Sfânt al Domnului nostru Iisus Hristos se bucură de a fi prezent nemărginit, aducându-Se jertfă Tatălui Său!

Folosul Sfintei Liturghii

Dacă soarele n-ar lumina pământul ce s-ar întâmpla? Ar fi numai întuneciune şi lipsă de viaţă! Dar ce am fi noi fără dumnezesca jertfă a Sfintei Liturghii? Am fi lipsiţi de tot binele, expuşi numai la rău şi la mânia lui Dumnezeu.

Noi ne mirăm că Dumnezeu a schimbat oarecum felul Său de a stăpâni peste oameni. Altădată, numindu-se: **«Dumnezeul Oştirilor»**, vorbea popoarelor din nori cu trăznetul în mână şi pedepsea cu mânie năprasnică toată greşala. Pentru un singur viol a trecut prin vârf de sabie 25.000 de oameni din tribul lui Veniamin; pentru un mic păcat, pe care l-a săvârşit David făcând numărătoarea poporului, au murit în Israel 70.000 de oameni, în trei zile.

Şi acum, Dumnezeu îndură cu răbdare deşertăciunile noastre, numeroasele violuri, smintelile cele mai mari, sudălmile cele mai îngrozitoare aruncate la fiecare pas împotriva Preasfântului Său Nume.

De unde vine această schimbare în cârmuirea oamenilor? Nerecunoştinţa noastră este ea mai mică decât altădată? Cine ar îndrăzni s-o spună? Binefacerile fără de număr pe care le-am primit ne fac, dimpotrivă, mai vinovaţi. Pricina sau raţiunea iertării covârşitoare se găseşte în altar. Acolo s-o căutăm; în marea Jertfă a Mântuitorului nostru Iisus Hristos pentru noi la Sfânta Liturghie.

din nimic toate lucrurile şi pare a-l întrece pe celălalt «Să fie!»

Iată Soarele Dreptăţii, Care împrăştie norii şi readuce albastru cerului! Iată Curcubeul care atrage milostivirea dreptăţii veşnice!

Ce face pentru noi Dumnezeu-Tatăl, atunci când preotul, ridicând spre El Sfânta Jertfă, Îi prezintă pe Fiul Său sacrificat?

În durerea Sa cea mare va putea să nu ne asculte? Va putea să ne respingă ruga, să nu potolească valurile care ne năpădesc, să nu ne ajute în toată nevoia?

Fără această sfântă şi dumnezeiască Jertfă făcută pentru noi, pe cruce mai întâi, iar apoi, zilnic pe altar, totul ar fi fost sfârşit, pierdut. Fiecare dintre noi am fi putut să spunem fratelui său pe moarte: *«Doar în iad ne mai vedem! Iadul ne va înghiţi!»*

Dar acum, îmbogăţiţi de această nepreţuită comoară ocrotitoare, cu rodul Sfintei Liturghii la îndemână, prisosim în nădejde: raiul e al nostru! Un singur lucru ne-ar putea depărta de el: răutatea premediată!

Să venim cu dragoste la sfintele altare, să ardem împrejurul lor tămie şi miresme; dar mai ales să le înconjurăm cu respect şi evlavie, pentru că ne aduc atât de multe şi nepreţuite bunuri: ocrotirea şi ajutorul în viaţa noastră de pe pământ şi, ceea ce este neînchipuit de mult pentru noi toţi, fericirea cea fără de sfârşit a împărăţiei slavei dumnezeieşti.

Roadele Sfintei Liturghii şi îndatoririle noastre

Sfânta Liturghie ne dă prilejul să ne îndeplinim toate îndatoririle noastre faţă de Dumnezeu. Cinstea şi măreţia sunt două lucruri care mişcă foarte puternic inima noastră, dar din tot ce ne-ar putea impresiona mai mult este marele ei dar pentru credincioşi, care învinge totul.

De preţuieşti perfecţiunea şi folosul Sfintei Liturghii, cum să nu îţi umple inima de nespusă mângâiere şi înduioşare marele ei dar adus celor drepţi şi celor păcătoşi, cât timp trăiesc şi după aceea?

Închipuieşte-ţi că eşti acel datornic din Evanghelie, care, având să plătească 10.000 de talanţi şi trebuind să dea socoteală de administrarea banilor se umileşte, se tânguieşte faţă de binefăcătorul său şi îi cere răgaz pentru ca să-i poată plăti şi zice: *«Îngăduieşte-mă încă puţin şi îţi voi înapoia tot ce îţi datorez».*

Trebuie să faci acelaşi lucru tu, care ai atâtea datorii faţă de Dumnezeu, umileşte-te, cere-I numai răgazul să asculţi cu toată cucernicia o Sfântă Liturghie şi e de ajuns ca să plăteşti astfel toate datoriile, care sunt:

a - Cea dintâi datorie este să lăudăm şi să preamărim, cu toată fiinţa noastră, nemărginita Dumnezeire, vrednică nesfârşit de toată slava şi lauda;

b - Să-I aducem inima înfrântă şi smerită, prin care ispăşim, după cuvântul psalmului, toate păcatele pe care le-am săvârşit;

c - Să-I mulţumim cu toată recunoştinţa pentru nenumăratele binefaceri pe care le-am primit de la El;

d - Să-I cerem harurile dumnezeieşti, care ne sunt atât de trebuincioase pentru mântuirea noastră.

În ce constau aceste patru îndatoriri ale credinciosului?

a - Să-L slăvim pe Dumnezeu.

Prima noastră datorie este aceea de a-L cinsti. Legea vieţii ne învaţă ca orice inferior trebuie să cinstească pe superiorul său şi cu cât acesta este mai mare, cu atât cinstirea trebuie să fie mai profundă. De aici rezultă că Dumnezeu fiind de o măreţie nemărginită, noi trebuie să-L cinstim într-un chip nemărginit. Însă unde să găsim un dar vrednic de El? Aruncă-ţi ochii peste toate făpturile! Unde vei găsi ceva vrednic de Dumnezeu? Nu este decât tot Dumnezeu, Care poate să fie vrednic de Dumnezeu. Trebuie să Se coboare deci de pe tronul Său împărătesc, jertfă pe altar, pentru ca închinăciunea să corespundă întru totul măreţiei Sale nemărginite. Ori, este tocmai ceea ce se întâmplă la Sfânta Jertfă: Dumnezeu este slăvit aşa cum se cuvine , pentru că este slăvit de Dumnezeu Însuşi.

Mântuitorul nostru coborându-Se jertfă pe altar, cinsteşte Sfânta Treime printr-un act nemărginit de supunere, încât toate celelalte slăviri, faţă de această umilinţă a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, apar asemenea stelelor faţă de soarele orbitor, când este în puterea strălucirii lui.

Iisus Hristos, fiind nu numai om, ci şi Dumnezeu adevărat, atotputernic, când Se umileşte pe altar, aduce Tatălui Său, prin acest act de smerenie, o închinare şi o cinstire nemărginită, iar noi, oferim prin El, lui Dumnezeu, o închinare şi o slavă nesfârşită.

A asculta cu credinţă Sfânta Liturghie este a aduce lui Dumnezeu mai multă slavă decât pot să-i aducă în cer toţi îngerii, toţi sfinţii, toţi preafericiţii. Aceştia sunt creaţi, iar închinările lor sunt limitate, mărginite, pe când marea jertfă a Sfintei Liturghii este Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, Care se smereşte; Domnul Iisus Hristos, a Cărui smerenie şi vrednicie au preţ nemărginit. Pentru aceasta, slava şi cinstea pe care o aducem lui Dumnezeu, prin El, la Sfânta Liturghie sunt nesfârşite!

b - Să-i aducem inima.

A doua datorie de căpetenie a noastră este să-i aducem inima noastră smerită şi plină de căinţă, prin care dobândim iertarea păcatelor.

Prin Sfânta Jertfă, spălându-se păcatele noastre, ne împăcăm cu Dumnezeu de-a pururea. Pentru aceasta datorăm recunoştinţă Mântuitorului! El este Cel jertfit. Pe lângă chinurile Golgotei răbdate pentru noi, El ne-a iertat şi păstrează pentru noi toţi, la îndemâna tuturor acest izvor de binefacere continuă: Sfânta Jertfă, care se aduce zilnic pe altar.

Pe altar, Mântuitorul reînnoieşte jertfa de pe cruce a Fiinţei Sale divine pentru răscumpărarea greşelilor noastre, îndeosebi pentru păcatele aceluia ce săvârşeşte şi ale acelora pentru care se săvârşeşte, vii sau morţi, precum şi pentru ale tuturor acelora care asistă cu toată evlavia la săvârşirea ei, şi ne dă bune gânduri, bune îndemnuri lăuntrice şi haruri prezente pentru a ne căi cum trebuie de păcatele noastre, fie la Sfânta Liturghie, fie într-un alt timp potrivit.

Va fi de ajuns deci, îmi vei spune, să asculţi sau să dai o singură **sfântă liturghie**[1] pentru a plăti lui Dumnezeu datoriile pe care le avem faţă de El, din pricina păcatelor noastre, căci Sfânta

[1] **sfânta liturgie** (cu litere mici) pomelnice cu numele celor vii şi ale celor morţi pentru a fi pomenite cu ocazia oficierii Sfintei Liturghii
Sfânta Liturgie (cu literă mare) înseamnă principala slujbă bisericească creştină prin care se aduce Jertfa cea nesîngeroasă.

este în puterea strălucirii lui.

Liturghie, având o valoare nemărginită, dă lui Dumnezeu o ispăşire nemărginită. Sfânta Liturghie este într-adevăr o valoare fără de margini; dar trebuie să ştim că Dumnzeu o primeşte, într-un chip mărginit, potrivit cu râvna şi evlavia celui care o slujeşte şi acelora pentru care se slujeşte şi iau parte la ea.

Prin urmare, ispăşirea noastră, şi prin ea împăcarea lui Dumnzeu, mai mult sau mai puţin completă, pentru suferinţele pricinite de păcatele noastre, este adusă pentru dobândirea mântuirii, de evlavia şi râvna preotului care săvârşeşte Jertfa şi a credincioşilor care iau parte la ea.

Şi acum, cugetă la nebunia acelora care aleargă după Liturghii făcute în grabă, sau ceea ce este şi mai trist, care iau parte fără reculegere ori fără evlavie! Sau la nesocotinţa unora cărora puţin le pasă când dau sfinte liturghii, dacă sunt aduse unui preot cucernic şi evlavios, sau nu. Fără îndoială, cât priveşte taina, toate Sfintele Liturghii au aceeaşi valoare; dar ele nu sunt deopotrivă în ceea ce priveşte mângâierea adusă credincioşilor. Cu cât evlavia va fi mai mare, cu atât şi rodul mângâierilor duhovniceşti va fi mai bogat!

Acelaşi lucru trebuie să-l spunem şi despre aceia care iau parte la Sfânta Liturghie. Cu toate că vrei să iei parte cât mai des la Sfânta Liturghie, trebuie să te gândeşti mai ales la evlavia şi la luarea aminte cu care trebuie să stai înaintea sfântului altar.

c - Să-I mulţumim cu recunoştinţă.

A treia datorie de căpetenie a noastră este să-I mulţumim lui Dumnezeu, să-I aducem lui Dumnezeu toată recunoştinţa, pentru nenumăratele binefaceri cu care ne-a mângâiat.

Să strângem în mănunchi darurile pe care le-am primit de sus, binefacerile sufleteşti, simţurile noastre, facultăţile noastre, sănătatea noastră, viaţa noastră şi apoi viaţa lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu şi moartea care a suferit-o pentru noi! Toate aceste daruri măresc peste măsură datoria noastră către Dumnezeu.

Cum vom putea să-I mulţumim aşa cum se cuvine? Vedem cum legea recunoştinţei este observată până şi de fiarele sălbatice, care se îmblânzesc faţă de binefacătorul lor.

Cu cât mai mult această lege trebuie păzită de oamenii dăruiţi cu inteligenţă şi încărcaţi cu atâtea bunuri de la Dumnezeu!

care se aduce Jertfa cea nesângeroasă.

Pe de altă parte însă, neputinţa noastră este aşa de mare, încât nu suntem în stare să-I mulţumim nici pentru cea mai mică binefacere primită de la El, pentru că şi cea mai mică dintre ele vine de la El, Părintele Darurilor, şi întovărăşită fiind de milostivirea Sa nemărginită, capătă un preţ nemărginit iar pe noi ne obligă să răspundem în aceeaşi măsură. Dacă noi nu suntem în stare să-I mulţumim pentru o singură binefacere, cum vom putea vreodată să-I mulţumim pentru toate binefacerile cu care ne-a copleşit Dumnezeu?

Iată-ne deci în situaţia de trăi şi a muri nerecunoscători faţă de Binefăcătorul nostru Suprem! Dar nu este aşa! Să nu disperăm! Mijlocul de a îndeplini cu prisosinţă şi întru totul acestă datorie a noastră este arătat nouă de proorocul David care a văzut, cu duhul, dumnezeiasca Jertfă şi care a ştiut bine că numai prin ea datoria noastră va fi îndeplinită: **«cum voi mulţumi Domnului Dumnezeului meu,** strigă el, **pentru toate bunurile pe care mi le-a dat? Paharul mântuirii voi lua şi numele Domnului voi chema!»** sau după altă versiune: **« Voi ridica în sus Potirul Domnului!»** adică Îi voi oferi o jertfă foarte plăcută Lui şi-I voi plăti datoria mea pentru toate bunurile primite de la El.

Ni se umple sufletul de nespusă mângâiere şi nădejde la gândul că această jertfă a fost instituită, îndeosebi de Mântuitorul nostru Iisus Hristos pentru a mulţumi dăruirii dumnezeieşti.

Domnul nostru Iisus Hristos Însuşi ne-a dat exemplul, când la Cina cea de Taină, înainte de binecuvânta pâinea şi vinul la această primă Liturghie ridicând ochii către cer a mulţumit Tatălui Său.

Prin Sfânta Liturghie noi Îl primim pe Hristos întreg în inimile noastre. **«Un prunc ni s-a dat»**, spunea Isaia. Noi pe Acesta Îl primim în mâinile noastre prin Sfânta Euharistie şi prin El aducem mulţumire deplină lui Dumnezeu pentru toate binefacerile Sale pe care le-a revărsat asupra noastră.

d - Să-I cerem harurile dumnezeieşti.

A patra îndatorire faţă de Dumnezeu este să-I cerem harul Sfântului Duh, prin care ne mântuim. Cunoaştem cu toţi mizeriile jalnice la care este omul supus şi în care simte nevoia de sprijin şi

de părintescul ajutor al lui Dumnezeu în fiecare împrejurare, singur Dumnezeu fiind Dătătorul oricărui bun trupesc şi sufletesc.

Dar pe de altă parte, cu ce drept şi cu ce nădejde să ceri noi daruri milostivirii dumnezeieşti, când nesimţirea ta a fost atât de înfiorătoare şi nerecunoştinţa cu care te-ai încărcat a mers până acolo, încât te întorci împotriva Binefăcătorului tău?

Cu toate acestea să nu-ţi pierzi încrederea; recapătă-ţi nădejdea! Nu eşti vrednic de aceste bunuri pe care le doreşti şi a căror nevoie o simţi; dar Mântuitorul cel milostiv binevoieşte să Se facă mijlocitorul tău şi El Însuşi Se dă chezăşie pentru tine. Pentru tine a câştigat toată slava de la firea văzută şi nevăzută.

Pentru tine Domnul Hristos a primit să Se transforme în jertfă aducătoare de pace la Sfânta Liturghie, la jertfirea căreia Tatăl nostru din ceruri ne dăruieşte tot ceea ce cerem.

Da, la Sfânta Liturghie, Preaslăvitul nostru Mântuitor, Iisus Hristos, Preotul Principal, mijloceşte pentru noi; Se face puternicul nostru apărător. Să nu uităm că Sfânta Fecioară Maria, toţi sfinţii şi toate puterile cereşti, a căror mijlocire o cerem, unesc rugile lor arzătoare cu rugăciunile noastre, ne ajută la toate câte credinţa ne îndeamnă să cerem de la Dumnezeu. Ce mai trebuie pentru înplinirea rugăciunii? Oare îţi vor lipsi încrederea şi nădejdea când te vei gândi că la altar este Domnul nostru Iisus Hristos, Care pentru tine Îşi jertfeşte Sângele Său aşa de scump?

Preabinecuvântată Sfântă Liturghie, izvorul tuturor bunătăţilor, al tuturor darurilor! Trebuie să pătrundem mult mai adânc în acest tezaur, ca să descoperim marile comori dinlăuntrul lui, unde se află atâta har, daruri şi virtuţi.

Prin Sfânta şi dumnezeiasca Jertfă primim mai întâi de toate darurile şi bunurile sufleteşti: căinţa pentru păcatele noastre, învingerea ispitelor ce ne vin din partea tovărăşiilor rele şi a duhurilor necurate sau din partea trupului îndărătnic care din fire este înclinat spre rău ; prin ea obţinem darurile necesare pentru a ne întări credinţa sau pentru a înainta în virtute.

Prin dumnezeiasca Jertfă, căpătăm lumină şi sfinte îndemnuri lăuntrice care ne întăresc şi ne fac să lucrăm cu mai mult zel, cu voinţă hotărâtă, cu gândul drept şi curat. Prin sfânta jertfă dobândim cele potrivite pentru a căpăta de la Dumnzeu statornicia credinţei, de care depinde mântuirea noastră şi acea siguranţa morală că poţi dobândi fericirea veşnică.

Mai primim, de asemenea, şi bunuri omeneşti care pot să ne ajute la mântuirea noastră: sănătate, îmbelşugare, pace; îndepărtarea tuuror relelor care se împotrivesc binelui nostru, cum sunt: ciuma, cutremurele, războaiele, foametea, persecuţiile, procesele, vrăjmăşiile, ocările. Întru-un cuvânt, Sfânta Jertfă a dumnezeieştii Liturghii are puterea să ne scape de tot prăpădul, îmbogăţindu-ne cu toate bunurile. Ea este cheia de aur a raiului. Ce alte bunuri ne-ar putea făgădui Tatăl cel Veşnic, după ce ne-a încredinţat această cheie? **«Acela Care nu a cruţat pe propriul Său Fiu»**, spune sfântul Apostol Pavel către romani, **«şi ni L-a dat nouă»**, cum nu ne-ar fi dat totul împreună cu El?

Frate creştine, ia îndrăzneală şi cere de la Dumnezeu, de fiecare dată când asişti la Sfânta Liturghie, să facă din tine un plăcut al Său, un sfânt. Nu-ţi fie teamă că ceri prea mult.

Mântuitorul nostru, Care Se jertfeşte pe altar într-un mod nesângeros nu ne spune El în Evanghelia Sa că pentru un pahar de apă dat în numele Său ne va da raiul? Tatăl ceresc, cum nu ne va da tot ce-I cerem, în această viaţă, dar mai ales cerul cel dumnezeiesc în viaţa de dincolo.

Înviorează-ţi inima, frate creştine, şi cere lui Dumnezeu, stând în faţa sfântului altar, la Sfânta Liturghie, toate cele de folos spre mântuirea sufletului tău, căci Acela pe Care-L chemi într-ajutor nu sărăceşte niciodată dăruindu-ţi şi, cu cât vei cere mai mult, mai mult vei primi de la El.

Alte binefaceri ale Sfintei Liturghii

În afară de binefacerile pe care noi le cerem , când participăm la Sfânta Liturghie, Dumnezeu ne dăruieşte multe altele, fără a I le cere, cu condiţia ca noi să nu ne împotrivim.

Se poate spune că Sfânta Liturghie este, pentru neamul omenesc, soarele care răspândeşte splendoarea sa peste buni şi peste răi şi că nu este suflet, oricât de ticălos ar fi el, care să nu culeagă de aici un mare bine, deseori chiat fără să-l ceară, fără să se gândească la el. Următoarea istorisire ilustrează atât de bine acest adevăr:

dobândim cele potrivite pentru a căpăta de la Dumnzeu

«Doi tineri desfrânaţi, dintre care unul a fost la Sfânta Liturghie în dimineaţa acelei zile, mergând să se plimbe printr-o pădure, au fost apucaţi fără de veste de o furtună năprasnică. În mijlocul tunetelor şi a fulgerelor, tinerii aud o voce care strigă:"Loveşte!, Loveşte!". Cel care nu fusese în dimineaţa celei zile la Sfânta Liturghie a fost lovit de trăznet şi îndată a murit, iar celălalt a fugit înspăimântat tot mai departe căutând un adăpost, când, din nou auzi un glas poruncitor: "Loveşte! Loveşte!" Cum îşi aştepta moartea, auzi o altă voce strigând: "Nu pot! Nu pot! Pentru că astăzi a luat parte la Sfânta Jertfă. Liturghia la care a fost mă opreşte să-l lovesc.»

De câte ori te va păzi Dumnezeu prin Sfânta Jertfă a Sfintei Liturghii de moarte năprasnică sau de primejdii de neînlăturat.

Cel care ascultă Sfintele Liturghii este scăpat de rele şi de primejdii. Fericitul Augustin spune că ***«Acela care ascultă cu evlavie Sfânta Liturghie nu va muri de moarte năprasnică»***. Iată deci un ajutor minunat pentru a ne păzi de acestă nenorocire: acela de a lua parte regulat, cu toată cucernicia, la Sfânta Liturghie.

«Dreptul care ascultă Sfânta Liturghie se păstează în dreptate, creşte din ce în ce mai mult în vrednicie, în haruri, în virtuţi, făcându-se din ce în ce mai plăcut lui Dumnezeu, iar aceluia care ascultă sau slujeşte cu mare evlavie Sfânta Liturghie i se cuvine mult mai mult decât dacă şi-ar împărţi averea săracilor şi ar umbla tot pământul în pelerinaj la locurile sfinte», zice un cuvios părinte.

Acestea se referă la valoarea lăuntrică a Sfintei Liturghii. Şi ce bogăţii nemăsurate mai cuprinde încă!

Aş vrea să mă fac înţeles de toţi pentru a le putea spune: sărmanilor ce faceţi? De ce nu alergaţi cu toţi la sfânta biserică pentru ca să ascultaţi smeriţi Sfânta Liturghie. De ce un imitaţi îngerii care, după cum spune sfântul Ioan Gură de Aur, coboară cete din cer în timpul Sfintei Liturghii şi stau împrejurul altarului într-o sfântă reculegere, aşteptând ca dumnzeiasca Liturghie să înceapă, iar ei să mijlocească pentru noi cu mai mult folos.

la el. Următoarea istorisire ilustrează atât de bine acest adevăr:

Sfânta Liturghie şi sufletul celor răposaţi

După cele arătate mai sus, vedem că Sfânta Liturghie, ţinând seama de valoarea ei lăuntrică, uşurează şi chiar deschide porţile milostivirii lui Dumnezeu pentru sufletele păcătoase, ajutându-le să intre în cer. Dumnezeiasca jertfă a Sfintei Liturghii îi ajută pe cei morţii uşurându-le şi iertându-le păcatele.

Vedem din tradiţia Bisericii cum nu numai că ea (Biserica) slujeşte Sfânta Liturghie pentru sufletele morţilor, dar se şi roagă pentru uşurarea şi izbăvirea lor din veşnicele chinuri.[2]

Pentru a-ţi stârni mila faţă de aceste suflete, gândeşte-te că focul veşnic, unde ele suferă, arde cu atâta putere încât pricinuieşte sufletelor chinuri îngrozitoare, care depăşesc toate chinurile ce se pot închipui în lumea aceasta. Însă, pe deasupra: ele suferă îngrozitor de lipsa de a-L vedea pe Dumnezeu.

Judecă după tine însuţi: dacă ai vedea pe tatăl tău şi pe mama ta că se îneacă, iar pentru a-i scăpa n-ai avea nevoie decât să le întinzi mâna, nu te-ai simţi dator să-i scapi?

Tu ştii că sunt atâtea suflete sărmane, printre care se găsesc poate cele mai apropiate rude ale tale, chinuindu-se, iar tu nu te sileşti să asculţi cu evlavie Sfânta Liturghie pentru ele? Ce fel de inimă ai? Cine se poate îndoi că Sfânta Liturghie aduce o mare uşurare acestor sărmane suflete? Ascultă-l pe Fericitul Ieronim care spune: ***«Atunci când se săvârşeşte Sfânta Jertfă pentru un răposat, focul mistuitor se îmblânzeşte, iar cât durează Sfânta Liturghie cazna se uşurează şi la fiecare Sfântă Liturghie ies sufletele din veşnica osândă spre bucuriile şi frumuseţile cele negrăite ale slavei dumnezeieşti, spre lumea sfinţilor, spre raiul desfătării unde fericirea nu mai are sfârşit.»***

Mai ţine seama că milostenia ta pentru sufletele morţilor se va întoarce şi spre folosul tău.

Cere preotului să-ţi citească pomelnicul cu vii şi morţi la Sfântul Jertfelnic, la Sfânta Proscomidie[3]. Acolo se face o lucrare mare şi preaslăvită.

---

[2] Triodul. Vezi Sinaxarul din Sâmbăta dinainte de Duminica Înfricoşătoarei Judecăţi

[3] Sfânta Proscomidie este locul unde se pregătesc cele sfinte pentru Sfânta Împărtăşanie. Ea se prezintă ca o masă într-o firidă. Reprezintă peştera Betleemului sau Golgota

La fiecare nume din pomelnic, atât pentru cei vii, cât şi pentru cei morţi se scot sfinte miride (părticele) din prescurea rânduită pentru pomenirea celor vii şi din prescurea rânduită pentru pomenirea celor morţi.

1. Sfântul Agneţ
2. Mirida Maicii Domnului
3. Miridele celor nouă cete îngereşti
4. Mirida Sfântului Ioan Botezătorul

6. Mirida Episcopului locului
7. Mirida Preotului slujitor
7. Miridele pentru cei vii
8. Miridele pentru cei morţi

Aceste sfinte miride care poartă în ele numele celor pomeniţi: atât ale celor vii, cât şi ale celor morţi, stau lângă Sfântul Agneţ (miel)[4], lângă mirida Preasfintei Fecioarei Maria şi lângă alte nouă miride ale celor nouă cete îngereşti, până la vremea transformării pâinii şi a vinului, prin invocarea (chemarea) Duhului Sfânt, în Trupul şi Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. Aceste sfinte miride, ce poartă în sine numele celor dragi ai noştri: vii şi morţi, care au fost pomeniţi la Sfânta Proscomidie, primesc marea binecuvântare, ele fiind alături de Sfântul Trup şi îmbibate cu Sfântul Sânge al Domnului cu care se amestecă în Sfântul Potir.

Aceste sfinte miride care cuprind în ele numele celor pomeniţi, atât ale celor vii cât şi ale celor morţi îmbibându-se cu Sfântul Sânge şi fiind alături de Sfântul Trup al Domnului, primesc o mare binecuvântare şi de aceea cea mai puternică rugăciune, atât pentru cei vii cât şi pentru cei morţi, are loc, aici, la Sfânta Proscomidie.

Să se ştie că pomenirea sau citirea pomelnicilor la Sfânta Masă, cu voce tare în timpul Sfintei Liturghii sau citirea pomelnicelor în mijlocul bisericii, când se iese cu Sfintele Daruri n-au aceeaşi valoare cu pomenirea lor, în taină, la Sfânta Proscomidie, înainte de a începe Sfânta Liturghie. Dacă este determinat de credincioşi să citească pomelnicele lor pentru vii sau pentru morţi, cu voce tare, în mijlocul bisericii sau la Sfânta Masă în vremea Sfintei Liturghii, preotul nu le mai poate pomeni la Sfânta Proscomidie, scoţând sfinte mirinde pentru fiecare nume pomenit şi atunci acele suflete rămân în mare pagubă.

Să se ştie iarăşi că, în mod excepţional, pomelnicele sosite mai târziu pot fi pomenite la sfântul jertfelnic şi după ce a început Sfânta Liturghie, dar numai până la ieşirea cu Sfintele Daruri; după aceea nemaifiind îngăduit a se pomeni, rămân pentru altă zi să fie pomenite, tot la Sfânta Proscomidie. De aceea este bine ca pomelnicul să fie înmânat la altar înainte de începerea Sfintei Liturghii. Prin pomenirea la Sfânta Proscomidie sufletele morţilor

[4] **Agneţ** = miel (Sfântul Agneţ) este o parte din prescure purtând pecetea IIS.HS.NI.KA. Prin invocarea Duhului Sfânt, Sfântul Agneţ devine Trupul Domnului. Deci IIS.HS.NI.KA. înseamnă Iisus Hristos Biruitorul (morţii) prin învierea Sa.

4. Mirida Sfântului Ioan
Botezătorul

capătă multă uşurare şi nădejdea milostivirii lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor, iar cei vii dobândesc harul Sfântului Duh, prin care se învrednicesc de tot binele ceresc şi pământesc.

Datoriile noastre faţă de cei morţi

Cred că tu frate creştine, nu eşti din numărul acelora care nu numai că nu cunosc mila, nerugându-se pentru cei morţi: rudenii şi prieteni ai lui şi neasistând cu multă evlavie la Sfânta Liturghie pentru sufletele acelora, ci şi mai mult încă, nesocotind drepturile cele mai sfinte ale răposaţilor şi refuzând să îndeplinească obligatiile pioase lăsate de rudeniile lor, nu dau sfinte liturghii pentru uşurarea lor, nu fac pomenirile rânduite de Sfânta Biserică: parastase cu Sfinte Liturghii şi milostenii la săraci, nu la neamuri în numele lor[5].

«Nu pot să dau milostenie, îmi vei spune, mijloacele mele nu-mi îngăduie». Mijloacele nu-ţi îngăduie? Dar îţi îngăduie să cheltuieşti pentru atâtea lucruri, care nu-ţi sunt de neapărată trebuinţă?

Ştii să găseşti bani pentru cheltuieli exagerate, nebuneşti, iar când este vorba să-ţi faci datoria, nu numai faţă de sufletul tău, prin acte de binefacere la sfintele biserici, ci şi faţă de semeni tăi, sau faţă de cei morţi, atunci nu ai bani. Socoteşti că nimeni nu se găseşte acum să-ţi ceară socoteală de purtarea ta; dar uiţi că în faţa lui Dumnezeu vei da socoteală pentru necredinţa ta.

Hotărâri de luat

Aşadar, frate creştine, luând aminte la sufletul tău şi cugetând la toate cele arătate mai sus, ia hotărârea neclintită de a participa cu toată cucernicia, atât cât ocupaţiile tale îţi vor îngădui, la Sfânta Jertfă şi a da sfinte liturghii, nu numai pentru sufletele morţilor, dar şi pentru tine, pentru familia ta şi pentru binefăcătorii tăi. Aceasta din două motive:

[5] Să nu dai la neamuri milostenia ta (pomana) pentru cei morţi, că aceea nu e bine primită de Dumnezeu. Pomana (milostenia) pentru cei morţi, ca îmbrăcăminte, alimente, mobilă, bani etc., s-o dai la oameni străini şi săraci care au nevoie de ajutor. Dacă cel răposat are rude atât de sărace încât au nevoie de mila altora, pot şi ele primi milostenie din cele date pentru cel răposat.

Prin invocarea Duhului Sfânt, Sfântul Agneţ devine Trupul Domnului.
Deci IIS.HS.NI.KA. înseamnă Iisus Hristos Biruitorul (morţii) prin învierea Sa.

a - Întâi, pentru a avea o bună sfântă moarte, căci după învăţătura Sfintei noastre Biserici, nu este cale mai bună decât dumnezeiasca Jertfă a Sfintei Liturghii, pentru ceasul din urmă, când urmează să te prezinţi în faţa lui Dumnezeu pentru a da socoteală de faptele tale.

Mântuitorul a arătat că acela care va avea smeritul obicei de a lua parte la Sfintele Liturghii, în timpul vieţii, va fi mângâiat la moarte prin prezenţa îngerilor şi a sfinţilor care-l vor apăra contra curselor diavoleşti.

b - Al doilea motiv este acela de a te învrednici prin sfintele liturghii să scapi de veşnica osândă şi să dobândeşti cerul.

De aceea, cât trăieşti, dă câte sfinte liturghii vei putea şi nu te lăsa în nădejdea urmaşilor tăi care, poate, nici pentru sufletele lor nu vor purta grijă.

Să luăm parte deseori la Sfânta Liturghie

Aceia care nu merg regulat la Sfânta Liturghie găsesc tot felul de pricini pentru a-şi scuza fapta lor.

Când este vorba, însă, de interesele lumii acesteia, se dovedesc plini de zel şi de foc în activitatea lor. Orice oboseală este atunci uşoară, nici un neajuns nu-i opreşte. Când trebuie să asiste la Sfânta Liturghie, cu toate că nu este nimic mai însemnat decât lucrul acesta, stau cu inima împietrită, lipsiţi de voinţă, gata să găsească o mie şi una de motive pentru a nu merge la sfânta biserică. Pentru a motiva aceasta pun în faţă motive socotite de ei grave, ca: puţina sănătate, interese familiale, lipsa de timp etc.

Nu-şi dau seama de ruşinea şi nenorocirea în care se găsesc.

Lume oarbă, când îţi vei deschide ochii pentru a-ţi recunoaşte rătăcirea?

Să ne trezim toţi din toropeală!

Fie ca râvna noastră cea mai vie să vă facă să ascultaţi cât mai des Sfânta Liturghie, să luaţi parte, cu toată cucernicia la Sfânta Jertfă ce se aduce pe altar şi să vă împărtăşiţi din ea cu toată vrednicia, după ce aţi primit mai întâi dezlegarea şi iertarea păcatelor de la duhovnic.

Astfel făcând, urmăm pilda sfinţilor pe care Dumnezeu i-a proslăvit, devenind noi înşine pilde vii.

Frate creştine, te-am îndemnat în aceste câteva pagini să iei parte regulat la Sfânta Jertfă şi să dai câte sfinte liturghii poţi da.

Te îndem iarăşi să asculţi cât mai multe Sfintei Liturghii cu toată ardoarea sufletului tău, ca să scapi din multe primejdii şi nenorocirii în viaţa aceasta şi în cea viitoare.

Deci, du-te la biserică, du-te la Sfânta Liturghie, zilnic dacă îţi este cu putinţă şi nu te împiedică alte îndatorii ale tale şi fii cu mare credinţă.

Vei simţi în scurtă vreme, te asigur, o îmbunătăţire a vieţii tale şi vei câştiga binele de care are atâta nevoie sufletul tău.

Sfintele Liturghii şi remuneraţiile

Aş vrea să închei prin două observaţii foarte nimerite:

a - Prima, este neştiinţa profundă a multora dintre creştini care necunoscând şi nepreţuind deloc bogăţiile nemărginite ce sunt cuprinse în Sfânta Jertfă, îi atribuie mai degrabă o valoare materială.

«Părinte vreau să plătesc nişte liturghii». Cum să plăteşti Sfintele Liturghii?! Dar ce preţ ar putea egala valoarea unei Sfinte Liturghii din moment ce Aceasta preţuieşte mai mult decât tot cerul?! Ce neştiinţă de plâns!

b - Altă observaţie are ca obiect remuneraţiile. Banii pe care îi dai preotului, îi dai ca el să poată trăi, nu drept plată a Sfintelor Liturghii.

Frate creştine, te-am îndemnat în aceste câteva pagini să iei parte regulat la Sfânta Jertfă şi să dai câte sfintei liturrghii câte poţi da.

Îmi închipui însă că diavolul poate lesne să-ţi strecoare gânduri ca acestea: **«Preoţii, sigur, te îmbie să dai cât mai multe liturghii; dar sub înfăţişarea unui scop înalt, ei nu îşi caută decât interesele lor, aşa că totul se face şi totul se spune pentru bani.»**

Cea mai mare greşală! Mulţumesc lui Dumnezeu de a mă fi făcut să îmbrăţişez o misiune care propăvăduieşte sărăcia. Din copilărie, de la vârsta de 17 ani, deşi singurul fiu la părinţi, aprins fiind de dragostea lui Dumnezeu, toată viaţa mea am închinat-o Lui, făcându-mă monah (călugăr).

Pot deci să-ţi vorbesc cu îndrăzneală, fără a mă teme nici de bănuieli, nici de învinuirile tale, căci sunt cu inima curată, şi înaintea mea stă binele tău.

Te îndem să asculţi cât mai multe Sfinte Liturghii cu toată ardoarea sufletului tău, şi vei scăpa din multe primejdii şi nenorociri în viaţa aceasta şi în cea viitoare.

făcut să îmbrăţişez o misiune care propăvăduieşte sărăcia. Din copilărie, de la vârsta de 17 ani, deşi singurul fiu la părinţi, aprins...

CAPITOLUL III

DUMNEZEIESCUL HAR ŞI CONLUCRAREA OMULUI LA ACTUL MÂNTUIRII

Sfânta Euharistie şi administrarea ei

Mântuirea adusă lumii de Domnul nostru Iisus Hristos şi mijlocită de Biserică se împărtăşeşte credincioşilor prin Sfintele Taine. Ele sunt lucrări sfinte care într-o formă văzută, împărtăşesc credincioşilor harul sfinţitor, nevăzut.

Sfânta Euharistie este una dintre cele şapte Taine ale Bisericii noastre Ortodoxe de Răsărit.

Elementele văzute ale acestei Sfinte Taine sunt pâinea şi vinul care, prin transformare, devin Trupul şi Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. Euharistie înseamnă **«mulţumire»**. Mântuitorul când a instituit această Sfântă Taină, mai întâi a mulţumit lui Dumnezeu şi după aceea a binecuvântat pâinea pe care, frângând-o, a dat-o sfinţilor Săi ucenici şi apostoli, zicând: **«Luaţi, mâncaţi, Acesta este Trupul Meu, Care se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor»** şi binecuvântând vinul din pahar le-a zis: **«Beţi dintru Acesta toţi, Acesta este Sângele Meu al Legii celei noi, Care pentru voi şi pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor!»**

Sfânta Euharistie mai poarrtă numele de Cina Domnului, Paharul Binecuvântării, Ospăţul Dragostei, Sfintele Daruri, dumnezeieştile şi înfricoşătoarele Taine, Sfânta Cuminecătură, Sfânta Împărtăşanie etc.

Ceea ce constituie caracterul sublim al acestei Sfinte Taine şi ceea ce o pune mai presus de celelalte dumnezeieşti Taine este faptul că elementele materiale cerute pentru săvârşirea ei nu-şi mai păstrează fiinţa lor materială, ci se prefac: pâinea în Trupul, iar vinul în Sângele Domnului nostru Iisus Hristos.

Prefacerea este absolut reală, de unde urmează că pâinii şi vinului, după binecuvântare, li se cuvine aceeaşi ardoare sau închinare dumnezeiască pe care o dăm Mântuitorului Hristos Însuşi![6]

Împeună cu Trupul şi Sângele Domnului este de faţă în Sfânta Euharistie şi Dumnzeirea Sa. De aceea, când ne împărtăşim, ne unim nu numai cu Trupul Său îndumnezeit, ci şi cu Dumnezeirea Sa, că Însuşi zice: **«Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu, acela petrece întru Mine şi Eu întru el.»** [7]

Sfânta Euharistie şi binefacerile ei

Credinciosul care se împărtăşeşte cu Sfintele Taine dobândeşte nenumărate binefaceri, dintre care amintim:

a - Unirea în chip tainic cu Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos;
b - Hrănirea sufletului şi a trupului;
c - Întărirea şi înaintarea în viaţa spirituală;
d - Curăţirea de păcate;
e - Întărirea în virtute etc.

Toate acestea şi mai multe altele ne pregătesc pentru viaţa de apoi, după cum Însuşi Iisus Hristos zice: **«Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu are viaţă de veci şi Eu îl voi învia în ziua cea de apoi».**[8]

Împărtăşirea cu Sfintele Taine este garanţia învierii şi a vieţii veşnice, căci zice Domnul: **«Pâinea care se coboară din cer este aceea din care, dacă mănâncă cineva, nu moare.»**[9]

Aceste binefaceri le dobândesc cei ce primesc Sfânta

[6] Mărturisirea Ortodoxă, răspuns la întrebarea 65, partea I
[7] Ioan VI, 55
[8] Ioan VI, 54
[9] Ioan VI, 49

Euharistie cu vrednicie, adică cei care se pregătesc cu pocăinţă, post şi milostenii pentru primirea ei.

Pentru cei care o primesc cu nevrednicie, ea are ca efect mustrarea de cuget şi osândă dumnezeiască, căci zice Scriptura: **«Oricine mănâncă pâinea aceasta şi bea paharul Domnului cu nevrednicie vinovat va fi Trupului şi Sângelui Domnului»**. Deci: **«să se cerceteze omul pe sine şi numai după aceea să mănânce şi să bea; căci cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, osândă lui îşi mănâncă şi bea, nesocotind Trupul Domnului»**.[10]

Pocăinţa ca pregătire pentru a primi Sfânta Împărtăşanie

Pentru a primi cu vrednicie această Sfântă Taină se cere o pregătire aleasă, demnă de importanţa ei, şi anume o pocăinţă sinceră şi o dăruire totală a fiinţei tale lui Dumnezeu.

Pocăinţa este sinceră când cineva trezit şi zguduit de conştiinţa lui, se duce la scaunul de mărturisire al duhovnicului, unde recunoscându-şi greşelile se hotărăşte a nu mai răni dragostea lui Dumnezeu prin a sa nesocotinţă şi a nu mai însângera cu păcatele sale pe Cel ce S-a jertfit pentru el.

În urma hotărârii de a nu mai greşi, el primeşte iertarea păcatelor de la Dumnezeu, prin intermediul duhovnicului care este îmbrăcat cu harul preoţiei. În urma dezlegării de păcate, primită de la duhovnic, creştinul se reintegrează în harul dumnezeiesc primind noi puteri sufleteşti: i se luminează cugetul şi i se deschid noi înţelegeri duhovniceşti pentru săvârşirea faptelor bune, prin care se apropie tot mai mult de Dumnezeu.

Adevărata căinţă este aceea care izvorăşte din dragoste pentru Dumnezeu şi din conştiinţa că L-am supărat cu păcatele noastre, iar nu aceea care provine din frica de pedeapsă.

Este adevărat că nu toţi se pot ridica la această înţelegere şi simţire înaltă şi că la unii căinţa porneşte din frică. Şi această căinţă le foloseşte, fiindcă îi ridică din păcat şi-i apropie de Dumnezeu, împăcându-i cu El.

[10] Corinteni XI 27-29

«Pocăiţi-vă şi vă întoarceţi - zice Sfântul Apostol Petru, - **ca să se spele păcatele voastre»**[11]; iar Sfântul Vasile cel Mare: ***«Spre a se mântui nu le este de ajuns celor ce se căiesc să se îndepărteze de păcate; ei trebuie să aducă roade adevărate de pocăinţă; să îndeplinească epitimia sau canonul dat de duhvnic în scaunul mărturisirii cu toată sârguinţa şi numai aşa, primind dezlegarea, să se apropie cu toată dragostea şi râvna de unirea euharistică cu Hristos Domnul.»***

Administrarea Sfintei Euharistii

a - Săvârşitorul şi administratorul Sfintei Euharistii este arhiereul sau preotul. În cazuri excepţionale o poate administra şi diaconul.

b - Cine se poate împărtăşi?

Pot primi Sfânta Împărtăşanie nimai cei pregătiţi pentru aceasta, precum zice Apostolul: **«Să se cerceteze omul pe sine şi aşa să mănânce din pâine şi din pahar să bea; căci cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, osândă îşi mănâncă şi bea nesocotind Trupul Domnului»** «Toţi creştinii, care sunt de o credinţă şi o Biserică, care nu au asupra lor îndepărtare sau blestem şi care prin mărturisire îşi aduc pocăinţă curată, care trăiesc în dreaptă credinţă şi nu sunt opriţi pentru o vreme de duhovnicul lor, aceia să se împărtăşească cu Trupul şi Sângele Domnului, cu cuvenita cinste. Asemenea şi copiii care pot fi primiţi la mărturisire, precum şi pruncii după obiceiul Bisericii şi aceasta pentru credinţa celor ce-i aduc pe ei la biserică, să se învrednicească Sfintelor Taine pentru sfinţirea sufletelor şi primirea dumnezeiescului Har».[12]

Sunt opriţi de duhovnic ca să se împărtăşească: păcătoşii înveteraţi, desfrânaţii, concubinii, pervertiţii sexual, cămătarii şi vrăjitorii, furii de cele sfinte, jucătorii de cărţi şi de bobi, descântătorii, ghicitorii în cafea, în ghioc şi care fac chiromanţie, hulitorii şi cei care grăiesc cuvinte de ocară, provocatorii de neorânduială şi de scandal, cei cu păcate grele (cum sunt:

[11] Faptele III, 19
[12] Liturghierul ed. Bucureşti pag. 403

[10] Corinteni XI 27-29

ucigaşii, hoţii etc.).Aceştia nu pot fi împărtăşiţi cu Sfintele Taine decât după ce, cu multă zdrobire de inimă, şi-au îndeplinit canonul dat de duhovnic.[13]

Durata opririi de la Sfânta Împărtăşanie pentru fiecare păcat o indică sfintele canoane şi pravilele sfintei noastre Bisericii Ortodoxe de Răsărit; dar ea poate fi scurtată sau chiar prelungită după socotinţa duhovnicului, de la caz la caz.

Cei păcătoşi, fiind pe patul de moarte, pot fi împărtăşiţi după ce se vor mărturisi şi fără îndeplinirea canonului de pocăinţă ce le-a fost dat de duhovnic la scaunul mărturisirii[14], iar, dacă se fac sănătoşi să-şi îndeplinească canonul avut.

Nu se ştie în ce măsură Sfânta Împărtăşanie ajută celui care se află pe patul morţii, dacă el nu s-a împărtăşit de multă vreme şi n-a vrut să ţină seama de mântuirea lui. Folosul Sfintei Împărtăşanii, pentru unul ca acesta, depinde de căinţa puternică pe care o va avea în clipa trecerii din această viaţă.

Nu se poate da Sfânta Împărtăşanie alienaţilor (celor ieşiţi din minţi), celor căzuţi în leşin (în comă)[15]; atâta vreme cât se află în această stare[16], precum nici celor care nu au capacitatea fizică de a primi Sfânta Împărtăşanie, adică cei care vomită, tuşesc şi scuipă necontenit[17]; cei îndrăciţi (epileptici şi nebuni), pot fi împărtăşiţi în momente de luciditate, dacă nu hulesc pe Dumnezeu şi nu batjocoresc cele sfinte[18]. Nu pot fi împărtăşite femeile în periodul lunar[19] şi nici femeile sau bărbaţii care noaptea precedentă au fost ispitiţi în somn[20] sau au păcătuit trupeşte.

[13] Nichifor Mărturisitorul, canoanele XXIX şi XXXII
[14] Sinodul I Ec. can. 13; Sfântul Grigorie de Nysa can. 5; Cartagina can. 7.
[15] Creştinul fiind pe patul morţii, dacă a căzut în leşin sau a intrat în comă, nu mai poate fi împărtăşit, nu-şi mai dă seama de sine. Aceia care nu aduc preotul din timp, adică atunci când bolnavul este conştient şi poate vorbi, unii ca aceştia în grea osândă cad şi ucigaşi se socotesc, pentru că din cauza neglijenţei lor s-a păgubit şi s-a osândit un suflet ce printr-o mărturisire plină de căinţă şi prin împărtăşania cea mai de pe urmă ar fi putut aştepta cu încredere îndurarea lui Dumnezeu.
[16] Sfântul Nicolae Misticul, can. 4; Liturghierul ed. Bucureşti 1950 pag. 404
[17] V. Mitrofanovici Tarnavschi, Liturghia Bisericii Drepcredincioase Răsăritene, Cernăuţi 1909.
[18] Sfântul Timotei al Alexandriei, can. 53.
[19] Sfântul Dionisie al Alexandriei, vol. II partea a II-a, pag. 212
[20] Sfântul Ioan Postnicul, can. 8-9; Nicodim Milaş 5-2, partea a II-a pag. 212

[11] Faptele III, 19
[12] Liturghierul ed. Bucureşti pag. 403

c - Când se poate împărtăşi?

Primii creştini se împărtăşeau zilnic, având o mai aleasă trăire creştinească[21]. Până în secolul al VIII-lea, se împărtăşeau în toate zilele în care se săvârşea Sfânta Liturghie, adică în toate duminicile şi sărbătorile de peste an şi la aniversările sfinţilor martiri. În secolul al IV-lea, Sfântul Vasile cel Mare zicea: ***«Est bine şi folositor a se împărtăşi în fiecare zi şi a primi dumnezeieştile Taine, că Însuşi Domnul lămurit zice:*** **«Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu are viaţă de veci.»**[22]

Iar în regiunea sa era obiceiul de a se împărtăşi de patru ori pe săptămână: duminica, miercurea, vinerea şi sâmbăta[23]. Sfântul Ioan Gură de Aur mustrând aspru pe cei care, venind la biserică, nu se împărtăşesc zice: ***«Se aduce zadarnic Jertfă zilnic, am stat degeaba lângă altar, nimeni nu se împărtăşeşte! Nu eşti vrednic de Jertfă? Nici de împărtăşire? Atunci nu eşti vrednic nici de rugăciune! Auzi pe vestitori spunând: «Câţi sunteţi chemaţi, ieşiţi». Toţi cei care nu se împărtăşesc sunt catehumeni (nebotezaţi). Dacă nu eşti dintre aceştia, ci dintre cei credincioşi (botezaţi), ce se pot împărtăşi, de ce nu ai grijă să te împărtăşeşti? Ia seama şi vezi că aici este masa împărătească şi îngerii slujesc la ea!***

Însuşi Împăratul stă de faţă şi tu stai nepăsător? Apropie-te şi te împărtăşeşte! Spune-mi dacă cineva chemat la masă îşi spală mâinile pentru a mânca, dar nevoind să mănânce, nu ofensează pe cel care l-a chemat ? Aşa şi tu: ai venit, ai stat la Liturghie, ai mărturisit că eşti dintre cei credincioşi. Cum ai rămas şi nu te împărtăşeşti din masa cea împărătească? «Sunt nevrednic», *zici tu,* ***dar nu erai vrednic nici de intrare (în sfânta biserică). Tu însă ai intrat şi ai văzut unde stă Dumnezeu (la Masa Împărătească), deci ţi-ai îngăduit să intri şi să vezi; dar când vine Dumnezeu (Jertfă pe altar), tu pleci! Nu te împărtăşeşti din Jertfă! Nu stai la masa împărătească la care îngerii slujesc! Să nu învinovăţim firea sau neputinţa, ci mai curând neglijenţa.***[24] .

[21] Sfântul Ciprian. De dominica Oratione; can 21, P.L.T. IV, cd. 551; Fapte II, 42-46.
[22] Ioan VI, 24
[23] Sfântul Vasile cel Mare, Epistola 9-3 către Cesarea; Nicodim Milaş; op. cit. pag. 258
[24] Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilia a II-a către Efeseni, P.G.T. 62, col. 28-30

Sfântul Teodor Studitul zice: *«Sfânta Precestanie este cel mai mare dar dumnezeiesc, însă văd că nu avem grijă să ne cuminecăm adesea, de care mult mă mir! Pentru ce numai duminica să ne cuminecăm, iar întru altă zi nu. Se cuvine, mai cu seamă monahilor şi celor ce se află în obşte în toate zilele a se precestui.*

Zic acestea pentru cei curaţi cu sufletul şi cu trupul. Fără băgare de seamă, fără multă cercetare şi luare-aminte, să nu îndrăznească cineva, că zice Apostolul: **«Să se cerceteze omul pe sine de este vrednic şi atunci să se cuminece; căci cel ce mănâncă Trupul şi bea Sângele lui Hristos cu nevrednicie, păcat mare şi osândă pricinuieşte sufletului său.»** *Sfânta cuminecătură este pâinea vieţii, ne dă viaţă veşnică şi fericit este acela care o mănâncă, nefiind întru sine prihană, poftă rea, lăcomie, vrăjmăşie, iubire de argint sau altă necurăţie. Zice Domnul:* **«Eu sunt pâinea vieţii Care M-am pogorât din cer şi cel ce-Mi va mânca Trupul şi-Mi va bea sângele este împreună cu Mine şi Eu împreună cu el.»** Şi iarăşi se zice: **«Cel ce nu se împărtăşeşte Tainelor este despărţit de Hristos».**[25]

Canoanele: 65 Apostolic, 80 Trulan, 2 Antiohia, 11 Sardica sunt şi mai categorice împotriva celor ce nu se împărtăşesc, când spun că toţi credincioşii care intră (în sfânta biserică) şi ascultă Sfintele Scripturi, dar nu rămân la rugăciune (adică până la momentul când se invocă Duhul Sfânt pentru transformarea pâinii şi a vinului în Trupul şi Sângele Domnului, adică până la Epicleză, când la strană se cântă **Pe Tine Te lăudăm**) şi nici la Sfânta Împărtăşanie, unii ca aceştia făcând dezordine în biserică, trebuie să se afurisească.

Acum creştinii s-au îndepărtat mult de Sfânta Împărtăşanie!

Puţini mai sunt care abia dacă se mai împărtăşesc o dată pe an, la Sfintele Paşti, iar alţii dacă mai pot s-o mai primească pe patul morţii, dar şi atunci fără prea mare folos pentru că nu mai înţeleg deplin rostul acestei Sfinte Taine.

Dacă Sfânta Liturghie este o jertfă, se înţelege de la sine că numai prin administrarea ei se atinge pe deplin scopul ultim al oricărei jertfe, adică realizarea comuniunii cu divinitatea prin mijlocirea jertfei. Jertfa la Sfânta Liturghie, pe Sfântul Jertfelnic, nu este alta decât însăşi umanitatea Mântuitorului.[26]

La originea şi instituirea ei Sfânta Liturghie nu se putea concepe fără împărtăşirea credincioşilor, bineînţeles pregătiţi şi vrednici. Taina era, adică, organic şi inseparabil legată de Jertfă; împărtăşirea credincioşilor constituia o parte integrantă şi esenţială din rânduiala Sfintei Liturghii. Acest lucru îl scoate în evidenţă însăşi alcătuirea sau structura Sfintei Liturghii, care presupune şi implică împărtăşirea credincioşilor, cum ne arată, în mod categoric, anumite texte.

Astfel, este destul să amintesc, în primul rând formula cu care se însoţeşte înălţarea Sfântului Agneţ: **«Sfintele, Sfinţilor»**[27], apoi formula de invitaţie: **«Cu frcă de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi»**, ori ectenia de mulţumire după Sfânta Împărtăşanie: **«Drept primind dumnezeieştile lui Hristos Taine, cu vrednicie să mulţumim Domnului»**. În rugăciunea tainică dinainte de Sfânta Împărtăşanie, preotul se roagă de asemeni ca Domnul Dumnezeu să ne învrednicească pe noi, slujitorii, a ni se da preacurat Trupul Său şi preasfânt Sângele Său, şi prin noi la tot poporul. Şi aşa mai departe...

Care sunt sensul şi raţiunea de a fi ale unor asemenea texte liturgice, dacă nu împărtăşirea tuturor membrilor Bisericii pregătiţi să primească Sfintele Taine?

Prin urmare, scopul ultim al participării la cultul divin se poate considera pe deplin atins numai atunci când preotul a izbutit să strângă toţi credincioşii în jurul altarului şi i-a împărtăşit cu Cina Sfântă. De aici, o datorie de căpetenie a preotului este de a face totul pentru reînvierea împărtăşirii generale şi frecvente ale credincioşilor, după o pregătire aleasă, vrednică de primirea Sfântului Trup şi Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos. Sfânta Liturghie este locul de întâlnire al Mântuitorului cu fiecare dintre noi prin împărtăşire. Acest fapt nu se petrece decât adunându-se credincioşii în sfânta biserică, împrejurul mesei euharistice,

[25] Sf. Teodor Studitu, Cuv. 61 din miercurea a V-a a Sfântului Post

[26] Diacon Ene Branişte, Participarea la Sfânta Liturghie şi metodele pentru realizarea ei, Bucureşti 1949, pag. 65

[27] Întru început, creştinii se numeau sfinţi, pentru viaţa lor curată

mesei împărăteşti, la care stă de faţă Însuşi Împăratul. Ni se dă nouă, ca şi ucenicilor la Cina cea de Taină, pentru că adunarea credincioşilor strânşi în jurul preotului, mai ales în jurul episcopului, ca şi în Liturghia arhierească, modelul Liturghiei desăvârşite, este imaginea cea mai fidelă şi cea mai sugestivă a Sfinţilor Apostoli în jurul Mântuitorului la cină. De altfel, la originea ei, Liturghia creştină nu era decât repetarea Cine celei de Taină; scopul era să făurească în sufletele celor prezenţi acelaş spirit de dragoste şi comuniune care-i lega pe ucenici între ei şi cu diviinul lor Învăţător, în foişorul cinei, înainte de dureroasa despărţire. Iată cum prin administrarea împărtăşirii generale şi frecvente vom întări conştiinţa credincioşilor noştri, astăzi aşa de slabă. Îi vom face să înţeleagă mai bine că sunt membri ai Bisericii, adică ai Trupului lui Hristos.

În felul acesta şi nu numai aşa vom reînvia în cugetele lor sensul originar, adică cel eclesiologic sau comunitar al cuvântului "Biserică", care în concepţia vechilor creştini însemna Trupul mistic al lui Hristos realizat vizibil în forma unei comunităţi strânse în jurul unui episcop sau al unui preot şi al aceluiaş altar şi împărtăşindu-se din acelaş Trup sfânt şi dumnezeiesc Sânge.[28]

Alături de iubirea creştină, împărtăşirea este cimentul care ţine strâns lipite între ele cărămizile vii ale zidirii Bisericii lui Hristos pe pământ. Cu cât elementul acesta de legătură şi coeziune este mi tare, mai rezistent, cu atât edificiul întreg va fi mai trainic, mai durabil.

Iată de ce unificarea spirituală a tuturor credincioşilor într-un singur organism viu, în care să pulseze aceeşi inimă şi acelaş cuget, nu este posibilă astăzi fără reînvierea împărtăşirii generale şi frecvente ca odinioară. Administrarea Sfintei Euharistii credincioşilor a produs o mare dispută între călugării sfântului Munte Athos pe la anul 1807 şi mai înainte, când patriarhul Constantinopolului, Grigore al V-lea, pentru a potoli spiritele şi a-i lămuri pe credincioşi, adunând sinodul, a dat un tomos bisericesc

[28] I.Corinteni X, 17

care spune: ***«... s-ar cuveni ca toţi credinioşii, la fiecare Sfântă Liturghie, să se apropie ca să se împărtăşească cu făcătorul de viaţă Trup, dar din pricina uşurătăţii şi a neputinţei de a se împărtăşi în fiecare zi, Biserica a hotărât ca fiecare să se apropie de Sfânta Împărtăşanie atunci când s-a spovedit şi duhovnicul l-a găsit vrednic de dumnezeiasca Împărtăşanie şi a luat dezlegare pentru aceasta de la el».***[29]

Din cele scrise mai sus rezultă că Sfânta Împărtăşanie, fiind condiţionată şi precedată obligatoriu de Sfânta Taină a Mărturisirii, o putem primi întotdeauna când suntem pregătiţi sufleteşte, şi avem dezlegare de la duhovnic pentru aceasta.[30]

Povăţurile din Liturghier socotesc obligatorie împărtăşirea generală cel puţin la praznice şi în cele patru sfinte posturi de peste an.[31]

După Sfântul Simeon Tesaloniceanul,[32] fiecare creştin temător de Dumnezeu trebuie să se împărtăşească la fiecare 40 de zile, iar cel care se păstrează curat şi se simte vrednic se poate împărtăşi şi mai des, chiar în fiecare duminică, mai ales bătrânii şi bolnavii, căci aceasta este pentru dânşii sănătate şi întărire.

În această categorie pot fi socotiţi toţi aceia care se află în preajma unui eveniment hotărâtor pentru viaţa lor, ca de exemplu: femeile înainte de naştere, ostaşii înainte de luptă ş.a.m.d. De asemenea tinerii care se căsătoresc trebuie să se spovedească şi să se împărtaşească înainte de cununie.

Prin Sfânta Împărtăşanie se obţine unirea în chip trainic cu Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, hrănirea trupului şi a sufletului, înaintarea în viaţa spirituală, curăţirea de păcate, întărirea şi înaintarea în virtute, care ne pregătesc pentru viaţa de veci, după cum Însuşi ne spune: **«Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu are viaţă de veci şi Eu îl voi învia în ziua de apoi».**[33]

[29] Patriarhul Constantinopolului Grigore al V-lea din Smirna (în a III-a păstorie a sa). Tomul Bisericesc din august 1819 al lui Manuil Ghedeon, Constantinopol 1888, pag. 125-155
[30] Învăţătura de credinţă, ed. Bucureşti 1952
[31] Liturghierul,ed. 1950, Povăţuiri
[32] Sfântul Simeon Tesaloniceanu, **Tratat asupra tuturor dogmelor**, cap. 36, pag. 242
[33] Ioan VI, 54

Deci primirea cu vrednicie a Sfintei Împărtăşanii este garanţia învierii şi a vieţii de veci, precum zice Domnul: **«Aceasta este Pâinea care se coboară din cer. Cel ce va mânca din Pâinea aceasta nu va muri în veac».**[34]

d - Pregătirea pentru Sfânta Împărtăşanie

Împărtăşania fiind Taina Tainelor, unirea cu Însuşi Hristos Domnul, sub forma Sfântului Trup şi Sânge, se înţelege că primirea ei trebuie precedată de împlinirea unei anumite pregătiri prin care fiinţa noastră să fie curăţită şi ridicată la rangul de sălaş vrednic şi cinstit al dumnezeiescului Trup şi Sânge. Această pregătire este trupească şi sufletească, şi constă din spovedanie sau mărturisirea păcatelor, prima condiţie, esenţială, şi apoi în îndeplinirea canonului dat de duhovnic.

Copiii până la 7 ani sunt scutiţi de a se mărturisi.

Prin Sfânta Taină a mărturisirii sau a spovedaniei, creştinul îşi îndreaptă credinţa şi viaţa sa duhovnicească după învăţăturile dumnezeieştilor canoane ale Sfintei noastre Biserici Ortodoxe, ferindu-se de superstiţii şi erezii ucigătoare de suflet, cum sunt ţinerea unor sărbători păgâneşti (marinele, joia verde, filipii şi altele de felul acesta) care nu se află în calendarul creştin ortodox.

Ceea ce este extrem de rău este faptul că s-a ajuns până acolo încât să se lepede de Dumnezeu şi de Sfântul Botez şi să se unească cu diavolul făcând tot felul de vrăji şi farmece prin care îl cheamă pe Satan şi pe diavolii lui şi să facă rău oamenilor şi chiar dobitoacelor nevinovate.

Să se ştie că toţi fermecătorii, vrăjitorii, descântătorii, ghicitorii, spiritiştii şi cei asemenea lor sunt fii diavolului şi s-au vândut lui pe vecie!

Să se ştie şi aceasta: vrăjile nu au nici o putere asupra omului credincios şi asupra vitelor lui. Vrăjile au putere asupra celor care se tăvălesc în păcate şi nu aleargă la Dumnezeu cu mare căinţă, lepădându-se de rele şi îndreptându-şi viaţa, încât Dumnezeu să coboare mila Sa asupra lor şi să-i izbăvească de duhul cel rău.

[34] Ioan VI, 49

Prin mărturisirea curată, plină de căinţă, creştinul se curăţă de rătăcirile sufleteşti şi luând de la duhovnic dezlegarea tuturor păcatelor săvârşite, cu ştiinţă şi din neştiinţă, se leapădă de Satana şi de lucrările lui şi euharistic se uneşte din nou cu Hristos, Izvorul vieţii şi al fericirii noastre.

Pentru a se putea împărtăşi cu Sfântul Trup şi Sânge al Domnului Iisus Hristos, adică a se uni cu Dumnezeu euharistic, trei condiţii esenţiale se cer îndeplinite: prima este, după cum am văzut mai sus, mărturisirea curată, plină de căinţă, prin care creştinul se curăţă de rătăcirile sufleteşti, adică de toate greşelile săvârşite cu ştiinţă şi voinţă, precum şi de cele săvârşite din neştiinţă; a doua, urmarea celei dintâi, este împăcarea cu sine, cu aproapele şi cu Dumnezeu, iar a treia fără de care nu se poate, este postul şi rugăciunea.

Sunt creştini care în toată viaţa lor nu s-au spovedit şi nu s-au împărtăşit. Prea mare ar fi mila lui Dumnezeu cu ei dacă la sfârşitul vieţii lor s-ar învrednici de mărturisire şi de primirea Sfintei Împărtăşanii.

Foarte mulţi dintre aceştia îmbolnăvindu-se, nu au grijă să se împărtăşească nici înainte de a se interna în spital, de unde numai Dumnezeu ştie dacă se mai întorc; şi dacă nu, ei mor păgâneşte fără nici o nădejde în milostivirea lui Dumnezeu. Atât de rău i-a înşelat Satana, încât foarte mulţi dintre ei cred că, de se vor împărtăşi, mor. Sărmanii! Ei nu ştiu că printr-o mărturisire curată, cu zdrobire de inimă, milostivirea lui Dumnezeu şi Sfânta Împărtăşanie le înviorează sufletul şi trupul. În felul acesta cei care nu vor să se împărtăşească nici în ultima clipă, fug de Dumnezeu, fug de fericirea lor şi cad în grea osândă pentru veşnicie!

Cel ce doreşte să se împărtăşească şi în afara celor patru posturi de peste an trebuie **să postească** şi **să se roage**, cu metanii până la pământ, după putinţa lui, cu o săptămână înainte[35] sau cel puţin trei zile sau măcar o zi.[36] În ziua Sfintei Împărtăşanii, să se abţină complet de la mâncare şi de la băutură până la vremea împărtăşirii începând cel puţin de la miezul nopţii, adică de la orele 24. Numai celor bolnavi pe moarte li se poate da Sfânta Împărtăşanie pe mâncate.[37]

[35] Tipicul Sf. Sava, cap. 34, pag.42 (post pentru monahi)
[36] Liturghierul, op. cit. p. 399
[37] Sf. Nichifor Mărturisitorul, Canonul 9, Molieftelnic, ed. Bucureşti 2832, pag.483

[34] Ioan VI, 49

Poate fi împărtăşit acela care după ajunare, fără voia lui, a înghiţit apă spălându-şi gura.[38]

Pentru cei căsătoriţi, în noţiunea de post se cuprinde şi înfrânarea de la viaţa conjugală.[39]

Pe lângă celelalte datorii creştineşti arătate mai sus, drept credincioşii creştini, ca să se învrednicească de dumnezeieştile Taine, trebuie să respecte toate sfintele posturi după rânduiala sfintelor canoane şi a pravilelor Sfintei noastre Biseici Ortodoxe de Răsărit. Nimeni să nu ţină alte posturi scornite de cei rătăciţi la minte şi la suflet, căci toate acestea sunt rătăciri pierzătoare de suflet.

Sfintele Posturi

Sfintele posturi pe care trebuie să le respecte creştinii ortodocşi de pretutindenea şi pe care le-a rânduit Sfânta Biserică prin legi şi canoane sunt:

a - Postul Paştelui (6 săptămâni)

Lăsata seclului pentru postul Paştelui cade între 15 februarie şi 21 martie, după cum şi Paştele cade între 4 aprilie şi 8 mai. (aceste date corespund atunci când se foloseşte calendarul îndreptat, Paştele serbându-se o dată cu toată Ortooxia).

Lăsându-se sec de carne, urmează săptămâna brânzei sau săptămâna albă cum i se mai spune, în care nu se mănâncă carne sau grăsime animală; acela care ar mânca carne în această săptămână cade sub canon ca şi când ar fi mâncat în timpul sfântului post. Lăsându-se sec de brânză şi de ouă, intrăm cu desăvârşire în sfântul şi marele post care durează 6 săptămâni şi pe care îl postim după cum urmează:

25 martie (Buna Vestire)

[38] Sf. Timotei al Alexandriei, Canonul 16 Milaş, vol. II partea a II-a pag. 155
[39] I.Corinteni 7,5; Sf. Timotei, Canonul 5 Sfântul Simeon Tesaloniceanul, răspuns la întrebarea 16, pag.315; Pravila cea Mare de I. Bujoreanu, Glava 170, pag.196-197, zice: "Trei zile trebuie omului celui ce vrea să se precestuiască să nu se împreune cu muierea lui, dacă se va precestui iară se va ţine o zi" Reprodus şi în Pravila Mitropolitului Nifon, ed. a II-a, Bucureşti 1854, pag. 29

[36] Liturghierul, op. cit. p. 399
[37] Sf. Nichifor Mărturisitorul, Canonul 9, Molieftelnic, ed. Bucureşti 2832, pag.483

Dacă va fi înaintea Duminici Floriilor, chiar căzând în zi de miercuri sau vineri, se dezleagă la vin untdelemn şi peşte.

La 24 martie *«Înainte - prănuirea Bunei Vestiri»*, de va cădea înaintea Floriilor şi de nu va fi în zi de miercuri şi vineri se dezleagă la vin şi untdelemn.

La 26 martie, la odovanie (încheiere sau prăznuire) este dezlegare la vin şi untdelemn chiar dacă ar cădea în zi de miercuri sau vineri. În joia canonului mare şi în vinerea acatistului din săptămâna a V-a se dezleagă la vin şi la untdelemn.

În sâmbetele şi duminicile sfântului post (afară de sâmbăta Sfintelor Patimi) se dezleagă la vin şi untdelenm.[40]

Întâmpinarea Domnului (2 februarie)

De va cădea în miercurea sau în vinerea săptămânii după Duminica Vameşului şi a Fariseului, este dezlegare la toate, fiind harţi.

La 3, 8, 10, 11, 17 şi 24 februarie, la 9 martie şi la 23 aprilie se dezleagă la vin şi untdelemn, iar de vor cădea în prima sau ultima săptămână a sfântului post, nu este dezlegare la vin şi untdelemn. În toate celelalte zile ale sfântului şi marelui post, nu se dezleagă la vin şi untdelemn, dar se mănâncă fiertură de două ori pe zi.

b - Postul sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel sau al Sânpetrului

Începe luni după Duminica Tuturor Sfinţilor şi se închide la 29 iunie sau la 30 iunie, dacă Sânpetru cade miercuri sau vineri, şi în aceast caz se dezleagă doar la vin, untdelemn şi peşte.

De asemenea în sâmbetele şi duminicile acestui sfânt post, se dezleagă la vin, untdelemn şi peşte.

În zilele de24 şi 29 iunie, de vor fi în zi de miercuri sau vineri, se dezleagă la vin, untdelemn şi peşte, fiind praznice mari.

Luni, marţi şi joi în acest sfânt post se dezleagă la vin şi untdelemn şi icre.

La 2, 8, 9, 11 şi 19 iunie (de vor cădea miercuri sau vineri), se dezleagă la vin şi untdelemn, iar de vor cădea luni, marţi sau joi se dezleagă şi la peşte.

În celelalte zile de miercuri şi vineri în cursul acestui sfânt post nu se dezleagă la vin şi la untdelemn, dar se mănâncă fiertură de două ori pe zi.

[40] C.Chiricescu- Calendarul Bisericesc Ortodox 1923, pag.174, din Pidalion, lămurirea canonului 56 al Sinodului VI Ecumenic.

c - Postul Adormirii Maicii Domnului sau la Sfintei Marii (două săptămâni)

Se posteşte întocmai ca păresimile. Începe la 1 august, lăsându-se sec la 31 iulie. Dacă 31 iulie cade miercuri sau vineri se mănâncă numai peşte, iar sec lăsăm la 30 iulie. Postul ţine până la 15 august sau 16 august, dacă 15 august cade într-o de miercuri sau de vineri când se dezleagă numai la peşte.

La 6 şi 15 august, căzând miercuri sau vineri, se dezleagă la vin, untdelemn şi peşte. Sâmbăta şi duminica în acest sfânt post se dezleagă la vin şi untdelemn.

La 13 august (odovania praznicului Schimbării la Faţă) se dezleagă la vin şi untdelemn.

În celelalte zile ale sfântului post nu se dezleagă la vin şi untdelemn, dar se mănâncă fiertură de două ori pe zi.

d - Postul Naşterii Domnului sau al Crăciunului (şase săptămâni)

Începe la 15 noiembrie, lăsându-se sec în ziua de14 noiembrie; dacă ziua lăsatului sec este miercuri sau vineri, se dezleagă numai la peşte, iar sec lăsăm în ziua de 13 noiembrie. Postul ţine până la 25 decembrie, când este dezlegare la toate, în orice zi ar cădea.

Sâmbetele şi duminicile, până la 20 decembrie exclusiv, se dezleagă la vin, untdelemn şi peşte.

În zilele de 16, 22, 23, 24, 25 şi 30 noiembrie; 4, 5, 6 ,7, 9, 12, 13, 17 şi 20 decembrie căzând miercuri sau vineri se dezleagă la vin şi untdelemn; însă de vor cădea luni, marţi sau joi se dezleagă şi la peşte, în afară de 20 decembrie când nu se mai dezleagă şi la peşte.

Luni, marţi şi joi în acest sfânt post, se dezleagă la vin, untdelemn şi icre, scoici şi raci, iar în celelalte zile nu se dezleagă la vin şi untdelemn, dar se mănâncă fiertură de două ori pe zi.

Cele trei zile de post obligatoriu din cursul anului sunt:

14 septembrie **(Înălţarea Sfintei Cruci)**
5 ianuarie **(Ajunul Bobotezei)**
29 august **(Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul)**

Praznicile, sărbătorile şi dezlegările...

Chiar dacă aceste trei zile de post ar cădea duminica, se mănâncă doar post cu dezlegare numai la vin şi untdelemn, iar de va fi hramul unei biserici "Înălţarea Sfintei Cruci" sau "Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul"se dezleagă şi la peşte, dar numai în parohia respectivă.

Postul de miercuri şi de vineri în cursul anului este obligatoriu.

1. Dezlegări la vin şi untdelemn

La 1, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 26, 28 septembrie; 6, 9, 14, 18, 23, 26, 27 octombrie; 1, 8, 11, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 25, 30 noiembrie; 4, 5, 6, 7, 9, 12, 13, 17, 20 decembrie; 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 22, 25, 27, 30 ianuarie; 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 17, 24 februarie se dezleagă la vin şi untdelemn. Fiind în Sfântul Post al Paştelui nu se dezleagă la vin şi untdelemn decât la 9 februarie (odovania praznicului Întâmpinării Domnului) şi numai de va cădea lunea, marţea şi joia; la 9 martie; la 23, 25, 30 aprilie; la 2, 8, 10, 15, 21, 24, 25 mai; la 2, 8, 9, 11, 19 iunie; la 1, 2, 5, 8, 12, 17, 20, 22, 25, 27 iulie; la 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 29, 31 august.

Datele de mai sus căzând în postul Sânpetrului sau al Crăciunului şi în zilele de luni, marţi sau joi se dezleagă şi la peşte.

2. Dezlegări la peşte

La 7 ianuarie; la 2 februarie (dacă nu suntem în Postul Paştelui); la 25 martie; la 24, 29, 30 iunie; 31 iulie (lăsata secului); 6, 15 august; 8 septembrie; 1 octombrie; 14 (lăsata secului) şi 21 noiembrie precum şi în zilele de miercuri şi vineri dintre Duminica Tomei şi a Tuturor Sfinţilor.

3. Dezlegări la ouă şi brânză

În săptămâna Brânzei sau Săptămâna Albă

4. Dezlegări la toate în miercurea şi vinerea din:

a. Săptămâna după Duminica Vameşului şi a Fariseului;
b. Săptămâna Luminată (dintre Paşti şi Duminica Tomei);
c. Săptămâna Rusaliilor (săptămâna cea după Pogorârea Duhului Sfânt);
d. În miercurea şi vinerea dintre Crăciun şi Ajunul Bobotezei;
e. În miercurea sau vinerea în care ar cădea Crăciunul sau Boboteaza.

5 ianuarie (Ajunul Bobotezei)
29 august (Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul)

e. În miercurea sau vinerea în care ar cădea Crăciunul sau Boboteaza.

Praznicile, sărbătorile şi dezlegările lor

Praznicele mari

Cele opt praznice împărăteşti ale Mântuitorului:

a - Cu dată fixă:

1 - 25 decembrie; **Naşterea Domnului**, dezlegare la toate. Se odăvăieşte la 31 decembrie.
2 - 1 ianuarie: **Tăierea Împrejur a Domnului**, dezlegare la toate.
3 - 6 ianuarie: **Botezul Domnului**, dezlegare la toate. Se odovăieşte la 14 ianuarie.
4 - 2 februarie: **Întâmpinarea Domnului**, dezlegare la vin, untdelemn şi peşte. Se odovăieşte la 9 februarie.
5 - 6 august: **Schimbarea la Faţă a Domnului**, dezlegare la vin, untdelemn şi peşte. Se odovăieşte la 13 august.

b - Cu dată schimbătoare:

6 - **Învierea Domnului**, se odovăieşte miercuri a VI-a săptămână după Paşti.
7 - **Înălţarea Domnului**, se dovăieşte în ziua a VIII-a după Praznicul Rusaliilor.
8 - **Pogorârea Duhului Sfânt**, se odovăieşte a VII-a zi după Praznicul Rusaliilor

Cele patru praznice Împărăteşti ale Maicii Domnului:

1 - 8 septembrie: **Naşterea Maicii Domnului**, dezlegare la vin, untdelemn şi peşte. Se odovăieşte la 12 septembrie.
2 - 21 noiembrie: **Intrarea Maicii Domnului în Biserică**, dezlegare la vin, untdelemn şi peşte. Se odovăieşte la 25 noiembrie.
3 - 25 martie: **Buna Vestire a Maicii Domnului,** dezlegare la vin, untdelemn şi peşte. Se odovăieşte la 26 martie.
4 - 15 august: **Adormirea Maicii Domnului**, dezlegare la vin, untdelemn şi peşte. Se odovăieşte la 23 august.

Alte praznice mari

1 - 24 iunie: **Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul**, dezlegare la vin untdelemn şi peşte.
2 - 29 iunie: **Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel** (Sânpetru), dezlegare la vin, untdelemn şi peşte.

3 - 29 august: **Tăierea Capului Ioan Botezătorul**, dezlegare la vin şi untdelemn. (această zi se prăznuieşte cu post chiar în zi de duminică de ar cădea).
4 - 14 septembrie: **Înălţarea Sfintei Cruci**, dezlegare la vin şi untdelemn. Se prăznuieşte cu post chiar în zi de duminică de ar cădea.

Sfinţii cu priveghere:

14 octombrie: **Sfânta Cuvioasă Parascheva** (dezlegare v. u.)
26 octombrie: **Sfântul Mare Mucenic Dimitrie** (dezlegare la v. u.)
8 noiembrie: **Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril** (dezlegare la v. u.)
6 decembrie: **Sfântul Ierarh Nicolae** (dezlegare la v. u.)
30 ianuarie: **Sfinţii Ierarhi Vasile, Grigorie şi Ioan** (dezlegare la v. u.)
23 aprilie: **Sfântul Mare Mucenic Gheorghe** (dezlegare la v. u.)
21 mai: **Sfinţii Împăraţi Constantin şi Elena** (dezlegare la v. u.)
20 iulie: **Sfântul Ilie Tesviteanul** (dezlegare la v. u.)

Sfinţi cu Polieleu şi Liturghie:

26 septembrie: **Adormirea Sfântului Ioan Evanghelistul** (dezlegare la v. u.)
1 octombrie: **Acoperământul Maicii Domnului** (dezlegare la v. u.)
13 noiembrie: **Sfântul Ioan Hrisostom** (dezlegare la v. u.)
14 noiembrie: **Sfântul Apostol Filip** (dezlegare la v. u.)
30 noiembrie: **Sfântul Apostol Andrei** (dezlegare la v. u.)
5 decembrie: **Sfântul Sava cel Sfnţit** (dezlegare la z. u.)
12 decembrie: **Sfântul Ierarh Spiridon** (dezlegare la v. u.)
11 ianuarie: **Sfântul Cuvios Theodosie cel Mare** (dezlegare la v. u.)
17 ianuarie: **Sfântul Cuvios Antonie cel Mare** (dezlegare la v. u.)
18 ianuarie: **Sfinţii Ierarhi Atanasie şi Chiril** (dezlegare la v. u)
20 ianuarie: **Sfântul Cuvios Eftimie cel Mare** (dezlegare la v. u.)
25 ianuarie: **Sfântul Grigore Teologul** (dezlegare la v. u.)
27 ianuarie: **Aducerea Moaştelor Sfântului Ioan Gură de Aur** (dezlegare la v. u.)
10 februarie: **Sfântul Sfinţit Mucenic Haralambie** (dezlegare la v. u.)
24 februarie: **I-a şi a II-a aflare a Capului Sfântului Ioan Botezătorul** (dezlegare la v. u.)

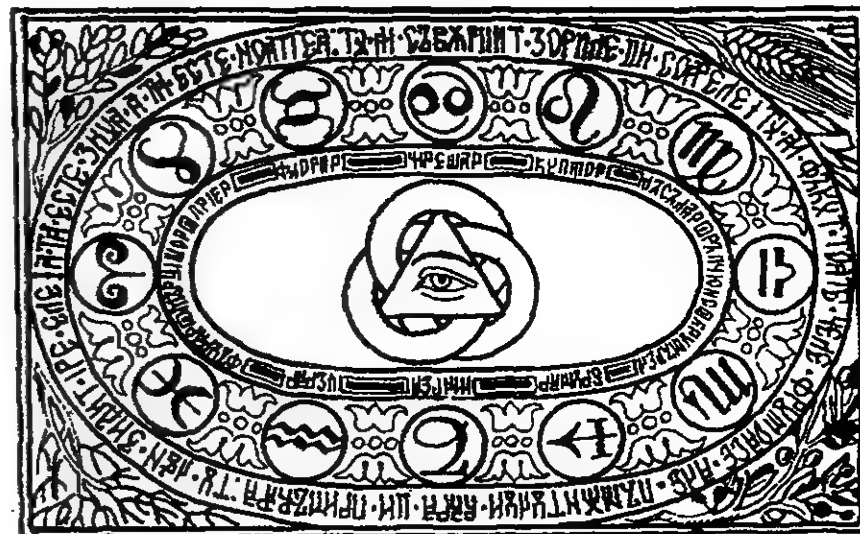
9 martie: **Sfinţii 40 de Mucenici** (dezlegare la v. u.)
8 mai: **Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan** (dezlegare la v. u.)
25 mai: **A III-a aflare a Capului Sfântului Ioan Botezătorul** (dezlegare la v. u.)
17 iulie: **Sfânta Mare Muceniţă Marina** (dezlegare la v. u.)
27 iulie: **Sfântul Mare Mucenic Pantelimon** (dezlegare la v. u.)

Sfinţii cu Slavoslovie Mare (se lucrează)

Sfinţii cu Slavoslovie Mare sunt menţionaţi cu semnul X în tabelele lunare ce urmează. De va fi prăznuirea acestor sfinţi miercurea sau vinerea se dezleagă la vin şi untdelemn; de va fi prăznuirea lor însă în Sfântul Post al Paştelui sau al Sfintei Mării, nu se dezleagă la vin şi untdelemn; iar cei care se prăznuiesc în Postul Crăciunului sau Sânpetrului, căzând miercurea sau vinerea se dezleagă la vin şi untdelemn; iar de vor cădea lunea, marţea sau joia se dezleagă şi la peşte.

Pentru o mai bună orientare privind praznicele şi sărbătorile de peste an precum şi dezlegările lor miercurea şi vinerea în sfintele posturi ca şi în cursul anului, am întocmit 12 tabele corespunzătoare celor 12 luni ale anului, după cum urmează:

SINAXAR

Explicarea semnelor puse înaintea anului pentru arătarea praznicelor împărăteşti, ale Născătoarei de Dumnezeu şi ale Sfinţilor

Praznicele sunt împărţite în: Praznice mari, de miloc si mici

(†) - arată praznicele mari închinate: Sfintei Treimi, Mântuitorului, Sfântului Duh, Născătoarei de Dumnezeu; sărbătorile în cinstea: Înaintemergătorului (Naşterea şi Tăierea capului) şi a Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, la care se face priveghere mare.

†) - arată praznicele de mijloc ale sfinţilor la care se face priveghere.

† - arată praznicele de mijloc, la care nu se face priveghere, ci se cântă numai polieleu.

x) - arată praznicele mici, care au doxologie mare.

x - arată praznicele de mici, care au slujba pe şase.

LUNA SEPTEMBRIE

Are 30 zile, ziua are 12 ceasuri şi noaptea 12

FECIOARA ←——— *zodia* ———→ ***BALANŢA***

Data	SINAXAR	Dezlegări		
1 †	Sf. Cuv. Simeon Stâlpnicu **Începe anul bisericesc**	V	U	
2	Sf. Mc. Mamant; Sf. Ioan Postitorul			
3	Sf. Sfinţ. Mc. Antim; Sf. Mc. Vasilisa; Sf. cuv. Teoctist			
4	Sf. Sfinţ. Mc. Vavila; Sf. Prooroc Moise			
5 †	Sf. Prooroc Zaharia; Sf. Mc. Urban			
6 †	Minunea din Colose a Arhanghelului Mihail	V	U	
7	Sf. Mc. Sozont; Sf. Ap. Evod şi Onisifor (înainteprăznuirea Naşterii Maicii Domnului)			
8 (†)	Naşterea Maicii Domnului	V	U	P
9 x	Sfinţii şi drepţii părinţi Ioachim şi Ana	V	U	
10	Închinarea Sfintei Cruci; Sf. Mc. Minodora Mitrodora şi Nimfodora			
11	Închinarea Sfintei Cruci; Sf.Cuv. Teodora şi Eufrosin bucătarul	V	U	
12	Închinarea Sfintei Cruci; Sf. Mc. Autonom; Sf. Teodor episcopul (odavania praznicului)	V	U	
13 †)	Sf. Mc. Cornelie sutaşul şi Leontie; **Sf. Cuv. Ioan de la Prislop.** (înainteprăznuirea Înălţării Sfintei Cruci)	V	U	

x - arată praznicele de mici, care au slujba pe şase.

14 (†)	Înălţarea Sfintei Cruci	Post în orice zi		
15 †	Mc. Nichita; Cuv Filotei; **Sf. Ierarh Iosif de la Partoş.***	V	U	
16 x	Sf. M. Mc. Eufimia şi Melitina	V	U	
17	Sf. Mc. Sofia, Pistis, Elpis şi Agapis	V	U	
18	Sf. Cuv. Eumenie; Sf. Mc. Ariadna	V	U	
19	Sf. Muc. Trofim, Sevatie şi Dorimedont	V	U	
20 x	Sf. M. Mc. Eustaţiu, Teopista, Agapie, Teopist	V	U	
21 †	Sf. Ap. Codrat; Sf. Prooroc Ioana; Sf. Dimitrie al Rostovului (odovania praznicului)	V	U	
22	Sf. Sfinţ. Mc. Foca, Isaac şi Martin			
23 †)	Zămislirea Sf. Ioan Botezătorul			
24 †	Sf. M. Mc. Tecla; Sf. Cuv. Coprie			
25	Sf. Cuv. Eufrosina; Sf. Cuv. Pafnutie			
26 †)	Adormirea Sf. Ioan Evanghelistul	V	U	
27	Sf. Mcv. Calistrat; Sf. Mc. Epiharia; Sf. Ierarh Antim Ivireanu			
28 †	Sf. Cuv. Ilarion; Sf. Prooroc Varuh	V	U	
29 x	Sf. Cuv. Chiriac Sihastrul; Sf. Mc. Gudelia			
30 x	Sf. Sfinţ. Mc. Grigore al Armeniei şi Ripsimia			

De reţinut:

† **De la 8 la 12 Septembrie fiind în praznic, miercuri şi vineri se dezleagă la vin şi untdelemn**

† **La 14 Septembrie (Înălţarea Sfintei Cruci) de va fi chiar duminică este post cu dezlegare la vin şi untdelemn. De la 14 la 21 Septembrie, fiind în timpul praznicului Înălţării Sfintei Cruci miercuri şi vineri se dezleagă la vin şi untdelemn**

* **Moaştele Sfântului Ierarh Iosif cel Nou de la Partoş se află în Catedrala Mitropolitană din Timişoara**

LUNA OCTOMBRIE

Are 31 zile, ziua are 11 ceasuri şi noaptea 13

BALANŢA ⟵ ***zodia*** ⟶ ***SCORPION***

Data	SINAXAR	Dezlegări		
		V	U	P
1†	Acoperământul Maicii Domnului: Sf. Ap. Anania; Sf. Cuv. Roman Melodul	V	U	P
2 x	Sf. Sfinţ. Mc. Ciprian şi Sf. Mc. Iustina Fecioara Cuv. Teofil;			
3 x	Sf. Sfinţ. Mc. Dionisie Areopagitul, Elefterie şi Rustic			
4	Sf. Ierotei; Sf. Mucenici Audact, Domnina şi Clistena			
5	Sf. Mc. Haritina şi Memelta			
6 x	Sf. Ap. Toma; Sf. Mc. Erotiida	V	U	
7	Sf. Mc. Seghie şi Vah; Sf Polihronie			
8	Sf. Cuv. Pelaghia; Sf. Mc. Taisia			
9 x	Sf. Ap. Iacov; Cuv. Andronic şi Atanasia	V	U	
10	Sf. Mc. Evlampie şi Evlampia			
11	Sf. Ap. Filip diaconul; Sf. Cuv. Teofan mărturisitorul Sf. Mc. Zenaida şi Filonia			
12	Sf. Mc. Prov Tarah şi Andronic			
13	Sf. Mc. Carp, Papil, Agator, Agatonica şi Florentie			
14 †)	Sf. Cuv. Maica noastră Parascheva* Sf. Mc. Nazarie şi Ghervasie	V	U	
15	Sf. Sfinţ. Mc. Luchian; Sf. Cuv. Savin şi Eftimie cel Nou			
16	Sf. Mc. Loghin şutaşul; Sf. Cuv. Mal			
17	Sf. Prooroc Oseea; Sf. Cuv. Mc. Andrei Criteanul			
18 x	Sf. Ap. şi Evanghelist Luca; Sf. Mc. Iulian	V	U	
19	Sf. Prooroc Ioil; Sf. Felix preotul			
20	Sf. M. Mc. Artemie; Sf. Cuv. Gherasim cel Nou			
21 x	Sf. Ilarion cel Mare; **Sf. Cuv. Visarion şi Sofronie de la Cioara şi Mc. Oprea din Sălişte; Sf. Mc. Moise din Sibiel şi Ioan din Galeş**			
22	Sf. Averchie făcătorul de minuni; Sf. 7 tineri din Efes			
23 x)	Sf. Ap. Iacov, ruda Domnului: Sf. Ignatie Patriarhul.	V	U	
24	Sf. M. Mc. Areta; Cuv. Proclu			
25	Sf. Mc. Marchian şi Martirie; Sf. Tavita			
26 †)	Sf. Mare Mucenic Dimitrie, izvorâtorul de mir	V	U	
27 †)	Sf. Mc. Nestor; **Sf. Cuv. Dimitrie cel Nou (din Basarabi)****	V	U	
28	Sf. Mc. Terentie şi Neonila;Sf. Cuv. Firmilian			
29	Sf. Mc. Anastasia Romana; Sf. Cuv. Avramie			
30	Sf. Mc. Zenovie, Zenovia şi Eutropia; Sf. Ap. Cleopa			
31	Sf. Ap. Stahie, Amplie, Urban, Apelie şi Narcis			

De reţinut:

† După Ceaslovul de Neamţ în cinstea Acoperământului Maicii Domnului se dezleagă fiind zi de miercuri sau vineri la vin, untdelem şi peşte

* Moaştele Sfintei Cuvioasei Maicii noastre Parascheva sunt în Catedrala Mitropoliei de la Iaşi aduse în Moldova de către domnitorul Vasile Lupu

** Moaştele Sfântului Preacuviosului Părintelui nostru Dimitrie cel Nou din Basarabi se află în Catedrala Patriarhală din Bucureşti. Au fost aduse în Ţara Românească din sudul Dunării în anul 1799.

LUNA NOIEMBRIE

Are 30 zile, ziua are 10 ceasuri şi noaptea 14

SCORPION* ←—— *zodia* ——→ *SĂGETĂTOR

Data	SINAXAR	Dezlegări		
1 x	Sf. Mc. Cosma şi Damian, doctori fără de arginţi			
2	Sf. Mc. Achindin, Pigasie şi Elpidifor			
3	Sf. Mc. Achepsima, Iosif şi Aitala diaconul			
4	Sf. Cuv. Ioanichie cel Mare; Sf. Mc. Nicandru episcopul			
5	Sf. Mc. Galaction şi Epistimi; Sf. Silvan			
6 x	Sf. Pavel Mărt. arhiepiscopul Constantinopolelui			
7	Sf. 33 de mucenici din Melitina; Cuviosul Lazăr făcătorul de minuni			
8 †)	Soborul Sf. Voievozi Mihail şi Gavril	V	U	[illegible]
9	Sf. Mc. Onisifor şi Profirie: Sf. Artemon; **Sf. Mc. Claudiu, Castor , Sempronian şi Nicostrat**			
10	Sf. Ap. Olimpie, Rodion, Sosipatru şi Erast			
11 x)	Sf. M. Mc. Mina, Victor şi Vichentie; Sf. Mc. Ştefanida; Sf. Cuv. Teodor Studitul	V	U	
12 x	Sf. Ioan Milostivul; Cuv. Nil Pustnicul	V	U	
13 †)	Sf. Ioan Gură de Aur arhiepiscopul Constantinipolului	V	U	
14 †	Sf. Ap. Filip; Sf. Grigorie Palama	V	U	P
15	Sf. Mc. Gurie, Samona şi Aviv; **Sf. Cuv. Paisie de la Neamţ** (începutul postului)	V	U	

Data	SINAXAR	Dezlegări		
16 x)	Sf. Ap. Evanghelist Matei	V	U	
17 x	Sf. Grigorie Traumaturgul; Cuv. Lazăr zugravul			
18	Sf. Mc. Platon, Roman şi Zacheu			
19	Sf. Prooroc Avdie, Sf. Mc. Varlaam			
20 +)	Sf. Prolocu; Sf. Mc. Dasie de la Silistra; **Sf. Grigorie Decapolitul.*** (înainteprăznuirea intrării în biserică a Maicii Domnului)	V	U	
21 (+)	Intrarea în Biserică a Maicii Domnului	V	U	P
22	Sf. Ap. Filimon şi Arhip; Sf. Mc. Cecilia	V	U	
23	Sf. Amfilohe; Cuv. Sisinie; **Sf. Cuv. Antonie de la Iezer - Vâlcea.****	V	U	
24	Sf. Clement Romanul şi Sf. Petru al Alexandriei	V	U	
25 x	Sf. M. Mc. Ecaterina şi Sf. Mc. Mercurie (odovania praznicului)	V	U	
26	Sf. Cuv. Alipie Stâlpnicul ; Sf.Cuv. Stelian Paflagonul			
27 x	Sf. M. Mc. Iacov Persul; Sf. Onufrie; Sf. Cuv. Natanail			
28 x	Sf. Cuv. Ştefan cel Nou şi Sf. Mc. Irinarh			
29	Sf. Mc. Paramon şi Filumen			
30 +	Sf. Ap. Andrei; Sf. Frumentie episcopul	V	U	[illegible]

De reţinut:

- † De la 21 la 25 Noiembrie, fiind praznic se dezleagă la vin şi untdelemn
- † Sâmbetele şi Duminicile până la 20 Decembrie exclusiv se dezleagă la vin, untdelemn şi peşte.
- † La 14 Noiembrie lăsându-se sec pentru postul Crăciunului căzând în zi de miercuri sau vineri se dezleagă la vin, undelemn şi peşte, iar sec lăsăm cu o zi înainte marţi sau joi.

* Moaştele Sfântului Grigorie Decapolitul se află la mănăstirea Bistriţa din Oltenia

* Sfâtul Cuvios Antonie s-a nevoit la schitul Iezer din Judeţul Vâlcea

LUNA DECEMBRIE

Are 31 zile, ziua are 9 ceasuri şi noaptea 15

SĂGETĂTOR ←——— zodia ———→ CAPRICORN

Data	SINAXAR	Dezlegări		
1	Sf Prooroc Naum; Cuv. Filaret Milostivul			
2	Sf. Prooroc Avacum; Sf. Mc. Meropi			
3	Sf. Prooroc Sofonie; Sf. Ioan Sinaitul			
4 †	Sf. M. Mc. Varvara; Sf. Cuv. Ioan Damaschin	V	U	
5 †	Sf. Cuv. Sava Sfinţitul; Sf. Mc. Anastasie	V	U	
6†)	Sf. Ierarh Nicolae, făcătorul de Minuni	V	U	P
7 †)	Sf. Ambrozie **Sf. Mc. Filofteia***	V	U	
8	Sf. Cuv. Patapie; Preacuviosul Sofronie			
9 x)	Zămislirea Fecioarei de către Sf. Ana	V	U	
10	Sf. Mc. Mina, Ermoghen şi Eufrat			
11	Sf. Cuv. Daniil Stâlpnicul			
12 +	Sf. Ierarh Spiridon, făcătorul de minuni	V	U	
13 +	Sf. Mc. Eustratie, Mardarie şi Orest; Sf. Mc. Lucia fecioara	V	U	
14	Sf. Mc. Tirs, Levchie şi Calinic			
15 +	Sf. Sfinţ. Mc. Elefterie, Suzana şi Vah cel Nou			
16	Sf. Prooroc Agheu; Sf. Teofana împărăteasa; **Sf. Mc. Marin**			
17 x	Sf. Prooroc Daniil; Sf. 3 tineri: Anania, Azaria şi Misail	V	U	
18	Sf. Mc. Sebastian; Sf. Mc. Zoe; Sf. Modest **Sf. Cuv. Daniil Sihastru.****			
19	Sf. Mc. Bonifaciu, Cuv. Grighentie; Sf. Aglaia			
20 x	Sf. Sfinţ. Mc. Ignatie, purtătorul de Dumnezeu (înainteprăznuirea Naşterii Domnului)	V	U	
21	Sf. Mc. Iuliana şi Temistocle			
22	Sf. M. Mc. Anastasia; Sf. Mc. Hrisogon			
23 x	Sf. 10 Mucenici din Creta; Cuv. Naum			
24	Sf. Cuv. Mc. Eugenia (Ajunul Crăciunului)	V	U	
25 †)	Naşterea Domnului (Crăciunul)	Dezlegare la toate		
26 x)	Soborul Maicii Domnului; Sf. Mc. Eftimie; Sf. Cuv. Nicodim cel Sfinţit de la Tismana***			
27 †)	Sf. Arhidiacon Ştefan, întâiul mucenic			
28	Sf. 20.000 de mucenici arşi în Nicomidia	V	U	P
29	Sf. 14.000 de prunci ucişi de Irod; Sf. Cuv. Marcel	V	U	P
30	Sf. Mc. Anisia; Sf. Cuv. Teodora	V	U	P
31	Sf. Mc. Melania Romana; Cuv. Zotic (odovania praznicului)	V	U	P

De reţinut:

† Dezlegare la vin, untdelemn şi peşte sâmbătă şi duminică până la 20 Decembrie exclusiv. Tot până la 20 Decembrie miercuri şi vineri dacă este sărbătoare se dezleagă la vin şi untdelemn, iar luni, marţi şi joi se dezleagă şi la peşte.

† De la 25 Decembrie până în ajunul Bobotezei se dezleagă la toate cele de mâncare.

† Duminică după Naşterea Domnui, pomenirea Sfântului şi dreptului Iosif, logodnicul Fecioarei, David împăratul şi Iacov, ruda Domnului.

* Moaştele Sfântei Muceniţe Filofteea se află la mănăstirea Curtea de Argeş

* Chilia Sfântului Cuviosului Daniil Sihastrul se află la mănăstirea Putna

* O parte din moaştele Sfântului Cuvios Niicodim se află la mănăstirea Tismana

16	Sf. Prooroc Agheu; Sf. Teofana împărăteasa; Sf. Mc. Marin			

LUNA IANUARIE

Are 31 zile, ziua are 10 ceasuri şi noaptea 14

CAPRICORN* ←——— *zodia* ———→ *VĂRSĂTOR

1 (†)	Tăierea împrejur a Domnului; Sf. Vasile cel Mare; Anul Nou civil.	V	U	P
2	Sf. Silvestru papa Romei şi Serghie. (înainteprăznuirea Bobotezei).	V	U	P
3	Sf. Prooroc Maleahi; Sf. Mc. Gordie.	V	U	P
4	Soborul Sf. 70 de Apostoli; Sf. Cuv. Teoctist.	V	U	P
5	Sf. Mc. Teopemt şi Teona (Ajunul Bobotezei).	Post în orice zi		
6 (†)	Botezul Domnului (Boboteaza).	Dezlegarea la toate		
7 x	Soborul Sfântului Proroc Ioan Botezătorul.	V	U	P
8	Sf. Cuv. Gheorghe Hozevitul şi Domnica.	V	U	
9	Sf. Mc. Polieuct; Cuv. Evstratie.	V	U	
10	Sf. Grigorie al Nissei; Sf. Cuv. Dometian; **Sf. Cuv. Antipa de la Calapodeşti.**	V	U	
11 †	Sf. Cuv. Teodosie cel Mare; Sf. Cuv. Vitalie.	V	U	
12	Sf. Mc. Tatiana şi Eutasia.	V	U	
13	Sf. Mc. Ermil şi Stratonic.	V	U	
14	Sf. Cuv. ucişi în Sinai şi Rait (odovania praznicului).	V	U	
15 x	Sf. Cuv. Pavel Tebeul şi Ioan Colibaşul.			
16 x	Închinarea lanţului Sfântului Apostol Petru.	V	U	

* O parte din moaştele Sfântului Cuvios Nicodim se află la mănăstirea Tismana

17 †)	Sf. Preacuvios Antonie cel Mare.	V	U	
18 †	Sf. Atanasie şi Chiril, patriarhii Alexandriei	V	U	
19 x	Sf. Cuv. Macarie, Arsenie şi Marcu.			
20 †	Sf. Preacuvios Eftimie cel Mare.	V	U	
21	Sf. Maxim Mărturisitorul; Sf. Mc. Neofit.			
22 x	Sf. Ap. Timotei; Sf. Cuv. Anastasie Persul.	V	U	
23 x	Sf. Mc. Clement şi Agatanghel.			
24	Sf. Cuv. Xenia; Sf. Mc. Vavila.			
25†)	Sf. Grigorie Teologul; Sf. Cuv. Puplie; **Sf. Bretanion Episcopul Tomisului.**	V	U	
26	Sf. Cuv. Xenofont, Maria, Arcadie şi Ioan.			
27 †	Aducerea moaştelor Sfântului Ioan Gură de Aur.	V	U	
28 x	Sf. Cuv. Efrem Sirul şi Paladie.			
29 x	Aducerea moaştelor Sfântului Ignatie.			
30†)	**Sf. Trei Ierarhi Vasile, Grigorie şi Ioan.**	V	U	
31 x	Sf. Mc. Chir şi Ioan, doctori fără de arginţi.	V	U	

De reţinut:

† Când ajunul Bobotezei cade sâmbăta sau duminica, slujba Ceasurilor Împărăteşti se face înainte înainte (vineri), iar sfinţirea Aghiazmei Mari se face în ajun, imediat după Sfânta Liturghie a Sfântului Ioan Gură de Aur. De asemenea, în ziua de Bobotează, sfinţirea Aghiazmei Mari se face.

* la 1 Ianuarie este Anul Nou civil.

* De la 25 Decembrie până la 4 ianuarie inclusiv este dezlegare la toate.

* De la 6 la 14 Ianuarie, miercuri şi vineri se dezleagă la vin şi untdelemn.

* De la 8 la 13 Ianuarie este după prăznuirea Botezului Domnului

LUNA FEBRUARIE

Are 28 (29) zile, ziua are 11 ceasuri şi noaptea 13

VĂRSĂTOR* ←—— *zodia* ——→ *PEŞTI

1	Sf. Mc. Trifon; Mc. Perpetua. (înainteprăznuirea Întâmpinării Domnului)			
2 †)	Întâmpinarea Domnului.	V	U	P
3 x	Sf. Simeon şi Ana Proorocița.	V	U	
4	Sf. Cuv. Isidor; Sf. Mc. Avramie.	V	U	
5	Sf. Mc. Agata şi Teodula..	V	U	
6	Sf. Vucol; Sf. Mc. Iulian şi Fausta.	V	U	
7	Sf. Partenie; 1003 mucenici din Nicomidia..	V	U	
8 x	Sf. M. Mc. Teodor Stratilat; Sf. Prooroc Zaharia.	V	U	
9	Sf. Mc. Nichifor, Marcel şi Pangratie. (odovania praznicului)	V	U	
10 †	Sf. Sfinți Mc. Haralambie; Sf. Mc. Valentina.	V	U	
11	Sf. Sfinți Mc. Vlasie; Sf. Teodora împărăteasa..	V	U	
12	Sf. Meletie; Sf. Mc. Hristea.			
13	Sf. Cuv. Martinian; Sf. Ap. Acvila şi Priscila.			
14	Sf. Cuv. Avxentie, Maron şi Filimon.			
15	Sf. Ap. Onisim; Sf. Mc. Maior.			
16	Sf. Mc. Pamfil, Valentin; Sf. Cuv. Flavian.			
17 x	Sf. M. Mc. Teodor Tiron; Sf. Mariamna.	V	U	
18	Sf. Leon papa Romei; Sf. Cuv. Agapit.			
19	Sf. Ap. Arhip; Sf. Cuv. Evghenie şi Macarie; Sf. Filimon			
20	Sf. Cuv. Leon Eiscopul şi Visarion.			
21	Sf. Cuv. Timotei; Sf. Evstatie.			
22	Sf. Cuv. Atanasie, Talasie şi Irineu.			
23 †	Sf. Sfinți Mc. Policarp; Sf. Gorgonia			
24 †)	Întâia şi a doua aflare a capului Sf. Ioan Botezătorul.	V	U	
25	Sf. Tarasie; Sf. Mc. Alexandru.			
26	Sf. Porfirie; Sf. Mc. Fotini; Sf. Teodor.			
27	Sf. Cuv. Procopie Decapolitul şi Talaleu.			
28	Sf. Cuv. Vasile Mărturisitorul; Sf. Chira.			
29	Sf. Gherman din Dobrogea; Sf. Cuv. Casian Romanul (în anii bisecți)			

De reținut:

† De va începe perioad Triodului se vor aplica regulile Postului Mare.

† De va fi Întâmpinnarea Domnului luni în prima Săptămână a Sfântului şi Marelui Post al Paştilor, slujba praznicului o facem înainte în Duminica Lăsatului Sec de Brânză, iar în ziua praznicului se ajunează. De va fi hramul vreunei biserici Întâmpinarea Domnului, hramul şi slujba praznicului se săvârşesc în Duminica Lăsatului Sec de Brânză.

† De vor fi în zilele Sfinților la care vinerea se dezleagă la vin şi untdelemn să se ştie că nu este dezlegare, iar de vor cădea în zilele de sâmbătă sau duminică se dezleagă la vin, untdelemn.

† La 9 Februarie (odovania praznicului) chiar în Sfântul Post fiind, de va cădea miercurea şi vinerea este dezelgare la vin şi untdelemn pentru că se pune toată slujba Praznicului Întâmpinării Domnului.

17 x	Sf. M. Mc. Teodor Tiron; Sf. Mariamna.	V	U	

LUNA MARTIE

Are 31 zile, ziua are 12 ceasuri şi noaptea 12

PEŞTI ←—— ***zodia*** ——→ ***BERBEC***

1	Sf. Mc. Evdochia; Sf. Domnina.			
2	Sf. Sfinţi. Mc. Teodot, Isihie şi Parmena.			
3	Sf. Mc. Eutropiu, Cleonic şi Vasilic.			
4	Sf. Cuv. Gherasim; Sf. Mc. Pavel şi Iuliana.			
5	Sf. Mc. Conon; Sf. Mc. Iraida.			
6	Sf. 42 de Mucenici din Amorea; Sf. Eufrosin.			
7	Sf. Sfinţ. Mc. Efrem, Vasilevs, Agatador.			
8	Sf. Cuv. Teofilact; Sf. Mc. Dometie.			
9(+)	Sf. 40 de Mucenici din Cetatea Sevastiei.	V	U	P
10	Sf. Mc. Codrat, Ciprian, Dionisie.			
11	Sf. Sofronie; Sf. Mc. Trofim şi Lalu.			
12	Sf. Cuv. Teofan; Sf. Grigorie Dialogul.			
13	Aducerea moaştelor Sf. Nichifor.			
14	Sf. Cuv. Benedict; Sf. Mc. Alexandru preotul.			
15	Sf. Agapie, Plisie, Timolau.			
16	Sf. Mc. Savin, Papa, Romano.			
17	Sf. Alexie, omul lui Dumnezeu; Sf. Mc. Marin.			
18	Sf. Chiril arhiepiscopul Ierusalimului.			
19	Sf. Mc. Hrisant, Daria şi Ilaria.			
20	Sf. Cuv. ucişi în Mănăstirea Sfântului Sava.			
21	Sf. Cuv. Iacov; Sf. Toma şi Serapion			
22	Sf. Sfinţ. Mc. Vasile preotul; Sf. Drosida.			
23	Sf. Mc. Nicon şi cei 199 ucenici ai lui.			
24 x	Sf. Cuv. Zaharia; Sf. Mc. Luca (Înainteprăznuirea Bunei Vestiri)			
25(+)	Buna Vestire a Maicii Domnului	V	U	P
26 x	Soborul Sf. Arhanghel Gavriil; Sf. Mc. Montanus preotul şi soţia sa, Maxima (Odovania praznicului).	V	U	
27	Sf. Mc. Matroana; Sf. Prooroc Anania.			
28	Sf. Cuv. Ilarion cel Nou; Sf. Mc. Filit şi Lidia.			
29	Sf. Mc. Marcu episcopul şi Chiril diaconul.			
30	Sf. Cuv. Ioan Scărarul; Sf. Evula.			
31	Sf. Mc. Ipatie; Sf. Veniamin.			

De reţinut:

- ✝ Se aplică regulile Postului Mare.
- ✝ Înainteprăznuirea Buneivestiri de va cădea lunea, marţea sau joia se dezleagă la vin şi untdelemn.
- ✝ Odovania praznicului Buneivestiri de va cădea miercurea sau vinerea se dezleagă la vin şi untdelemn.

LUNA APRILIE

Are 30 zile, ziua are 13 ceasuri şi noaptea 11

BERBEC ⟵ ***zodia*** ⟶ ***TAUR***

1	Sf. Cuv. Maria Egipteanca; Sf. Cuv. Macarie Mărturisitorul.			
2	Sf. Cuv. Tit; Sf. Mc. Amfian şi Edesie.			
3	Sf. Cuv. Nichita; Sf. Mc. Elpidifor.			
4	Sf. Cuv. Iosif, Zosima şi Platon.			
5	Sf. Mc. Claudie, Diodor, Serapion şi Nichifor.			
2	Sf. Cuv. Eutihie; Sf. Cuv. Platonida.			
7	Sf. Mc. Caliopie; Sf. Mc. Achilina.			
8	Sf. Ap. Irodion, Agav şi Ruf.			
9	Sf. Mc. Evpsihie; Sf. Cuv. Vadim.			
10	Sf. Mc. Terentie, Pompie; Sf. Dima.			
11	Sf. Sfinţ. Mc. Antipa; **Sf. ierarh Calinic de la Cernica.**			
12	Sf. Cuv. Vasile Episcopul; Sf. Antuza.			
13	Sf. Mc. Artemon, Cvintilian şi Dada.			
14	Sf. Martin papa Romei; Sf. Mc. Tomaida.			
15	Sf. Ap. Aristah, Trofim şi Pud.			
16	Sf. Mc. Irina, Agapi şi Hionia.			
17	Sf. Mc. Simeon, Avdela şi Adrian.			

18	Sf. Cuv. Ioan; **Sf. Mc. Sava Gotul**			
19	Sf. Cuv. Ioan Paleolavritul; Sf. Pafnutie şi Gheorghe			
20	Sf. Cuv. Teodor Trihina; Sf. Ap. Zaheu **Sf. Teotim, episcopul Tomisului.**			
21	Sf. Sfinţ. Mc. Ianuarie; Sf. Mc. Filipia.			
22	Sf. Cuv. Teodor Sicheotul; Sf. Ap. Natanail.			
23 (†)	Sf. Mare Mucenic Gheorghe.	V	U	
24	Sf. Mc. Sava Stratilat; Sf. Cuv. Elisabeta; **Sf. Ierarhi Iorest şi Sava;** **Sf. Ierarh Iosif Mărturisitorul din Maramureş.**			
25 x)	Sf. Apostol şi Evanghelist Marcu.	V	U	
26	Sf. Sfinţ. Mc. Vasile al Amasiei; Sf. Glafira.			
27 x	Sf. Sfinţ. Mc. Simeon episcopul Ierusalimului, ruda Domnului.			
28	Sf. Ap. Iason şi Sosipatru.			
29	Sf. 9 Mucenici din Cizic; Sf. Memnon.			
30 x)	Sf. Ap. Iacov Zevedeu; Sf. Donat.	V	U	

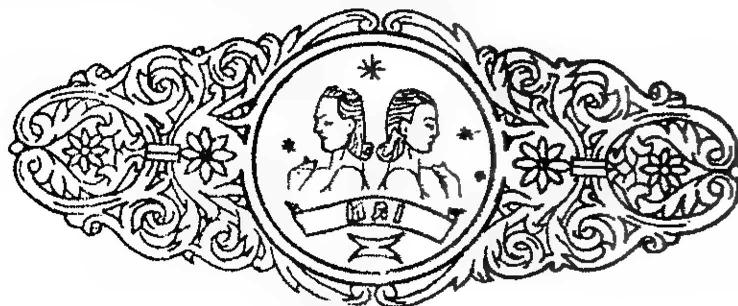
De reţinut:

† Se aplică regulie Postului Mare.

† De va cădea 23 Aprilie (Sfântul Mare Mucenic Gheorghe) în Săptămâna Sfintelor patimi, dezlegare la vin şi untdelemn nu este.

17 Sf. Ap. Andronic; Sf. Iunia

17	Sf. Mc. Simeon, Avdela şi Adrian.			

LUNA MAI

Are 31 zile, ziua are 14 ceasuri şi noaptea 10

TAUR ←——— ***zodia*** ———→ ***GEMENI***

1	Sf. Prooroc Ieremia; Sf. Cuv. Eftimie, Ignatie şi Acachie; Sf. Cuv. Izidora.			
2 x	Aducerea moaştelor Sf. Atanasie cel Mare.	V	U	
3	Sf. Mc. Timotei şi Mavra; Sf. Cuv. Teodosie de la Pecerska.			
4	Sf. Mc. Pelaghia; Sf. Cuv. Valerian.			
5	Sf. Irina; Sf. Mc. Neofit şi Gaian.			
6	Sf. şi dreptul Iov; Sf. Cuv. Mamant şi Pahomie.			
7 x	Arătarea Sfintei Cruci; Sf. Mc. Acachie.			
8 †	Sf. Ap. şi Evanghelist Ioan; Sf. Arsenie cel Mare.	V	U	
9	Sf. prooroc Isaia; Sf. Mc. Hristofor.			
10 x)	Sf. Ap. Simon Zilotul; Sf. Cuv. Isihie.	V	U	
11	Sf. Sfinţ. Mc. Mochie şi Dioscur.			
12 x	Sf. Epifanie şi Gherman; **Sf. Mc. Ioan Valahul.**			
13	Sf. Mc. Glicheria; Sf. Cuv. Serghie mărturisitorul.			
14	Sf. Mc. Isidor şi Terapont.			
15 x	Sf. Cuv. Pahomie cel Mare.	V	U	
16	Sf. Cuv. Teodor Sfinţitul, ucenicul Sf. Pahomie.			

17	Sf. Ap. Andronic; Sf. Iunia.			
18	Sf. mc. petru, Veniamin şi Hristina fecioara.			
19	Sf. Sfinţ. Mc. Patrichie; Sf. Mc. Chiriachi.			
20	Sf. Mc. Talaleu; Sf. Cuv. Marcu postitorul.			
21 x)	Sf. Împăraţi Constantin şi Elena.	V	U	
22	Sf. Părinţi de la Sinodul al II-lea Ecumenic.			
23	Sf. Cuv. Mihail Mărturisitorul.			
24 x	Sf. Cuv. Simeon; Sf. Mc. Marciana; Sf. Mc. Serapion.	V	U	
25 †	A treia aflare a capului Sf. Ioan Botezătorul.	V	U	
26	Sf. Ap. Iuda; Sf. Ap. Carp şi Alfeu.			
27	Sf. Sfinţ. Mc. Eladie, Terapont şi Alipie; **Sf. Mc. Iuliu Veteranul.**			
28	Sf. Cuv. Nichita; Sf. Mc. Eliconida.			
29	Sf. Mc. Teodosia; Sf. Mc. Olivian.			
30	Sf. Isachie; Sf. Cuv. Varlaam.			
31	Sf. Mc. Ermie filosoful.			

De reţinut:

† Se aplică regulie Postului Mare.

LUNA IUNIE

Are 31 zile, ziua are 15 ceasuri şi noaptea 9

GEMENI ← ***zodia*** → ***RAC***

1	Sf. Mc. Iustin mărturisitorul şi filosoful.			
2 †	Sf. Nichifor;. **Sf. Mc. Ioan de la Suceava.***	V	U	
3	Sf. Mc. Luchilian, Ipate, Paul şi Paula.			
4	Sf. Mitrofan; Sf. Cuv. Sofia.			
5	Sf. Mc. Sfinţ. Doroftei, Nicandru şi Leonid.			
6	Sf. Cuv. Visarion şi Ilarion; Sf. Mc. Ghelasie.			
7	Sf. Sfinţ. Mc. Teodot; Sf. Mc. Zenaida şi Sebastian; Sf. Cuv. Anton.			
8 x	Sf. Mc. Caliopi; Sf. Cuv. Melania;. **Sf. Martiri Nicandru şi Marţian.**	V	U	
9	Sf. Chiril al Alexandriei; Sf. Mc. Tecla, Mariamni,. Marta şi Maria.	V	U	
10	Sf. Sfinţ. Mc. Timotei şi Alexandru; Sf. Mc. Antonia.			
11 x	Sf. Ap. Vartolomeu şi Varnava..	V	U	
12 x	Sf. Cuv. Onufrie şi Petru Antonitul.			
13	Sf. Mc. Achilina; Sf. Cuv. Trifilie.			
14	Sf. Prooroc Elisei; Sf. Metodie.			
15	Sf. Prooroc Amos; Fericiţii Augustin şi Ieronim; **Sf. Mc. Isihie.**			

16	Sf. Cuv. Tihon, episcopul Amatundei.			
17	Sf. mc. Manuil, Savel şi Ismail.			
18	Sf. mc. Leontie; Sf. Cuv. Erasm.			
19 x)	Sf. Ap. Iuda; Sf. Cuv. Paisie cel Mare..	V	U	
20	Sf. Sfinţ. Mc. Metodie; Sf. Cuv. Calist.			
21	Sf. Mc. Sfinţ. Iulian şi Afrodisie.			
22	Sf. Mc. Sfinţ. Eusebie, Zenon şi Zina.			
23	Sf. Mc. Agripina; Sf. Mc. Aristocle.			
24 †)	Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul.	V	U	P
25	Sf. mc. Fevronia; Sf. Mc. Procopie.			
26	Sf. Cuv. David din Tesalonic.			
27	Sf. Cuv. Samson; Sf. Mc. Anect.			
28 x	Aflarea noaştelor Sf. Mc. Chir şi Ioan.			
29 †)	Sf. Apostoli Petru şi Pavel.	V	U	P
30 †	Soborul celor 12 Sfinţi Apostoli;. **Sf. Ierarh Ghelasie de la Râmeţ.****	V	U	P

De reţinut:

† De vor cădea aceşti sfinţi care au cruce în calendar în Postul Sfinţilor Apostoli în zilele de miercuri sau vineri se dezleagă la vin şi untdelemn, iar de vor cădea luni, marţi sau joi, chiar de nu este cruce în calendar se dezleagă la vin, untdelemn şi icre.

* Racla cu sfintele moaşte ale Sfântului Mucenic Ioan cel Nou se află în biserica mănăstirii Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava.

** Părţi din moaştele Sfântului Ierarh Ghelasie de la Râmeţ se află în mănăstirea Râmeţ.

15 x	Sf. Mc. Chiriac şi Iulita; Sf. Cuv. Iosif			

Sf. Mc. Isihie.

LUNA IULIE

Are 31 zile, ziua are 14 ceasuri şi noaptea 10

RAC ←—— ***zodia*** ——→ ***LEU***

1 x	Sf. Mc. Cosma şi Damian; Sf. Mavrichie; **Sf. Ierarh Leontie de la Rădăuţi.**	V	U	
2 x	Aşezarea în raclă a veşmântului maicii Domnului;. **Dreptcredinciosul Voievod Ştefan cel Mare şi Sfânt.***	V	U	
3	Sf. Mc. Iachint; Sf. Ier. Anatolie.			
4	Sf. Cuv. Andrei; Sf. Cuv. Marta şi Chirila.			
5 †	Cuv. Atanasie Atonitul şi ucenicii săi;. **Sf. Cuv. Ioan Iacob de la Neamţ.**	V	U	
6	Sf. Cuv. Sisoe cel Mare; Sf. Mc. Lucia.			
7	Sf. Cuv. Toma; Sf. M. Mc. Chiriachi.			
8 x	Sf. M. Mc. Procopie; Sf. Mc. Teodosia..	V	U	
9	Sf. Mc. Pangratie, Chiril, Andrei şi Prov.			
10 †	Sf. 45 de Mucenici din Nicopole-Armenia; Sf. Cuv. Antonie din Kiev.			
11 x	Sf. M. Mc. Eufimia; Sf. Olga împărăteasa..	V	U	
12	Sf. Mc. Proclu şi Ilarie; Sf. Veronica.			
13 x	Soborul Sf. Arhanghel Gavriil; Sf. Mc. Ştefan Savaitul.			
14	Sf. Ap. Achila; Sf. Mc. Just şi Iraclie.			

15 x	Sf. Mc. Chiriac şi Iulita; Sf. Cuv. Iosif.			
16	Sf. Sfinţ. Mc. Antinoghen, Avudin şi Faust.			
17 x	Sf. M. Mc. Marina;. Sf. 630 Părinţi de la Sinodul IV Ec.	V	U	
18	Sf. Mc. Emilian, Pavel şi Valentina.			
19	Sf. Cuv. Macrina; Sf. Cuv. Dia.			
20 †)	**Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul..**	**V**	**U**	
21	Sf. Cuv. Simeon; Sf. Prooroc Iezechil;			
22 x	Sf. Mironosiţă Maria Magdalena; Sf. Cuv. Marcela.	V	U	
23	Aducerea moaştelor Sf. Mc. Foca.			
24 x	Sf. M. Mc. Hristina; Sf. Mc. Ermoghen.			
25 x)	Adormirea Sf. Ana; Sf. Cuv. Olimpiada şi Evpraxia..	V	U	
26	Sf. Mc. Ermolae, Ermin şi Ermocrat; Sf. Cuv. Mc. Paraschevi.			
27	Sf. M. Mc. Pantelimon; Sf. Cuv. Antuza şi Marcel..	V	U	
28	Sf. Ap. şi diaconul Prohor, Nicanor, Timon şi Parmena.			
29	Sf. Mc. Calinic, Veniamin, Mamant şi Teodota.			
30	Sf. Ap. Sila, Silvan, Crescent şi Andronic.			
31 x	Sf. Evdochin; Sf. Iosif cel din Arimateia.. (Înainteprăznuirea scoaterii Sfintei Cruci). Lăsatul secului	V	U	P

De reţinut:

† Ziua de 31 iulie, căzând miercurea sau vinerea, dar fiind Lăsatul secului pentru Postul Adormirii Maicii Domnului se dezleagă la vin, untdelemn şi peşte, iar sec lăsăm cu o zi înainte: marţi sau joi.

* Mormântul Dreptcredinciosului Vioevod Ştefan cel mare şi Sfânt se află la Mănăstirea Putna.

LUNA AUGUST

Are 31 zile, ziua are 13 ceasuri şi noaptea 11

LEU* ⟵ *zodia* ⟶ *FECIOARĂ

1 x)	Scoaterea Sf. Cruci; Sf. Şapte fraţi Mucenici Macabei.			
2 x	Aducerea moaştelor Sf. Arhidiacon Ştefan.			
3	Sf. Cuv. Dalmat; Sf. Salomeia Mironosiţa.			
4	Sf. şapte tineri din Efes; Sf. Cuv. Mc. Evdochia.			
5 x	Sf. Mc. Evsignie; Sf. Cuv. Nona; **Sf. Cuv. Ioan Iacob de la Neamţ - Hozevitul. *** (înainteprăznuirea Schimbării la faţă)			
6 (+)	Schimbarea la faţă a Domnului	V	U	P
7	Sf. Mc. Dometie, Narcis, Potamia; **Sf. Cuv. Teodora de la Sihla.****			
8	Sf. Cuv. Emilian; Sf. Mc. Stirachie.			
9 x)	Sf. Ap. Matia; Sf. Mc. Antonin.			
10	Sf. Mc. Lavrentie, Xist şi Ipolit.			
11	Sf. Mc. Evplu; Sf. Nifon, patriarhul Constantinopolului.			
12	Sf. Mc. Fotie şi Anichit; Sf. Pamfil.			
13	Mutarea moaştelor Sf. Cuv. Maxim Mărturisitorul. (odovania praznicului)	V	U	
14 x	Sf. Prooroc Miheia; Sf. Mc. Ursichie. (înainteprăznuirea Adormirii Maicii Domnului)			
15 +)	Adormirea Maicii Domnului	V	U	P
16 x)	Aducerea Sfintei Mahrame; Sf. Mc. Diomid, Alcibiad, Stamatie; Binecredinciosul Voievod **Constantin Brâncoveanu împreună cu fiii Constantin, Ştefan, Radu şi Matei şi cu sfetnicul Ianache.*****	V	U	
17	Sf. Mc. Miron, Straton, Ciprian şi Tirs..	V	U	
18	Sf. Mc. Flor, lavru şi Polien..	V	U	
19	Sf. Mc. Andrei Stratilat, Agapie şi Tecla..	V	U	
20	Sf. prooroc Samuil; Sf. Mc. Eliodor..	V	U	
21	Sf. Ap. Tadeu; Sf. Teoclita; **Sf. Mc. Donat diaconul, Romul preotul, Silvan diaconul şi Silvenust.**	V	U	
22	Sf. Mc. Agatonie, Zotic, Irineu şi Or.	V	U	
23	Sf. Mc. Lup; Sf. Cuv. Calinic. (Odovania Praznicului)	V	U	
24	Sf. Mc. Eutihie şi Taţion.			
25 x	Întoarcerea moaştelor Sf. Ap. Vartolomeu; Sf. Ap. Tit.			
26	Sf. Mc. Adrian, Natalia şi Atic.			
27	Sf. Cuv. Pimen; Sf. Mc. Eutalia; Sf. Mc. Fanurie.			
28	Sf. Cuv. Moise Arapul; Sf. Ana proorociţa.			
29 +)	Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul	Post în orice zi		
30	Sf. Alexandru; Sf. Cuv. Fantin, Ioan şi Pavel cel Nou.			
31	Aşezarea în raclă a brâului Maicii Domnului.	V	U	

De reţinut:

† La 13 August fiind Odovania praznicului Schimbării la Faţă a Domnului chiar miercurea sau vinerea de ar fi dezleagă la vin şi untdelemn.

† Între 15 şi 23 August miercurea şi vinerea se dezleagă la vin şi untdelemn fiind zilele praznicului Adormirii maicii Domnului.

† De va cădea 29 August (Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul) chiar duminica este post cu dezlegare la vin şi untdelemn. De va fi hramul vreunei biserici Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul se dezleagă şi la peşte, dar numai în parohia respectivă.

Postul este hotărât de Sfintele Canoane

Postul este hotărât de Sfintele Canoane

Fiindcă unii care se socotesc pe sine a fi creştini, dar nu respectă sfintele posturi şi ca justificare aduc textele Sfintei Scripturi unde se spune: **«...să mâncaţi ce vi se pune înainte...»**[41] şi **«... nu ce intră în gură spurcă pe om...»**[42] texte interpretate tendenţios spre a lor pierzare, am ţinut să arăt adevăratul lor înţeles şi că ele nicidecum nu se referă la post.

După ce Domnul a rânduit 70 de ucenici pe care i-a trimis, doi câte doi înaintea feţei Sale, în fiecare târg şi loc unde Însuşi avea să vină , spunându-le: **«...iată vă trimit ca pe nişte miei în mijlocul lupilor!»** şi **«nu purtaţi cu voi nici traistă, nici încălţăminte...»** şi **«...în orice casă veţi intra, să ziceţi mai întâi: Pacea să fie peste casa aceasta! Şi dacă va fi acolo un fiu al păcii, pacea voastră va rămâne peste el...Să rămâneţi în casa aceea, să mâncaţi, şi să beţi ce vi se pune înainte, căci vrednic este lucrătorul de plata sa!...şi să le spuneţi: s-a apropiat de voi Împărăţia lui Dumnezeu...»**[43]

Iată că acest citat nu se referă nicidecum la post; ci la dreptul pe care îl aveau Sfinţii Apostoli de a primi hrană şi cele necesare existenţei lor de la aceia cărora le vesteau sosirea lui Mesia şi-i învăţau cum să-L primească în cugetele şi în inimile lor! Şi de aceea Domnul le spune: **«Să mâncaţi şi să beţi ce vi se pune înainte, căci vredinic este lucrătorul de plata sa»**. Iar cuvintele Mântuitorului: **«nu ce intră în gură spurcă pe om»**, se referă la răspunsul dat cărturarilor şi fariseilor care îi acuzau pe Sfinţii Apostoli că ei calcă aşezământul bătrânilor mâncând cu mâinile nespălate şi de aceea Domnul le zice: **«Nu tot ce intră în gură spurcă pe om... căci tot ce intră în gură merge în pântece şi se aruncă afară, iar cele ce ies din gură, ies din inimă şi acelea spurcă pe om; căci din inimă ies gânduri rele: ucideri, adulterul, desfrânarea, furtişagul, mărturiile mincinoase, hulele. Acestea spurcă pe om, iar a mânca cu mâinile nespălate nu spurcă pe om»**[44]

[41] Luca X. 8
[42] Matei XV, 11
[43] Matei XV, 17
[44] Matei XV, 17

Auzi, frate creştine: **«a mânca cu mâinile nespălate nu spurcă pe om»**. Textele acestea nu se referă la post aşa cum zici tu. Mântuitorul Însuşi a postit 40 de zile în Muntele Carantania! Şi cum zici tu că nu trebuie să postim?

Unii dintre creştini mai postesc câteodată vinerea, dar miercuri niciodată. În postul Paştelui şi al Crăciunului, postesc prima şi ultima săptămână, şi după aceea se împărtăşesc. M-am întrebat: ce duhovnic poate să împătăşească pe nişte batjocoritori ca aceştia, ai Legii Domnului? Canonul 69 al Sfinţilor Apostoli spune: ***«Dacă vreun episcop sau preot sau diacon sau ipodiacon sau citeţ sau cântăreţ nu posteşte Sfântul şi Marele Post al Paştelui sau miercurea sau vinerea, să se caterisească (fără numai dacă va fi împiedicat de slăbiciunea trupească), iar dacă va fi laic, să se afurisească şi doi ani să nu se împărtăşească»***. Acelaşi lucru spun şi canoanele; 29, 36, 89 Trulan;19 Gangra: 49, 50, 51 şi 52 Laodiceea; 1 al Sfântului Dionisie al Alexandriei; 8 şi 10 al Sfântului Timotei al Alexandriei; 15 al Sfântului Petru al Alexandriei.

Auzi, frate creştine! Sub afurisania Sfinţilor Apostoli şi a Sfinţilor Părinţi, cei insuflaţi de Duhul Sfânt, te socoteşte ca pe acela care desconsideră Biserica lui Dumnezeu prin călcarea sfintelor posturi.

Cei care, fiind bolnavi, nu pot posti să meargă la duhovnicul lor, mai înainte de a intra în Sfântul Post, şi primind dezlegare de la el, pot mânca de dulce în zilele de post, fără a li se socoti lor păcat, deoarece, în cazul acesta, mâncarea de dulce le este socotită un medicament necesar pentru însănătoşirea lor.

Ştiut să fie că pe lângă postul de bucate, mai este postul de înfrânare a pornirilor rele ce ies din inimă şi care, după cuvântul Domnului, spurcă pe om.

Postul trebuie însoţit de iubirea aproapelui, de bunătate, de blândeţe, de milostenie, de îndelungă răbdare, de smerenie, de o viaţă curată şi trupeşte însoţită de faptă bună, împletită cu rugăciunea fierbinte a inimii prin care ne umplem de duhovnicească bucurie.

DESPRE CĂSĂTORIE

Păcatele grele în care pot cădea creştinii

Concubinajul este trăirea în nelegiuire, adică în curvie a unui bărbat cu o femeie, nefiind cununaţi în faţa lui Dumnezeu şi a legii.

Tot concubinaj sau desfrânare se cheamă şi trăirea împreună cununaţi numai civil, nu şi religios.

Aceştia nu au nici o împărtăşire cu Dumnezeu şi cu Tainele sfinţitoare ale Bisericii Lui. Ei nu pot să se atingă de cele Sfinte: să ia anufură, sfânta aghiazmă, nu pot săruta sfintele icoane, nu pot face sfeştanie în casă, nici parastase, şi nici să dea sfinte liturghii pentru morţii lor, nu pot primi Sfânta Împărtăşanie nici în ultima clipă a vieţii lor, dacă îi apucă moartea în nelegiuire, necununaţi şi n-au nici o legătură cu cele sfinte şi cu Dumnezeu.[45]

Aşa după cum femeia, în zilele necurăţiei ei, nu se poate atinge de cele sfinte şi nu poate nici în biserică să intre[46] din cauza firii ei necurate (deşi ea nu poartă nici o vină din pricina aceasta), cu atât mai mare este necurăţia ei şi vinovăţia în acelaş timp, trăind în curvie, în nelegiuire, o viaţă întreagă, fiind necununată în faţa sfântului altar.

Copiii născuţi în nelegiuire au stări bolnăvicioase fizice, şi sufleteşti şi sunt condamnaţi, pentru toată viaţa, la grele încercări, ca urmare a nelegiuirii părinţilor lor.[47]

Deci cei necununaţi religios nu pot primi niciodată Sfânta Împărtăşanie şi sunt lipsiţi cu totul de Harul lui Dumnezeu.[48]

În cazul în care s-ar cununa religios, abia după 7 ani de la cununia lor, pot primi Sfânta Împărtăşanie[49] şi pot fi consideraţi ca făcând parte din comunitatea creştină ortodoxă[50] a Bisericii lui Hristos.

[45] I. Corinteni V, 1-5
[46] Levitic XV, 19
[47] Ioan IX, 2-3
[48] I. Corinteni V, 1-5, 9, 11; VI, 9-10
[49] Sfântul Vasile cel Mare, Canonul 59
[50] II Corinteni, II, 5-11

Se cere ca tinerii care se căsătoresc să fie feciorelnici, şi înainte de cununia religoasă să se spovedească şi să se împărtăşească cu dumnezeieştile Taine.

Îmbrăcarea miresei în haine albe, frumos împodobite, simbolizează virginitatea ei, fecioria ei trupească şi sufletească, aşa cum floarea albă a mirelui, la piept, simbolizează acelaşi lucru pentru el.

Tânăra care se căsătoreşte nemaifiind fecioară, la cununie nu mai poate îmbrăca voalul alb de mireasă, simbolul feciorie, şi al nevinovăţiei.

Cea mai mare ruşine pentru un mire şi o mireasă, şi cea mai mare profanare adusă Sfintei Taine a Cununiei, este atunci când ei, cei căsătoriţi numai civil, la primărie, săvârşesc cununia religioasă odată cu botezul primului copil născut în nelegiuire, căruia îi va merge rău toată viaţa din cauza neleguirii părinţilor lui.[51]

Unii confundă cununia religioasă, adică nunta cu petrcerea destrăbălată: cu muzică şi jocuri, cu beţii şi mese bogate la care urmăresc câştiguri băneşti însemnate.

Astfel socotind să facă cununia religioasă împreună cu nunta, diavolul îi înşeală şi îi face s-o amâne fără termen până când zic ei, se vor pregăti, fiindcă au cheltuieli mari de făcut; şi astfel trăiesc ani de zile sau toată viaţa, necununaţi religios, adică trăiesc în concubinaj, şi mulţumindu-se doar cu cununia civilă, care, în faţa lui Dumnezeu nu contează.

Unii, când se trezesc din rătăcirea lor şi vor să se cunune şi religios, făcând şi aşa zisa nuntă, o fac în timpul sfintelor Posturi, ori miercurea, ori vinerea sau chiar la praznice mari cum sunt: în ziua de Paşti, la Înălţarea Domnului, în Duminica Pogorârii Duhului Sfânt, la 24 iunie (Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul), la 29 iunie (Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel - Sânpetru), la 6 august (Schimbarea la faţă a Domnului), la 15 august (Adormirea Maicii Domnului), la 29 august (Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul, la 8 septembrie (Naşterea Maicii Domnului), la

[51] Ioan, IX, 2-3

[50] II Corinteni, II, 5-11

14 septembrie (Înălţarea Sfintei Cruci), la 21 noiembrie (Intrarea în Biserică a Maicii Domnului), la 25 decembrie (Naşterea Domnului), la 6 ianuarie (Botezul Domnului); în zilele dintre 25 decembrie şi 7 ianuarie nu se fac nunţi; în zilele dintre Paşti şi Duminica Tomei; la 2 februarie (Întâmpinarea Domnului) şi la 25 martie (Buna Vestire), nunţile sunt cu desăvârşire oprite.

Să se ştie că se pot căsători şi cununa doi tineri şi fără tămbălău, fără petreceri şi beţii, fiind împreună cu ei doar naşii, şi cei din familie, la un pahar de vin.

Să se ştie şi aceasta că şi naşii care cunună trebuie să fie neapărat cununaţi religios şi să fie ortodocşi, astfel nu pot fi naşi, să îndrumeze ca nişte părinţi sufleteşti pe finii lor în viaţa lor creştină, ei înşişi fiind în neorânduială, vinovaţi în faţa lui Dumnezeu.

Sfânta Taină a Cununiei face parte din cele şapte Sfinte Taine ale Bisericii noastre Ortodoxe. Prin Taina Cununiei se sfinţeşte căsătoria tânărului şi a tinerei mirese şi se coboară binecuvântarea lui Dumnezeu peste noul cămin, mai ales când cei doi tineri se împărtăşesc cu Trupul şi Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, adică se îndumezeiesc. Copiii născuţi din căsătoria aceasta sunt legitimi, iar Harul lui Dumnezeu este peste ei şi-i ocoteşte.

După opt zile de la Sfânta Taină a Cununiei, adică la opt zile de la căsătorie, tinerii căsătoriţi merg la sfânta biserică; stând afară la uşă, vine preotul şi le citeşte rugăciunile de dezlegare pentru a putea intra în sfânta biserică. Şi după aceea intrând se închină la sfintele icoane, cerând ocrotirea lui Dumnezeu, se miruiesc primind sfânta anafură şi sfânta aghiazmă mică. După aceea, dând slavă lui Dumnezeu pentru marea Sa îndurare ce o revarsă peste ei, se întorc acasă mulţumiţi în sufletul lor şi fericiţi.

În ceea ce priveşte botezul pruncilor, el se săvârşeşte la 8 zile după naştere aşa cum şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, ca om la 8 zile după naşterea Sa a primit tăierea împrejur[52], potrivit legământului făcut de Dumnezeu patriarhului Avraam.[53]

La 40 de zile de la naşterea pruncului este adus pentru a doua

[52] Luca II, 21
[53] Facerea XVII, 2-4, 6

[51] Ioan, IX, 2-3

oară în biserică de naşa lui pentru a fi îmbisericit. Preotul îl ia în braţe, îl închină la sfintele icoane, şi apoi îl împărtăşeşte cu Sfintele Taine. Se face aceasta pentru că şi pruncul Iisus Hristos, la 40 de zile de la naşterea Sa[54] a fost adus de Maica Domnului în biserică pentru a-L închina Domnului şi dreptul Simeon L-a primit în braţele sale.

Tot acum, la 40 de zile după naştere[55] odată cu pruncul, vine şi mama lui la uşa bisericii, afară; şi citeşte preotul rugăcinile pentru curăţirea ei, ca să poată intra în sfânta biserică, şi să sărute sfintele icoane, să se miruiască, să ia anafură şi sfânta aghiazmă mică.

În cazul când pruncul, imediat după naştere este în pericol de moarte, preotul îl botează chiar în ziua naşterii. Dacă nu este preot, poate fi botezat de orice bărbat sau femeie, chiar şi de mama pruncului: îl stropeşte de trei ori cu apă în chipul sfintei cruci, zicând: **«Se botează robul (roaba) lui Dumnezeu (numele), în numele Tatălui, amin, şi al Fiului, amin, şi al Sfântului Duh, amin, acum şi pururea şi în vecii vecilor amin.»** Dacă nu este apă la îndemână, îi poate presăra ţărână de trei ori în chipul sfintei cruci, zicând formula botezului: **«Se botează robul lui Dumnezeu...»**, şi copilul este botezat. Dacă-şi revine copilul şi nu moare, ducându-l la sfânta biserică, preotul îi citeşte toate ale botezului, dar fără să-l mai cufunde de trei ori în apă şi să-i mai zică: **«Se botează robul lui Dumnezeu...»**, îi face mirungerea şi-l împărtăşeşte cu Sfintele Taine.

Avortul sau raclajul înseamnă crima de ucidere în pântece a pruncului nou zămislit. Unii cred că raclajul la scurt timp după zămislire nu constituie un păcat, deoarece copilul conceput nu are suflet. Aceasta este o mare rătăcire! În clipa în care s-a conceput copilul, în aceeaşi clipă Dumnezeu i-a creat sufletul.

Păcatul uciderii sub orice formă a pruncului în pântece, se canoniseşte cu 10 ani oprire de la Sfânta Împărtăşanie[56]. La fel se canoniseşte şi soţul, dacă pruncuciderea a fost făcută şi cu voia lui.

[54] Luca II, 22
[55] Levitiv XII, 2-4, 6
[56] Molifelnicul Mare de Chişinău, 1820, pag. 501-527

Tot cu acest canon se pedepseşte şi orice altă persoană care sfătuieşte sau ajută sub orice formă la săvârşirea acestui greu păcat la prunc-uciderii.

Nu numai prunc-uciderea dar şi împiedicarea sub orice formă a conceperii, adică oprirea sub orice formă a zămislirii de prunci, este un păcat greu[57]. Cei care se păzesc a face copii lăsându-se ei de acest păcat, abia de la un an de la îndreptarea lor vor putea să se împărtăşească[58].

Dacă femeii nu i-a fost cu voia să se ferească, nu se opreşte de la împărtăşanie, dar i se cere să ţină posturi, să facă rugăciuni, metanii, şi alte fapte bune.

Impedimente la căsătorie

Incapacităţi:

1 - **Lipsa vârstei necesare opreşte căsătoria** (se cere pentru băieţi 18 ani, pentru fete 16 ani)

a - Depăşirea vârstei de 70 de ani pentru bărbaţi şi 60 de ani pentru femei opreşte căsătoria.

b - Diferenţa de vârstă mai mare de 15 ani, opreşte căsătoria.

2 - **Deosebirea de religie:**

a - Căsătoriile cu iudeii sunt oprite.

b - Căsătoriile cu păgânii sunt oprite.

c - Căsătoriile cu ereticii (sectanţi) al căror botez nu este valabil sunt oprite.

d - Căsătoriile cu schismaticii (al căror botez este valabil) sunt admise cu o singură condiţie: copiii născuţi din aceasă căsătorie să fie ortodocşi.

e - Căsătoriile prevăzute la punctele: a, b, c se pot contracta numai dacă cel neortodox devine ortodox.

3 - **Neputinţa îndeplinirii datoriei conjugale opreşte sau desface căsătoria.**

4 - **Căderea în adulter a unuia dintre soţi desface căsătoria legală fără drept de a se mai putea recăsători cel căzut în adulter.**

[57] I. Corinteni I, 9-10
[58] Molifteinicul Mare de Chişinău, 1820, pag. 501- 527

5 - **Hirotonia opreşte de la căsătorie pe cel care a devenit cleric înainte de a se căsători.**

6 - **Votul monahal definitiv.** Cel afierosit lui Dumnezeu prin depunerea votului monahal nu se mai poate căsători.[59]

7 - **Căsătoria a IV-a este oprită cu desăvârşire.**

8 - **Logodna bisericească.** Cel logodit nu se mai poate căsători cu o altă persoană decât în urma desfacerii logodnei de către episcop.

9 - **Anul de doliu.** Murind unul dintre soţi, cel rămas nu se poate căsători din nou mai înainte de a fi trecut 10 luni de la înmormântarea soţului decedat.

Vicii de consimţământ

1 - **Lipsa de consimţământ a părinţilor sau a tutorilor** pentru cei minori, opreşte căsătoria.

2 - **Constrângerea şi frica desface căsătoria.**

3 - **Înşelăciunea - eroarea.** Soţul (sau soţia) care a fost amăgit poate desface căsătoria. Eroarea asupra averii sau a stării sociale nu îndreptăţeşte anularea căsătoriei.

4 - **Facultăţile anormale ale minţii.** Este oprită căsătoria celor furioşi, nebuni sau idioţi.

5 - **Lipsa strigărilor prescrise desface căsătoria.** Această publicaţie se afişează pe uşa bisericii şi a primăriei cu 8 zile înainte de căsătorie.

6 - **Lipsa actelor necesare opreşte căsătoria.**

Legătura existentă între două persoane anterior căsătorite opreşte căsătoria.

1 - **Rudenia de sânge**

a - În linie directă ascendentă şi descendentă, căsătoriile sunt oprite la infinit.

b - În linie colaterală, căsătoriile sunt oprite până la gradul 7.

[59] Sinod IV Ec. Canon 16; Sinod VI Ec. Canon 44

* Moliftelnicul Mare de Chişinău, 1820, pag. 501- 527

Pentru a înţelege schiţele ce urmează, dăm aici semnele convenţionale privind persoanele care se înrudesc între ele:

□ = tatăl

△ = o persoană de sex masculin

○ = o persoană de sex feminin

△ (cu punct deasupra) = o persoană de sex masculin decedată

⊕ = o persoană de sex feminin decedată

| = descendenţa sau naşterea

◡ = legătura între soţ şi soţie

Atenţiune!

La numărătoarea gradelor de rudenie se procedează astfel:

I - Acela de la care porneşte numărătoarea, nu se socoteşte însă se socoteşte tatăl comun, iar soţul şi soţia, se socotesc un singur număr.

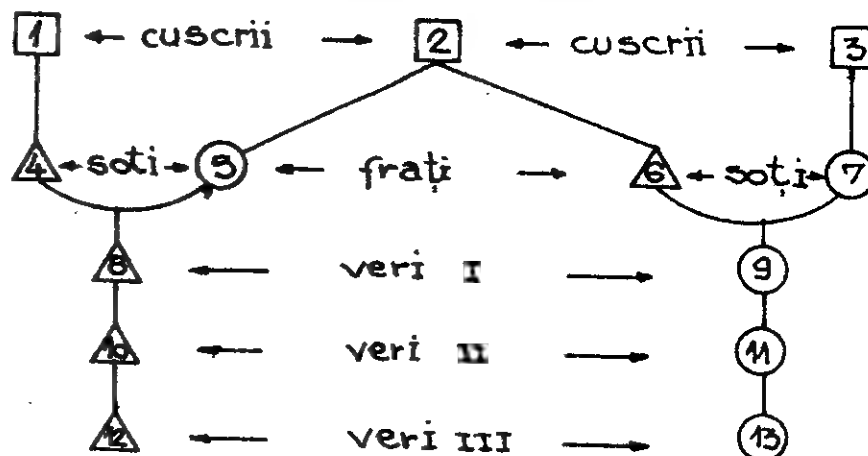
II - Gradele de rudenie se mai pot socoti şi după numărul naşterilor ţinând cont că soţul şi soţia, se consideră amândoi un număr, adică o singură naştere.

b - În linie colaterală, căsătoriile sunt oprite până la gradul 7.

* Sinod IV Ec. Canon 16; Sinod VI Ec. Canon 44

Schiţe genealogice şi lămurirea lor prin exemple date:

Gradele de rudenie:

Cuscrii, sunt în gradul 2 rudenie:
ex. 1+2=2; 2+3=2; 1+3=4
Socrul şi nora, sunt în gradul I rudenie:
ex. 1+5=1; 2+7=1; 3+6=1; 2+4=1
Soţii, sunt una, adică gradul 0 rudenie:
ex. 4+5=0; 6+7=0
Fraţii, sunt în gradul 2 rudenie:
ex. 5+6=2
Cumnaţii, sunt deasemenea în gradul 2 rudenie:
ex. 4+6=2; 5+ 7=2; 4+ 7=2
Unchiul şi nepoata de frate, sunt în gradul 3 rudenie:
ex. 6+8=3; 5+9=3
Verii I, sunt în gradul 4 rudenie:
ex. 8+9=4
Unchiul şi fiica vărului său primar, sunt în gradul 5 rudenie:
ex. 8+11=5; 9+10=5
Verii de alII-lea, sunt în gradul 6 rudenie :
ex. 10+11=6

Unchiul şi nepoata de văr al II-lea, sunt în gradul 7 rudenie :
ex. 10+ 13=7; 11 + 12=7
Verii de al III-lea, sunt în gradul 8 rudenie, ei se pot căsători:
ex. 12+ 13=8

Referitor la gradele de rudenie rezultate prin încuscrire, trebuie menţionat că, cuscria este de trei feluri şi anume :

- cuscria de felul I se stabileşte între un soţ şi consângenii (rudele de sânge) celuilalt soţ;
- cuscria de felul II se stabileşte între consângenii unui soţ şi consângenii celuilalt soţ;
- cuscria de felul III se stabileşte între membrii unei familii cu membrii unei a doua familii prin mijlocirea unei a treia familii încuscrită cu fiecare dintre celelalte două familii.

Canoanele Bisericii stabilesc următoarele în legatură cu oprirea căsătoriei:

- cuscria de felul I şi II, opreşte căsătoria până la gradul 7 inclusiv. Până la gradul 4 inclusiv este oprită de can. 54 Trulan, până la gradele 5 şi 6 inclusiv de Sinodul Patriarhal din Constantinopol la anii 996 şi 1199, iar în cazuri de amestecare de nume, oprirea căsătoriei se extinde până la gradul 7 inclusiv;
- cuscria de felul III sau de 3 neamuri, opreşte căsătoria până la gradul 3 inclusiv.

De exemplu : Tatăl vitreg nu poate lua în căsătorie pe fiica vitregă a fiicei sale vitrege pentru că sunt în gradul 2 de rudenie. Pentru stabilirea gradului de rudenie este bine să se meargă la preotul paroh care va analiza situaţia şi va stabili dacă sunt impedimente la căsătorie.

2. Rudenia care rezultă din Sfântul Botez

Naşul şi fina, sunt în gradul I rudenie. Naşul şi fiica finei, sunt în gradul 2 iar fiul după trup al naşului cu fiica finei, sunt în gradul 3 ş.a.m.d.

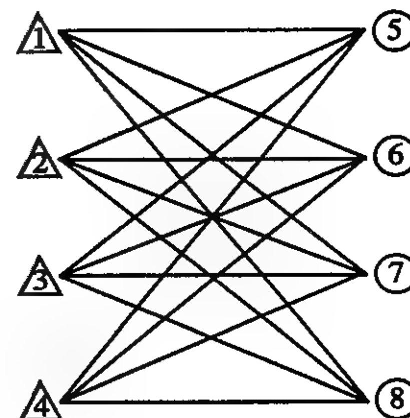
Ca normă fundamentală generală în Biserica Ortodoxa, este oprită căsătoria până la gradul 3 inclusiv, deşi unii canonişti între care şi Balsamon extind acest impediment până la gradul 7 inclusiv. Canonul 45 Trulan opreşte până la graul 2 inclusiv iar gradul 3 este dispensabil de către chiriarhul locului.

(Să se urmărească schiţa şi exemplele date;)

1 naşul, 2 fiul, 3 nepotul, 4 stănepotul naşului,

5 fina, 6 fiica finei, 7 nepoata, 8 strănepoata finei

1+5=1
1+6=2
1+7=3
1+8=4
2+5=2
2+6=3
2+7=4
2+8=5
3+5=3
3+6=4
3+7=5
3+8=6
4+5=4
4+6=5
4+7=6
4+8=7

3 - **Rudenia închipuită sau cuscria ideală opreşte căsătoria,** se bazează pe legătura religioasă a celor logodiţi, adică cuscria de felul I (se referă la persoana logodită şi consângenii logodnicului).

4 - **Rudenia prin adopţiune opreşte căsătoria.** Este consfinţită de Biserică şi se întinde până la gradul 2 inclusiv. Deci căsătoria nu este îngăduită:

a - între adoptat şi adoptator ori ascendenţii sau descendenţii acestuia,

b - între adoptat şi fostul soţ al adoptatorului, atunci când căsătoria din care izvorăşte împiedicarea a fost desfăcută după încheierea adopţiunii,

c - între copiii celui adoptat şi copiii legitimi ai adoptatorului.

de către chiriarhul locului.

5 - ***Rudenia prin cuscrie ilegală*** (concubină) se asimilează cu cuscria de felul I şi este impediment la căsătoriepână la gradul 4 inclusiv.
6 - **Adulterul unui soţ cu o persoană din afară opreşte căsătoria** între cei doi complici.
7 - **Răpirea este un impediment la căsătorie** atâta timp cât persoana răpită nu are deplină libertate.
8 - **Provocarea divorţului.** Complicitatea la divorţ şi provocarea lui formează impediment la căsătorie pentru acea pesoană care a provocat divorţul cu intenţia de a se căsători cu soţul divorţat.
9 - **Întinderi de curse periculoase** de către una dintre părţi logodite împotriva celeilalte este un impediment la căsătorie sau motiv de divorţ.
10 - **Situaţia de epitrop-tutor şi curator,** opreşte căsătoria între tutor şi pupila sa ca şi căsătoria fiului sau a nepotului tutorului cu această pupilă.

Alte impedimiente la căsătorie:

11 - **Condamnarea pentru crimă este un impediment la căsătorie** până la expirarea pedepsei.[60]
12 - **Omorul de soţ** cu intenţia de a se căsători cu altă persoană anumită, acea căsătorie este oprită.
13 - **Graviditatea logodnicei.** Dacă logodnica este însărcinată, viitorul soţ are dreptul să strice logodna. Căsătoria nu se poate încheia.
14 - **Timpul oprit de Biserică** pentru contractarea căsătoriei este:
- a - în cele patru sfinte posturi: al Paştelui, al Sânpetrului, al Sfintei Marii şi al Crăciunului,
- b - în zilele de miercuri şi vineri,
- c - în zilele dintre Crăciun şi Sfântul Ioan, în Săptămâna Luminată,
- d - în zilele de praznic: Înălţarea Domnului, Pogorârea Duhului Sfânt, 8 septembrie, 14 septembrie (Înălţarea Sfintei Cruci), 15 august (Sfânta Maria Mare), 29 august (Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul), Sânpetru.

[60] Canoanele; 22 Ancira; 56, 65 Sfântul Vasile cel Mare

c - între copiii celui adoptat şi copiii legitimi ai adoptatorului.

Motivele de divorţ

Sfânta Taină a Căsătoriei este indisolubilă, însă, având în vedere neputinţa slăbiciunii omeneşti, Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos a admis desfacerea căsătoriei pentru motivul de deces şi adulter.

Motive canonice

1 - **Adulterul este motivul principal de divorţ.**

Alte motive de divorţ ce întovărăşesc adulterul:

- **a** - Cursele care pun în pericol viaţa, îndreptate de un soţ conta celuilalt,
- **b** - Provocarea avortului intenţionat, din partea soţiei sau a soţului,
- **c** - Participarea cu intenţii imorale a unuia dintre soţi la petrecerile bărbaţilor sau femeilor stăine.
- **d** - Petrecerea în case străine a unuia dintre soţi, o noapte sau mai multe, fără ştirea şi voia celuilalt soţ,
- **e** - Petrecerile indecente, vizitarea lor de către una din părţi (soţul sau soţia) este motiv de divorţ,
- **f** - Dezonorarea din partea unuia dintre soţi faţă de semeni lor,
- **g** - Acuzarea în public şi pe nedrept de adulter, a unuia dintre soţi,
- **h** - Relaţii nepermise ale unuia dintre soţi, în public sau în ascuns, în casă sau în afară, cu persoane străine,
- **i** - Căderea unui soţ de la credinţa ortodoxă la păgânism, iudaism sau în sectarism, este un motiv de divorţ dacă partea nevinovată invocă acest lucru. (Canonul 72 Trulan),
- **j** - Intrarea în monahism anulează căsătoria şi alta nu se mai poate conrtacta,
- **k** - Asistarea ca naş la botez prin ţinerea în braţe a propriului copil desface căsătoria, devenind el cumătru cu soţia şi gradul 2 de rudenie spirituală (Canonul 53 Trulan)
- **m** - Căsătoria naşului cu mama văduvă a finului nu este îngăduită (Canonul 53 Trulan)

Motive civile recunoscute de Biserică

1 - Neputinţa îndeplinirii datoriei conjugale desface căsătoria,
2 - Dispariţia unuia dintre soţi, atunci când se bănuieşte că a murit şi a trecut cel puţin 10 ani de la dispariţie sau 3 ani de când a trecut printr-o primejdie de moarte ca naufragiu, război etc.,căsătoria se consideră desfăcută.
3 - Înalta trădare, căreia îi urmează munca silnică pe viaţă, este un motiv de divorţ; dar Biserica nu-l recunoaşte.

Despre Sfânta Împărtăşanie

Păcatele care opresc de la Sfânta Împărtăşanie şi canonisirea lor după Sfintele Canoane.[61]

1 - Fermecători sau vrăjitorii, 20 de ani să nu se împărtăşească.
2 - Cei ce se duc la fermecători, 6 ani să nu se împărtăşească.
3 - Cei care dau în cărţi, sau în bobi, care ghicesc în cafea, care dau cu ghiocul, care descântă şi cei care se duc la ei; cei care poartă talismane, mărţişoare, buruieni descântate sau altceva de acest fel; cei care pun semne la copii şi la vite să nu se deoache, 6 ani să nu se împărtăşească.[62]
4 - Cine cheamă vrăjitori sau descântători pentru a face rău altora, ca un ucigaş se socoteşte şi 20 de ani să nu se împărtăşească.[63]
5 - Preacurvarii[64], homosexualii[65], cei care se împreună cu dobitoacele, cei ce se împreună cu soţiile lor peste fire[66], 15 ani să nu se împărtăşească.

[61] Molifteinicul Mare de Chişinău, ed. 1820, pag. 501-527
[62] Canonul 61 Trulan
[63] Canon 72 al Sfântului Vasile cel Mare
[64] Cei căsătoriţi, desfrânând cu persoane străine căsătorite se numesc preacurvari)
[65] Se numesc aceia care desfrânează anal bărbat cu bărbat sau bărbatul cu soţia lui desfrânâd în chipul arătat mai sus
[66] Împreunarea peste fire este atunci când bărbatul sau o femeie îşi fac demonica [illegible]

6 - Curvarii[67], şapte ani să nu se împărtăşească.
7 - Cine va curvi cu sora lui de o mamă şi de un tată, 20 de ani să nu se împărtăşească.
8 - Cine va curvi cu nora sau cu mama soacrei, 11 ani să nu se împărtăşească.
9 - Cine va curvi cu cumnata lui sau cu vară primără, 10 ani să nu se împărtăşească
10 - Cine va curvi cu a doua oară vară, 9 ani să nu se împărtăşească.
11 - Cine va curvi cu naşa care l-a botezat, 20 de ani să nu se împărtăşească.
12 - Cine va curvi cu cumătra, adică cu mama naşei care a botezat, cine va curvi cu două surori, sau femeia cu doi fraţi, 11 ani să nu se împărtăşească.
13 - Cine va curvi cu mama vitregă şi cine a dezverginat o fecioară mai mică de 12 ani, acela 12 ani să nu se împărtăşească.
14 - Cel ce a curvit cu femeia sa peste fire[68], să nu se împărtăşească 15 ani; la fel şi femeia se canoniseşte dacă a fost cu voia ei; iar dacă a fost silită (adică fără voia ei), 6 ani să nu se împărtăşească.
15 - Cel ce s-a căsătorit a doua oară, 1 an să nu se împărtăşească.
16 - Cel care s-a căsătorit a treia oară, 10 ani să nu se împărtăşească; iar de are copii şi are sub 40 de ani, 5 ani să nu se împărtăşească. Dacă a trecut de 40 de ani şi are copii, nu i se mai îngăduie a treia căsătorie.
17 - A patra căsătorie nu este îngăduită; iar dacă cineva a încheiat-o, aceea căsătorie să se desfacă şi 8 ani să nu se împărtăşească.
18 - Dacă se va împreuna cineva înainte de cununia religioasă, 1 an să nu se împărtăşească.
19 - Dacă cineva va curvi cu mama logodnicei lui sau cu o altă rudă a ei, acea căsătorie se opreşte..

[67] Curvie se cheamă atunci când doi *necăsătoriţi sau văduvi desfrânează*
[68] Vezi nota 66

20 - *Cel ce a făcut malahie*[69], 40 de zile să mănânce hrană uscată și să facă o sută de mătănii pe zi, și cu mare căință în suflet hotărându-se de a nu mai greși; se poate împărtăși cu Sfintele Taine. Dacă nu îndeplinește canonul arătat mai sus, 1 an să nu se împărtășească.

21 - Femeia fiind în timpul periodului, adică în zilele necurăției ei, să nu se împreune cu bărbatul și nici în biserică nu poate să intre ori să ia aghiazmă sau anafură, ori să sărute sfintele icoane, mai înainte de opt zile, adică mai înainte de a fi trecut periodul ei. Dacă femeia, opt zile nu s-a făcut bine, atunci mai prelungește timpul până sa făcut deplin sănătoasă.

În duminici și sărbători, miercuri și vineri și în cele patru sfinte posturi de peste an, soțul și soția să se păstreze în curăție.[70]

22 - Cei care fac malahie unul cu altul sau femeie cu femeie, 80 de zile să se canonisească mâncând hrană uscată în toate zilele și făcând o sută de mătănii pe zi. De nu va împlini acest canon, 2 ani să nu se împărtășească și să facă o sută de mătănii pe zi.

23 - Cel ce a ucis de bunăvoie, 20 de ani să nu se împărtășească.

24 - Cel ce a ucis fără voia lui (din greșală), 10 ani să nu se împărtășească

25 - Cel ce a ucis în război sau apărânde-se de tâlhari, 3 ani să nu se împărtășească.

26 - Cel ce de bunăvoie s-a lepădat de Hristos și revine, la sfârșitul vieții să se împărtășească.

27 - Cel ce din cauza chinurilor s-a lepădat de Hristos, 8 ani să nu se împărtășească.

28 - Cel ce a furat și singur a spus fapta sa, după ce va înapoia cele furate, 1 an să nu se împărtășească; iar dacă a fost

69 Onanie

70 Pentru duminici și sărbători soțul și soția să nu aibă împreunare de vineri orele 24 și până duminică orele17; pentru miercuri și vineri de marți și joi orele 24 până miercuri sau vineri orele 17. Cei căsătoriți dorind să se împărtășească la praznice, sărbători, duminica, sau în oricare timp să aibă 7 zile fără împreunare înainte și trei zile după împărtășanie. Cei tineri, însă, de curând căsătoriți, pot să se împărtășească cu trei zile de curăție mai înainte de a se împărtăși și o zi după aceea

descoperit de alții, 2 ani să nu se împărtășească și să înapoieze cele furate sau costul lor, dacă nu le mai are.

29 - Jefuitorii de morminte, 10 ani să nu se împărtășească.

30 - Furtul de cele sfinte, fie din biserică sau din altă parte, 15 ani să nu se mai împărtășească.

31 - Călcătorii de jurământ, ca și cei ce au jurat strâmb, 10 ani să nu se împărtășească.

32 - Cei ce joacă în horă, cad sub afurisanie.[71]

33 - De se va căsători un bărbat cu o femeie evreică sau o femeie ortodoxă cu un bărbat evreu sau cu bărbat eretic, sau bărbatul ortodox cu femeie eretică, acea căsătorie să se desfacă; dar dacă evreul sau ereticul primește credința ortodoxă, atunci căsătoria rămâne încheiată.

34 - De va muri pruncul nebotezat din neglijența părinților, aceștia 3 ani să nu se împărtășească și să facă câte o sută de mătănii pe zi.

35 - Femeia care și-a omorât pruncul fără să vrea, în timpul somnului, 7 ani să nu se împărtășească.

36 - Femeile care își omoară copiii în pântece, care avortează sau fac raclaj, 10 ani să nu se împărtășească, iar dacă se feresc să nu facă copii, un an să nu se mai împărtășească.

37 - Femeia care pierde pruncul fără voia ei, 1 an să nu se împărtășească.

38 - Cel care ocărăște sau batjocorește pe cineva, trei zile să se afurisească și să nu mănânce decât pâine și apă, pentru că: **«...cel ce va zice fratelui meu nebun, vinovat este de gheena focului»**[72]

39 - De va avea cineva vrajbă asupra altuia și unul dintre ei moare fără ca ei să se fi împăcat, cel rămas în viață se oprește de la Sfânta Împărtășanie 1 an, și timp de 40 de zile va merge la mormântul celui mort și-și va cere iertare cu lacrimi de durere, și va face 50 de mătănii pe zi.

40 - Dacă va ocărî și va batjocori cineva pe părinții săi, cu greu canon să se canonisească, iar dacă îi va bate, pe unul

71 Afurisanie înseamnă despărțire și lepădare de la Biserica Ortodoxă

72 Matei XIII, 12

ca acesta numai arhiereul, iar la mare nevoie şi preotul, poate a-l dezlega de acel mare păcat şi numai când şi-a îndeplinit canonul ce i-a fost dat şi numai după ce părinţii lui iarăşi l-au primit şi l-au iertat.

41 - Părinţii care îşi nedreptăţesc copii, pe unii iubindu-i iar pe alţii defăimându-i, deşi ei sunt cu bună cuviinţă, şi nu le împart zestrea ce li se cuvine, dacă nu se vor îndrepta să fie lipsiţi de Sfânta Împărtăşanie şi lepădaţi de Biserică, adică să se afurisească.

42 - Acela care ar ocărî, ar bârfi, ar necinsti sau ar bate pe vreun preot, chiar dacă ar fi preotul vinovat, unul ca acela va fi dat anatemei şi lepădat de la Biserică ca unul ce s-a îndepărtat de Sfânta Treime şi la un loc cu Iuda va fi partea lui şi do ani să nu să se împărtăşească, chair dacă l-ar ierta preotul, căci zice Scriptura: **«Pe mai marele poporului tău să nu-l vorbeşti de rău».**

43 - Cel învrăjbit cu cineva, mai înainte de a se împăca, nu poate intra în biserică şi nici să trimită prinos şi să facă 50 de mătănii pe zi până ce se va împăca cu cel pe care l-a supărat, cerându-şi iertare cu toată umilinţa, iar dacă acela este vinovat şi tot el nu vrea să se împace vina rămâne asupra lui, iar acesta nu mai este sub canon.

44 - Dacă va mânca cineva de dulce miercurea sau vinerea, precum şi în Postul Paştelui, 2 ani să nu se împărtăşească. [73]

45 - Dacă va intra cineva să se roage cu ereticii: catolicii, protestanţii, adventiştii, pocăiţii, tudoriştii, baptiştii şi alţii de acest fel, iar dacă va mânca la praznicele lor, unul ca acesta să se afurisească şi dacă nu se va căi să se taie cu totul de la Biserica lui Hristos, ca unul ce a căzut din har.

46 - Dacă va lucra cineva în duminici şi sărbători, să se afurisească, fără numai dacă va face aceasta fără voia lui.

47 - Acela care nu merge la Sfânta Liturghie trei duminici la rând, să se afurisească, fără numai dacă este greu bolnav, încât să nu poată ieşi din casă.

48 - Dacă a ştiut cineva despre altul că păcătuieşte şi nu l-a oprit, cu toate că putea să-l oprească, unul ca acesta să se canonisească, la fel cu acela care a săvârşit păcatul.

49 - Dacă cineva se împodobeşte ca să facă sminteală şi se dă cu mirodenii, dacă îşi vopseşte părul, unghiile, faţa, sprâncenele şi buzele, să se afurisească.[74]

50 - Sinucigaşului nu i se face prohodire (înmormântare cu preot) şi nici în cimitir nu se îngroapă; aceasta numai dacă nu a fost inconştient (nebun) când s-a sinucis.

51 - Dacă cineva ar vrea să intre în cler, dar a căzut în unul din păcatele prevăzute mai sus la punctele: 1 până la 19 inclusiv, de la 23 şi până la 17 inclusiv, acela nu se mai poate face preot.

DESPRE SFÂNTA SPOVEDANIE

Mărturisire către duhovnic

Care se cuvine a o face creştinul cu zdrobire de inimă şi cu hotărârea de a nu mai greşi:

Mărturisesc Domnului Dumnezeu, Atotţiitorului, Care este slăvit şi închinat în Sfânta Treime: Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, şi Preasfintei, Preacuratei, Preabinecuvântatei Născătoare de Dumnezeu şi pururea Fecioara Maria, tuturor puterilor cereşti, tuturor sfinţilor şi sfinţiei tale cinstite Părinte, toate păcatele pe care le-am făcut din tinereţe şi până în ceasul de acum, că fără de număr am greşit şi pe Domnul Dumnezeul meu am mâniat cu gândul, cu cuvântul; că în păcate m-am zămislit, în păcate am crescut, în păcate până în ziua şi ceasul de acum am vieţuit. De asemenea mărturisesc că foarte mult am greşit: cu mândria cu slava deşartă, cu zavistia, cu urâciunea, cu iubirea de argint, cu nedreptatea, cu nemilostivirea, cu mânia, cu somnul, cu lenevirea, cu îmbuibarea pântecelui, cu întunecarea drăcească în gânduri necurate, cu pofte de tot felul de curvie şi cu osândirea.

[73] fără numai cei ce au pogorământ deoarece sunt în armată, pe şantiere, în cămine, etc.

[74] Canonul 103 Trulan.

N-am cinstit sfintele zile, nu am mers la biserică, şi chiar dacă am mers m-am dus de silă şi n-am stat cu luare-aminte la sfânta slujbă; am vorbit, am râs în biserică şi am judecat pe alţii, am smintit pe alţii şi pe mine m-am smintit dormind în biserică în timpul sfintelor slujbe şi la sfintele icoane nu m-am închinat. Am greşit fără de număr, cu voie şi fără de voie, cu gândul şi cu fapta, cu auzul, cu mirosul, cu vederea, cu vorbiri deşarte, cu glume, cu râs, cu limbuţia, cu furtişagul, cu luarea în râs a aproapelui meu, am judecat, am spus minciuni şi am fost martor mincinos, jurând strâmb.

Am cârtit înaintea lui Dumnezeu pentru necazurile mele, mi-am pierdut nădejdea fiind în supărări, m-am îndoit în credinţă, am crezut în vise, nu m-am rugat lui Dumnezeu cu credinţă şi cu dragoste, ci numai de mântuială şi cu lenevie şi numai cu gura, iar cu mintea am fost împrăştiat în alte părţi.

Am judecat pe preoţi şi pe călugări şi pe toată lumea, m-am lăsat amăgit de păcate din frica de oameni, pentru foloasele cele pământeşti. Am minţit, am păcătuit cu gândul şi cu privirea. Am rostit cuvântul lui Dumnezeu fără evlavie şi fără cinstea cuvenită şi am zis "zău". Am jucat la loterie, în cărţi, am dat cu bobii, am ghicit în cafea, am descântat de deochi, am făcut farmece şi am purtat talismane pentru ca să am noroc.

M-am blestemat, mi-am dorit moartea. N-am îndeplinit făgăduinţa ce-am făcut-o lui Dumnezeu. Am avut gânduri urâte. N-am cinstit zilele sfinte, duminicile şi sărbătorile, cu fapte bune şi rugăciuni.

Am purtat duşmănie pe alţii şi i-am pizmuit. Am urât pe aproapele şi mi-a părut bine de necazul lui. Mi-a părut rău de binele altuia. Am inima împietrită şi caut să mă răzbun. Ţin minte răul. Am necinstit cu vorbe de ocară pe alţii şi m-am răzbunat pe ei clevetindu-i şi ameninţându-i. N-am ascultat sfaturile bune ale mai marilor mei, n-am mângâiat pe cei întristaţi şi n-am umblat cu frică de Dumnezeu şi cu dreptate, ci clevetind şi înşelând pe aproapele.

Am avut grijă de păcatele altuia şi pe ale mele nu le-am văzut. Am ucis cu vorba ponegrind numele bun şi cinstea altuia,

bârfindu-l şi spunând tot felul de minciuni, ca să-l înjosesc. Am urât, am pizmuit, am dispreţuit, am făcut rău altuia; n-am iertat pe cel care mi-a greşit, ci m-am răzbunat; m-am certat cu aproapele meu şi nu i-am cerut iertare. Am îndemnat pe alţii la fapte rele.

Am curvit cu gândul, cu sufletul şi cu inima. M-am spurcat cu poftele şi cu învoirea. M-am înfrumuseţat, m-am împodobit şi m-am parfumat ca să plac ochilor străini spre sminteală. M-am făţărnicit, m-am lăudat, ca să fiu vorbit de bine şi cinstit de oameni. Am avut pofte necurate, am rostit cuvinte de ruşine, necuviincioase, glume vinovate, râsete; mi-am desfătat ochii privind lucruri de sminteală. Am îndemnat pe altul ca să facă pagubă aproapelui. Am poftit lucrul aproapelui pe nedrept. Am furat şi am păgubit pe alţii.

Am linguşit şi am încurajat la rău, ocrotind pe înşelători. N-am păstrat în bună stare lucrul încredinţat spre a-l păstra. Am cugetat să fac rău altuia, am spus altora greşelile aproapelui spre a-l defăima. Am ocărât, am mâhnit şi tulburat pe aproapele. Am pus pe altul sau chiar eu am cântat la instrumente şi din gură cântări drăceşti, care duc la desfrânare.

M-am mândrit în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor ca să fiu lăudat. M-am lăcomit după avere, după bani, după mâncare. Am fost leneş, nepăsător şi nu mi-am îndeplinit datoriile faţă de Dumnezeu şi faţă de oameni.

Am lăudat păcatele altora şi pe ale mele, încurajând răul. Am fost pildă de sminteală altora. Am jurat pe neadevăr.

M-am împărtăşit cu nevrednicie cu Sfintele Taine. N-am respectat sfintele posturi de peste an, după rânduiala sfintelor canoane şi a pravilelor bisericeşti, adică: sfântul Post al Paştelui nu l-am postit 7 săptămâni fără carne, fără lapte, fără ouă până în sfânta zi a Paştelui şi fără peşte care se mănâncă doar la Bună Vestire şi la Florii. Am mâncat carne şi untură în săptămâna brânzei, după ce lăsasem sec de carne. N-am respectat sfântul Post al Crăciunului, 6 săptămâni, când numai sâmbăta şi duminica până la 20 decembrie, exclusiv, se dezleagă doar la peşte. N-am respectat sfântul post la Sfinţilor Apostoli Petru şi

Pavel, zilele arătate în calendar, în care se posteşte întocmai ca în postul Crăciunului şi n-am respectat postul Sfintei Marii, 2 săptămâni, care se posteşte ca şi Postul Paştelui, cu dezlegare la peşte doar în ziua Schimbării la Faţă a Domnului (6 august).

De asemenea nu am postit în ziua Sfintei Cruci (14 septembrie) în ziua Tăierii Capului Sfântului Ioan Botezătorul (29 august) şi în ajunul Bobotezei. N-am postit miercuri şi vineri de peste an, când nu este dezlegare la vin, untdelemn şi peşte.

Am greşit cu voie şi fără de voie, cu sufletul şi cu trupul, cu toate simţirile mele trupeşti şi sufeteşti, în toate fărădelegile am petrecut şi câte slăbiciunea omenească poate greşi înaintea Domnului Dumnezeu de toate păcatele mele cele fără de număr, că în noroiul poftelor şi al plăcerilor trupeşti fiind cufundat, cu totul m-am întunecat la minte, eu ticălosul şi nebuneşte, întru cunoştiinţă am păcătuit, de unde rob şi lăcaş patimilor m-am făcut.

Şi din răul obicei, în răutăţi şi în toate voile mele ticăloase, din tinereţe am urmat şi aşa cu lenevire şi cu multă nesimţire, până acum petrec, făcându-mă cu totul bucurie dracilor.

În viaţa mea, faptă bună sau pocăinţă adevărată cu lacrimi de umilinţă nicidecum nu am arătat, şi în tot ceasul de a greşi nu încetez. Că ce fel de păcate n-am făcut? Ce lucru drăcesc nu am lucrat? Ce faptă grozavă şi înverşunată nu am săvârşit cu covârşire şi cu sârguinţă, întru arătare şi întru ascuns?

Ştiinţa despre Dumnezeu şi despre sfinţia ta, duhovnicescul meu părinte, şi despre aproapele nu am păzit-o curată şi când stau la canon şi la rugăciune, mă cuprinde lenevia şi nu mă rog cu trezvie şi cu evlavie adevărată, ci în gânduri necurate şi în griji lumeşti şi deşarte mă răspândesc. Pravila şi canonul cel rânduit nu le împlinesc cum se cuvine, nici la timpul rânduit nu le împlinesc cum se cuvine, nici la timpul rânduit.

Sunt stăpânit de iubirea de sine şi de tot felul de dulceţi: de odihnă, de voia trupului, de nebuna împătimire şi de tot felul de iscodiri şi necurăţii. Păcate multe şi nelegiuiri fără oprire săvârşesc. Cu lăcomia pântecelui şi neînfrânarea în toate zilele, fără saţiu fiind şi peste măsură mâncând şi bând, cu multă trândăvie, cu necurate năluciri şi întinăciuni în somn şi cu multă întunecare drăcească în gânduri necurate şi în tot felul de curvie şi înverşunare petrecând mi-am întinat sufletul şi trupul, lăcaş făcându-mă cu totul celui potrivnic, că toate simţirile mele sufleteşti şi trupeşti mi le-am stricat cu reaua mea voinţă. Cu lauda în minte şi în gură, mândrindu-mă mă îndulcesc de slava cea deşartă, mâniind pe Dumnezeu.

Sunt cu părerea cea bună despre mine că sunt cineva, mă înalţ cu gândul la deşertăciunile acestei lumi, sunt pllin de îngâmfare şi mă lăcomesc la lucruri de prisos. Mă scumpesc şi sunt foarte zgârcit. Am asuprit, am nedreptăţit, sunt neîndurător iar când făgăduiesc a face bine cuiva sau a-i da ceva, nu împlinesc. Cu făţărnicie, cu vicleşug amăgesc pe alţii. Am pârât, am minţit, m-am mâniat şi cu iuţime m-am pornit. Am pizmuit, am clevetit, şi urâciuni am făcut. M-am răzbunat: răsplătind răul cu rău şi chiar binele l-am răsplătit cu rău. Am defăimat şi am luat în râs pe alţii. Am cârtit şi răbdare nu am avut. M-am spurcat cu vorbe deşarte cu glume, cu râs cu limbuţia, cu furtişagul, cu îndoirea la suflet şi în gând, cu hula şi cu necredinţa. Sunt nemulţumitor pentru facerile de bine, către Dumnezeu şi către oameni. Am blestemat, am zavistuit, am jurat strâmb şi am pus pe alţii să jure, am urât pe fraţi, pe prieteni şi pe vecini; ocărăsc fără ruşine, ţin minte răul şi caut să mă răzbun, am inima împietrită. Împins de mânie şi de urăciune, sunt cu toată răutatea în suflet şi mă cert cu alţii, cu vină sau fără vină, ocărăsc mult şi batjocoresc. Am îmbrâncit, am bătut, am lovit şi sânge am vărsat, nu m-am împăcat şi iertare n-am cerut; ci plin de răutate şi de urăciune, cu inima împietrită vieţuiesc.

Am spus minciuni, cuvinte de ruşine şi spurcate; am pricinuit sminteli şi poticniri. Mi-am purcat ochii privind la chipurile şi feţele de sminteală şi la părţile cele ascunse. Privind şi pipăind fără ruşine dobitoacele m-am spurcat. Am înşelat, camătă am luat, pe săraci nu i-am miluit, pe bolnavi nu i-am cercetat, pe cei scârbiţi nu i-am mângâiat, nici i-am împăcat; m-am arătat nemulţumitor către făcătorii mei de bine. N-am inimă dreaptă către Dumnezeu, către aproapele şi către părinţii mei, care m-au cresut şi către binefăcătorii mei.

săvârşesc. Cu lăcomia pântecelui şi neînfrânarea în toate zilele,

De câte ori m-am mărturisit, **niciodată nu am spus toate păcatele şi fărădelegile cu frică de Dumnezeu şi cu zdrobirea inimii şi nu le-am mărturisit aşa cum le-am săvârşit.**

Canonul nu mi l-am făcut, poruncile duhovnicescului meu părinte, nu le-am împlinit cum se cuvine. Pe alţii i-am judecat şi i-am osândit, iar ale mele păcate şi nelegiuiri nu le-am socotit. Greşesc în toate zilele şi tot momentul: noaptea şi ziua, în faţă şi întru ascuns, smintindu-mă e mine însumi şi pe alţii, cu vederea, cu mirosul, cu auzul, cu gustul cu pipăitul, cu neînfrânarea ochilor şi a limbii, şi cu toate şimţirile mele trupeşti şi sufleteşti. Toată viaţa mea, din copilărie şi până acum am petrecut-o în fărădelegi şi răutăţi. De multe ori în deznădejde am căzut şi moartea mi-am dorit. Mi-a blestemat părinţii şi pe mine însumi, m-am dat celui rău; şi toate ale mele şi pe semenul meu l-am dat răului.

Am înjurat de cele sfinte: de cruce, de biserică etc., am căzut din credinţă şi m-am îndoit în cugetul meu. Am judecat feţele bisericeşti, adică pe sfinţii slujitori ai lui Dumnezeu.

Acestea toate şi mai mari decât acestea am făcut. Pentru toate acestea îmi pare rău şi mă căiesc şi cu sfărâmarea inimii mă rog Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu şi pururea Fecioarei Maria şi tuturor puterilor cereşti şi tuturor sfinţilor şi sfinţiei tale, cinstite părinte, să-mi fiţi martor în ziua judecăţii împotiva vrăjmaşului meu, diavolul, că toate acestea le-am mărturisit şi canon pentru ele să-mi daţi. Rugaţi pe milostivul Dumnezeu pentru îndreptarea mea, a păcătosului, ca de acum înainte cu ajutorul Lui, să pun început bun. Amin!

Ia seama, frate creştine, că în această mărturisire către duhovnic nu sunt cuprinse toate păcatele pe care le-ai putea săvârşi întunecat la minte şi la suflet.

De aici lipsesc uciderile de prunci, preacurviile de tot felul, adică cele peste fire, cu femei, cu dobitoace, homosexualitate, etc.

Pentru a-ţi aduce aminte de cele mai multe dintre ele voi arăta mai departe păcatele săvârşite contra celor 10 porunci dumnezeieşti, păcatele săvârşite contra credinţei ortodoxe şi voi pune de asemenea o serie de întrebări pentru diferite păcate, de care, poate, nici nu ţi-ai dat seama.

cresut şi către binefăcătorii mei.

Păcate împotriva celor 10 porunci dumnezeieşti

I

Întâia poruncă dumnezeiască[75]

Eu sunt Domnul Dumnezeul tău, să nu ai alţi dumnezei afară de Mine

Am păcătuit împotriva acestei porunci alergând la vrăji şi farmece, la descântece, la bobi, la cărţi, la ghicitul în cafea şi în ghioc, la ghicitori în stele, cerând în toate necazurile şi dorinţele mele ajutorul satanei şi nu al lui Dumnezeu.

Mi-am iubit soţul, soţia, copiii, părinţii, pe mine însumi, banii, bunurile acestei lumi şi slava ei, mai mult decât pe Dumnezeu şi mi-am pus nădejdea mai mult în aceasta decât în Dumnezeu.

M-am rătăcit cu mintea, citind cărţi eretice şi cărţi care stârnesc gânduri necuviincioase.

Mi-am făcut dumnezei din trufia vieţii mele, din patimile mele, slujind poftelor trupului: lăcomiei, beţiei, fumatului, distracţiilor vinovate, care duc la împătimirea sufletului şi la trezirea simţurilor josnice: mânie, orgoliu, desfrânare etc.

II

A doua poruncă din lege zice:

«Să nu-ţi faci chip cioplit, nici altă asemănare din cele ce sunt în cer sus, sau pe pământ jos, în apă şi sub pământ; să nu te închini lor, nici să slujeşti lor!»

Mi-am făcut chip cioplit din iubirea exagerată de mine însumi, din patimile mele vinovate, adică din plăcerile mele de tot felul, am slujit lor şi m-am închinat lor.

N-am putut întotdeauna să-mi înalţ gândul la Mântuitorul nostru, la Maica Domnului şi la sfinţii care erau zugrăviţi în icoane şi m-am închinat icoanelor ca la nişte idoli.

Mi-am făcut dumnezei prin poftele şi patimile mele ca:

[75] Luate dinMolitfelnic Ed. Bucureşti 1950

lăcomia de mâncare, patima pentru alcool, zgârcenia şi iubirea de arginţi şi a altor pofte ale imaginaţiei şi inimii mele.

III

A treia poruncă din lege zice:

«Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deşert!»

Am luat numele Domnului în deşert zicând "zău", luând martor pe Dumnezeu la cele spuse de mine ca să fiu crezut; am înjurat de cele sfinte: de Sfânta Cruce, de Sfântul Paşti, de Sfânta Grijanie, de Sfânta Biserică, chiar şi de Dumnezeu! Şi numele Domnului l-am luat în râs. Am jurat strâmb, m-am jurat că am să păcătuiesc; am spus cuvinte de hulă împotriva lui Dumnezeu, a Maicii Domnului, a sfinţilor, a Bisericii, a sfintei Împărtăşanii, şi a altor lucruri sfinte. Am făcut glume urâte la adresa sfinţilor şi a tot ce este sfânt. Am învinuit pe Dumnezeu în necazurile mele, că e nedrept cu mine şi am căzut în deznădejde. Am făcut pe alţii să hulească pe Dumnezeu. Prin toate acestea eu L-am hulit şi necinstit pe Dumnezeu, aruncându-mi sufletul în veşnica osândă.

IV

A patra poruncă dumnezeiască, zice:

«Aduţi aminte de ziua Domnului ca s-o sfinţeşti pe ea. În 6 zile munceşte şi săvârşeşte toate lucrurile tale, iar în ziua a şaptea, te odihneşte, căci este ziua Domnului Dumnezeului tău!»

Am călcat această poruncă lucrând în duminici şi sărbători şi am mers la localuri de petrecere, unde îmbătându-mă am săvârşit toate nelegiuirile. La sfânta biserică, când m-am dus nu am ascultat cu evlavie şi cu luare minte Sfânta Liturghie şi n-am dat liturghie, pentru mine şi pentru ai mei din familie: vii sau morţi.

N-am stat cu evalvie şi plin de smerenie să ascult sfânta slujbă; ci, în biserică fiind, am vorbit, am râs. Ca femeie m-am dus cu capul descoperit, cu părul, cu sprâncenele, cu buzele şi unghiile vopsite, cu rochia foarte scurtă sau în pantaloni, cu sânii şi braţele goale, făcând sminteală tuturor celor ce se rugau. N-am făcut fapte bune în sfintele sărbători ca: milostenii, bune îndrumări celor neştiutori, citire din cărţi sfinte, pline de frumoase învăţături pentru suflet, nu m-am dus la Sfânta Liturghie; m-am dus la biserică prea târziu şi am ieşit înainte de sfânta slujbă. În biserică fiind am avut gânduri necuviincioase şi am fost răspândit cu mintea.

V

A cincea poruncă din decalog zice:

«Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta ca să-ţi fie ţie bine şi să trăieşti ani mulţi pe pământ!»

Nu mi-am respectat părinţii, nu i-am ascultat; ci dimpotrivă, i-am urât, i-am blestemat, i-am bătut. La boală şi la bătrâneţe i-am lăsat să sufere de foame şi de frig; i-am chinuit în tot felul până i-am coborât în mormânt.

VI

A şasea poruncă din lege zice:

«Să nu ucizi!»

Am ucis pe semenul meu vorbindu-l de rău, că prin bârfeli de tot felul stricându-i bunul nume, ucidere se cheamă. Ca femeie am ucis copii făcând avorturi, sau bând bururieni ori făcând injecţii, ca să-i omor. Ca bărbat mi-am silit soţia să facă aceste crime. Am asuprit pe aproapele meu până l-am făcut să deznădăjduiască şi din multa lui întristare şi amărăciune s-a îmbolnăvit şi a murit sau s-a sinucis. Chiar mie în necazuri mi-am dorit moartea şi am dorit să mă sinucid.

VII

A şaptea poruncă din lege, zice:

«Să nu fi desfrânat!»

Am avut gânduri necurate şi prin ele mi-am întinat trupul şi sufletul. M-am tulburat cu firea văzând feţe străine, am citit cărţi

vopsite, cu rochia foarte scurtă sau în pantaloni, cu sânii şi braţele

care mi-au tulburat firea, mi-am trezit simţurile spre desfrânare şi eu însumi am tulburat pe alţii prin cuvinte şi gesturi de desfrânare, am tulburat pe alţii prin scrisori pornografice, care strică sufletul. Am curvit, am preacurvit cu femei străine şi cu soţia, peste fire şi cu dobitoace. Am făcut păcatul malahiei. Am spurcat zilele sfinte, adică sărbătorile, posturile, zilele de miercuri şi de vineri; am făcut sodomie, onanie şi homosexualitate.

VIII

A opta poruncă din lege, zice:

«Să nu furi!»

Am furat obiecte, bani, alimente şi tot felul de lucruri şi mi le-am însuşit. Am ştiut pe altul care a furat şi nu l-am denunţat, făcându-mă şi eu părtaş la acest furt; am găsit lucru străin şi aflând cine l-a pierdut nu l-am înapoiat; mi l-am însuşit şi fapta aceasta se cheamă furt. Am înşelat pe altul cu bani, cu obiecte, am oprit plata celor ce mi-au lucrat.

IX

A noua poruncă a decalogului, zice:

«Să nu mărturiseşti strâmb împotriva aproapelui tău!»

Fiind martor la judecată, am jurat strâmb. M-am jurat pe mine însumi şi m-am blestemat, ca să fiu crezut în ceea ce spun, deşi era minciună; şi chiar de-ar fi fost drept nu se cuvine a jura, că zice Domnul: **«Cuvântul vostru să fie da, da şi nu, nu.»**

L-am făcut pe altul să se jure. Am spus minciuni înşelând buna credinţă a altora.

X

A zecea poruncă din lege, spune:

«Să nu pofteşti femeia aproapelui tău, nici casa lui, nici sluga lui, nici toate câte sunt ale lui!»

Am poftit şi am dorit femeia aproapelui, am râvnit la avutul lui şi m-am gândit cum să-i fac rău.

sufletul. M-am tulburat cu firea văzând feţe străine, am citit cărţi

Întrebări pentru spovedanie

Crezi cu adevărat în Sfânta Treime?

Răspuns: Cred întru Unul Dumnezeu-Tatăl şi întru Unul Fiul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toţi vecii şi întru Unul Duhul Sfânt, Care de la Tatăl purcede, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită.

Cred într-una sfântă, sobornicească şi apostolească Biserică a Răsăritului, care dintru început întru toate dogmele ei a rămas neclintită şi neschimbată a rămas pentru care i se spune şi Biserica Ortodoxă, Biserica dreptmăritoare sau dreptcredincioasă.

Cred şi mărturisesc un Sfânt Botez care se face prin harul Sfântului şi de viaţă Făcătorului Duh, spre curăţirea păcatului originar, a păcatului părinţilor şi strămoşilor mei, care ar fi avut urmări asupra mea; precum şi spre curăţirea păcatelor personale (pentru cei ce vin la Hristos, fiind în vârstă) şi aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie.

Întrebare: ***Spune-mi, fiule, nu cumva eşti eretic[76] sau schismatic[77], despărţit de singura şi una adevărată Biserică Ortodoxă? Sau te-ai unit cu ereticii, cum sunt adventişti, pocăiţii, sâmbetiştii, iehoviştii, penticostalii, tudoriştii şi alţii care s-au rupt de adevărata Biserică a lui Hristos, de la Biserica apostolică? Ai mers la adunările acestora sau ai citit cărţile lor?***

Ai călcat vreo făgăduinţă făcută înaintea lui Dumnezeu?

Ai socotit minciuni dumnezeieştile Scripturi (cărţile sfinte, bisericeşti)?

Ai căzut în păcatul curviei, al preacurviei, al onaniei, sodomiei, şi altele de acest fel? Să mărturiseşti cu de-amănuntul toate felurile de păcate ale curviei, aşa cum sunt pomenite la porunca a şaptea din decalog. (vezi pag. 109)

Ai ucis pe cineva cu voie sau fără voie?

Ai furat ceva şi apoi ai jurat că nu ştii? Altul a furat şi tu ai ascuns cele furate, cum şi pe cel ce a furat?

[76] eretic este acela care a căzut de la dreapta credinţă în rătăcire sau erezie
[77] Schismatic înseamnă acela care s-a abătut de la disciplina Bisericii, nu şi de la dogmă (dogmă înseamnă învăţătură dreaptă, care nu poate fi schimbată)

Te-ai bătut cu cineva şi ai vărsat sânge?
Ai dat pe cineva în mâinile celor mari cu vreun fel de pâră, dreaptă sau neadevărată, spre vreun folos la tău sau din zavistie?
Ai asuprit pe cineva sau i-ai luat avutul?
Ai făcut vrăji, descântece sau te-ai dus la vrăjitori, descântători, la cei care dau în cărţi, ghicesc în cafea, dau cu ghiocul, la cei ce pun cuţitul, la cei ce toarnă cositor şi la orice slujitor al satanei (că sunt de multe feluri)?
Ai făcut rău la cineva prin vrăji?
Ai batjocorit pe părinţii tăi, pe preot, pe călugăr sau pe vreunul dintre oameni?
Ai cumva vrajbă cu cineva?

Să te împaci imediat că astfel nici o rugăcine sau faptă bună sau prinos adus la sfântul altar nu-i primit înaintea lui Dumnezeu.

Nu te poţi împărtăşi cu Sfintele Taine şi nici rugăciunea ***«Tatăl nostru...»*** n-ai s-o mai poţi spune, căci atunci când zici: ***«...şi ne iartă nouă greşalele noastre precum şi noi iertăm greşiţilor noştri»***, ne cerem singuri osânda de la Dumnezeu, fiindcă îi cerem să ne ierte nouă greşalele, aşa cum şi noi iertăm celor ce ne greşesc nouă; iar noi nu iertăm, ci ţinem duşmănie şi ură asupra acelora ce ne-au greşit. Domnul zice: ***«Să iertăm de 70 ori câte 7, într-o zi celor ce ne greşesc»***. Adică să iertăm la infinit, aşa cum şi Dumnezeu ne iartă nouă, ori de câte ori ne întoarcem cu adevărată căinţă şi hotărâre de a nu mai greşi. Şi noi suntem datori să iertăm, întotdeauna tuturor celor ce ne greşesc şi mai ales când ei vin cu părere de rău şi ne cer iertare. Chiar dacă ei nu înţeleg că, atunci când ne greşesc, să vină cu părere de rău şi să ne ceară iertare, noi, care suntem adevăraţi creştini să-i iertăm de la sine, şi din toată inima, după cuvântul Domnului: ***«Fiindcă nu ştiu ce fac»***. Nu numai să-i iertăm, dar noi să le cerem iertare lor, că în felul acesta şi ei se umilesc şi se îmblânzesc. Dacă ei nu înţeleg lucrul acesta şi ne iau în râs ori, şi mai rău, se tulbură deşi ei sunt vinovaţi, datoria noastră de buni creştini cere de la noi să facem bine şi să ne rugăm la Dumnezeu pentru iertarea şi îndreptarea lor; căci iarăşi zice Domnul: **«Să iubiţi pe vrăjmaşii voştri şi să faceţi bine celor ce vă urăsc pe voi»** şi **«numai aşa veţi fi cu adevărat ucenici ai Mei, de veţi avea dragoste între voi»**. Însuşi Mântuitorul S-a rugat pentru cei ce L-au pironit pe cruce, zicând: ***«Părintele meu, iartă-le lor că nu ştiu ce fac!»***

Ai dat pe vreun om diavolului, sau vitele, sau pe tine însuţi?
Ai mâncat mortăciuni sau ceva sugrumat sau altceva spurcat?
Ţi-ai spurcat bărbatul sau pe altcineva punându-i în mâncare sau în băutură ceva spurcat?
Ai mâncat carne, brânză, ouă şi peşte miercurea şi vinerea, când nu este dezlegare?

Ai mâncat dulce în cele patru sfinte posturi: în postul Paştelui care se posteşte şapte săptămâni (sau ai mâncat carne sau grăsime animală în săptămâna brânzei); în postul Crăciunului care este de şase săptămâni; în postul Sfintei Marii, care este de două săptămâni şi postul Sânpetrului?

Ai mâncat de dulce în ziua Înălţării Sfintei Cruci (14 septembrie); în ziua Tăierii Capului Sfântului Ioan Botezătorul (29 august) sau ***în ziua de Ajunul Bobotezei (5 ianuarie)***, când se dezleagă numai la untdelemn şi vin, ori în ce zi ar cădea? Să se ştie că cine calcă aceste sfinte posturi sau canoane: 69 al Sfinţilor Apostoli şi ale Sfinţilor Părinţi de la sinoadele ecumenice şi cele locale (82) cade sub afurisanie dacă este mirean şi este caterisit dacă este cleric.

Ai hulit credinţa ortodoxă şi pe Dumnezeu, înjurând de cele sfinte?
Te-ai mândrit şi te-ai trufit cu mărire deşartă?
Te-ai deznădăjduit de mântuirea ta, ştiindu-te păcătos şi pentru aceasta ai spus că vei păcătui până la moarte zicând că şi aşa Dumnezeu nu te mai iartă?
Ai nesocotit harul lui Dumnezeu, pe care îl revarsă credincioşilor prin cele şapte Taine ale Bisericii Sale, prin Sfintele Liturghii, ori prin puterea rugăciunilor săvârşite de sfinţiţii slujitori?

și mai rău, se tulbură deși ei sunt vinovați, datoria noastră de buni

Ai asuprit pe văduve sau pe orfani, sau ai oprit plata celor ce ţi-au lucrat?
Nu cumva, din zgârcenie, n-ai ajutat pe cel lipsit?
Te-ai lenevit la săvârşirea faptei bune?
Te-ai lăcomit la mâncare şi băutură şi la adunarea de bunuri pământeşti?
Ai invidiat, adică ţi-a părut bine de răul altuia sau te-ai bucurat de răul semenului tău?
Te-ai mâniat şi ai stăruit mult în mânia ta?
Ai jucat jocuri de noroc ca să câştigi bani nemunciţi? Banii câştigaţi la cărţi nu sunt curaţi, căci erau destinaţi pentru hrana copiilor, a bătrânilor şi a bolnavilor din familie, care au rămas flămânzi, dezbrăcaţi şi în mizerie. Cel ce joacă la cărţi, văzând că pierde şi ultimul bănuţ câştigat cu trudă, poate ajunge la fărădelegi şi la sinucidere.
Ai ştiut cumva de vreun furtişag sau pagubă şi, citindu-se carte de blestem pentru acela nu ai vrut să le vădeşti, ci ai tăcut, făcându-te şi tu părtaş la acel blestem?
Ai botezat şi cununat cu gândul ca la urmă să desfrânezi cu finele tale?
Trăieşti în concubinaj sau trăieşti cu soţia necununat la biserică?
Nu cumva din neglijenţa ta ţi-au murit copii nebotezaţi sau ţi-a murit cineva din casă şi n-ai avut grijă să fie spovedit şi împărtăşit la timp?
Te-ai îmbătat şi ai vărsat? Ai făcut scandal fiind beat? Ai băut?
Ai înjurat ? Ai hulit pe Dumnezeu?
Ai dat sfaturi viclene la alţii: să fure, să ucidă, să desfrâneze şi alte răutăţi să facă?
Ai împrumutat bani de la cineva şi nu i-ai mai dat înapoi?
Ai dat bani sau alte lucruri cu dobândă?
Ai pârât pe cineva şi din pâra ta i s-a întâmplat mare pagubă sau moarte?
Ai râs de oameni nevoiaşi, săraci, orbi, şchiopi, ologi pe care Domnul îi numeşte fraţii Lui?

sfinţiţii slujitori?

Te rogi pentru părinţi şi pentru binefăcătorii tăi şi-i pui la pomelnic pentru ca preotul să se roage pentru dânşii?
Te-ai răzvrătit împotriva lui Dumnezeu la vreo supărare a ta şi ai zis că Dumnezeu este nedrept cu tine?
Nu cumva crezi în vise, în semne, în vedenii care sunt înşelăciuni drăceşti?
Ai primit în mintea ta şi în inima ta gânduri de curvie şi te-ai unit cu ele pângărindu-ţi sufletul şi trupul?
Te spovedeşti în cele patru sfinte posturi precum şi la praznice şi sărbători mari ca să te împărtăşeşti?
Ţi-ai împlinit canonul care l-ai primit de la duhovnic?
Nu cumva umbli pe la mai mulţi duhovnici şi la unul spui un fel de păcate, la altul altfel, fiindcă te ruşinezi să le spui la unul pe toate?

Să ştii că numai în trei cazuri se schimbă duhovnicul: când duhovnicul sau tu v-aţi mutat în altă parte şi nu mai puteţi comunica din cauza distanţei; când duhovnicul ţi-a murit; când ţi-ai găsit un duhovnic mai iscusit.

Ai învrăjbit pe alţii ducând vorba de la unul la altul?
Nu cumva ţi-a părut rău când ai făcut milostenie sau faptă bună?

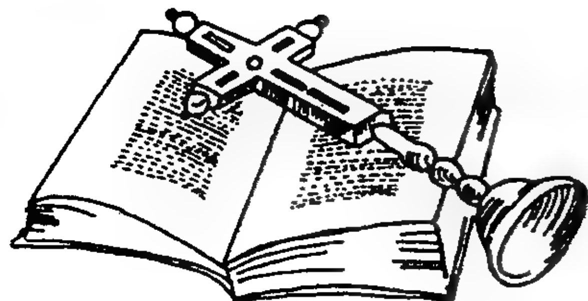
Ţi-ai crescut copiii în teamă de Dumnezeu şi în respectul de oameni? A fost viaţa ta un exemplu de trăire creştină pentru copiii tăi, adică te-au văzut ţinând sfintele posturi după rânduiala lor, miercurile şi vinerile, respectând sfintele sărbători, mergând la sfânta biserică de la începutul slujbelor şi stând cu multă evlavie, te-au văzut spovedindu-te şi împărtăşindu-te în sfintele posturi şi chiar în cursul anului în sărbători mari? Au auzit ei întotdeauna cuvinte frumoase de la tine şi au văzut întotdeauna armonie în casă?

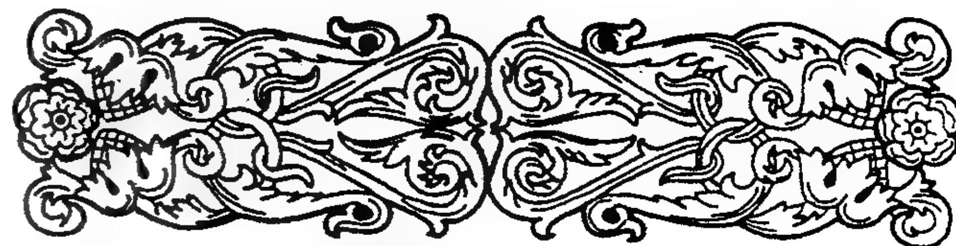
Copiii se formează ca oameni de caracter şi buni creştini în viaţa lor după exempul de trăire creştinească şi socială a părinţilor.

Seara, când te culci, şi dimineaţa când te scoli, te rogi în faţa sfintelor icoane?Dar când te aşezi şi când te scoli de la masă te închini mulţumind lui Dumnezeu pentru toate câte ne dă?

Pe cei amărâţi şi întristaţi îi mângâi îi îmbărbătezi în descurajarea lor?
Pe cei bătrâni şi bolnavi îi cercetezi şi îi ajuţi în lipsa lor de hrană şi îmbrăcăminte?
Ţi-ai omorât copiii (ca femeie) în pântece, făcând avorturi şi chiuretajuri?
Ai ascultat la uşa sau la fereastra altuia?
Te-ai sulemenit ungându-te cu mirodenii, vopsindu-ţi părul, unghiile, buzele, sprâncenele şi faţa pentru a face altora sminteală?
Ai intrat în biserică sulemenită: cu vopseli pe faţă, pe păr, pe unghii, cu rochie scurtă sau în pantaloni, cu braţele şi sânii goi şi cu capul descoperit, tulburând cu prezenţa ta deşănţată pe creştini? Vorbeşti şi râzi în biserică sau umbli fără rânduială în timpul dumnezeieşti Liturghii, când toţi creştini trebuie să stea nemişcaţi la locul lor?
Umbli din casă în casă bârfind pe alţii?

Frate creştine, când te mărturiseşti, notează-ţi de mai înainte, după această mărturisire către duhovnid, ceea ce ştii că ai greşit, iar cele nesăvârşite de tine să nu le scrii; însă de mai ai şi alte păcate care nu sunt arătate în mărturisirea de faţă, tu scrie-le cu de-amănuntul şi aşa te uşurează înaintea părintelui tău duhovnicesc de tot ce ai greşit şi, cu durere în suflet de cele greşite, hotărăşte-te să nu mai greşeşti niciodată şi cere ajutorul lui Dumnezeu pentru aceasta.

CAPITOLUL IV

ÎMBISERICIREA

Comportarea creştinului în biserică.
Cum trebuie să ne închinăm.

Pentru a ne închina se face semnul sfintei cruci prin împreunarea celor trei degete de la mâna dreaptă: degetul mare, arătătorul şi mijlociul. Cele trei degete strâns adunate împreună închipuiesc Sfânta Treime, iar celelalte două degete împreunate în podul palmei închipuiesc cele două firi ale Mântuitorului: firea dumnezeiască şi firea omenească. O altă închipuire a celor două degete este preînchipuirea strămoşilor noştri, Adam şi Eva, îngenunchiaţi în faţa tronului dumnezeiesc. Mâna astfel ţinută se duce la frunte, rostindu-se în acelaşi timp cuvintele: **«În numele Tatălui»**, în partea de jos a pieptului **«şi al Fiului»**, la umerii drept şi stâng **«şi al Sfântului Duh, Amin»**. Cuvântul amin înseamnă **«aşa să fie»**.

Sfânta Cruce se face corect, mare şi dreaptă, ca să ne ajute, izgonind de la noi tot răul.

Rugăciunea în biserică.

Cea mai puternică rugăciune, la care ia parte fiecare creştin, este Sfânta şi dumnezeiasca Liturghie. Nici una din rugăciunile făcute de creştini nu se ridică la înălţimea şi puterea lucrătoare a Sfintei Liturghii săvârşite pe jertfelnicul lui Dumnezeu. Numai la *Sfânta Liturghie, aflându-se cu mintea*

trează şi cu sufletul aprins de dragoste faţă de Dumnezeu, creştinul dobândeşte pe deplin ajutorul de care are nevoie.

Sfânta Liturghie, lucrare dumnezeiască preslăvită.

În sfântul altar, pe sfânta masă, care reprezintă mormântul Domnului, Sfântul Duh Se pogoară, la invocarea de foc a preotului slujitor. Prin pogorârea Sfântului Duh se transformă pâinea şi vinul, elementele de sfinţire, în Trupul şi Sângele Domnului nostru Iisus Hristos.

Iată de ce creştinul nu trebuie să lipsească de la sfânta biserică; aici se întâlneşte cu Dumnezeu prin Sfânta Împărtăşanie, prin care se îndumnezeieşte. În sfintele canoane se spune: ***«Dacă un creştin nu merge la sfânta biserică, la Sfânta Liturghie, trei duminici la rând, să se afurisească! Şi numai atunci este iertat, când ar fi atât de bolnav, încât să nu poată ieşi afară, chiar de arde casa pe el»***.

Ţinuta la sfânta biserică.

Duminicile şi sărbătorile sunt zile închinate lui Dumnezeu. În ajunul acestora, lucrul încetează de la vecernie, de la orele 16. De la această regulă se exceptează cei care lucrează la CFR, în fabrici, uzine etc.

Pentru a întâmpina cum se cuvine sfintele sărbători, creştinii fac curăţenie prin casele şi gospodăriile lor, îşi fac baie corporală şi pregătesc mâncare pentru a doua zi. În dimineaţa zilei de sărbătoare, la vremea când se apropie începutul serviciului divin, creştinii se îndreaptă spre sfânta biserică îmbrăcaţi în haine curate.

În faţa sfintei biserici, creştinul se închină de trei ori şi zice în sine cu smerenie, rugăciunea: **«Intra-voi în casa-Ta, închina-mă-voi în sfântă biserica Ta, întru frica Ta; Doamne povăţuieşte-mă întru dreptatea Ta faţă de vrăşmaşii mei şi îndreptează înaintea Ta calea mea»**.

După aceea, frate creştine, intră în sfânta biserică cu multă evlavie, deschizând uşa fără zgomot şi închizând-o cu aceeaşi grijă pentru a nu tulbura sfânta slujbă.

Când intri în sfânta biserică, faci trei paşi înainte, te închini de trei ori zicând întru sine: ***«Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosul şi mă miluieşte»*** şi după aceea, dacă poţi, iei două lumânări mici şi le aprinzi în sfeşnice: una pentru cei vii din familia ta şi alta pentru cei morţi. Iei apoi iar o lumânare mică şi o prescură, pe care le duci preotului la uşa din stânga a sfântului altar împreună cu pomelnicul, în care i-ai trecut pe toţi cei vii ai familiei tale, pe prima coloană, şi pe a doua coloană pe toţi cei care au murit creştineşte din familia ta, adică cei care au fost spovediţi şi împărtăşiţi cu Sfintele Taine, care au dus o viaţă creştină, trăind cu dragoste de Dumnezeu. Cei care în viaţa lor s-au lepădat de Dumnezeu şi L-au tăgăduit până la sfârşit, cei care s-au sinucis, fiind ei conştienţi de ceea ce fac, cei care au cerut să fie arşi la crematoriu şi cei care au fost de altă credinţă decât credinţa ortodoxă, unii ca aceştia nu pot fi trecuţi în pomelnic la Sfânta Liturhie, ca unii ce nu au împărtăşire cu Hristos Domnul.

Luând pomelnicul, preotul îl pomeneşte la Sfânta Proscomidie, scoţând pentru fiecare nume trecut acolo, sfintele mirinde (frimituri scoase din prescura pentru vii, prescura a patra) pe care le pune pe Sfântul Disc, de unde vor fi aduse în Sfântul Potir, unde se amestecă cu Sfântul Trup şi Sfântul Sânge al Domnului, revărsându-se asupra celor pomeniţi dumnezeiasca binecuvântare şi milostivire pentru iertarea păcatelor şi izbăvire de orice rău.

Pentru ca toate acestea să se împlinească după rânduială, creştinul trebuie să aducă pomelnicul la sfântul altar cu mult înainte de a începe Sfânta Liturghie.

După ce ai dat pomelnicul, mergi şi închină-te la sfintele icoane, respectând următoarea regulă: mai întâi mergi la icoana Mântuitorlui din catapeteasmă, fă două închinăciuni cu mâna până la pământ sau două mătănii, dacă nu este duminică sau sâmbătă (când nu se fac mătănii). Sărută mâna, piciorul sau veşmântul Domnului, zicând: ***«Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul»***.

Apoi mai faci o închinăciune sau o metanie şi mergi la icoana Maicii Domnului, închinându-te ca şi la icoana Mântuitorului.

zicând: ***«Preasfântă Născătoare de Dumnezeu miluieşte-mă pe mine păcătosului»***. Mergi apoi la icoana din dreapta catapeteasmei care este icoana hramului sfintei biserici şi închinându-te după rânduială, zicând: **«Sfinte** (rosteşte numele sfântului de pe icoană), **roagă-te lui Dumnezeu pentru mine păcătosul»**. Păstrând aceeaşi regulă mergi la icoana din stânga catapetasmei rostind aceleaşi cuvinte ca şi la icoana hramului. După aceea te închini la icoana de pe iconostas şi la icoana din stânga iconostasului (dacă există) şi apoi, venind în mijlocul bisericii sub policandru, faci trei închinăciuni spre sfântul altar, zicând de fiecare dată: ***«Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosul»***, a doua oară rosteşti aceeaşi rugăciune, iar a treia oară zici: ***«Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosul şi mă miluieşte»***. Apleacă-te apoi spre strana dreaptă şi către strana stângă zicând în sineţi: ***«Iartă-mă pe mine păcătosul»***.

După ce ai făcut aceste închinăciuni, frate creştine te retragi la locul tău obişnuit, unde stai de fiecare dată, fără să te mai mişti şi fără să tulburi pe cei din jur. Să se ia aminte că toate închinăciunile pe la sfintele icoane se fac înainte de începerea Sfintei Liturghii.

După ce s-a început Sfânta Liturghie, nimeni nu se mai închină pe la sfintele icoane, nimeni nu mai dă liturghii, adică pomelnice la sfântul altar, nimeni nu mai aprinde lumânări mergând de la un sfeşnic la altul, nimeni nu se mai mişcă de la locul său până la sfârşitul Sfintei Liturghii. Când preotul iese cu **Sfintele Daruri**, nimeni să nu se mişte de la locul său. Nu e bine să se facă zarvă, îngrămădindu-se toţi în faţa preotului, ca să li se pună pe cap Sfântul Potir; şi-i păcat de moarte. De asemenea, cu cei bolnavi căzuţi la **Sfintele Daruri**, s-a întâmplat ca preotul să se împiedice păşind peste ei, şi să verse **Sfintele Daruri**! În asemenea cazuri, e mai bine ca cei bolnavi stând în genunchi să se atingă numai de hainele preotului, la ieşirea cu Sfintele Daruri, aşa cum cei bolnavi se atingeau de hainele Mântuitorului şi se vindecau.

Mare păcat face cel care îndrăzneşte să vorbească în timpul Sfintei Liturghii şi în timpul sfintelor slujbelor tulburând liniştea credincioşilor din sfânta biserică, care urmăresc cu atenţie dumnezeiasca slujbă de la altar şi de la străni.

La sfrşitul Sfintei Liturghii, aşteaptă în linişte să-ţi vină rândul la sfânta anafură (iar la sfintele privegheri să-ţi vină rândul la miruit). După aceea mergând la mijlocul bisericii, sub policandru, fă trei închinăciuni spre sfântul altar, zicând în sine-ţi, de fiecare dată: ***«Slavă ţie, Dumnezeule, slavă ţie»*** (urmată de o închinăciune).

Îndreaptă-te, apoi spre ieşirea din sfânta biserică; la uşă mai faci trei închinăciuni spre sfântul altar, zicând aceeaşi rugăciune de mai sus, şi în mare linişte închizi şi deschizi uşa, dând slavă lui Dumnezeu pentru bucuriile care ţi-au inundat sufletul până la lacrimi, în tot timpul dumnezeieştilor slujbe. Aflându-te acum, afară, în faţa sfintei biserici, întorcându-te cu faţa către răsărit, mai fă trei închinăciuni, dând mulţumire lui Dumnezeu, Maicii Domnului şi tuturor sfinţilor pentru marea mângâiere ce o ai în suflet.

Ajuns acasă cu toţi ai familiei, încălziţi mâncarea şi înainte de a vă aşeza la masă, spuneţi-vă rugăciunea. După ce aţi servit masa rostiţi rugăciunea de mulţumire. Spălaţi apoi vasele, măturaţi gunoaiele de pe jos şi după aceea vă odihniţi sau citiţi cărţi folositoare de suflet.

Întocmire pomelnicelor

Sunt patru feluri de pomelnice în legătură cu:

1 - sfintele liturghii
2 - acatistele şi privegherile
3 - Sfântul Maslu
4 - parastasele sau pomenirea morţilor

1. sfintele liturghii

Vii	Morţi
ION şi MARIA pentru bună înţelegere,	OPREA, MARIA
CONSTANTIN pentru îndreptarea lui,	PARASCHEVA, ION
GHEORGHIŢĂ pentru ajutor la căsătorie,	DUMITRU, RADA
ALEXANDRU pentru câştigarea procesului,	EUGENIA, ANA
VASILE pentru ajutor la învăţătură,	FLOAREA, PAVEL
VIORICA pentru tămăduirea de boală,	ANDREI cu tot
VICTOR pentru luminare şi ajutor la toate.	neamul adormit

La mănăstiri se fac pomelnice separate pentru cei vii şi pentru cei morţi, deoarece se pomenesc separat.

2. acatiste şi privegheri

Vii

ION şi MARIA - pentru bună înţelegere şi izbăvirea de vrăjmaşii lor: VASILE, DUMITRU, IOANA şi de toţi cei împreună cu dânşii.
CONSTANTIN - pentru îndreptarea lui pe calea cea bună.
GHEORGHIŢĂ - pentru ajutor la căsătorie.
ALEXANDRU - pentru câştigarea procesului şi tămăduirea de boală , pentru îmblânzirea dusmanilor.
VASILE - Pentru luminarea minţii la învăţătură.
RADA, ADELA,
IOANA, MIHAIL,
DUMITRU - pentru iertarea păcatelor, ajutor la serviciu, sporul casei, sănătate şi tot binele.

3. sfântul Maslu

Vii

ION, MARIA, CONSTANTIN, GHEORGHIţA, ALEXANDRU, RADA, VASILE, VASILICA, ADELA, MIHAIL, DUMITRU, GHEORGHE pentru tămăduire şi întărire trupească şi sufletească, pentru tot ajutorul la toate lucrările lor folositoare şi plăcute înaintea lui Dumnezeu.

4. parastase sau pomenirea morţilor

Morţi

OPREA, PARASCHEVA, ION, CONSTANTIN, EUGENIU, RADA, ANA, MARIA, FLOREA, PAVEL, ANDREI, ECATERINA, VIORICA, VLADIMIR, HARALAMBIE, cu tot neamul lor cel adormit, să-i pomenească Domnul Dumnezeu întru Împărăţia Sa.

E bine ca numele lor să fie scris citeţ, cu litere mari pentru a uşura pomenirea lor de către preot.

Cum se stă în sfânta biserică în timpul sfintelor slujbe

La Vecernie

a - Se stă în picioare afară din strană:
1 - De la binecuvântarea de la începutul vecerniei şi până la ***«Veniţi să ne închinăm»***.

2 - la vohod (ieşire)
3 - la rugăciunea de sfinţire a artoaselor
4 - la otpusul (încheierea) Vecerniei

b - Se stă în picioare în strană:

1 - La citirea psalmului 103 al vecerniei;
2 - La ectenii
3 - La cântări
4 - La cădire

c - Se stă jos în strană:

1 - La citirea catismei
2 - La citirea paremiilor

La Pavecerniţă

a - Se stă în picioare afară din strană sau în genunchi:

1 - La citirea canonului Maicii Domnului şi la citirea paraclisului
2 - La cântarea Maicii Domnului: ***«Cuvine-se cu adevărat...»***
3 - La citirea rugăciunii1: ***«Nespurcată, neîntinată, fără prihană...»*** şi la citirea rugăciunii: ***«Şi ne dă nouă, Stăpâne...»***
4 - la otpust

b - Se stă în picioare în strană:

1 - În timpul citirilor
2 - În timpul cântărilor

c - Se stă jos în strană:

1 - La citirea canonului sfântului sau al hramului

La Utrenie

a - Se stă în picioare afară din strană sau în genunchi:

1 - La binecuvântarea pentru începutul Utreniei
2 - La citirea celor şase psalmi ai Utreniei
3 - La citirea Sfintei Evanghelii
4 - La cântarea Maicii Domnului: ***«Ceea ce eşti mai cinstită..»***

5 - La Slavoslovia mare
6 - La otpustul Utreniei

b - Se stă în picioare în strană:

1 - La cădire
2 - La ectenii
3 - La cântări

c - Se stă jos în strană:

1 - La citirea celor doi psalmi de la începutul Utreniei
2 - La citirea catismelor
3 - La citirea canoanelor

La Sfânta Liturghie:

a - Se stă în picioare afară din strană sau în genunchi:

1 - La binecuvântarea pentru începutul Sfintei Liturghii
2 - La vohodul mic
3 - La citirea Sfintei Evanghelii
4 - La vohodul mare (la ieşirea Sfintele Daruri)
5 - La rostirea cuvintelor: ***«Luaţi, mâncaţi...»*** şi ***«Beţi dintru acestea toţi...»***
6 - La axion
7 - La ***«Tatăl nostru»*** şi până se cântă ***«Unul Sfânt»***
8 - La otpustul Sfintei Liturghii

b - Se stă în picioare în strană:

1 - La ectenii
2 - La cântări
3 - La cădire
4 - La rostirea Simbolului Credinţei

c - Se stă jos în strană:

1 - La citirea Apostolului
2 - La citirea cazaniei sau a predicii şi la cântarea chinonicului

d - Se stă în genunchi:

1 - când se cântă: ***«Pe Tine Te lăudăm»*** (este momentul cel mai sublim, că acum, prin invocarea Duhului Sfânt, se transformă pâinea şi vinul în Trupul şi Sângele Domnului)
2 - La arătarea Sfintelor Daruri când se zice: ***«Cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi. Mântuieşte Doamne poporul Tău... Totdeauna acum şi pururea...»***

La **Liturghia darurilor mai înainte sfinţite** se stă în genunchi:

1 - Când se sună din clopoţel
2 - La ieşirea cu Sfintele Daruri
3 - La arătarea lor din sfintele uşi, zicând: **«Cu frică de Dumnezeu...»**

Dezbrăcarea sfintelor odăjdii peste cei bolnavi

După ce preotul a terminat Sfânta Liturghie şi a potrivit Sfintele, vine la uşa stânga a sfântului altar şi, dezbrăcând sfintele veşminte peste cei bolnavi care stau în genunchi, zice:

1 - La dezbrăcarea felonului: «**Acoperă, Doamne, sub acoperământul aripilor Tale pe robii Tăi** (N) (şi-l pune peste capetele lor), **izgonind de la ei toată boala trupească şi sufletească».**
2 - Descingând brâuleţul şi punându-l peste felon, zice: **«Încinge cu putere de sus pe robii Tăi** (N) **şi-i izbăveşte de toată neputinţa».**
3 - Scoţând epitrahilul şi punându-l deasupra zice: «**Pogoară, Doamne, darul milostivirii Tale peste robii Tăi** (N) **şi-i curăţeşte pe ei de tot păcatul».**
4 - Scoţând mânecuţa din mâna stângă şi punând-o deasupra peste cei bolnavi, zice: **«Mâinile Tale ne-au făcut şi ne-au zidit, întăreşte-mă Doamne, ca să umblăm în căile Tale»**, iar după scoaterea mânecuţei din mâna dreaptă, zice: **«Dreapta Ta, Doamne S-a preamărit întru tărie şi după mulţimea slavei Tale ai zdrobit pe cei potrivnici».**
5 - Scoţând stiharul, zice: «**Îmbracă, Doamne, cu putere de sus pe robii Tăi** (N) **ca să facă ce este bine şi plăcut înaintea Ta»**, şi apoi, luând sfânta copie, însemnează pe creştet bolnavii, în chipul crucii, zicând: «**Cela ce cu suliţa în coastă ai fost împuns, nouă nemurire izvorând, Hristoase Dumnezeul nostru, dăruieşte tămăduire şi**

izbăvire de tot răul robilor Tăi (N) pentru rugăciunile Preacuratei Născătoarei de Dumnezeu şi Stăpânei noastre, şi pentru ale tuturor sfinţilor Tăi, Amin».

Sfintele Miruri şi întrebuinţarea lor

În pacheţelul cu Sfântul Mir se găseşte vată îmbibată cu untdelemn de la Sfântul Maslu. Cu el se unge seara, la culcare, şi în orice alt timp, la frunte sau la partea dureroasă a corpului. Să fie curat cel care umblă şi se unge cu sfântul mir. Se unge de şapte ori în şapte zile, la rând sau pe sărite. După ce s-a uns, a şaptea oară cu el îl arde şi-l afumă prin casă, iar cenuşa o pune într-un ghiveci cu flori. Sfântul mir se păstrează la sfintele icoane. Se poate purta şi la sine dar cu multă grjă.

Când şi cum se iau anafura şi aghiazma mare şi mică

În orice zi pe nemâncate se poate lua anafură şi aghiazmă mică. Regula este următoarea:

Dimineaţa când te-ai trezit din somn, primul gând să-l închini lui Dumnezeu, zicând rugăciunea:" Tatăl nostru"

Te cobori repede din aşternut, te speli, te îmbraci şi te aşezi în genunchi la rugăciune, în faţa sfintelor icoane. După ce ai făcut rugăciunile dimineţii şi altele din ceaslov sau din cartea de rugăciuni, faci mătănii şi închinăciuni după putinţă, apoi iei anafura şi aghiazma mică. Îţi strângi aşternutul, aeriseşti camera; Dacă obişnuieşti să mănânci ceva şi după aceea te apuci de lucru. Dacă nu obişnuieşti să mănânci dimineaţa, poţi lua şi mai târziu anafură şi sfânta aghiazmă mică.

Aghiazma mare se ia din ajunul Bobotezei şi până la odovania praznicului Arătării Treimii, adică timp de nouă zile. Se mai ia în ajunul Sfintei Împărtăşanii şi în zile de miercuri şi vineri sau chiar şi în alte zile (afară de sâmbătă şi duminică când nu se posteşte şi nu se ajunează), dacă nu se mănâncă până la ora 17, fără să se bea nici apă. Sâmbăta şi duminica se posteşte şi se ajunează în sfintele posturi şi în ajunul Sfintei Împărtăşanii, ca pregătire deosebită pentru aceasta.

Atenţie! Să se ia mai întâi aghiazmă mare şi apoi anafură.

Când nu se fac mătănii şi nu se citeşte Psaltirea.

Mătănii nu se mai de vineri ora 16 şi până duminică ora 16. Nu se fac mătănii de miercuri din săptămâna Sfintelor Patimi ora 12 şi până în joia Înălţării Domnului ora 16. Se face excepţie în Joia Mare, la scoateea Sfintei Cruci şi în Vinerea Mare, la scoaterea Sfântului Epitaf. Încetează citirea Psaltirii din Miercurea Mare ora 12 şi până în Sâmbăta Mare ora 16.

Când nu se fac Parastase.

În duminici şi în praznicele mari: în ziua de Paşti; la Înalţarea Domnului; la 29 iunie (Sf. Apostoli Petru şi Pavel), la 6 august (Schimbarea la Faţă a Domnului), la 15 august (Adormirea Maicii Domnului), la 8 septembrie (Naşterea Maicii Domnului), la 25 decembrie (Naşterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos), la 6 ianuarie (Botezul Domnului nostru Iisus Hristos), la 2 februarie (Întâmpinarea Domnului), la 25 martie (Buna Vestire a Maicii Domnului), în Săptămâna Luminată (între Duminica Învierii şi Duminica Tomei), în prima şi ultima săptămână a Păresimilor, de la Crăciun şi până la 7 ianuarie (Soborul Sf. Ioan Botezătorul), inclusiv.

CAPITOLUL V

STAREA SUFLETULUI DUPĂ DESPĂRŢIREA DE TRUP

Judecata particulară

După ieşirea sufletului din trup urmează judecata. Se cheamă judecată particulară sau individuală. Ea este provizorie până la judecata generală, a toată lumea. Judecata generală este definitivă, când toţi oameni îşi primesc răsplata deplină a faptelor săvârşite în viaţa lor pământească.

Fiecărui creştin i-a dăruit Dumnezeu, de la botez un înger păzitor. Îngerul păzitor ne inspiră gândurile bune şi ne fereşte de primejdii. El ţine în seamă toate faptele noastre bune, ca şi pe cele rele. Faptele rele însă mai sunt ţinute în seamă de o mulţime de îngeri răi. Ei ni le inspiră şi ne îndeamnă să le săvârşim. Pentru fiecare păcat există o categorie a duhurilor necurate. De aceea se zice: dracul mândriei, dracul beţiei, dracul mâniei, dracul zavistiei.

Lupta dracilor împotriva noastră pentru a ne pierde este înverşunată. De ce această ură a dracilor asupra noastră? Din ce cauză vor ei să ne piardă? Din cauza geloziei. Ei nu au fost creaţi de Dumnezeu aşa! Au fost îngeri plini de lumină, ca şi celelalte cete îngereşti. În fruntea lor stătea Lucifer plin de dumnezeiască slavă. În fiinţa lui Lucifer însă, şi a tuturor îngerilor care s-au unit cu el în gând a încolţit mândria, dorind cu aprindere să fie asemenea Celui Preaînalt, dacă nu chiar şi mai presus de El; dar odată cu această nesăbuită cugetare s-au şi prăbuşit întru adânc!

Din îngeri ai luminii au devenit îngeri ai întunericului: din îngeri ai slavei dumnezeieşti, demoni ai tartarului celui mai de jos şi din chipuri luminoase , chipuri întunecate şi pline de toată necurăţia şi toată răutatea.

Însă Dumnezeu, din marea Sa bunătate, dar şi pentru ai ruşina şi mai mult pe îngerii căzuţi, a creat pe om. A creat această fiinţă slabă ca să completeze locul celor căzuţi din cer şi când se va completa locul îngerilor căzuţi cu oameni sfinţi, creaţi pe acest pământ, atunci va fi sfârşitul acestei lumi.

Ştiind Lucifer (acum a devenit Satan sau Scaraoschi), lucrul acesta, adică cum că acolo, în slava în care el era plin de lumină şi de strălucire, va ajunge omul, fiinţă plăpândă şi neputincioasă, nu tare şi puternică ca el, se porneşte împotriva lui cu toate puterile întunericului, şi de aici vine tot răul pe lume. Dacă omul ascultă de îngerul său păzitor făcând numai bine, diavolii nu au nici o putere asupra lui, nu se pot apropia de el, fiindcă îngerul său cu sabia de foc îi alungă departe; dacă omul însă ascultă de gândurile rele pe care diavolii i le aduc în gând şi face fapte rele, îngerul său mult se întristează şi se depărtează de el, iar dracii îl iau în primire şi îl aruncă în toate nelegiuirile. De aceea când omul este păcătos, pe patul morţii, vin dracii întunecaţi şi-l îngrozesc cu tot felul de ameninţări, chinuindu-l îngrozitor! Dacă omul a făcut fapte bune în viaţă, la sfârşitul vieţii lui vin mai întâi îngerii şi-l îmbărbătează. După aceea vine şi mulţimea de draci ca pârâşi împotriva lui; dar neavând ce spune stau departe de el tânguindu-se. Sufletul omului drept nu se teme de ei, ci se bucură nespus de prezenţa sfinţilor îngeri care îl ocrotesc.

După ce sufletul a ieşit din trup, îl iau sfinţii îngeri şi străbat văzduhul înălţându-se la cer, dar întâlnesc în calea lor cete de draci care-i opresc, descoperind în faţa sfinţilor îngeri, faptele rele ale acelui suflet. Aceştia sunt vameşii din văzduh, şi pentru fiecare categorie de păcate există câte o vamă. La fiecare vamă, sufletul este oprit din zborul său şi diavoli îi descoperă păcatele

săvârşite, care privesc acea vamă. Sunt atâtea vămi, câte feluri de păcate există. În viaţa Sfântului Vasile cel Nou, se vorbeşte de 24 de vămi. există vama mândriei, cu toate păcatele ce decurg din ea; vama curviei cu toate formele ei; vama mâniei; vama beţiei; vama uciderii de orice fel; vama minciunii şi a înşelătoriei; vama tutunului şi a oricărui narcotic care duce la moarte lentă, la sinucidere.

Despre judecata particulară şi despre vămile văzduhului ni se vorbeşte chiar din vremurile apostolice.

Sfântul Chiril al Alexandriei, zice: *«În momentul când sufletul nostru se desparte de trup, se prezintă înaintea noastră, de pe o parte oştirile creştine, iar pe de altă parte, puterile întunericului, stăpânitorii cei răi ai lumii, vameşii din văzduh, având misiunea de a cerceta şi descoperi faptele noastre cele rele!»*

Sfântul Atanasie cel Mare, vorbind despre Anonie cel Mare, zice: *«Într-o noapte Sfântul Antonie a auzit o voce spunându-i:* ***«scoală Antonie, ieşi şi priveşte!»*** *Sculându-se şi ridicând ochii la cer, văzu un chip de om, lung şi înspăimântător, al cărui cap atingea norii! Mai văzu şi alte chipuri: erau sufletele care ca nişte păsări, zburau spre cer. Uriaşul întinzându-şi mâinile le împiedica a se sui. Unele dintre ele era apucate şi izbite jos, într-un iezer de foc, altele zburau cu îndrăzneală fără a putea fi prinse. Uriaşul scrâşnind din dinţi, privea cu mânie după cele ce treceau sprintene printre degetele lui, iar pentru cele aruncate în iezer, se bucura mult. Cuviosul Antonie a auzit o voce care i-a zis: "Pricepi, tu ce vezi?" Atunci, luminat fiind el de Dumnezeu începu a înţelege că acolo era vorba de înălţarea sufletelor, că diavolul oprea pe cei păcătoşi şi-i arunca în foc, iar asupra celor sfinţi nu avea nici o putere»*[78]

Mai scriu despre aceasta sfinţii: Ioan Gură de Aur, Ioan Carpatiul[79], Maxim Mărturisitorul[80], Isihie Sinaitul[81], Miezonoptica de sâmbătă[82]. Preoul Mitrofan[83] spune că fiecare suflet,

[78] Patericul, ed. Rm. Vâlcea, pag. 7-8
[79] Filocalia vol. IV pag. 231-233
[80] P.G. col. 424
[81] Filoc. IV pag. 258
[82] Ceaslovul
[83] Viaţa repausaţilor noştri,Bucureşti ed. a II-a din 1899, pag. 29

până în ziua a treia, străbate vămile văzduhului; până în ziua a noua, este purtat în rai; până în ziua a 40-a e dus să vadă muncile iadului; şi după aceea i se hotărăşte soarta.

Ce este iadul?

Este un loc şi o stare de chin, de osândă veşnică. Potrivit înţelegerii noastre, aceste chinuri ne sunt înfăţişate sub forma unui iezer de foc în care ard veşnic sufletele păcătoase şi după greutatea păcatelor lor este greutatea chinurilor: unii păcătoşi sunt în cazane cu smoală clocotindă, alţii spânzuraţi cu capul în jos în mijlocul limbilor de foc, iar alţii pe jeraticul de foc se chinuiesc îngrozitor. Însă primul şi adevăratul chin, cel mai îngrozitor, este pedeapsa de a nu-L vedea pe Dumnezeu. Numai când sufletul va fi despărţit de trup, vom înţelege ce durere este a nu-L vedea pe Dumnezeu. Căci orbirea aceasta din timpul vieţii, care ne ascunde pe Dumnezeu, nemaifiind atunci, sufletul Îl va recunoaşte de singur Stăpân, şi după înclinarea pe care i-a dat-o, el se va arunca cu toată voiciunea de care este în stare către acea Fiinţă, cu totul desăvârşită, Care este începutul şi sfârşitul nădejdiilor lui; dar va fi mereu respins cu asprime, cu cât el va arde să dobândească binele cel mare! Va încerca din nou dar în zadar, căci niciodată nu va vedea pe Dumnezeu! Şi acest lucru aruncă sufletul în deznădejdea cea mai înfiorătoare! Şi diavolii vor râde de el şi-i vor zice batjocoritor: ***«Unde este Dumnezeul tău? Ai fost făcut să te bucuri în veci de vederea lui Dumnezeu şi împreună cu puterile cereşti să petreci în strălucirea slavei Lui! L-ai pierdut şi încă pentru totdeauna! N-ai să-L mai vezi, n-ai să-L mai găseşti! Te vei chinui cu noi în veci!»***

Alt chin este iuţimea unui foc viu, care arde fără să se stingă vreodată; aceasta este părerea de rău cea mai mare, care-l mistuie pe suflet, mâhnirea care-l macină într-una, că L-a pierdut pe Dumnezeu, creatorul şi binefăcătorul său!

Afară de puterea pe care o are focul iadului de a arde pe cei osândiţi, fără să-i mistuie, o mai are şi pe aceea că arde cu puteri şi dureri pe măsura păcatelor săvârşite cât a trăit pe pământ, şi după hotărârea dată de Dumezeu arătată în Apocalipsă

unde zice: **«Pe cât de mare a fost nelegiuirea lor, aşa va fi şi chinul şi plânsul lor. Viermele neadormit (mustrarea conştiinţei) nu va muri niciodată şi focul care-i arde nu se va stinge niciodată!»**

Ce este raiul?

Pentru înţelegerea noastră, raiul este descris ca o grădină minunată cu multă verdeaţă, cu pomi roditori printre care curg izvoare cristaline, cu păsări cântătoare care umplu văzduhul cu ciripitul lor fermecător, şi cu palate încântătoare, cum mintea noastră nu-şi poate închipui şi cu tot felul de bunătăţi!

Raiul este însă neînchipuit mai mult decât atât, este strângerea la un loc a tuturor bucuriilor, este lucrarea cea mai de seamă a lui Dumnezeu! Este preţul Sângelui Domnului nostru Iisus Hristos!

Fericitul Augustin descrie şi frumuseţea raiului în următoarele cuvinte: **«Vom vedea, vom iubi, vom lăuda!»**

Vom vedea pe Dumnezeu cum este El, vom cunoaşte după a noastră putere dumnezeiasca Lui desăvârşire, bunătatea, atotputernicia, înţelegerea, nemărginirea şi veşnicia Lui. Vom cunoaşte dragostea şi grija pe care le-a avut Dumnezeu pentru noi, de a ne călăuzi la statornicia desăvârşită. Îl vom iubi fără măsură, Îl vom lăuda fără încetare! El va fi al nostru, fără a ne teme că L-am pierdut. Vom vedea pe Mântuitorul, pe Împărăteasa îngerilor şi mulţimea nenumărată a sfinţilor, care stau plini de lumină în faţa scaunului Celui Preaînalt.

Văzându-l pe Dumnezeu, toate dorinţele sunt împlinite şi aceasta este fericirea desăvârşită!

Rostul parastaselor

Omul, prin moarte, trece din viaţa pământească în viaţa cerească, din Biserica luptătoare în Biserica triumfătoare. Nu există moarte decât pentru trup, căci sufletul său este nemuritor ca şi Creatorul său.

Toţi creştinii, atât cei care sunt în viaţă, cât şi cei care au trecut în lumea de dincolo, formează o singură împărăţie, o singură Biserică. Cu toţii formăm un trup al cărui cap este Hristos.

Suntem mădularele vii ale acestui trup condus de Însuşi Mântuitorul nostru Iisus Hristos şi niciodată nu putem fi despărţiţi de el, precum zice Sfântul Apostol Pavel: **«... de trăim pentru Domnul trăim şi de murim pentru Domnul murim. Deci fie că trăim sau că murim, ai Domnului suntem».**[84] Şi iarăşi zice: **«Şi ori de pătimeşte un mădular** (cum sunt cei care mor în păcate şi se osândesc în viaţa ceealaltă) **pătimesc toate mădularele împreună** (adică şi noi cei vii pătimim dureri sufleteşti pentru osândirea lor); **ori de se slăveşte un mădular** (cum se slăveşte un sfânt în ceruri), **împreună se bucură toate mădularele** (adică şi noi cei vii, dar şi cei din iad, pentru că simt uşurare la intervenţia sfinţilor către Dumnezeu pentru ei, pentru că noi cei vii îi rugăm pe sfinţi să mijlocească atât pentru osândiţi,cât şi pentru noi cei vii, ca unii ce au căpătat multă îndrăzneală către Dumnezeu)

Toţi sfinţii ne sunt ocrotitori şi de aceea îi rugăm să mijlocească pentru noi, ca unii ce sunt mult iubiţi de Dumnezeu, şi ascultaţi în cererea lor pentru noi.

Noi putem să ne mântuim, numai cât suntem în acest trup, după moarte nu mai este mântuire.

Toată învăţătura creştin ortodoxă o găsim în Sfânta Tradiţie şi dintru început ni s-a păstrat numai pe cale orlă, de la apostol la ucenic sau din tată în fiu.

Abia mai târziu s-a păstrat o parte în scris alcătuind Sfânta Scriptură a Vechiului Testament. Privitor la Noul Testament, Sfântul Ioan Evanghelistul, zice: **«Multe încă şi alte minuni a făcut Iisus înaintea ucenicilor Săi, care nu sunt scrise în cartea aceasta»**[85] şi iarăşi zice: **«Sunt încă şi alte lucruri multe pe care le-a făcut Iisus care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred că lumea aceasta n-ar cuprinde cărţile ce s-ar fi scris».**[86]

Răsplata definitivă a faptelor bune va fi după judecata a toată lumea, Judecata de apoi.

Atât răsplata cât şi pedeapsa o primesc atunci împreună şi trupul şi sufletul, care va învia din morţi pentru că împreună au lucrat şi faptele bune sau faptele rele.

Până la judecata din urmă, sufletele au o stare de fericire sau de osândă, iar trupurile rămân descompuse în elementele din care au fost alcătuite.

---

[84] I. Corinteni XII, 26
[85] Ioan XX, 30
[86] Ioan XXI, 25

La înviere cea de obşte, aceste elemente se vor aduna din pământ, din apă şi din aer cu puterea lui Dumnezeu cea mare.

Se vor alcătui aceleaşi trupuri, din aceleaşi elemente avute în viaţa pământească, iar fiecare suflet se va uni cu acelaşi trup în care a sălăşluit şi pe care l-a părăsit trecând în viaţa de veci.

Fiindcă nu s-a dat o sentinţă definitivă, şi sufletele fiind într-o stare provizorie, în locul de osândă unde se găsesc, noi le putem veni în ajutor cu rugăciuni, pomenindu-i la Sfântul Jertfelnic (la Sfânta Proscomidie) şi făcând milostenii pentru ei...

Acesta este rostul parastaselor.

Sfântul Apostol Iacob, numit «fratele Domnului», având poruncă de la Însuşi Mântuitorul şi, după el, sfinţii Ioan Gură de Aur şi Vasile cel Mare, în dumnezeieştile lor liturghiii, şi anume după sfinţirea Sfintelor Daruri, spun: **«Să se pomenească patriarhii, profeţii, apostolii, martirii şi toţi cei mai înainte adormiţi în dreapta credinţă»**.

În Liturghia sfântului Apostol Iacob găsim rugăciunea aceasta pentru cei adormiţi: **«Doamne, Dumnezeul duhurilor şi al trupurilor, miluieşte pe cei bine credincioşi pe care i-am pomenit, cum şi pe aceia pe care nu i-am pomenit, de la dreptul Abel până în ziua de astăzi. Însuşi îi odihneşte în locaşurilor celor vii, în Împărăţia Ta, în locaşurile plăcute ale raiului, în sânurile lui Avraam, Isaac şi Iacob, strămoşii noştri, de unde a fugit toată durerea, întristarea şi suspinarea, unde lumina feţei Tale luminează întotdeauna»**[87].

Autorul Constituţiunilor Apostolice învaţă cum să se aducă jertfă euharistică împreună cu rugăciunile pentru cei morţi, zicând: **«Aceasta o spun pentru cei care au trecut din viaţă fiind întru dreapta credinţă, în religiozitate şi cuvioşie. Cât priveşte pe cei necuraţi, chiar de s-ar da săracilor toate bunurile lumii acesteia, totuşi nici un folos nu vor avea.»**[88]

Sfântul Ioan Damaschin zice: ***«Orice om care va fi avut câtuşi de puţin aluat de virtute, dar nu va fi avut timpul să-l prefacă în pâine, cu toată dorinţa lui, şi nu va fi putut face aceasta ori din lene, ori din neglijenţă, ori că va fi lăsat de la o zi la alta şi, contra***

[88] Liturghia Sfântului Ap. Iacob, Paris, 1960
[89] Canev. Teologia Dogmatică, P.G.T.V. pag.337

aşteptărilor lui, s-a văzut prins şi ridicat de moarte; un asemenea om nu va fi uitat de Dreptul Judecător. Va îndemna Domnul pe rudele, pe vecinii şi prietenii săi, va îndrepta gândul lor spre el, ca să-i vină în ajutor, şi vor împlini cele ce s-au neglijat de răposat. Dar cel ce va trăi în desfrânări şi va fi dus o viaţă semănată cu spini şi întinăciune, care nu va fi ascultat niciodată glasul conştiinţei sale, ci se va fi scufundat cu nebăgare de seamă şi orbire în ticăloşia faptelor, satisfăcând toate dorinţele trupului, dar de suflet nici o grijă având; ale cărui cugetări, toate vor fi fost absorbite de senzualitate şi care în starea aceasta va fi fost ridicat de moarte, aceluia nimeni nu-i va întinde mâna! Nimeni!»[90]

Sfânta Biserică opreşte până şi prohodirea, chiar şi îngroparea în cimitir a sinucigaşilor, ca unii ce au dispreţuit ajutorul lui Dumnezeu, ridicându-şi viaţa. De asemenea nu pot fi prohodiţi şi îngropaţi în cimitire ereticii, pentru că ei s-au abătut de la adevărata credinţă ortodoxă şi sunt pierduţi sufleteşte pentru veşnicie.

Sfânta Scriptură ne arată însă că Dumnezeu se milostiveşte de cei ce au trecut din această viaţă nefiind destul de pregătiţi şi îi uşurează pentru rugăciunile noastre, iar pe unii chiar i-a şi înviat.

Sfântul Ilie, rugându-se, a înviat pe fiul văduvei din Sarepta Sidonului[91]; lacrimile şi marea durere sufletească a celor ce plângeau morţii lor L-au înduioşat pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos atât de mult, încât şi El a lăcrimat şi a înviat pe fiul văduvei din Nain[92], pe fiica lui Iair[93], pe Lazăr fratele Martei şi al Mariei[94]; după aceea Sfântul Apostol Pavel tot cu rugăciunea sa la înviat pe Eutihie[95], iar sfântul Apostol Petru cu rugăciunea sa a înviat-o pe Tavita.[96]

Sfântul Chiril al Ierusalimului zice că aducem pe Hristos jertfit pentru păcatele noastre, căutând să atragem asupra celor morţi, ca şi asupra noastră a celor vii, mila lui Dumnezeu. Acelaşi lucru îl mărturiseşte Fericitul Augustin, iar Sfântul Ioan

[90] Canev. Teologia Dogmatică P.G.T.V. pag. 771
[91] 92 III Regi XVII, 22
[92] Luca VII 11-15
[93] Luca VIII, 42-56
[94] Ioan XI, 43-44
[95] Fapte XX, 9-10
[96] Fapte IX, 36-43

Damaschin zice: **«Dumnezeieştii Apostoli nu în zadar şi fără cuvânt (fără poruncă de la Domnul) au rânduit de a se aminti în timpul Sfintei Jertfe, a Preacuratei Euharistii, de cei răposaţi, care au murit în dreata credinţă».**[97]

Sfinţii Părinţi începând cu Sfântul Dionisie Areopagitul[98], ucenicul Sfântului Apostol Pavel, apoi Tertulian[99], Sfântul Atanasie cel Mare[100], Sfântul Ioan Gură de Aur, spun că rugăciunea, jertfa cea fără de sânge şi milostenia pot mult pentru soarta celor păcătoşi, trecuţi din această viaţă.

Prin rugăciuni se înţeleg parastasele şi rugăciunile particulare; prin jertfa cea fără de sânge, se înţelege Sfânta Liturghie adusă pentru iertarea păcatelor celor răposaţi ca şi ale celor vii; prin milostenii, se înţeleg pomenirile şi toate facerile de bine, făcute în numele celor răposaţi.

Milostenia este pivotul principal pe care se bazează întreaga morală creştină. Însuşi Mântuitorul spune: **«Fiţi milostivi, precum şi Tatăl vostru milostiv este»**[101]. Înţeleptul Sirah, zice: **«Milostenia este plăcută tuturor celor vii şi nu e piedică pentru ca ea să se întindă şi asupra morţilor»**[102]. Iar pildele grăiesc: **«Cel ce miluieşte pe săraci (în numele celor morţi, ca şi în numele celor vii) dă împrumut lui Dumnezeu şi după darea lui se va răsplăti lui»**[103].

Însuşi Mântuitorul ne spune, că după moarte, în veacul viitor, păcatele vor fi iertate, când zice: **«tot păcatul şi hula se vor ierta oamenilor; dar hula împotriva Duhului Sfânt nu se va ierta lor. Şi oricine va spune cuvânt împotriva Fiului Omului, se va ierta lui; dar cine va zice împotriva Duhului Sfânt nu se va ierta lui, nici în veacul de acum, nici în veacul ce va să fie»**[104].

De aici rezultă că numai păcatele împotriva Duhului Sfânt nu se vor ierta lui nici în veacul de acum, nici în cel viitor; dar alte păcate, chiar şi hula împotriva Fiului Omului, pot fi iertate.

Păcatele împotriva Duhului Sfânt, care nu pot fi iertate nici în veacul de acum, nici în cel viitor, sunt acestea trei:

1 - Când cel păcătos, descurajându-se de mântuirea lui, nu se mai îndreaptă şi moare în păcate.
2 - Când cineva, având încredere prea mare în bunătatea lui Dumnezeu, continuă să păcătuiască până în clipa când îi vine sfârşitul şi-l găseşte nepregătit.
3 - Când cineva se împotriveşte adevărului învederat, cu voinţă şi ştiinţă, cum sunt ereticii, adică sectanţii, şi mor aşa.

După cum în rai sunt diferite stări de fericire, precum zice Domnul: **«În casa Tatălui Meu multe locaşuri sunt»**, tot aşa în iad sunt multe stări de osândă, unele mai grele decât altele.

Sufletele care au făcut fapte merg în rai, iar cele care au făcut fapte rele merg în iad. Un al treilea loc, după cum susţin catolicii, zis «purgatoriu», nu există.

Omul numai când este în viaţă îşi poate câştiga mântuirea; după moarte nu mai este pocăinţă.

Numai Dumnezeu ştie, după marea Lui milostivire, în ce măsură se uşurează chinurile celor osândiţi pentru rugăciunile celor vii, şi pe care suflete le scoate cu totul din iad, trecându-le în ceata celor ce s-au mântuit. Lucrul acesta este posibil întru cât sentinţa definitivă nu este dată lor până la judecata din urmă.

Datoria noastră este să ne rugăm cât mai mult pentru cei răposaţi, cunoscând bunătatea lui Dumnezeu, şi să le facem parastase, să le dăm sfinte liturghii, să facem pomeni şi să dăm cât mai multe milostenii pentru ei.

De aceea, ştiind noi că numai în viaţa aceasta putem dobândi mântuirea şi că după moarte nu mai este pocăinţă, să ne străduim în tot timpul cât trăim pe pământ la toată fapta bună, că zice Domnul: **«Lucraţi cât este ziuă, că vine noaptea şi nu veţi mai putea lucra nimic»**[105].

[97] Mitrofan, Viaţa repausaţilor noştri, pag.114
[98] Macarie Teologia Dogmatică, vol.II pag. 762
[99] Canev. Teologia Dogmatică, vol. V, pag.336
[100] Damaschin, De iis que in fide dormirerunt
[101] Luca VI,36
[102] Sirah VII, 35
[103] Pilde XIX, 17
[104] Matei XII, 31-32

[105] Matei XII, 31-32

CAPITOLUL VI

ÎNVĂŢĂTURA DE CREDINŢĂ ORTODOXĂ

În acest capitol se cuprinde pe scurt învăţătura de credinţă a Bisericii Ortodoxe rânduită sub formă de întrebări şi răspunsuri-adică CATEHISM de către preot profesor Ioan Mihălcescu, care a fost între 1937- 1947 mitropolitul Moldovei.

El este destinat să lumineze cunoaşterea adevăratei credinţei şi să arate calea mântuirii.

1. Ce este omul şi care este rostul lui pe pământ?

Omul este cea mai aleasă făptură văzută a lui Dumnzeu, pentru că el singur, dintre toate vieţuitoarele pământului, este înzestrat cu minte înţelegătoare, cu simţuri nobile şi cu voie liberă. Rolul său în lume este să cunoască, să iubească şi să cinstească pe Dumnezeu atoateziditorul şi atoateţiitorul, pentru ca astfel să fie fericit, atât în viaţa aceasta cât şi în cea viitoare.

Se cheamă fericit în această viaţă sau pe pământ omul care este mulţumit în cugetul său, de sine şi de starea sa. Numim fericire în viaţa viitoare sau cerească pe cel ce se învredniceşte să se împărtăşească de viaţa de veci. Fericirea pământească nu este deplină, pentru că traiul oamenilor pe pământ este scurt şi tot felul de piedici îi stau în cale, iar bunurile pământeşti sunt deşarte şi nestatornice. Numai fericirea cerească este deplină, pentru că este veşnică, adică fără sfârşit.

2. Cine poate fi dar fericit?

Poate fi fericit în viaţa aceasta şi în cea viitoare orice om care este plăcut lui Dumnezeu, iar plăcut lui Dumnezeu este omul care crede în El, Îl iubeşte şi nădăjduieşte în El. **Credinţa, nădejdea** şi **dragostea** sunt cele trei mijloace prin care ne facem plăcuţi lui Dumnezeu şi dobândim fericirea. Nu atingem însă aceste ţinte prin orice fel de credinţă, dragoste şi nădejde, ci numai prin credinţa, dragostea şi nădejdea creştină, adică dacă credem în Dumnezeu, Il iubim şi nădăjduim în El, aşa cum ne învaţă Domnul nostru Iisus Hristos şi Sfânta Biserică drept măritoare sau Ortodoxă de Răsărit.

I - CREDINŢA

3. Ce este credinţa creştină?

Credinţa îndeobşte, este primirea ca adevărat a ceea ce spune cineva care merită să fie crezut pe cuvânt, iar credinţa creştină este un dar dumnezeiesc în puterea căreia primim ca adevăruri sigure **tot ce a descoperit Dumnezeu** şi învaţă Sfânta Biserică. Zicem că este credinţa dar dumnezeiesc, pentru că ea este o lucrare a harului lui Dumnezeu care ne luminează mintea, ne încălzeşte inima şi ne mişcă voinţa ca să primim şi să ţinem cu nestrămutare drept adevăr neîndoielnic **tot ce a descoperit Dumnezeu**. Ea este totodată şi un merit al omului, pentru că numai cine voieşte crede. De aceea, Dumnezeu răsplăteşte pe cei ce cred şi pedepseşte pe cei ce nu cred. **«Cine va crede şi se va boteza** - zice Mântuitorul - **se va mântui, iar cel ce nu va crede se va osândi»**. (Marcu 16,16)

Cuvintele, **«tot ce a descoperit Dumnezeu»** înseamnă că creştinul trebuie să creadă tot ce a făcut Dumnezeu cunoscut pentru mântuirea lumii prin patriarhii şi proorocii Vechiului Testament şi prin Iisus Hristos şi Apostoli în Noul Testament.

4. Unde se află descoperirea dumnezeiască?

Descoperirea dumnezeiască sau cuvântul lui Dumnezeu se cuprinde în Sfânta Scriptură sau în Biblie şi în Sfânta Tradiţie, care din această pricină se numesc şi ***«izvoare ale credinţei»***.

5. Ce este Sfânta Scriptură?

Sfânta Scriptură sau Biblia este o adunare de cărţi care au fost scrise de bărbaţi sfinţi sub insuflarea Duhului Sfânt şi despre care Biserica învaţă că cuprinde cuvântul lui Dumnezeu.

Ea este constituită din două părţi: din Legea Veche sau Vechiul Testament şi din Legea Nouă sau Noul Testament, care cuprinde cuvântul lui Dumnezeu descoperit prin Iisus Hristos şi Sfinţii Apostoli.

Vechiul Testament este alcătuuit din 39 de cărţi, iar noul testament din 27.

6. Ce este Sfânta Tradiţie?

Sub numele de Sfânta Tradiţie se înţelege acele învăţături pe care Sfinţii Apostoli le-au propovăduit, dar nu le-au scris şi care, prin urmare, au trecut de la om la om şi din generaţie în generaţie numai prin viu grai. Mai târziu ele au fost scrise de Sfinţii Părinţi şi astfel se păstrază până astăzi neschimbate în scrierile lor şi în cărţile bisericeşti.

Sfânta Tradiţia are acelaş preţ pentru credinţă ca şi Sfânta Scriptură , căci de la Adam până la Moise n-au fost cărţi scrise. Mântuitorul Însuşi n-a scris nimic, iar Sfinţii Apostoli au propovăduit mai întâi numai cu cuvântul şi abia mai pe urmă, unii din ei, au scris şi în sfârşit nu toţi oamenii pot avea la îndemână şi citi Sfânta Scriptură, pe când de cuvântul vorbit se împărtăşesc toţi. Ca atare ea întregeşte şi lămureşte Sfânta Scriptură.

7. Se poate adeveri, că Sfânta Scriptură şi Sfânta Tradiţie sunt cuvântul lui Dumnezeu?

Da, se poate adeveri pe mai multe căi şi anume:

a - Înălţimea învăţăturii cuprinse în ele este o dovadă neîndoioasă că acestă învăţătură n-a putut fi dată de mintea omenească, ci numai de Dumnezeu;

b - Curăţia acestei învăţături arată că ea nu poate proveni decât de la Dumnezeu;

c - Prooroci ile şi minunile săvârşite de mulţi din sfinţii propovăduiori ai cuvântului lui Dumnezeu sunt o încredinţare sigură, că ei lucrau cu puterea lui Dumnezeu;

d - Roadele frumoase pe care le-a dat învăţătura creştină oriunde a fost pusă în practică din toată inima şi binefacerile pe care ea le-a răspândit cu îmbelşugare în lume sunt de asemenea o dovadă tare, că ea este cuvântul lui Dumnezeu;

e - În sfârşit, minunata întemeiere, răspândire şi păstrare a Bisericii creştine, depozitara cuvântului lui Dumnezeu, ne încredinţează că ceea ce se numeşte Sfânta Scriptură şi Sfânta Tradiţie este cu adevărat cuvântul lui Dumnezeu.

8. În ce chip trebuie să primească creştinul Sfânta Scriptură şi Sfânta Tradiţie?

Creştinul adevărat trebuie să creadă cu nestrămutare tot ce se cuprinde în Sfânta Scriptură şi în Sfânta Tradiţie sau în cuvântul lui Dumnezeu, aşa cum învaţă Sfânta noastră Biserică Ortodoxă de Răsărit. Aceasta înseamnă, că nu este îngăduit nimănui să tâlcuiască cuvântul lui Dumnezeu, după socotinţa sa proprie, ci numai cum explică şi lămureşte Biserica, pentru că numai ea are darul de a nu greşi. Singură Biserica are şi cunoştinţele trebuitoare şi ajutorul şi luminarea Sfântului Duh, spre a putea înţelege şi lămuri părţile anevoioase ale Sfintei Scripturi şi Sfânta Tradiţie. Cine nu ascultă de ea, cade în rătăcire şi-şi pierde sufletul.

9. Este de trebuinţă credinţa pentru mântuire?

Credinţa este de neapărată trebuinţă pentru mântuire, căci Mântuitorul zice: **«Cel ce nu va crede, se va osândi»**, iar Sfântul Apostol Pavel ne asigură, că **«fără credinţă este cu neputinţă a plăcea lui Dumnezeu»** (Evrei, 11, 41). Nu însă orice credinţă mântuieşte pe om, ci numai adevărata credinţă în Iisus, pe care o păstrează şi o propovăduieşte Sfânta noastră Biserică. Nu poate mântui o altă credinţă decât ce în Iisus Hristos, pentru că El este singur Mântuitorul lumii şi Capul Sfintei noastre Biserici Ortodoxe, care a păstrat fără schimbare în curgerea veacurilor, învăţătura primită de la El prin rostul şi scrisul Sfinţilor Apostoli.

Pentru a ne mântui, credinţa trebuie să fie: deplină, tare, statornică şi vie. Credinţa se cheamă deplină când ţinem toate, iar nu numai unele, din cele ce ne învaţă Biserica. Tare se zice credinţa, când credem fără a ne îndoi, iar statornică atunci când o mărturisim cu curaj şi suntem gata a ne da chiar şi viaţa pentru a nu ne lepăda de ea. În sfârşit, credinţa se numeşte vie, când trăim în totul aşa cum porunceşte ea.

10. Unde se cuprinde învăţătura credinţei creştine?

Învăţătura credinţei creştine se cuprinde pe scurt în *simbolul Credinţei* sau *Crez*, care a fost alcătuit de soboarele a toată lumea din Niceea şi Constantinopol şi sună astfel:

Bisericii creştine, depozitara cuvântului lui Dumnezeu, ne

1 - Cred într-unul Dumnezeu, Tatăl atotţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
2 - Şi într-unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toţi vecii; Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut; Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut;
3 - Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire, S-a pogorât din ceruri şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara şi S-a făcut Om;
4 - Şi a pătimit pentru noi în zilele lui Ponţiu Pilat şi a pătimit şi S-a îngropat;
5 - Şi a înviat a treia zi, după Scripturi;
6 - Şi S-a suit la ceruri şi şade de-a dreapta Tatălui;
7 - Şi iarăşi va să vină cu slavă să judece vii şi morţii, a Cărui împărăţie nu va avea sfârşit;
8 - Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, Care a grăit prin prooroci;
9 - Şi într-una sfântă, sobornicească şi apostolească Biserică;
10 - Mărturisesc un botez spre iertarea păcatelor;
11 - Aştept învierea morţilor;
12 - Şi viaţa veacului ce va să fie. Amin.

ARTICOLUL I AL CREZULUI

«Cred într-unul Dumnzeu, Tatăl atotţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor văzute şi nevăzute».

11. Ce este Dumnezeu şi ce trebuie să ştim despre Dânsul?

Dumnezeu este Duh desăvârşit, Făcător, ţiitor şi Stăpân a tot ce există; de la Care porneşte tot binele.

Când zicem că Dumnezeu este Duh, înţelegem că El este o fiinţă netrupească, înzestrată cu pricepere, simţire şi voire în cel mai înalt grad; iar când zicem că este duh desăvârşit, mărturisim că Dumnzeu întruneşte în fiinţa Sa, în cea mai mare măsură, toate însuşirile bune. Iată câteva din aceste însuşiri ale lui Dumnezeu: (El este)

lumea din Niceea şi Constantinopol şi sună astfel:

a - ***Veşnic***, adică nu are nici început nici sfârşit, nici S-a născut cândva, nici va pieri în veac, ci întotdeauna a fost, este şi va fi, cum zice psalmistul David: **«Mai înainte de ce s-au făcut munţii şi s-au zidit pământul şi lumina, din veac şi până în veac eşti Tu»** (Psalmul 89,2);
b - ***Neschimbător***, adică rămâne veşnic acelaşi în Sine şi în judecăţile Sale;
c - ***Pretutindeni de faţă***, adică oriunde ne-am afla, El ne vede; în orice loc dăm de urmele măririi Sale , cerul şi pământul e plin de îndurarea Sa;
d - ***Atotştiitor***, adică ştie toate şi întotdeauna şi în chipul cel mai deplin, aşa că de El nu poate fi nimic ascuns;
e - ***Preaînţelept***, adică a rânduit şi conduce toate cu cea mai mare înţelepciune;
f - ***Atotputernic***, adică poate tot ce voieşte şi nimeni şi nimic nu-i poate sta împotrivă;
g - ***Preasfânt***, adică voieşte făpturilor Sale numai binele şi le dă atâtea şi astfel de bunătăţi câte şi ce fel le sunt de folos;
h - ***Preadrept***, adcă răsplăteşte binele şi pedepseşte răul după merit;
i - ***Preaîndurat***, adică ajută pe cei care se află în nevoi, şi iartă pe cei care se căiesc de greşelile făcute;
j - ***Îndelung răbdător***, adică aşteaptă adesea mult timp până să pedepsească pe cei păcătoşi, spre a le da astfel timp de îndreptare.

12. În ce chip cunoaştem pe Dumnezeu şi însuşirile Sale?

Pe Dumnezeu nu-L putem vedea cu ochi trupeşti, pentru că este duh, dar la cunoaşterea Sa ajungem pe trei căi:

a - Prin cerecetarea cu luare-aminte a lumii văzute, care nu s-a putut face ea însăşi; nu se poate ţine şi conduce singură, şi nu poate să fie cauza frumuseţii şi rânduielilor ce se văd în ea, ci trebuie să aibă un Făcător, Susţinător şi Conducător preaînţelept şi atotputernic, Care este Dumnezeu. Aceasta o descrie psalmistul în cuvintele: **«Cerurile spun slava lui Dumnezeu şi facerea Lui o vesteşte tăria»**. (Psalmul 18,1)
b- Prin mărturia cugetului nostru, care ne spune că este un judecător nevăzut, Care răsplăteşte binele şi pedepseşte răul după dreptate;

c - Prin descoperirea dumnezeiască: **«Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată; Fiul cel Unul Născut, Care este în sânul Tatălui, acela L-a făcut cunoscut»** (Ioan 1, 18)

13. Pentru ce Dumnezeu se numeşte «Tatăl»?

Sfânta noastră Biserică ne învaţă, că este un singur Dumnezeu, dar că în unica Fiinţă dumnezeiască trebuie să deosebim trei Feţe sau Persoane dumnezeieşti şi spre a nu le confunda una cu alta, numim pe una Tatăl, pe alta Fiul şi pe alta Duhul Sfânt.

Fiecare din cele trei Persoane dumnezeieşti este un Dumnezeu desăvârşit, dar nu sunt totuşi trei Dumnezei, ci unul singur.

Mintea omenească nu poate cuprinde şi înţelege ce înseamnă această taină, deoarece Dumnezeu este nemărginit în Fiinţa şi însuşirile Sale, dar trebuie să fim pe deplin încredinţaţi că aşa este, căci Cel Care ne-a descoperit aceasta este Însuşi Mântuitorul Hristos, Care zice: **«Mergând învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh»** (Matei 28, 19)

Asemeni şi Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan zice: **«Căci trei sunt Care mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvântul şi Sfântul Duh, şi Aceştia trei Una sunt»** (Ioan 5,7). Toate Persoanele Dumnezeirii sunt deopotrivă - adică nu este nici una mai mare sau mai desăvârşită decât cealaltă - şi de aceeaşi fire sau fiinţă. Fiecare din Ele îşi au însă însuşirile Sale, aşa că nu se pot confunda una cu alta. Aceste însuşiri sunt: Tatăl nu este născut, Fiul este născut din Tatăl iar Duhul Sfânt purcede din Tatăl. Pentru că Fiul este născut din veci din Tatăl, Tatăl nu este nici mai vechi nici mai mare decât Fiul şi decât Duhul Sfânt, ci sunt egali.

Cele trei Persoane ale Dumnezeirii la un loc se numesc cu un singur cuvânt: ***«Preasfânta Treime»***.

14. Ce trebuie să ştim despre facerea lumii?

Lumea - adică cerul, pământul şi toate corpurile cereşti, dimpreună cu lucrurile şi fiinţele ce sunt pe ele - nu este veşnică, nici având fiinţă de la sine, ci a fost făcută de Dumnezeu odată cu timpul. Dumnezeu a făcut lumea din nimic şi numai cu cuvânul, adică a zis numai să se facă şi s-a făcut totul, ca şi cum ar fi fost un impuls iniţial al Divinităţii. Scopul pentru care Dumnezeu a făcut lumea este ca ea să se împărtăşească de nesfârşitele Lui bunătăţi şi să-L preaslăvească.

15. Pentru ce Dumnezeu nu se numeşte numai Făcătorul cerului şi al pământului, ci şi al tuturor celor văzute şi nevăzute?

Se numeşte astfel pentru că în afară de cer, cu corpurile cereşti, şi de pământ, Dumnezeu a făcut şi lumea cea nevăzută adică îngerii şi sufletul omenesc. Îngerii sunt duhuri, ca şi Dumnezeu, dar nu aşa de desăvârşite ca Dumnezeu. Ei iau câteodată forme văzute şi chip de omenesc, pentru că sunt slujitorii lui Dumnezeu şi învaţă şi povăţuiesc oamenii spre bine. Nu toţi îngerii sunt însă buni, ci unii dintre ei s-au răsculat împotriva lui Dumnezeu şi s-au împietrit în rău, aşa că nu fac niciodată bine, ci numai rău şi amăgesc şi pe om la rău.

Îngerii răi se mai numesc şi demoni sau draci. De ispitele lor scăpăm prin post, rugăciune şi luare-aminte asupra gândurilor, simţirii şi faptelor noastre, ca să nu cădem în cursele lor. Precum îngerii răi nu pot face decât rău, tot aşa şi îngerii buni nu pot face decât binele. Cei dintâi petrec în iad şi sunt cu totul nefericiţi, iar cei de-ai doilea petrec în cer, în apropierea tronului lui Dumnezeu, şi sunt pe depin fericiţi.

16. Cum a făcut Dumnezeu lumea văzută?

Lumea văzută a fost făcută de Dumnzeu din nimic şi treptat. Înţeleptul Moise descrie în cartea Facerii cum a făcut Dumnezeu pământul şi vietăţile de pe el în şase zile. Când pământul a fost ca o locuinţă gata care-şi aşteaptă numai stăpânul, atunci Dumnezeu a făcut şi pe om.

17. Cum a fost făcut omul?

Omul a fost făcut în mod deosebit de restul lumii, căci pentru celelalte făpturi, Dumnezeu numai a poruncit să se facă şi s-au făcut, însă pe om l-a făcut din pământ şi l-a împreunat cu suflet nemuritor. Cu alte cuvinte omul a fost făcut, cum zice Sfânta Scriptură, **«după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu»**, cuvinte prin care trebuie să înţelegem, că sufletul omului a fost înzestrat cu

cuvânul, adică a zis numai să se facă şi s-a făcut totul, ca şi cum ar

judecată şi voie liberă, şi că prin săvârşirea neîntreruptă a binelui, omul poate să ajungă la sfinţenie şi asemănare, până la un punct cu Dumnezeu. Fiind după suflet asemenea cu Dumnezu şi cu îngerii, iar după trup asemena cu restul vieţuitoarelor pământeşti, omul uneşte în fiinţa sa, lumea văzută cu cea nevăzută şi se apropie în veşnicie de îngeri, cum zice Psalmistul: **«Micşoratu-l-ai pe dânsul cu puţin faţă de îngeri, cu slavă şi cu cinste L-ai încununat pe el»** (Psalmul 8.5). De aceea şi el era stăpân pe întreg pământul, cum zice tot psalmul: **«L-ai rânduit domn peste toate lucrurile mâinilor Tale. Toate Le-ai pus sub picioarele lui: oile şi boii toţi, ba şi dobitoacele câmpului, păsările cerului şi peştii mării, cele ce străbat cărările mărilor»** (acelaşi psalm). Pe lângă aceasta, Dumnezeu a aşezat pe cea dintâi pereche de oameni, pe Adam şi pe Eva, într-o grădină mare, frumoasă, numită Eden sau rai în care creşteau tot felul de pomi roditori, aşa că ei îşi puteau agonisi cele trebuitoare pentru trai fără prea mare osteneală.

Având cugetul împăcat, pentru că-L cunoşteau şi-L cinsteau pe Dumnezeu după cuviinţă şi nelipsindu-le nimic, cei dintâi oameni erau fericiţi şi tot astfel urmau să fie şi urmaşii lor în veacul veacului.

18. Cum au pierdut oamenii starea de fericire de la început?

Dumnezeu i-a pus la încercare pe Adam şi pe Eva, poruncindu-le să nu mănânce din roadele unui anume pom, pentru ca astfel să-i facă statornici în bine. Ei însă au ascultat mai mult de amăgirea diavolului decât de cuvântul lui Dumnezeu şi au călcat acea poruncă. Urmarea a fost că ei s-au înstrăinat de Dumnezeu, au fost alungaţi din rai, au pierdut nemurirea trupească, li s-a întunecat mintea, li s-a întunecat inima şi le-a slăbit voinţa şi au fost osândiţi să îndure oboseli, nevoi şi dureri de tot felul. Păcatul săvârşit de cei dintâi oameni a fost mare, pentru că prin el s-a nesocotit unica poruncă pe care Dumnezeu o dăduse oamenilor şi s-a rupt astfel legătura dintre Dumnezeu şi om. Vina păcatului a trecut de la Adam şi Eva la toţi urmaşii lor, toţi au păcătuit şi astfel nici un om nu se naşte fără păcat. Acest păcat, cu care ne naştem fiecare şi care este rădăcina din care odrăslesc toate celelalte păcate, se numeşte *păcat strămoşesc* sau *originar.*

care trebuie să înţelegem, că sufletul omului a fost înzestrat cu

19. Lăsat-a Dumnezeu pe oameni în rătăcirea lor?

Deoarece Dumnezeu a făcut lumea din dragoste şi poartă necontenit grijă de ea, pentru care Îl numim **«Atotţiitorul»**, nu se putea să lase pradă pierzării tocmai făptura Sa cea mai de seamă de pe pământ, adică pe om. De aceea, El a făgăduit strămoşilor noştri la alungarea din rai, un Mântuitor, Care să-i împace pe oameni cu Dumnezeu; Acesta este Domnul nostru Iisus Hristos. De la săvârşirea păcatului şi până la venirea în lume a Mântuitorului făgăduit au trecut însă multe mii de ani, timp în care omenirea s-a afundat tot mai mult în păcate. Dumnezeu L-a trimis aşa de târziu, pentru ca oamenii să aibă timpul şi putinţa de a-şi cunoşte starea de plâns în care ajunseseră şi să se convingă, că mântuirea nu poate veni decât de la Dumnezeu. Totuşi în curgerea timpului de la Adam până la Iisus Hristos, Dumnezeu n-a părăsit omenirea cu totul, ci a călăuzit-o şi a pregătit-o pentru primirea Mântuitorului.

20. A pregătit Dumnezeu pe toţi oamenii la fel pentru primirea Mântuitorului?

Nu, ci în două feluri deosebite şi anume: într-un fel pe iudei şi într-alt fel pe păgâni. Iudeilor le-a dat îndrumări sigure şi lămurite prin Lege şi prin prooroci, iar pe păgâni i-a lăsat să caute ei singuri calea către cer, îndreptându-le paşii numai din când în când prin bărbaţi înţelepţi, prin pedepse şi prin venirea în atingere cu iudeii, de la care au luat cunoştinţă de cuprinsul cărţilor sfinte.

ARTICOLUL 2

«Şi într-unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toţi vecii; Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu, născut iar nu făcut; Cel de o fiinţă cu Tatăl prin Care toate s-au făcut».

21. Ce învăţăm din acest articol?

Din acest articol învăţăm mai întâi că Iisus Hristos este Mântuitorul făgăduit şi al doilea că El este Fiul lui Dumnezeu şi Dumnezeu adevărat.

22. În care cuvinte se spune că Iisus Hristos este Mântuitorul făgăduit?

Însuşi numele Domnului spune aceasta, căci cuvântul Iisus înseamnă în limba ebraică Mântuitor sau Răscumpărător, cum a zis Arhanghelul Gavriil către sfântul şi dreptul Iosif, logodnicul Sfintei fecioare: **«...şi va naşte fiu şi vei chema numele lui Iisus, căci El va mântui pe poporul său de păcate»** (Matei I, 21), iar cuvântul ***Hristos*** înseamn pe greceşte Uns şi unşii la evrei erau proorocii, preoţii şi împăraţii, de unde urmează că Iisus Hristos este **Prooroc, Preot** şi **Împărat.**

23. De unde ştim că Iisus Hristos este într-adevăr Mântuitorul făgăduit?

Ştim că Iisus Hristos este Mântuitorul făgăduit din faptul că în persoana Lui s-au împlinit toate proorociile şi preînchipuirile Vechiului Testament despre Mântuitorul aşteptat de drepţii poporului israelit.

24. Ce anume s-a proorocit despre Mântuitorul?

S-a proorocit:

a - Timpul şi locul naşterii;
b - Împrejurările vieţii, ale patimilor şi ale morţii Lui;
c - Învierea şi înălţarea Sa la cer;
d - Întemeirea şi mărimea Bisericii Sale.

25. Care sunt cele mai însemnate preînchipuiri despre Mântuitorul?

a - Dreptul Abel, patriarhii Isaac şi Iosif, împăratul şi psalmistul David, mielul pascal şi şarpele de aramă au preînchipuit patimile Domnului;
b - Marele preot Melchisedec a preînchipuit preoţia Sa;
c - Proorocul Iona a preînchipuit învierea Sa;
d - Corabia lui Noe a preînchipuit Biserica Sa, Marea Roşie botezul, mana din pustie Sfânta Împărtăşeanie, iar templul din Ierusalim, cu obiectele din el şi cu jertfele pe care le aduceau preoţii, iarăşi Biserica cu toate sfintele slujbe.

26. Pentru ce zicem că Iisus se numeşte Prooroc, Preot şi Împărat?

Domnul Iisus se numeşte:

a - **Prooroc**, pentru că El a făcut cunoscute oamenilor tainele lui Dumnezeu şi i-a învăţat tot ce trebuie să creadă, să facă şi să nădăjduiască pentru a se mântui;
b - **Preot**, pentru că S-a jertfit pe Sine Însuşi pe cruce şi Se jertfeşte în mod nesângeros pe sfântul altar pentru iertarea păcatelor lumii;
c - **Împărat**, pentru că a întemeiat şi conduce până la sfârşitul veacurilor, împărăţia Sa duhovnicească, adică Sfânta Biserică.

27. Ce înseamnă cuvintele: *«Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut»*?

Aceste cuvinte înseamnă că Iisus este unicul Fiu adevărat al lui Dumnezeu, pe când creştinii şi drepţii, care se numesc de asemeni fii ai lui Dumnezeu, sunt fii numai prin dar sau numai prin adopţiune, cum zice Apostolul: **«Iar celor ce L-au primit pe El (adică pe Iisus Hristos), le-a dat putere ca să se facă fiii lui Dumnezeu»** (Ioan I, 13)

28. Când S-a născut Fiul lui Dumnezeu din Dumnezeu Tatăl?

Mai înainte de toţi vecii, adică înainte de timp.

29. ce înseamnă Cuvintele *«Lumină din Lumină»*?

Aceste cuvinte lămuresc întru-câtva taina nepătrunsă de mintea omenească a naşterii Fiului din Tatăl. Ele vor să spună, că precum se aprinde o lumină din alta, aşa S-a născut Dumnezeu-Fiul din Dumnezeu-Tatăl. Pentru aceasta se mai şi zice mai departe: *«Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut (creat), Cel de o Fiinţă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut»*, cuvinte care arată că Dumnezeu Fiul este Dumnezeu adevărat ca şi Tatăl, că este din însăşi fiinţa Tatălui şi de acea este de o fiinţă cu El şi împreună Făcător al tuturor celor văzute şi nevăzute, iar nicidecum o unealtă prin care s-ar fi făcut lumea, cum greşit au învăţat unii eretici.

30. Cine ne încredinţează că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu şi Dumnezeu adevărat?

Despre aceasta ne încredinţează Dumnezeu Tatăl, Care a zis despre Iisus Hristos, la Botezul şi la Schimbare Sa la Faţă: **«Acesta este *Fiul meu cel iubit*».**

Ne încredinţează Domnul Iisus Hristos Însuşi:

a - Prin mărturisirea de mai multe ori repetată, că El este Fiul lui Dumnezeu, de o fiinţă cu Dumnezeu Tatăl şi cu aceleaşi însuşiri ca El;

b - Prin sfinţenia vieţii Sale, prin înălţimea învăţăturii ce a dat-o şi a minunilor ce le-a săvârşit;

c - Prin strălucita Sa înviere şi înălţarea la cer.

Ne încredinţează apoi Sfinţii Apostoli, care-L numesc pe Hristos, Dumnezeu adevărat şi învaţă, că are însuşiri dumnezeieşti şi I se cuvine închinare ca lui Dumnezeu.

Ne încredinţează în sfârşit Sfânta Tradiţie, care a socotit întotdeauna pe Mântuitorul Hristos, Dumnezeu adevărat.

ARTICOLUL 3

«Carele pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire, S-a pogorât din ceruri şi S-a întrupat din Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara şi S-a făcut om.»

31. Cum S-a făcut om Fiul lui Dumnezeu?

Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om luând trup din Preacurata Fecioară Maria, care n-a cunoscut bărbat, ci a fost umbrită de Duhul Sfânt. Făcându-Se om, Iisus Hristos nu S-a dezbrăcat de Dumnezeire, ci a fost Dumnezeu adevărat şi om adevărat. Ca Dumnezeu, El şi-a păstrat toate însuşirile Dumnezeirii, iar ca om a avut trup şi suflet omenesc şi a fost întru totul asemenea nouă, afară de aceea că n-a fost supus păcatului. De aceea zicem că Iisus Hristos a avut două firi şi-L numim Dumnezeu-om.

32. Care este numele şi cinstea ce se cuvine să le dăm Maicii Domnului?

Pentru că Sfânta Fecioară Maria a născut pe Mântuitorul în chip minunat şi pentru că a rămas fecioară şi după naştere, îi zicem Fecioară Preacurată şi pururea Fecioară, iar pentru că Fiul Ei nu a fost numai om, ci şi Dumnezeu, îi zicem Născătoare de Dumnezeu şi o cinstim mai mult decât toţi sfinţii şi îngerii rugând-o să mijlocească la Dumnezeu pentru mântuirea noastră.

ARTICOLUL 4

«Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponţiu Pilat, şi a pătimit şi S-a îngropat»

33. Ce trebuie să credem despre patimile Domnului?

Trebuie mai întâi să credem:

a - Că Iisus a pătimit de bună voie pentru noi, că să ne mântuiască din robia păcatului;

b - Că El a pătimit numai ca om, adică a simţit dureri numai firea Sa omenească, căci firea dumnezeiască nu putea pătimi nici muri;

c - Că totuşi firea dumnezeiască nu s-a despărţit de cea omenească nici în timpul patimilor, ci numai a fost fără de patimă;

d - Că prin patimile şi moartea Domnului am fost răscumpăraţi din păcat şi ne-am împăcat cu Dumnezeu, făcându-ne fii ai Săi; şi

e - Că prin patimile Sale, Iisus Hristos a câştigat mântuirea pentru toţi oamenii; dar dacă nu toţi se mântuiesc vina este a lor, căci nu fac cele ce trebuie pentru a se mântui.
Omul este liber să aleagă binele sau răul, să urmeze dreptatea dumnezeiască sau să facă faptele contrare dragostei de Dumnezeu şi de aproapele.

34. În ce chip ne mântuim prin patimile şi moartea Domnului?

Precum prin greşeala lui Adam suntem vinovaţi de păcat şi supuşi blestemului şi morţii, pentru că suntem urmaşii lui, tot astfel prin patimile şi moartea Domnului Hristos ne mântuim de păcate, de blestem şi de moarte, dacă ne facem urmaşii Lui, adică dacă avem credinţă vie, dacă primim sfântul botez şi dacă urmăm întru totul învăţătura şi pilda Lui.

35. Ce trebuie să socotim despre Sfânta Cruce?

Fiindcă Mântuitorul a pătimit şi a murit pe cruce şi deci prin ea ne-a venit mântuirea, trebuie să socotim şi să cinstim Sfânta Cruce ca un lucru de mare preţ. Ea este semnul văzut ca deosebire între creştini şi necreştini şi are putere să alunge duhurile rele. De aceea nu trebuie să ne facem semnul Sfintei Cruci cât mai des.

ARTICOLUL 5

«Şi a înviat a treia zi după Scripturi»

36. De unde ştim noi că Iisus a înviat cu adevărat?

Ştim că Iisus a înviat cu adevărat din mărturia sfinţilor ucenici şi apostoli care L-au văzut după înviere, au vorbit şi au umblat împreună cu Dânsul.

Despre aceasta au propovăduit ei apoi lumii ca despre cea mai mare minune şi nici prigonirile de tot felul, nici moartea mucenicească nu i-au putut face să tăgăduiască învierea Domnului.

37. La ce ne foloseşte învierea lui Hristos?

Învierea Domnului ne este de cel mai mare folos, pentru că:

a - ne întăreşte în credinţă, că El este Dumnezeu adevărat, Stăpân al vieţii şi al morţii şi Mântuitorul lumii;

b - ne dă asigurarea, că şi noi vom învia în ziua de apoi;

c - ne îndeamnă să ne străduim ca încă în această viaţă să înviem din moartea păcatului la o viaţă nouă şi sfântă.

ATRICOLUL 6

«Şi S-a suit la ceruri şi şade de-a dreapta Tatălui»

38. Pentru ce S-a înălţat Iisus la cer?

Domnul Iisus S-a înălţat la cer:

a - Pentru ca să ia din nou în stăpânire slava dumnezeiască pe care o avusese înainte de întrupare;

b - Pentru ca să trimită apostolilor Săi pe Duhul Sfânt;

c - Pentru ca să fie Mijlocitorul nostru pe lângă Dumnezeu Tatăl;

d - Pentru ca să deschidă şi să pregătească celor drepţi locuinţa cerească.

39. Ce trebuie să mai ştim despre Înălţarea Domnului?

Trebuie să ştim, că Domnul S-a înălţat la cer numai cu trupul, căci ca Dumnezeu era şi este, în acelaş timp, şi în cer şi pe pământ, şi în tot locul şi că şederea Sa de-a dreapta Tatălui înseamnă, că El stăpâneşte împreună cu Tatăl lumea văzută şi nevăzută.

ARTICOLUL 7

«Şi iarăşi va să vină cu slavă să judece viii şi morţii, a Căruia împărăţie nu va avea sfârşit»

40. Cum se numeşte judecata aceasta de la sfârşitul lumii?

Această judecată se numeşte Judecata de Apoi sau de pe urmă, fiindcă după ea nu va mai fi alta. Se mai numeşte judecata obştească, pentru că atunci vor fi judecaţi toţi oamenii.

La judecata de Apoi, oamenii vor da seamă atât de faptele, cât şi de cuvintele şi de gândurile lor.

41. Cum se va face Judecata de Apoi?

Judecata de Apoi se face astfel: Iisus Hristos va veni pe norii cerului, înconjurat de sfinţii îngeri şi va sta pe tronul de judecată. Înaintea Sa se vor aduna toate seminţiile pământului şi vor fi împărţite în două cete: de-a dreapta Preaînaltului Judecător oamenii buni, iar de-a stânga cei răi. Apoi se vor da pe faţă faptele, cuvintele şi gândurile fiecăruia şi se va rosti hotărârea, în virtutea căreia cei buni se vor duce la fericirea veşnică, iar cei răi la osânda vşnică.

42. Ce înţelegem prin cer?

Cerul este locul şi starea de fericire veşnică şi deplină, în care sufletele se bucură de vederea lui Dumnezeu şi de petrecerea în nemijlocită apropiere de Dânsul, gustând dragostea Lui.

43. Ce înţelegem prin iad?

Prin iad înţelegem locul şi starea de chin veşnic a sufletelor, care stau departe de Dumnezeu şi împreună cu diavolii, în izolare şi lipsă a dragostei.

44. Mai este vreo altă judecată afară de cea de apoi su obştească?

Afară de Judecata de Apoi sau obştească, mai este o judecată deosebită sau particulară, căreia îi este supus sufletul fiecărui om îndată după moarte, adică după despărţirea lui de trup. Fericirea pe care o gustă sufletele celor drepţi şi chinurile la care sunt supuse sufletele celor păcătoşi după această judecată, până la Judecata de Apoi, nu sunt depline şi nici definitive.

nevăzută.

45. Pentru ce se mai ține Judecata de Apoi, dacă omul este judecat după moarte?

Judecata de Apoi se ține:

a - Pentru ca înțelepciunea și dreptatea lui Dumnezeu să fie cunoscute de toți oamenii;

b - Pentru ca Iisus Hristos să fie preamărit înaintea lumi întregi;

c - Pentru ca fericirea celor buni cât și nefericirea celor răi, să fie depline, căci de atunci înainte fiecare suflet va fi unit cu trupul ce l-a avut în viața pământească și astfel se vor împărtăși împreună de bine sau de rău.

ARTICOLUL 8

«Și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață făcătorul, Care din Tatăl purcede; Cela ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și mărit; Carele a grăit prin prooroci».

46. Ce învățătură se cuprinde în acest articol?

În acest articol se cuprinde învățătura despre Duhul Sfânt, a treia Persoană sau Ipostas al Sfintei Treimi și anume:

a - Că El este Dumnezeu adevărat,

b - Că este Domn de viață făcător;

c - Că a grăit prin prooroci.

47. De unde știm că Duhul Sfânt este Dumnezeu adevărat?

Din Sfânta Scriptură și din Sfânta Tradiție care învață:

a - că Duhul Sfânt este de o ființă cu Tatăl, căci purcede din El;

b - că este deopotrivă cu Tatăl și cu Fiul, căci Îi atribuie însușiri și lucrări dumnezeiești și-I dau închinare dumnezeiască.

48. Pentru ce a treia Persoană a Sfintei Treimi se numește "Duh Sfânt" și "Domn de viață făcător"?

Cele trei Persoane dumnezeiești sunt Duh desăvârșit și Li se cuvine numele de Domn. A treia persoană se numește îndeosebi Duh Sfânt și Domn de viață făcător, pentru că Ea îndeosebi varsă asupra noastră harul lui Dumnezeu-Tatăl, câștigat lumii de Dumnezeu-Fiul; ne curățește de păcate, ne ferește și ne face părtași vieții veșnice.

Judecata de Apoi, nu sunt depline și nici definitive.

49. Cum lucrează Duhul Sfânt?

Duhul Sfânt lucrează atât asupra Bisericii îndeobște, pe care o învață și o conduce de-a pururi în mod nevăzut, cât și asupra sufletului credincios în parte luminându-l, sfințindu-l, întărindu-l și mângâindu-l prin primirea Sfintelor Taine și a celor șapte daruri ale Sale și anume: înțelepciunea, înțelegerea, sfatul, taina, cunoștința, evlavia și temerea de Dumnezeu. De aceea El se mai numește și Mângâietorul, iar trupurile celor drepți se numesc «temple ale Duhului Sfânt».

50. Cum trebuie să înțelegem cuvintele *«Care a grăit prin prooroci»*?

Cuvintele *«Care a grăit prin prooroci»* înseamnă, că Sfântul Duh i-a insuflat pe scriitorii cărților Sfintei Scripturi, descoperindu-le adevărul dumnezeiesc și ferindu-i de rătăcire, cum zice Sfântul Apostol Petru: **«nu prin voia oamenilor s-a făcut cândva proorocie, ci purtați fiind de Duhul Sfânt, au grăit oamenilor de la Dumnezeu».** (2 Petru 1,21)

ARTICOLUL 9

«Și într-una, sfântă, sobornicească și apostolească Biserică».

51. Ce este Biserica?

Biserica este obștea tuturor oamenilor care țin și mărturisesc învățătura lui Iisus Hristos. Ea a fost întemeiată de Mântuitorul ca așezământ prin care se poate dobândi iertarea păcatelor și împăcarea omului cu Dumnezeu, căci numai ei i-au fost încredințate propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, săvârșirea Sfintelor Taine și slujbelor dumnezeiești și conducerea credincioșilor pe calea mântuirii. De aceea, în afară de ea, nu este mântuire, sau cum zice Sf. Ciprian: *«Nu poate avea pe Dumnezeu de tată cine nu are Biserica de mamă»*. Și într-adevăr, Biserica este mama noastră sufletească.

52. Sunt toți fiii Bisericii deopotrivă?

Biserica, fiind o mare adunare de oameni, nu se poate ca toți fiii săi, membri ei să fie deopotrivă, pentru că în ea trebuie să domnească ordinea și rânduiala și acestea nu se pot păstra fără ca unii să conducă, iar alții să asculte. Conducătorii sunt clericii,

adică episcopii, preoţii şi diaconii, de care trebuie să asculte toţi credincioşii, adică laicii sau turma cuvântătoare. Această rânduială a aşezat-o Însuşi Mântuitorul Hristos, Care este nu numai întemeietorul, ci şi Capul Bisericii, Cel Care o conduce de-a pururi în mod nevăzut, pe când elerul sau ierarhia o conduce văzut. Nici chiar membrii ierarhiei nu sunt deopotrivă între ei, ci cei mai mari sunt episcopii, care ţin locul Sfinţilor Apostoli; după ei vin preoţii, ca urmaşi ai celor 70 de ucenici ai Domnului şi apoi diaconii urmaşii celor şapte daconi rânduiţi în Ierusalim de Sfinţii Apostoli.

53. Cum este cârmuită Biserica?

Biserica este cârmuită sinodal, adică de adunarea (sinodul) tuturor episcopilor.

Întrucât în Biserică nu sunt în toată vremea mai mulţi episcopi, atunci când trebuinţa cere, se adună toţi sau cât mai mulţi la un loc şi hotărăsc cele cu privire la administrarea Bisericii din ţara respectivă. Hotărârile luate se aplică de fiecare episcop în bisericile încredinţate supravegherii sale. Aceste adunări ale episcopilor se numesc sinoade sau soboare şi ele sunt cea mai înaltă autoritate bisericească, căci au puterea de a judeca şi pe episcopi. În vremurile vechi s-au ţinut şapte soboare a toată lumea, adică la care au luat parte episcopi din toată lumea creştină şi ale căror hotărâri se respectă şi azi de toate Bisericile.

În vremurile noastre şi încă de multă vreme, asemenea sinoade nu se mai ţin, ci fiecare Biserică naţională îşi are fiecare sinodul ei care o cârmuieşte.

54. Pentru ce Biserica se numeşte: una, sfântă, soborniceasă şi apostolească?

Biserica se numeşte una, pentru că **unul** este Capul şi Întemeietorul ei, Mântuitorul Iisus Hristos; diferitele Biserici naţionale ortodoxe nu sunt Biserici aparte, ci membre ale aceluiaşi trup al Bisericii creştine, a lui Hristos.

Biserica se numeşte **sfântă**, pentru că sfânt este Capul şi Întemeitorul ei şi pentru că El Însuşi a sfinţit-o prin patimile Sale şi i-a dat puterea de a curăţi păcatele, adică de a sfinţi pe oameni. Sfinţenia ei nu este atinsă prin aceea că în sânul ei trăiesc şi cei păcătoşi, pentru că aceştia sau se pocăiesc şi se fac fii adevăraţi ai ei, sau se taie de la trupul ei, ca nişte mădulare moarte, dacă rămân în păcate.

Sobornicească se cheamă Biserica, pentru că se îmtemeiază pe sfintele soboare a toată lumea şi pentru că este menită-ca şi un mare sobor-să cuprindă în sânul său pe toţi oamenii.

Apostolească se zice Biserica, pentru că ţine învăţătura Domnului, aşa cum i-a fost dată de Sfinţii Apostoli.

55. Care este adevărata Biserică creştină?

Afară de Biserica noastră Ortodoxă de Răsărit, mai sunt Biserica Romano-Catolică şi Bisericile Protestante, precum şi o mulţime de Biserici ieşite din descompunerea protestantismului.

Dintre toate numai Biserica Ortodoxă de Răsărit a păstrat neschimbate învăţătura şi rânduielile date de Mântuitorul Hristos, aşa cum le-au propovăduit Sfinţii Apostoli, pe când celelalte Biserici s-au abătut de la ele şi le-au schimbat. În Biserica noastră se ajunge la mântuire şi creştinul ortodox trebuie să se simtă mândru că este fiu al acestei Biserici, fără să se lase ademenit de amăgirile celor de altă credinţă şi să caute să aducă şi pe alţii la adevărata credinţă, cum aduce păstorul în staul oile rătăcite.

56. Ce cere Biserica de la noi?

Biserica cere de la noi, dacă vrem să ne numim cu adevărat fii ai săi şi să fim fericiţi în viaţa aceasta şi în cea viitoare, să păzim poruncile ei.

57. Câte şi care sunt poruncile Bisericii?

Poruncile Bisericii sunt nouă şi anume:

1 - Să ne rugăm lui Dumnezeu şi să mergem la biserică duminica şi în sărbători.
2 - Să ţinem posturile.
3 - Să-i cinstim pe clerici.
4 - Să ne mărturisim păcatele şi să ne împărtăşim cu Sfintele Taine cât mai des.
5 - Să nu citim cărţi eretice.
6 - Să ne rugăm pentru toţi dregătorii Bisericii şi lumeşti.
7 - Să ne ţinem posturile şi rugăciunile rânduite îndeosebi de mitropolitul sau episcopul locului.

păcătoşi, pentru că aceştia sau se pocăiesc şi se fac fii adevăraţi ai

8 - *Să nu răpim avutul Bisericii.*
9 - Să nu facem nuntă în post.

ARTICOLUL 10

«Mărturisesc un botez spre iertarea păcatelor».

58. Ce este taina?

Taina este o lucrare văzută, aşezată de Mântuitorul Hristos, prin care se varsă în sufletul credincioşilor harul cel nevăzut al lui Dumnezeu.

59. Ce este harul?

Har se cheamă ajutorul pe care ni-l dă Dumnezeu, ca să putem dobândi mântuirea. El ni se dă pentru meritele Mântuitorului Hristos şi fără el nu ne putem dobândi mântuirea. De aceea zice Mântuitorul: **«Rămâneţi în Mine şi Eu în voi. Precum mlădiţa nu poate aduce roade de sine, de nu va rămânea în viţă, tot aşa nici voi, de nu veţi rămânea întru Mine. Eu sunt viţa şi voi mlădiţele. Cel ce rămâne în Mine şi Eu în el, aduce multă roadă, căci fără de Mine nu puteţi face nimic»** (Ioan 15, 45). **«Cu harul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt»**, zice Sfântul Apostol Pavel. (II Corinteni 15, 10)

60. Ce lucrări deosebim la o Sfântă Taină?

La orice Sfântă Taină, deosebim trei lucruri şi anume:
1 - Lucrarea văzută
2 - Harul nevăzut
3 - Aşezarea ei de Iisus Hristos.

61. Câte Sfinte Taine are Biserica noastră?

Biserica noastră are şapte Sfinte Taine, care sunt:
1 - Botezul; **2** - Ungerea cu Sfântul Mir; **3** - Pocăinţa (Spovedania); **4** - Sfânta Împărtăşanie; **5** - Nunta; **6** - Preoţia; **7** - Sfântul Maslu.

62. Cine poate săvârşi Sfintele Taine?

Sfintele Taine se pot săvârşi numai de preot şi de episcop şi anume episcopul săvârşeşte toate Sfintele Taine, iar preotul şase dintre ele, adică nu poate săvârşi taina preoţiei. Singură taina

mitropolitul sau episcopul locului.

botezului poate fi săvârşită, **în caz de nevoie,** şi de diacon sau chiar de orice creştin. Puterea SFintelor Taine nu depinde de vrednicia sau nevrednicia săvârşitorilor, căci ele îşi au puterea de la Domnul Hristos, Care le-a aşezat, iar săvârşitorii sunt numai unelte, care le duc la îndeplinire.

1. BOTEZUL

63. Ce este botezul?

Botezul este acea Sfântă Taină în care omul se spală de păcate prin afundarea în apă de trei ori şi prin pronunţarea de către preot a cuvintelor: **«Se botează robul lui Dumnezeu (numele) în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.»** Păcatele de care omul se curăţă prin botez sunt atât păcatul strămoşesc cât şi orice alte păcate săvârşite înainte de botez.

64. Când a aşezat Mântuitorul Taina Sfântului Botez?

Mântuitorul a sfinţit botezul mai întâi atunci când El Însuşi a fost botezat în Iordan de Sfântul Ioan Botezătorul, iar ca Sfântă Taină l-a aşezat după învierea S-a din morţi, când a zis Sfinţilor Apostoli: **«Mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. »** (Matei 28. 19)

65. Ce se cere de la cei ce se botează?

Pentru ca puterea Sfântului Botez să dea roade în sufletul celui care se botează, trebuie ca acesta să-şi arate pocăinţa de păcatele săvârşite şi să aibă credinţă în Dumnezeu. De aceea la botezul pruncilor se obişnuieşte să se ia câte un naş, care face mărturisirea de credinţă în numele pruncului şi făgăduieşte Bisericii, că va purta de grijă să crească în adevărata credinţă pe finul său. Naşul trebuie să fie dar de credinţă ortodoxă şi să nu dea uitării îndatorirea ce-şi ia de a învăţa şi creşte creştineşte pe finul său.

66. Ce înseamnă diferitele ceremonii ce se săvârşesc la botez?

Lepădările sau exorcismele ce se citesc de preot înseamnă îndepărtarea puterii diavolului de la cel ce se botează. Suflarea de trei ori a preotului pe faţa celui ce se botează înseamnă renaşterea acestuia prin darul Duhului Sfânt. Facerea semnului

Sfintei Cruci înseamnă că cel ce se botează devine proprietatea lui Iisus Hristos, pe Care trebuie să-L mărturisească înaintea oamenilor. Întreita afundare în apă închipuieşte moartea şi învierea de a treia zi a Mântuitorului. Veşmântul alb în care se îmbracă cel botezat, după ce e scos din apă, închipuieşte viaţa curată şi nepătată pe care el trebuie să o ducă, iar lumânarea, pe care o primeşte în mână, este semnul văzut al îndatoririi ce-şi ia de lumină în lume prin faptele sale bune, cum luminează lumina în întuneric.

67. Ce trebuie să mai ştim despre Sfântul Botez?

Despre Sfântul Botez trebuie să mai ştim, că el nu se repetă, adică nu se săvârşeşte de două ori asupra aceluiaş om, decât dacă prima oară a fost săvârşită de eretici care nu cred în Sfânta Treime. Mai trebuie să ştim că orice creştin, bărbat sau femeie, poate boteza un copil în primejdie de moarte stropindu-l cu apă sau chiar cu ţărână, dar având grijă să spună: **«Se botează robul lui Dumnezeu (numele) în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.»** Dacă trăieşte îl duce la preot şi în cazul în care botezul a fost săvârşit de un simplu creştin, preotul nu mai afundă în apă pe cel botezat, ci numai îi citeşte rugăciunile de după afundare. Iar când se găseşte vreun prunc, despre care nu se ştie dacă a fost botezat sau nu, acesta se botează, zicându-se: **«Botează-se robul lui Dumnezeu (numele), dacă nu este botezat...»**

2. UNGEREA CU SFÂNTUL MIR

68. Ce este ungerea cu Sfântul Mir?

Ungerea cu Sfântul Mir este acea taină în care preotul unge cu mir sfinţit toate părţile mai importante ale corpului, rostind cuvintele: **«Pecetea darului Sfântului Duh, Amin»**

69. Pentru ce se dă ungerea cu Sfântul Mir?

Taina ungerii cu Sfântul Mir se dă pentru a împărtăşii pe om de darurile Duhului Sfânt şi al face să crească şi să se întărească în viaţa duhovnicească. De aceea această Sfântă Taină se săvârşeşte îndeosebi asupra celor ce au primit botezul şi anume îndată după botez, cum şi asupra celor ce au căzut de la dreapta credinţă şi se întorc din nou la ea. La început creştinismului, taina aceasta se săvârşea de Sfinţii Apostoli numai prin punerea mâinilor pe capul celor de curând botezaţi.

70. Ce trebuie să ştim de spre Sfântul Mir?

Sfântul Mir, care se întrebuinţează la săvârşirea acestei sfinte taine, se sfinţeşte de toţi episcopii fiecărei ţări cu multă pompă, în Joia cea Mare. Sfântul Mir se face din untdelemn şi din multe feluri de miresme pentru că untdelemnul înseamnă mulţimea darurilor Sfântului Duh, ce se dă prin ungerea cu el, spre a lupta cu vrăjmaşii mântuirii, iar miresmele închipuiesc că cel uns cu mir trebuie să răspândească în lume mireasma faptelor bune.

3. POCĂINŢA

71. Ce este pocăinţa?

Pocăinţa este acea sfântă taină în care creştinul dobândeşte iertare de păcatele pe care le mărturiseşte duhovnicului.

72. Când a aşezat Mântuitorul această Taină?

Atunci când a zis Sfinţilor Apostoli: **«Luaţi Duh Sfânt, cărora le veţi ierta păcate, iertate vor fi şi cărora le veţi ţinea, ţinute vor fi»** (Ioan 20, 22-23)

73. Ce se cere de la cel ce se pocăieşte?

Pentru că Taina Pocăinţei să dea roade în suflet, este de neapărată trebuinţă ca cel care se pocăieşte să simtă părerea de rău pentru păcatele săvârşite, să se hotărască cu tărie să nu mai păcătuiască, să-şi mărturisească păcatele la duhovnic şi să împlinească întru totul canonul ce i se dă. Creştinul trebuie să se spovedească mereu la acelaşi duhovnic.

74. Ce este canonul?

Canonul, certarea sau epitimia, este doctoria sufletească pe care o dă duhovnicul, pentru a feri de păcate şi a ţine pe cale a cea dreaptă pe cel ce se pocăieşte. Postul, rugăciunea şi milostenia sunt cel mai potrivit şi mai de folos canon care se dă de obicei de duhovnic. Creştinul este dator să împlinească cu sfinţenie canonul dat lui de duhovnic la spovedanie şi dacă poate să facă chiar mai mult şi să se silească din toate puterile să dezrădăcineze

din sufletul său obişnuinţa de a păcătui, căci altfel Taina Pocăinţei nu-i va mai fi de mare folos.

4. SFÂNTA ÎMPĂRTĂŞANIE

75. Ce este Sfânta Împărtăşanie?

Sfânta Împărtăşanie este taina în care creştinul mănâncă Trupul Domnului şi bea Sângele Lui, sub chipul pâinii şi al vinului.

76. Când a aşezat Mântuitorul taina Sfintei Împărtăşanii?

Mântuitorul a aşezat taina Sfintei Împărtăşanii la cea din urmă cină a Sa cu Sfinţii Apostoli, numită Cina cea de Taină, care a avut loc joi seara, înaintea patimilor. Atunci El luând pâinea, a binecuvântat-o, a frânt-o şi a dat-o Apostolilor zicând: **«Luaţi, mâncaţi, Acesta este Trupul Meu care se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor»**. După aceea luând paharul l-a binecuvântat şi l-a dat ucenicilor zicând: **«Acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi Care pentru voi şi pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor. Aceasta s-o faceţi întru pomenirea mea»**.

77. Cum şi când se prefac pâinea şi vinul în Trupul şi Sângele Domnului?

Pâinea şi vinul, care se aduc la altar pentru săvârşirea Sfintei Împărtăşanii, se prefac în Trupul şi Sângele Domnului în timpul Sfintei Liturghii, când cântăreţul sau corul cântă: **«Pe Tine Te lăudăm»**. Atunci preotul se roagă în altar şi zice **«Doamne trimite pe Duhul Tău cel Sfânt peste noi şi peste darurile acestea ce sunt puse înainte şi fă adică pâinea aceasta cinstit Trupul Hristosului Tău, iar ce este în paharul acesta cinstit Sângele Hristosului Tău, prefăcându-le pe dânsele cu Duhul Tău cel Sfânt»**. Prin această rugăciune, pâinea şi vinul se prefac în Trupul şi Sângele Domnului în chip minunat şi nepătruns de mintea noastră, aşa că după aceea rămân numai pentru simţurile trupeşti pâine şi vin , dar de fapt sunt Însuşi Trupul şi Sângele Domnului.

Catolicii cred, că prefacerea pâinii şi vinului în Trupul şi Sângele Domnului se săvârşeşte doar prin rostirea cuvintelor: **«Luaţi mâncaţi»**; **«Beţi dintru acesta toţi ..»**, iar nu prin citirea rugăciunii: **«Doamne trimite pe Duhul Tău cel Sfânt...»**. Ei întrebuinţează apoi la Sfânta Împărtăşanie azimă în loc de pâine dospită şi nu

împărtăşesc pe laici decât cu aghiazmă, păstrând numai pentru preoţi împărtăşania cu vin. Copiii nu se împărtăşesc la ei până ce nu primesc întâi taina ungerii cu sfântul mir sau a confirmării, adică până la vârsta de 7-10 ani.

Protestanţii învaţă în mai multe feluri cu privire la Sfânta Împărtăşanie.

Astfel unii dintre ei - următorii lui Luther - zic că pâinea şi vinul nu se prefac în Trupul şi Sângele Domnului, ci că în pâine şi în vin, se află Trupul şi Sângele Domnului. Alţii - următorii lui Calvin - învaţă că oamenii drepţi şi sfinţi se împărtăşesc numai în chip duhovnicesc cu Trupul şi Sângele lui Hristos, când primesc pâinea şi vinul euharistic, iar cei păcătoşi mănâncă pâinea şi beau vinul, fără să se împărtăşească de harul dumnezeiesc. Alţii în sfârşit - urmaşii lui Zwingli - cred că în pâinea şi vinul Sfintei Împărtăşanii sunt numai nişte semne care ne aduc aminte de Cina cea de Taină a Mântuitorului. Nici protestanţii nu împărtăşesc pe copii până ce nu primesc confirmarea, adică până la vârsta de 14 ani.

78. Care sunt foloasele Sfintei Împărtăşanii?

Cel ce se împărtăşeşte se uneşte cu Hristos şi prin aceasta sporeşte în sine harul dumnezeiesc, slăbeşte înclinarea inimii spre rele, se curăţă de păcate şi se face părtaş vieţii de veci. Nu dobândeşte aceste foloase decât numai cine se apropie cu vrednicie de Sfânta Împărtăşanie, adică cine şi-a curăţit mai întâi sufletul prin pocăinţă şi este înarmat cu credinţă tare şi nădejde sigură în Dumnezeu, iar cine se împărtăşeşte cu nevrednicie săvârşeşte un mare păcat şi-şi atrage osândă grea.

Cu cât cineva se împărtăşeşte mai des cu atât mai bine. Vechiii creştini se împărtăşeau în fiecare sărbătoare şi duminică. Aşa s-ar cădea să facem şi noi astăzi, dar dacă nu putem, să ne împărtăşim cel puţin în cele patru posturi ale anului.

79. Ce trebuie să mai ştim despre Sfânta Împărtăşanie?

Despre Sfânta Împărtăşanie trebuie să mai ştim, că ea nu este numai taină, ci şi jertfă care se aduce pentru iertarea păcatelor celor vii şi celor morţi. Cel Ce Se jertfeşte este Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, al Cărui Trup şi Sânge sunt de faţă în Sfânta Împărtăşanie sub chipul vinului şi a pâinii. Prin urmare această jertfă este în totul la fel cu jertfa de pe cruce a Mântuitorului. Deosebirea este numai că, la jertfa de pe cruce, Domnul Hristos a suferit dureri şi Sângele Său a fost văzut curgând, iar la jertfa Sfintei Împărtăşanii, El nu mai suferă dureri şi sânge nu mai curge aievea. De aceea, această din urmă jertfă se mai numeşte şi jertfa cea nesângerată sau fără de sânge.

Prin această jertfă noi aducem laudă lui Dumnezeu, Îi mulţumim pentru binefacerile primite şi-L rugăm să ne dea harul Său şi iertare de păcate. De aceea este de mult folos sufletesc să luăm parte cât mai des la Sfânta liturghie, deoarece în timpul ei se săvârşeşte Sfânta Jertfă şi să-i rugăm pe preoţi să facă Sfânta Liturghie împreună cu Sfânta Jertfă pentru iertarea păcatelor noastre şi ale răposaţilor noştri.

5. NUNTA

80. Ce este nunta?

Nunta este taina în care bărbatul şi femeia, care s-au hotărât să trăiască împreună toată viaţa lor, primesc de la Dumnezeu harul de a îndeplini cu credinţă datoriile ce decurg din acea hotărâre. Chiar din aceste cuvinte urmează, că nunta care se face fără binecuvântarea Bisericii, este o legătură fără garanţii de trăinicie.

81. Când a aşezat Domnul Hristos taina nunţii?

Nunta este aşezată de Dumnezeu chiar de la începutul omenirii, căci El a făcut-o pe Eva şi a dat-o lui Adam de soţie, statornicind ca şi mai departe oamenii să se căsătorească. Despre această legătură dintru început Mântuitorul zice: **«ce a unit Dumnezeu , omul să nu despartă»**. Mântuitorul a sfinţit apoi nunta, căci cea dintâi arătare a Sa în public şi cea dintâi minune a făcut-o la o nuntă, iar mai târziu a ridicat nunta la vrednicia de Sfântă Taină, rânduind săvârşirea căsătoriei numai între un singur bărbat şi o singură femeie şi ca cei căsătoriţi să nu se poată despărţi, decât în cazuri de vină grea a unuia dintre soţi. Nunta închipuieşte unirea dintre Hristos şi Biserică, de aceea Sfântul Apostol Pavel o numeşte **«taină mare»**.

82. Care sunt datorile ce decurg din căsătorie?

Cei căsătoriţi, adică soţul şi soţia, trebuie să trăiască toată viaţa în cea mai deplină dragoste, credinţă şi respect unul faţă de altul, având ca plidă dragostea lui Hristos pentru Biserică, cum zice sfântul apostol Pavel: **«Bărbaţi, iubiţi-vă femeile voastre, precum Hristos a iubit Biserica»** (Efes. 5 25). Amândoi sunt datori să-şi crească copiii în frica de Dumnezeu. Apoi bărbatul, ca mai tare, trebuie să fie blând cu femeia şi să-i poarte de grijă de toate, iar soţia să se supună bărbatului în toate cele drepte.

83. Oare toţi oamenii trebuie să se căsătorească?

Căsătoria este aşezată de Dumnezeu pentru păstrarea şi înmulţirea neamului omenesc, cum s-a zis celor dintâi oameni: **«Creşte-ţi şi vă înmulţiţi şi stăpâniţi pământul»** (Facerea 1, 28).

Se poate zice că este o datorie pentru fiecare om de a se căsători. Cu toate acestea, dacă cineva vrea să se desăvârşească cât mai mult cu putinţă în viaţa morală şi socoteşte că căsătoria este o piedică spre aceasta, îi este îngăduit să nu se căsătorească; dar, fie că va trăi în lume, fie că se va retrage la mănăstire sau în singurătate trebuie să petreacă în cea mai desăvârşită curăţie, căci altfel se face vinovat de un foarte mare păcat. În această privinţă sfântul Apostol Pavel zice: **«Iar celor necăsătoriţi şi văduvelor zic: Bine le este de vor rămâne ca mine (necăsătorit), dar dacă nu se pot înfrâna, căsătorească-se, căci mai bine este să se căsătorească decât să ardă»** (I Corin. 7 8-9)

6. PREOŢIA

84. Ce este Preoţia?

Preoţia este taina în care cei anume pregătiţi primesc, prin rugăciunea episcopului, dreptul şi puterea de a propovădui cuvântul lui Dumnezeu, de a săvârşi Sfintele Taine şi slujbele bisericeşti şi a conduce pe credincioşi pe calea mântuirii. Acest drept şi putere le primeşte în mod deplin prin hirotonie numai episcopul, pe când preotul este un delegat al episcopului şi nu poate săvârşi hirotonia, sfinţirea mirului şi a antimisului, iar diaconul este numai ajutorul preotului şi al episcopului, neputând săvârşi nici o Sfântă Taină.

85. Când a aşezat Iisus Hristos taina preoţiei?

Cei dintâi preoţi au fost Sfinţii Apostoli. Lor le-a dat Mântuitorul însărcinarea de a propovădui cuvântul dumnezeiesc şi de a săvârşi Sfintele Taine, când le-a zis: **«Mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh»** (Matei 28-29).

Lor le-a dat puterea de-a ierta păcatele prin poruncile: **«Luaţi Duh Sfânt, cărora le veţi ierta păcatele, iertate vor fi, iar cărora le veţi ţinea, ţinute vor fi»**. (Ioan 20 22-23).

soția să se supună bărbatului în toate cele drepte.

Lor în sfârșit le-a dat dreptul de a conduce pe credincioși, când le-a zis: **«Cine va asculta de voi, de Mine ascultă și cine se va lepăda de voi, de Mine se leapădă»** (Luca 10, 16). De la ei această întreită putere a trecut la urmașii lor și așa a ajuns preoția până la noi și se va perpetua în veac.

86. Afară de preoția ce se dă prin hirotonie mai este alta?

Sunt două feluri de preoție: una care se dă prin hirotonie, adică prin punerea mâinilor și prin rugăciunile episcopului și alta pe care o primește fiecare creștin odată cu botezul. Cea dintâi este preoția propriu-zisă, iar cea de-a doua preoția lăuntrică, duhovnicească sau obștească.

Despre această a doua preoție sfântul apostol Petru, adresându-se tuturor creștinilor, zice: **«Voi sunteți seminție aleasă, preoție împărătească, neam sfânt, popor al Său dobândit, ca să vestiți în afară virtuțile Celui Care v-a chemat din întuneric la minunata Lui lumină»**. (I Petru 2, 9) Cuvintele de pe urmă ale Apostolului ne arată în ce înțeles este fiecare creștin preot, că adică fiecare este dator să răspândească în lume cuvântul despre învățătura și faptele minunate ale Domnului Hristos și să strălucească printre cei de altă credință, cum strălucește lumina în întuneric.

7. SFÂNTUL MASLU?

87. Ce este Sfântul Maslu?

Sfântul Maslu este taina în care creștinul bolnav dobândește iertarea păcatelor și sănătatea trupească prin ungerea cu untdelemn sfințit și prin rugăciunea preotului.

88. De unde știm, că această Sfântă Taină este așezată de Mântuitorul?

În Sfânta Evanghelie, citim că Sfinții Apostoli ungeau pe bolnavi cu untdelemn și aceștia se însănătășeau (Marcu 6, 13), iar Sfântul Apostol Iacov scrie în epistola sa: **«De este cineva bolnav dintre voi, să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în numele Domnului.»** (Iacov 5, 14)

De bună seamă că ceea ce făceau Sfinții Apostoli cu toții și ce sfătuiește Sfântul Iacov, n-o făceau de la ei, ci din porunca

veți ținea, ținute vor fi». (Ioan 20 22-23).

Mântuitorului, căci altfel ungerea cu untdelemn n-ar fi avut puterea de a ierta păcatele și de a da sănătatea trupească.

89. Cum trebuie primit Sfântul Maslu?

Cel ce vrea să primească Sfântul Maslu, trebuie mai întâi să-și mărturisească păcatele și să fie însoțit de cea mai arzătoare credință și nădejde în bunătatea lui Dumnezeu.

ARTICOLUL 11

«Aștept învierea morților»

90. Ce se învață din acest articol?

În acest articol se spune, că toți morții vor învia cândva și tot bunul creștin așteaptă cu nerăbdare ziua învierii.

91. Cum va învia omul dacă este mort?

Moartea nu este altceva decât despărțirea sufletului de trup. Ea face ca sufletul să se ducă la Dumnezeu, Făcătorul său, spre a-și lua plata după faptele ce le-a făcut, iar trupul să se întoarcă din pământul din care a fost alcătuit. Învierea va consta deci în unirea sufletului cu trupul cu care a viețuit împreună pe pământ.

Aceasta se face prin atotputernicia lui Dumnezeu, Care va alcătui iar trupul din elementele sale împrăștiate în pământ. După înviere, însă, trupurile nu vor mai fi întocmai cum au fost pe pământ, ci vor fi duhovnicești și nemuritoare, cum zice Sfântul Apostol Pavel: **«Seamănă-se trup sufletesc, scula-se-va trup duhovnicesc»** (I Cor. 15, 44)

92. Pentru ce mor toți oamenii

Toți oamenii trebuie să moară, pentru că toți au păcătuit în Adam. Toți mor cu moartea trupului, căci sufletul este nemuritor.

93. Pentru ce ne-a ascuns Dumnezeu ceasul morții?

Dumnezeu ne-a ascuns ceasul morții:

a - pentru ca să-L cinstim și mai mult ca pe Stăpânul Preaînalt al vieții și al morții;

b - pentru ca să fim pregătiţi de moarte în tot momentul;
c - ca să micşoreze groaza ce simţim când ne gândim, că moartea se apropie.

Trebuie să fim gata de moarte în orice clipă fiind împăcaţi cu Dumnezeu, cu aproapele şi cugetul nostru.

94. Care este starea sufletească de după moarte?

După despărţirea de trup, sufletele sunt supuse judecăţii lui Dumnezeu şi-şi primesc fericirea sau osânda meritată de fapele lor. Nici fericirea nici osânda nu sunt însă depline şi pe veci, ci numai în parte şi vremelnice, adică până la Judecata de Apoi, când fiecare îşi va primi plata deplină şi veşnică. În acest timp, adică atât timp cât nu sunt unite cu trupurile, sufletele nu pot face nimic pentru schimbarea stării lor din mai rău în mai bine. Numai cei rămaşi în viaţă pot dobândi de la Dumnezeu, prin rugăciuni şi milostenie şi mai ales prin aducerea jertfei fără de sânge, uşurarea de păcate a celor răposaţi.

Avem dar datoria de a face pomeniri şi rugăciuni pentru cei răposaţi şi a ne îngriji ca şi urmaşii noştri să facă petru noi acelaş lucru, după ce vom trece din această viaţă. Prin aceasta menţinem comunicarea în dragoste cu cei răposaţi cu care formăm un singur trup, Trupul lui Hristos.

95. Pentru ce trebuie să învie trupurile?

Este de trebuinţă să învie trupurile, pentru ca şi ele să fie părtaşe la fericirea sau munca veşnică pe care o va primi sufletul, după cum părtaş a fost şi el în viaţa pământească la faptele bune sau rele pe care le-a săvârşit.

96. Când va fi învierea trupurilor?

Învierea trupurilor sau învierea obştească va fi la sfârşitul lumii. Când însă va fi sfârşitul lumii nu ştim, căci după zisa Mântuitorului, aceasta n-o ştiu nici îngerii lui Dumnezeu din cer.

97. Oare vor învia toţi morţii?

Desigur, toţi morţii vor învia, spre a da seama de faptele lor înaintea dreptului Judecător, iar viii care sunt în viaţă în ziua învierii obşteşti, se vor schimba într-o clipă, ca şi cei morţi, cum zice Apostolul: **«Că nu toţi vor fi adormiţi, dar toţi se vor schimba într-o clipă la glasul trimbiţei de apoi»**. (I Cor. 15, 51)

ARTICOUL 12

«Şi viaţa veacului ce va să fie. Amin»

98. Ce se spune în acest articol?

În acest articol se spune, că adevăratul creştin aşteaptă viaţa de veci, adică viaţa fericită care va urma după învierea morţilor şi după judecata de obşte.

99. Ce fel va fi viaţa de veci?

Viaţa de veci va fi, pentru cei care l-au iubit pe Dumnezeu şi au păzit porncile Sale în viaţa pământească, o fericire fără sfârşit şi atât de mare, că mintea omenească nu şi-o poate închipui, cum zice Apostolul: **«Ceea ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit şi la inima omului nu s-a suit, aceea a pregătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe Dânsul»**. (I Cor. 2, 9)

Ea va consta mai ales în unirea cu Dumnzeu prin dragoste, în privirea feţei Lui şi în împărtăşirea de bucuria şi slava veşnică dimpreună cu îngerii şi cu sfinţii.

Nu toţi drepţi vor fi la fel de fericiţi, ci fericirea fiecăruia va fi potrivită după meritele sale, aşa cum iarăşi zice Apostolul: **«Alta este strălucirea soarelui, alta a lunii şi alta a stelelor, că stea de stea se deosebeşte în strălucire. Aşa şi la învierea morţilor»**. (I Cor. 15, 41-42)

100. Care va fi soarta celor păcătoşi în viaţa viitoare?

Păcătoşii nu vor pieri după învierea şi Judecata de Apoi, ci vor trăi şi ei în veac, dar nu spre a fi şi ei fericiţi, ci spre a fi munciţi de-a pururi după faptele lor, la un loc cu diavolii. De aceea viaţa lor nici nu se numeşte viaţă veşnică ci moarte veşnică.

101. Ce însemană cuvântul Amin, de la sfârşitul Crezului?

Cuvântul **Amin** este un cuvânt evreisc şi înseamnă **«aşa să fie»** sau **«aşa este»** şi s-a pus aici, spre a arăta, că noi trebuie să credem neclintit toate cele ce mărturisim în Crez.

înaintea dreptului Judecător, iar vii care sunt în viaţă în

II NĂDEJDEA

102. Ce este nădejdea?

Nădejdea este un dar dumnezeiesc, prin care aşteptăm cu încredere ca Dumnezeu să ducă la îndeplinire tot ce a făgăduit pentru mântuirea şi fericirea noastră în viaţa aceasta şi în cea viitoare. Nădejdea creştină are ca temelie pe Iisus Hristos, Care ne-a dat făgăduinţa vieţii de veci (Timotei 1,1) şi ne-a asigurat că **«orice vom cere în numele Său, vom dobândi»**. (Ioan 14, 13)

Ea este nedespărţită de credinţă, peste care se clădeşte şi pe care o desăvârşeşte.

103. Ce este rugăciunea?

Rugăciunea este înălţarea sufletului către Dumnezeu, spre a-L lăuda, a-I cere ceva sau a-I mulţumi pentru binefacerile ce ni le-a dat. Ea este dar de trei feluri: de laudă, de cerere şi de mulţumire.

104. Pentru ce trebuie să ne rugăm?

Trebuie să ne rugăm, pentru că rugăciunea ne apropie de Dumnezeu şi ne face mai evlavioşi şi mai hotărâţi, în lupta împotriva răului şi în săvârşirea binelui; pentru că ne mângâie şi ne întăreşte în nenorocire şi ne ajută în strâmtorare şi pentru că prin ea dobândim şi păstrăm harul dumnezeiesc trebuitor pentru mântuire.

105. Cum trebuie să ne rugăm?

Trebuie să ne rugăm:

a - cu luare-aminte şi cu cuviinţă, adică să avem gândul îndreptat spre Dumnezeu şi spre ceea ce rostim, iar nu aiurea;

b - cu umilinţă, adică să ne recunoaştem slăbiciunea şi nevrednicia înaintea lui Dumnezeu şi să nu socotim că ni se cuvine orice vom cere, ci să aşteptăm de la Dumnezeu să împlinească cererea când şi cum va voi El;

c - cu încredere, adică să nu ne îndoim, că Dumnezeu va asculta rugăciunea noastră şi o va împlini într-un chip oarecare, dacă ea va fi dreaptă şi folositoare de suflet;

d - stăruior, adică să nu încetăm a ne ruga, chiar dacă rugăciunile de mai înainte ni se pare că nu au fost ascultate.

106. Când trebuie să ne rugăm?

Mântuitorul ne îndeamnă să ne rugăm fără încetare (Luca 18, 1), căci rugăciunea este pentru suflet ceea ce este respiraţia pentru trup şi pentru că, orice am face, putem să ne înălţăm în acelaşi timp mintea la Dumnezeu şi deci să ne rugăm în tot momentul. Dacă nu facem aceasta trebuie neapărat să ne rugăm cel puţin dimineaţa şi seara, la aşezarea şi scularea de la masă, ori de câte ori începem şi sfârşim un lucru şi în orice împrejurare fericită sau nefericită. Mai ales în duminici şi sărbători trebuie să ne rugăm mult mai mult şi cu mai multă căldură, căci acestea sunt zilele de întărire sufletească.

107. Unde trebuie să ne rugăm?

Este îngăduit să ne rugăm în orice loc ne-am afla. Când suntem la noi acasă să ne rugăm în singurătatea camerei noastre, cum ne învaţă Domnul Hristos (Matei 6), iar când suntem pe drum sau la lucru, să ne rugăm unde ne găsim. În duminici şi sărbători însă trebuie să ne ducem la biserică şi acolo să ne rugăm împreună cu ceilalţi creştini, căci rugăciunea obştească sporeşte evlavia inimii.

108. Care este cea mai potrivită rugăciune?

Cea mai potrivită rugăciune este **«Tatăl nostru»**, sau **«rugăciunea domnească»**, numită astfel pentru că este dată de Însuşi Mântuitorul Hristos. Ea este astfel:

«Tatăl nostru, Care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin»

EXPICAREA RUGĂCIUNII "TATĂL NOSTRU"

109. Câte părţi are rugăciunea domnească?

Rugăciunea domnească are trei părţi: chemarea, cererile şi încheierea.

110. Care este chemarea?

Chemarea sunt cuvintele: **«Tatăl nostru, Care eşti în ceruri»**.

111. Pentru ce numim pe Dumnezeu «Tatăl nostru»?

Numim pe Dumnezeu Tată, pentru că El a făcut, ţine şi cârmuieşte lumea şi pentru că noi, creştinii am primit îndeosebi dreptul de a ne numi fiii lui Dumnezeu, deoarece am crezut şi credem în Iisus Hristos, Fiul Său. Şi zicem **«Tatăl nostru»**, iar nu Tatăl meu, chiar şi când ne rugăm fiecare în parte, pentru că rostind această rugăciune, nu ne rugăm fiecare pentru noi, ci pentru toţi oamenii.

112. De ce zicem «Care eşti în ceruri»?

Zicem de Dumnezeu, că este în ceruri sau Îl numim Tatăl ceresc, mai întâi spre a nu-L confunda cu părinţii noştri de pe pământ şi al doilea, pentru că atunci când ne rugăm, să nu ne gândim la cele pământeşti, ci numai la cele cereşti, la cele spirituale.

CEREREA I

113. Care este cererea întâia şi ce cerem în ea?

Cererea întâi este: **«Sfinţească-se numele Tău»**.

Prin această cerere, rugăm pe Dumnezeu să ne dea harul Său, nouă şi tuturor oamenilor ca să facem numai fapte bune, aşa încât prin faptele noastre şi pentru ele oricine să preamărească sfântul nume al Domnului.

CEREREA a II-a

114. Care este cea de-a doua cerere şi ce cerem în ea?

A doua cerere este **«Vie împărăţia Ta»**.

În această cerere ne rugăm pentru trei lucruri:

a - Ca Biserica sau împărăţia văzută a lui Dumnezeu, să se întindă peste tot pământul, să cuprindă în sântul ei întreaga omenire;

b - ca împărăţia cea nevăzută a harului dumnezeiesc să stăpânească în inimile noastre, adică Dumnezeu să ne dea puterea de a vieţui potrivit poruncilor Sale;

c - ca să ne facem fii ai împărăţiei viitoare a lui Dumnezeu, adică părtaşi ai fericirii de veci.

CEREREA a III-a

115. Care este a treia cerere şi ce cerem în ea?

A treia cerere este **«Facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pe pământ»**.

În această cerere, ne rugăm lui Dumnezeu să ne dea ajutorul harului Său, ca să împlinim pe pământ sfânta Lui voie, aşa cum o împlinesc îngerii din ceruri.

116. Cum împlinim voia lui Dumnezeu?

Împlinim voia lui Dumnezeu, dacă urmăm poruncile Sale şi ascultă de sfatul şi îndemnul mai marilor noştri; dacă primim fără murmur toate încercările la care El ne supune, fie ca pedeapsă pentru păcatele noastre, fie ca să ne întărească în calea binelui şi dacă socotim un dar al Său bunurile de care ne împărtăşim în viaţa aceasta şi nu ne pierdem cumpătul când înotăm în belşug şi mulţumire. Pilda cea mai desăvârşită de împlinire a voii lui Dumnezeu ne-a dat-o nouă Mântuitorul Hristos şi după El sfinţii îndeobşte.

CEREREA a IV-a

117. Care este a patra cerere şi ce primim prin ea?

A patra cerere este : **«pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi»**.

În această cerere, rugăm pe Dumnezeu să ne dea tot ce ne este de trebuinţă pentru întreţinerea şi sporirea bunei stări a sufletului şi a trupului, cele două părţi care alcătuiesc fiinţa noastră. Adică ne rugăm pentru luminarea şi îmbogăţirea minţii, pentru buna îndrumare a inimii şi pentru întărirea voii, cum şi pentru sănătate, hrană trupească, îmbrăcăminte, locuinţă şi tot ceea ce este de trebuinţă în viaţa de toate zilele.

118. De ce cerem numai pâine şi nu cerem şi celelalte bunuri de care avem trebuinţă?

Mântuitorul întrebuinţează numai cuvântul **«pâine»**, pentru că vrea să ne înveţe a ne ruga pentru ceea ce este de neapărată trebuinţă în viaţa de toate zilele.

Precum sunt multe feluri de bucate cu care se poate hrăni omul, dar pâinea este hrana cea mai simplă şi totuşi de căpetenie, de care nu ne putem lipsi niciodată, tot astfel sunt şi multe feluri de haine, locuinţe şi alte bunuri trebuitoare în viaţă.

Noi însă nu trebuie să râvnim la cele mai luxoase, mai scumpe şi mai mari şi ca să avem toate din belşug, ci să ne mulţumim cu cele mai modeste şi să nu dorim mai mult decât ceea ce este de neapărată trebuinţă. Aceasta nu înseamnă, că avuţia este un rău şi că Dumnezeu opreşte îmbogăţirea, ci că nu trebuie să purtăm de grijă în primul rând de bunurile materiale, ci să **«căutăm mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi celelalte vor urma»**, cum zice Domnul Hristos, adică să ne gândim mai întâi la Dumnezeu şi la suflet şi trebuinţele lui şi după aceea la trup.

119. Oare numai pentru o zi trebuie să cererem cele trebuitoare sufletului şi trupului?

Cuvântul **«astăzi»** din această cerere are două înţelesuri:

a - înţelesul de **zi**, adică trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu şi să-I cererem în fiecare zi cele cuprinse în această cerere;

b - înţelesul de **viaţă pământească**, adică cerem de la Dumnezeu toate cele ce ne sunt de trebuinţă în viaţa pământească şi pentru toată durata ei.

CEREREA a V- a

120. Care este cererea a cincea şi ce cerem în ea?

A cincea cerere este: **«Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri»**.

Aici rugăm pe Dumnezeu să ne ierte greşelile şi ne obligăm şi noi să iertăm celor ce ne greşesc nouă. Mântuitorul spune, că dacă nu iertăm greşelile semenilor noştri, nici Dumnezeu nu ne iartă nouă pe ale noastre. El spune chiar mai mult. El învaţă, că Dumnezeu nu primeşte nici darul aceluia care este supărat pe fratele său. Când zicem dar **«precum şi noi iertăm greşiţilor noştri»**, nu ne luăm

nu-mai îndatorirea de a ierta în viitor pe cei care ne-ar greşi cu ceva, ci mărturisim că am iertat deja, că obişnuim să iertăm întotdeauna pe cei ce ne greşesc, căci iertarea noastră trebuie să premeargă iertării ce cerem de la Dumnezeu şi dacă n-am făcut-o, ne rugăm în zadar.

Iertarea greşelilor aproapelui este o condiţie neapărată pentru bunul trai al oamenilor în societate. Dacă oamenii nu şi-ar ierta unii altora greşelile, ar trebui să stea veşnic în ceartă şi în război şi traiul laolaltă ar fi cu neputinţă. Duhovnicii sunt datori să povăţuiască pe cei cărora le dă iertarea păcatelor să nu mai greşească şi când greşelile sunt mari, să le aplice pedepse ispăşitoare, epitimiile, spre însănătoşire duhovnicească şi întărire în virtute.

CEREREA a VI-a

121. Care este a şasea cerere şi ce cerem în ea?

A şasea cerere este: **«Şi nu ne duce pe noi în ispită»**. În această cerere, rugăm pe Dumnezeu să ne ferească de ispitele care au ca ţintă pieirea noastră şi să ne dea harul Său, ca să ieşim biruitori din ele, atunci când El le îngăduie.

122. De unde vin ispitele, pentru ce vin şi cum le înlăturăm?

Ispitele sunt de două feluri: în înţelesul de încercare pentru întărirea credinţei, ele vin de la Dumnezeu. Astfel a fost ispita lui Iov, a Mântuitorului în pustie etc. În înţelesul de amăgire, de cursă întinsă omului, spre a-l pierde sufleteşte, ele vin din propriile noastre dorinţe şi pofte dezordonate, de la alţi oameni şi de la diavol.

Acest al doilea fel de ispite sunt ispite rele şi de ele rugăm pe Dumnezeu să ne scape. Ori de unde ar veni ispitele cele rele, ele nu ne vin decât cu îngăduirea lui Dumnezeu şi Dumnezeu le îngăduie:

a - ca să pună la încercare credinţa noastră faţă de El pentru călirea noastră;

b - pentru ca meritul nostru să fie mai mare, dacă le învingem.

De aceea ispita în sine nu este păcat, ci numai prilej spre păcat pentru cei slabi şi prilej de înălţare şi biruinţă pentru cei tari în credinţă.

De ispită scăpăm prin priveghere şi rugăciune, cum zice Mântuitorul: **«Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu cădeţi în ispită»**. (Matei 26, 41)

CEREREA a VII-a

123. Care este a şaptea cerere şi ce cerem în ea?

A şaptea cerere este: **«Şi ne izbăveşte de cel rău (viclean)»** În această cerere, rugăm pe Dumnezeu să ne scape de tot ce este rău şi vătămător pentru sufletul şi trupul nostru, cum sunt de pildă pentru trup bolile, foametea, războiul, păcatul şi altele; diavolul şi muncile iadului pentru suflet.

124. Care este încheierea?

Încheierea este : **«Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.»** În ea ne exprimăm încrederea, că Dumnezeu ne va da tot ce i-am cerut în rugăciunea domnească, pentru că El este Stăpânul lumii şi Tatăl nostru, Care poate tot ce voieşte.

FERICIRILE

125. Câte fericiri sunt?

Fericirile făgăduite de Domnul Iisus Hristos în predica Sa de pe munte sunt nouă.

FERICIREA I

126. Care este întâia fericire şi ce cuprinde în ea?

Întâia fericire este: **«Fericiţi cei săraci cu duhul, că acelora este împărăţia cerurilor».**

Prin cuvintele **«săraci cu duhul»** se înţeleg acei oameni care niciodată nu socotesc că au agonisit din destul învăţături folositoare, deprinderi frumoase, fapte bune şi tot felul de comori sufleteşti şi niciodată nu se mândresc cu ceea ce au sau fac, niciodată nu se dau lenei, ci necontenit se străduiesc pe calea binelui şi-L roagă stăruitor pe Dumnezeu să le dea ajutorul Său, ca să o scoată la bun sfârşit. Acestor suflete, veşnic frământate de dorul de mai bine, Mântuitorul le făgăduieşte odihna şi fericirea vieţii de veci, căci acesta este înţelesul de aici al zicerii **«împărăţia cerurilor».**

FERICIREA a II-a

127. Care este şi ce cuprinde a doua fericire?

A doua fericire este: **«Fericiţi cei ce plâng că aceia se vor mângâia».**

Înţelesul acestei fericiri este că cei care plâng, adică se căiesc de păcatele făcute, vor dobândi mângâiere sau iertare. Nimeni nu trebuie dar să ne dezamăgească din cauza păcatelor ce le-a făcut şi să cadă în nepăsare şi nelucrare, ci numai să-i pară rău în chip sincer şi Dumnezeu îl va ajuta.

FERICIREA a III-a

128. Care este şi ce cuprinde a treia fericire?

A doua fericire este: **«Fericiţi cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul».**

Blândeţea este o însuşire a sufletului, neapărat trebuitoare pentru bunul trai al oamenilor laolaltă. Dacă în societate n-ar fi oameni blânzi, care să îndure fără murmur vorbele aspre şi nedreptăţile celor răi şi violenţi, care să răspundă cu o vorbă bună la insulte, cu un surâs la ameninţări, care să ştie întotdeauna pornirile celor pătimaşi şi să pregătească în tot locul un fel de atmosferă caldă şi aromată, atunci desigur certurile şi scandalurile nu se vor mai sfârşi şi traiul pe pământ ar fi de nesuferit. Pentru acest cuvânt, Mântuitorul fericeşte pe cei blânzi, făgăduindu-le stăpânirea pământească, adică fericirea chiar şi în această viaţă pe lângă cea din viaţa viitoare, pe care şi-au asigurat-o. Şi într-adevăr, cel blând împărăţeşte pe pământ, căci oricât de neînsemnat ar fi locul pe care îl ocupă, el este iubit şi cinstit de toţi, e mulţumit în sufletul său şi dacă-i lipseşte ceva, uşor găseşte.

FERICIREA a IV-a

129. Care este şi ce cuprinde fericirea a patra?

A patra fericire este: **«Fericiţi cei ce flămânzesc şi însetoşează de dreptate, că aceia se vor sătura».**

Această fericire priveşte nu numai pe aceia care suferă tot felul de nedreptăţi şi de aceea doresc dreptatea, cum doreşte cel flămând

de nedreptăţi şi de aceea doresc dreptatea, cum doreşte cel flămând pâine şi cel însetat apă, ci mai ales pe cei care sunt dureros impresionaţi de observarea nedreptăţii ce domneşte între oameni, aproape unde ne aruncăm privirile, şi care doresc din toată inima ca nedreptatea să ia sfârşit cât mai degrabă. Şi unii şi alţii se vor sătura de ceea ce doresc, căci Dumnezeu, Judecătorul cel nepărtinitor, va ţine judecată, va da dreptate tuturor celor ce au fost lipsiţi de ea şi va pedepsi cu asprime pe săvârşitorii de nedreptate.

FERICIREA a V-a

130. Care este a cincea fericire şi ce cuprinde ea+

A cincea fericire este: **«Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui».**

Milostivi se zic acei oameni care dau din inimă tot ajutorul ce pot celor care se află în nevoie şi nenorocire. Milostenia izvorăşte din dragoste şi este tot atât de folositoare şi celui ce o primeşte ca şi celui ce o face. Milostivul va fi la rândul său miluit de Dumnezeu, atât în viaţa aceasta cât şi la Judecata de Apoi.

Faptele milosteniei sunt de două feluri: unele care privesc sufletul şi altele care privesc trupul. Dintre cele care privesc sufletul cele mai însemnate sunt:

a - întoarcerea celor rătăciţi şi aducerea lor pe calea cea dreaptă,
b - învăţarea celor neştiutori şi nepricepuţi;
c - sfătuirea celor ce au trebuinţă de sfat;
d - rugăciunea către Dumnezeu pentru aproapele nostru;
e - mângâierea celor întristaţi;
f - răsplătirea răului cu bine;
g - iertarea greşelilor împotriva noastră.

Cele mai însemnate fapte de milostenie cu privire la trup sunt următoarele:

a - ospătarea celui flămând;
b - adăparea celui însetat;
c - îmbrăcarea celui gol;
d - cercetarea celor din închisori;
e - cercetarea celor bolnavi;
f - găzduirea călătorilor;
g - îngroparea celor ce au murit în sărăcie sau care n-are cine să-i îngroape.

FERICIREA a VI-a

131. Care este şi ce cuprinde a şasea fericire?

A şasea fericire este: **«Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu».**

Aici se fericiesc cei cu inimă curată, adică cei care alungă din inimă orice gând şi dorinţă rea. Acestora li se făgăduieşte ca plată vederea lui Dumnezeu, adică petrecerea împreună cu Dânsul, ceea ce este cea mai mare fericire în viaţa viitoare.

FERICIREA a VII-a

132. Care este şi ce cuprinde a şaptea fericire?

A şaprea fericire este: **«Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema».**

Pacea este cel dintâi lucru de care aşezările omeneşti, mari şi mici, au neapărată nevoie, ca să poată înflori. Cine ajută la păstrarea păcii a bunei înţelegeri, acolo unde ea domneşte şi la întronarea ei acolo unde a fost tulburată, acela face oamenilor nespus de mare bine şi dobândeşte dreptul de a se numi **«fiu al lui Dumnezeu»**, nume care ne aminteşte de adevăratul Fiu al lui Dumnezeu, de Domnul nostru Iisus Hristos, Care a venit în lume, spre a aduce pacea între oameni.

FERICIRA a VIII-a

133. Care este şi ce cuprinde a opta fericire?

A opta fericire este: **«Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că acelora este împărăţia cerurilor»**

În ea se fericiesc cei prigoniţi pentru dreptate, adică pentru că au mărturisit adevărul şi li se făgăduieşte - ca şi celor săraci cu duhul - împărăţi cerurilor.

FERICIREA a IX-a

134. Care este şi ce cuprinde a noua fericire?

A noua fericire este: **«Fericiţi veţi fi, când vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi vor zi e tot cuvântul rău împotriva voastră, minţind pentru Mine. Bucuraţi-vă şi vă veseliţi căci plata voastră multă este în ceruri».**

Aici se fericiesc toţi cei care îndură tot felul de prigoane din cauza sau în numele lui Hristos, adică pentru că sunt creştini şi li se făgăduieşte mare răsplată în cer.

135. Ce trebuie să socotim îndeobşte despre faptele pentru care se făgăduieşte fericirea?

Trebuie să socotim că aceste fapte bune sunt atât de strânse între ele, că cine are cu adevărat una, le are şi pe celelalte şi cui îi lipseşte una îi lipsesc toate şi că ele aduc ca plată celor ce le fac nu numai fericirea veşnică sau cerească, ci şi pe cea trecătoare pământească. De această fericire se împărtăşesc mai întâi martirii, adică mărturisitorii credinţei, care din timpul Apostolilor şi până astăzi au fost gata să-şi dea chiar şi viaţa pentru credinţă. Bunul creştin poate fi fericit şi în viaţa aceasta şi în cea viitoare, pe când păcătoşii vor fi nefericiţi şi în viaţa viitoare şi sunt nefericiţi şi de cele mai multe ori în viaţa aceasta.

III - DRAGOSTEA

136. Ce este dragostea?

Dragostea este un dar dumnezeiesc, prin care ne simţim îndemnaţi să iubim pe Dumnezeu ca Binele nostru cel mai înalt şi să împlinim tot ce porunceşte El pentru mântuirea şi fericirea noastră şi a aproapelui nostru. Ea se arată îndeosebi prin fapte bune şi întregeşte şi nădejdea, desăvârşind mântuirea.

137. Pe cine trebuie să iubim?

Trebuie să iubim pe Dumnezeu, pe aproapele nostru şi pe noi înşine, căci aşa ne-a poruncit Domnul Hristos: **«Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău şi din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuţi»** (Matei 22, 37)

138. Pentru ce trebuie să-L iubim pe Dumnezeu mai presus pe toate?

Trebuie să-L iubim pe Dumnezeu mai presus de toate, pentru că El ne-a făcut, ne ţine şi dă tot felul de bunătăţi, îngrijindu-se mai întâi de mântuirea şi fericirea noastră, ca un părinte iubitor dorind desăvârşirea noastră.

139. Care sunt poruncile dumnezeieşti cele mai însemnate?

Dumnezeu Şi-a pus voia Sa în cele 10 porunci pe care le-a dat lui Moise pe Muntele Sinai şi pe care Iisus Hristos le-a exprimat mai pe scurt şi le-a recomandat urmaşilor Săi în cuvintele: **«Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău şi din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuţi»**.

EXPLICAREA CELOR ZECE PORUNCI

140. Cum se împart cele zece porunci?

Cele zece porunci se împart în două: cele patru dintâi cuprind datoriile către Dumnezeu, iar cele şase din urmă datoriile către aproapele. Aşa au şi fost ele scrise pe cele două table de piatră date lui Moise.

PORUNCA I

141. Care este cea dintâi din cele zece?

Cea dintâi din porunci este pe scurt aceasta: **«Eu sunt Domnul Dumnezeul tău, să nu ai alţi dumnezei afară de Mine»**.

142. Ce porunceşte Dumnezeu în această poruncă?

În această poruncă, Dumnezeu ne descoperă, că El singur este Dumnezeu adevărat, Căruia I se cuvine cinstea şi slava dumnezeiască; ne porunceşte că numai Lui să ne închinăm, în El să credem, pe El să-L iubim şi în El să nădăjduim şi opreşte păcatele împotriva credinţei, iubirii şi nădejdii în Dumnezeu.

143. În câte feluri trebuie să cinstim pe Dumnezeu?

Pe Dumnezeu putem şi trebuie să-L cinstim în două feluri:

a - lăuntric, afierosindu-I toate gândurile, simţirile şi dorinţele noastre;

b - văzut, mărturisindu-L şi nelepădându-ne de El, oricare ar fi prigonirile ce am îndura şi luând parte la slujbele rânduite de El şi de Sfânta Sa Biserică.

144. Cine păcătuieşte împotriva credinţei în Dumnezeu?

Împotriva credinţei în Dumnezeu păcătuiesc mai întâi ateii, adică cei care nu cred că există Dumnezeu; apoi păgânii şi idolatrii, adică cei care se închină la zei mincinoşi; după aceea ereticii, adică cei care cred altfel decum învaţă adevărata Biserică şi în sfârşit toţi cei care aleargă la descântece, vrăjitorii, farmece şi sunt stăpâniţi de credinţe deşarte.

145. Cine păcătuieşte împotriva nădejdii lui Dumnezeu?

Împotriva nădejdii lui Dumnezeu păcătuieşte întâi cel care se conduce cu nădejdea greşită, că oricât ar păcătui de mult, Dumnezeu îi va ierta, fără ca el să dea seama de îndreptare, căci Dumnezeu este bun; şi al doilea, cel care dimpotrivă, pierde orice nădejde că Dumnezeu îl va ierta şi din această pricină nu se mai osteneşte pe calea binelui.

146. Cine păcătuieşte împotriva dragostei lui Dumnezeu?

Împotriva dragostei lui Dumnezeu păcătuiesc toţi cei care-L urăsc pe Dumnezeu, sau care se iubesc pe sine sau lumea mai mult decât pe Dumnezeu. Astfel cel care-L huleşte sau înjură pe Dumnezeu arată prin faptă că-L urăşte. Îngâmfatul care se preţuieşte pe sine peste măsură, Îl nesocoteşte pe Dumnezeu, iar zgârcitul iubeşte banii, lacomul mâncarea şi băutura mai mult decât pe Dumnezeu.

147. Se cade oare a ne închina îngerilor şi sfinţilor?

Da. Trebuie să ne închinăm şi îngerilor şi sfinţilor, pentru că închinarea ce le-o dăm lor este deosebită de cea pe care o dăm lui Dumnezeu. Pe îngeri şi sfinţi îi rugăm ca pe unii ce sunt mai aproape de Dumnezeu, să mijlocească la El, prin rugăciunile lor, pentru noi, iar nu să ne ajute cu puterea lor. Şi pe unii şi pe alţii nu-i socotim ca Dumnezeu şi nu-i adorăm, ci numai îi venerăm, adică le arătăm respect, cum arătăm şi oamenilor în viaţă, care aduc servicii însemnate Bisericii sau ţării, ori se disting prin învăţătură, înţelepciune sau virtute îndeobşte.

PORUNCA a II-a

148. Care este a doua poruncă?

A doua poruncă este: **«Să nu-ţi faci chip cioplit, nici asemănarea vreunui lucru ce este în cer sus, sau pe pământ jos, în apă sau sub pământ; nici să te închini sau să serveşti lor».**

149. Ce ne învaţă această poruncă?

Această poruncă ne învaţă că nu trebuie să ne închinăm la idoli, adică la lucruri făcute de mâinile omeneşti şi socotite ca dumnezei. Închinarea la idoli sau idolatria era foarte răspândită pe vremea când a dat Dumnezeu poporului evreu cele zece porunci prin Moise, de aceea se atrage deosebita luare-aminte a fiilor acestui neam, să se ferească de ea. Şi azi mai sunt încă neamuri prin nordul Asiei, prin inima Africii şi prin Insuslele Oceaniei, care se închină la idoli. Dar forme de idolatrie foarte răspândite printre noi sunt: lăcomia de mâncăruri şi băuturi, căci **«dumnezeul lacomului este pântecele»**, cum zice Apostolul (Filip 3, 19); iubirea de bani, pe care iarăşi Apostolul o numeşte **«închinare la idoli»** (Col. 3, 5), trufia sau preţuirea de sine peste măsură, precum şi credinţa în ursită, în descântece, în vrăji, în vorbirea cu morţii.

150. Oare cinstirea icoanelor nu este oprită de această poruncă?

Cinstirea icoanelor nu este oprită de această poruncă, pentru că noi nu ne închinăm lemnului sau vopselelor din care sunt făcute ele, nici chipului înfăţişat pe ele, ci sfinţilor pe care ele îi înfăţişează. Icoanele sunt pentru noi numai un îndemn, ca să ne putem înălţa mai uşor la sfinţii cei aleşi şi bine plăcuţi lui Dumnezeu, spre a lua şi noi îndemn să facem fapte la fel cu ale lor. Pentru neştiutorii de carte, sfintele icoane sunt ca o carte în care oricine poate citi. Afară de aceasta, ele sunt podoaba cea mai potrivită pentru sfintele locaşuri şi pentru casele creştinilor.

PORUNCA a III-a

151. Care este porunca a treia?

Porunca a treia este: **«Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deşert».**

152. Ce învaţă această poruncă?

Această poruncă învaţă să nu luăm în deşert, adică să necinstim numele Domnului. Se ia în deşert numele lui Dumnezeu:

a - când se rosteşte cu uşuinţă sau în glumă, la mânie sau în lucruri neînsemnate;
b - când se insultă sau se ia în bătaie de joc;
c - când se întrebuinţează ca blestem;
d - când se jură fals;
e - când se calcă o făgăduială în toată forma.

PORUNCA a IV-a

154. Care este a patra poruncă?

A patra poruncă este: **«Adu-ţi aminte de ziua a şaptea, ca s-o sfinţeşti. Şase zile lucrează şi-ţi fă tot lucrul, iar în ziua a şaptea să nu faci nici un lucru nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici sluga ta etc. căci este ziua de odihnă a Domnului»**.

155. Ce se învaţă în această poruncă?

În această poruncă ne învaţă că trebuie să sărbătorim ziua a şaptea, ca zi de odihnă (*«Sabat»*, în ebraică, înseamnă *«odihnă»*).

Ca zi a Domnului, evreii au ţinut şi ţin şi astăzi sâmbăta, ca zi când au fost eliberaţi din robia egipteană. Noi creştinii ţinem duminica, pentru că în această zi a înviat din morţi Domnul Hristos şi a izbăvit neamul omenesc din robia păcatului. Ţinând duminica în locul sâmbetei, noi nu călcăm această poruncă, căci scopul este de a sfinţi Domnului una din cele şapte zile ale săpămânii, oricare va fi aceea. Tot ziua Domnului trebuie socotite şi celelalte sărbători bisericeşti afară de duminici.

156. Cum trebuie să ţinem zilele de sărbătoare?

În zilele de sărbătoare, nu trebuie să ne îndeletnicim cu munca trupească obositoare, ci să ne odihnim trupul îngrijind de suflet. Trebuie dar să mergem la biserică şi să ascultăm Sfânta Liturghie; să citim cărţi folositoare de suflet, mai ales Sfânta Scriptură, vieţile sfinţilor, predici şi istorioare morale; să facem tot felul de fapte bune, ca de pildă să ajutăm pe săraci, să cercetăm pe bolnavi, să învăţăm cele ale credinţei pe copii şi altele.

PORUNCA a V-a

157. Care este a cincea poruncă?

A cincea poruncă este: **«Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, ca să-ţi fei ţie bine şi să trăieşti ani mulţi pe pământ»**.

158. Ce cuprinde această poruncă?

Această poruncă cuprinde datoria impusă fiilor de a cinsti şi a iubi pe părinţi, ca pe fiinţele cele mai scumpe lor şi ca cei mai mari binevitori şi binefăcători ai lor după Dumnezeu.

159. Cum îşi arată copiii resectul şi iubirea de părinţi?

Copiii arată respectul şi iubirea de părinţi:

a - dacă ascultă de cuvântul lor;
b - dacă vorbesc de ei şi cu ei cuviincios;
c - dacă nu-i supără nici într-un fel;
d - dacă-i ajută la nevoie.

160. Pe cine mai trebuie să respectăm ca pe părinţi?

Suntem datori să-i respectăm la fel ca pe părinţi pe cei care, în vreun fel, poartă grijă de binele şi fericirea noastră. Astfel educatorii şi preoţii, ca părinţi ai noştri duhovniceşti; capul statului şi al Bisericii; legiutorii şi judecătorii şi toţi dregătorii publici, care au chemarea de a păzi averea, cinstea şi viaţa cetăţenilor trebuie să se bucure de respectul şi iubirea noastră.

Asemeni trebuie să iubim, ca pe mamă, ţara sau patria şi să ne supunem întru totul legilor ei. Cei mai tineri sunt datori să respecte pe cei mai în vârstă decât ei.

161. Au şi părinţii datorii către copiii lor?

Se înţelege că şi părinţii au datorii de împlinit către copii. Astfel trebuie să se îngrijească de buna lor creştere, să-i ferească de tot ce le-ar putea strica în vreun fel, să-i înveţe o îndeletnicire sau vreun meşteşug pe de urma căruia să poată trăi sau la care să alerge în caz de nevoie, să le dea toate de trebuinţă până când se vor face mari ş.a. Tot astfel şi autorităţile politice şi bisericeşti sunt datoare să îngrijească de tot ce priveşte bunăstarea trupească şi sufetească *membrilor statului şi Bisericii.*

bolnavi, să învăţăm cele ale credinţei pe copii şi altele.

PORUNCA a VI-a

162. Care este a şasea poruncă?

A şasea poruncă este: **«Să nu ucizi»**.

163. Ce opreşte această poruncă?

Această poruncă opreşte uciderea şi sinuciderea, adică ridicarea vieţii aproapelui nostru şi a noastră.

164. Este un singur fel de ucidere?

Nu, sunt două feluri de ucidere: trupească şi sufletească. Uciderea trupească este ridicarea vieţii trupeşti a cuiva, ori lovirea şi rănirea care duc mai târziu la moarte, precum şi tratarea cu asprime, care amărăşte şi scurtează viaţa. Tot ca ucidere se socoteşte şi expunerea cu uşurinţă la primejdii şi necumpătarea la mâncare, băutură şi petreceri, care strică sănătăţii.

Uciderea sufletească este pilda rea şi sminteala, adică momirea intenţionată la păcat a aproapelui sau scandalizarea lui prin vorbe şi fapte necuviincioase, ceea ce aduce după sine moartea sufletului, ca şi orice atentat la convingerile sau credinţa religioasă a cuiva. Nu sunt vinovaţi însă soldaţii care ucid pe duşmani în război, căci ei îşi apără patria, iar răspunderea o poartă conducătorii.

165. Este un mare păcat uciderea?

Uciderea este cel mai mare păcat pe care-l poate săvârşi cineva faţă de aproapele şi de sine însuşi pentru că orice rău am face cuiva sau nouă înşine se mai poate repara, dar viaţa, care este bunul cel mai de preţ al omului, nu se mai poate înapoia celui care a fost lipsit de ea.

PORUNCA a VII-a

166. Care este a şaptea?

A şaptea poruncă este: **«Să nu fii desfrânat»**.

167. Cum ne putem feri de păcatul desfrânării?

Ne putem feri de acest păcat fugind de poftele şi gândurile necurate, de vorbele, cântecele, glumele şi jocurile uşuratice, de priveliştile necuviincioase, de adunările oamenilor răi, de citirea cărţilor imorale, de beţie, lene ş.a.

trupească şi sufletească *membrilor statului şi Bisericii.*

168. Este mare păcat desfrânarea?

Desfrânarea este un foarte mare păcat, pentru că răpeşte omului nevinovăţia , îi otrăveşte sufletul şi trupul, stricându-i sănătatea , îl face să cadă în alte păcate şi-l afundă în mizerie şi ruşine.

Istoria ne arată că popoarele care s-au dedat la desfrânare au sfârşit trist şi înainte de vreme. Tot astfel este şi cu fiecare om în parte: Cine se aruncă în braţele desfrânării, se sinucide.

PORUNCA a VIII-a

196. Care este a opta poruncă?

A opta poruncă este: **«Să nu furi»**.

170. În această poruncă se opreşte furtul, adică însuşirea pe nedrept a averii altuia. Sunt mai multe feluri de furt:

a - luarea pe ascuns a lucrului altuia se cheamă furt sau furtişag;
b - luarea cu sila se cheamă răpire;
c - luarea prin mijloace viclene, ca de pildă prin falsificări de acte, ori cu măsuri sau bani falşi, se cheamă înşelătorie;
d - luarea de dobândă mare se cheamă cămătărie;
e - luarea de bani de către funcţionari de la cetăţeni, spre a face lucruri neiertate sau a-şi închide ochii faţă de călcările de lege, se cheamă mituire.

În sfârşit, oprirea plăţii lucrătorilor, neîntoarcerea lucrului luat cu împrumut, neîmplinirea datoriei impusă de slujba pe care o are cineva ş.a. constiuie tot furt.

171. Ce învăţătură tragem din această poruncă?

Din această poruncă învăţăm, că omul este dator să-şi agonisească avere pe căi cinstite şi drepte, să respecte avutul altuia şi să dea fiecăruia ceea ce datoreşte.

PORUNCA a IX-a

172. Care este a noua poruncă?

A noua poruncă este: **«Să nu mărturiseşti mărturie mincinoasă împotriva aproapelui tău»**.

173. Ce se oprește în această poruncă?

În aceasstă poruncă se oprește mărturia mincinoasă, minciuna clevetirea, bănuiala nedreaptă, ascultarea vorbei de rău și orice poate vătăma cinstea sau averea aproapelui și se poruncește spunerea adevărului cu orice preț și în orice împrejurare.

174. Sunt împrejurări în care este iertată mincuna?

Minciuna nu este iertată niciodată și în nici o împrejurare, pentru că este nedemnă de om și pedepsită de Dumnezeu și pentru că cel care spune la început minciuni care nu pot pricinui mult rău, se va deprinde cu vremea să spună mincini care pot pricinui nespus de mare rău.

PORUNCA a X-a

175. Care este a zecea poruncă?

A zecea poruncă este: **«Să nu poftești femeia aporoapelui tău , nici casa lui, nici țarina...nici nimic al lui».**

176. Ce se oprește în această poruncă?

Această poruncă trece de pe tărâmul faptelor pe tărâmul sufletului și oprește pofta neiertată după bunurile altuia. Nu este deajuns numai să nu furăm lucrul aproapelui, dar nu trebuie nici măcar să-l dorim, căci dacă dorim sau poftim, o să căutăm și mijlocul de a ni-l însuși și astfel trecem de la gând la faptă. Dacă însă inima ne este curată, dacă alungăm din ea poftele rele, atunci nu mai suntem în primejdie de a săvârși fapte rele. În aceasta constă desăvârșirea morală.

177. Are omul și datorii către sine?

În cele zece porunci se vorbește numai despre datoriile omului către Dumnezeu și către aproapele, pe când datoriile către sine nici nu se pomenește. Pricina este că omul știe din fire, că are datorii către sine. Mântuitorul Hristos, rezumând toate cele zece porunci în dragostea către Dumnezeu și către aproapele, dă ca normă a dragostei către aproapele datoriile omului către sine însuși, arătând astfel datoriile către sine. Și e bine să se spună ce datorii are omul către sine însuși, pentru că mulți nu cunosc aceste datorii sau își fac idei greșite de ele.

178. Cum se împart datoriile omului către sine însuși?

Datoriile omului către sine se împart în datorii către suflet și datorii către trupul său.

179. Care sunt datoriile omului către sufletul său?

Sufletul omului are mai multe însușiri sau puteri cu care stăpânește trupul și se pune în legătură cu lumea din afară. Astfel sunt: **mintea**, cu care înțelege lucrurile: **simțirea** și **conștiința** cu care-și dă seama de ceea ce este plăcut și bun, sau neplăcut și rău, și **voința**, cu care aduce la împlinire gândurile și dorințele. Toate aceste puteri sufletești trebuie cultivate, ca fiecare să-și îndeplinească regulat rolul și să-și atingă ținta: mintea trebuie îmbogățită cu cunoștințe de folos, simțirea și conștiința trebuie formate așa fel încât ceea ce ele vor zice că e plăcut și bun să fie într-adevăr așa, iar voința ca să fie tare și să facă numai binele.

Tot de datorii către suflet ține și datoria de a-și păstra cinstea și bunul nume. Aceasta nu se poate dobândi și păstra mai bine decât atunci când omul își vede conștiincios de meseria sau îndeletnicirea sa.

180. Care sunt datoriile omului către trupul său?

Omul trebuie să poarte grijă ca trupul să-i fie sănătos, căci fără sănătate viața este numai un chin. Sănătatea se păstrează prin muncă cu rânduială, prin odihnă cu măsură, prin curățenie și prin cumpătare la mâncare, băutură și petreceri.

Pentru întreținerea în bună stare atât a trupului cât și a sufletului, omul are nevoie și de avere. Orice om este dator să-și adune atâta avere cât să-și satisfacă toate nevoile lui și ale familiei și dacă se poate, să ajute și pe cei lipsiți. Nu trebuie să facă un scop al vieții strângerea de avere, nici s-o adune pe căi necinstite, ci numai prin muncă cinstită și dreaptă. Cu averea strânsă, omul nu trebuie să fie zgârcit, nici risipitor, ci s-o întrebuințeze cu cumpătare și înțelepciune.

181. Cum trebuie privite datoriile către Dumnezeu, către aproapele și către noi înșine?

Datoriile către Dumnezeu, către aproapele și către noi înșine trebuie privite ca urmare a unei *legi morale sădite de Însuși* ***Dumnezeu în inima omului și nedespărțită de el. Aceată lege ne***

îndeamnă să facem numai ceea ce este bine şi să fugim de rău şi un glas tainic - glasul conştiinţei - ne spune că este bine şi ce este rău şi ne adresează mulţumiri, dacă am lucrat bine şi dojană dacă am lucrat rău. Astfel Dumnezeu a pus în noi legea şi măsura binelui şi răului.

DESPRE PĂCAT ŞI VIRTUTE

182. Ce este păcatul şi de câte feluri este?

Păcatul este neîmplinirea poruncilor impuse de legea dumnzeiască sau călcarea voii lui Dumnezeu. El se poate săvârşi nu numai cu fapta, ci şi cu cuvântul şi cu gândul. Orice vorbă uşuratică, orice dorinţă sau gând dezordonat este păcat.

Păcatul este mai întâi de două feluri: Păcatul originar sau strămoşesc, adică cel cu care ne naştem fiecare, avându-l ca moştenire de la Adam şi de la Eva şi păcatul actual sau personal, pe care-l face fiecare om. De păcatul strămoşesc ne curăţim numai prin Sfântul Botez, iar de păcatele actuale ne curăţim prin Taina Pocăinţei.

183. De câte feluri sunt păcatele actuale?

Păcatele actuale sunt la rândul lor de două feluri: *păcatele de moarte şi păcatele uşoare.*

Se numeşte păcat de moarte călcarea cu ştiinţă şi voinţă a unui punct însemnat din legea dumnezeiască. Se zice «de moarte» pentru că prin acest păcat se opreşte sufletului harul dumnezeiesc, care este viaţa lui şi i se pregăteşte moartea de veci, adică chinurile iadului.

Păcat uşor se cheamă călcarea legii lui Dumnezeu într-un punct mai puţin însemnat sau şi călcare a unui punct însemat dar dacă se face fără ştiinţă şi voinţă.

Păcatele de moarte sunt de trei feluri şi anume: **păcatele capitale, păcatele împotriva Duhului Sfânt şi păcatele strigătoare la cer.**

184. Care şi câte sunt păcatele capitale?

Păcatele capitale sau de căpetenie se numesc păcatele mari de moarte, din care se nasc altele. Ele sunt următoarele şapte:

a - ***Mândria*** este preţuirea de sine peste măsură, nesocotirea lui Dumnezeu şi dispreţul către aproapele. Din ea izvorăsc: ambiţia deşartă, nesupunerea faţă de cei mai mari, tratarea cu asprime a celor mai mici, invidia, iubirea de ceartă.

b - ***Iubirea de argint*** este iubirea peste măsură a bunurilor pământului şi stăruinţa de a îngrămădi cât mai multe, fără a gândi la cei care au nevoie de ajutor. Din ea pornesc: neîndurarea, minciuna, furtul, camăta, mituirea, înşelătoria, împilarea celor săraci, trădarea, uciderea.

c - ***Necurăţia*** este gândirea, poftirea, vorbirea şi săvârşirea de fapte ruşinoase. Din ea se nasc: lipsa de evlavie, pofta de plăceri neiertate, vrăjmăşia, duelul, sinuciderea ş.a.

d - ***Invidia*** sau ***pizma*** este părerea de rău de binele sau fericirea aproapelui şi părerea de bine, de răul şi nenorocirea lui. Din ea iau naştere: ura, defăimarea, dorinţa de răzbunare, prigonirea, uciderea s.a.

e - ***Lăcomia*** este îmbuibarea de mâncare şi băutură. Din ea izvorăsc: zgârcenia, risipa, nedreptatea, silnicia, cearta, bătaia, omorul, desfrânarea ş.a.

f - ***Mânia*** este supărarea cu uşurinţă pentru orice lucru şi dorinţa de răzbunare.Din ea decurg: gâlceava, vrajba, ura, răzbunarea, omorul, ş.a.

g - ***Trândăvia*** sau ***lenea*** este dezgustul pentru muncă şi neîmplinirea datoriei. Din ea izvorăsc: slăbirea voii, moleşirea, sărăcia, înşelăciunea, minciuna, ura faţă de cel muncitor şi avut ş.a.

185. Care sunt păcatele împotriva Duhului Sfânt?

Păcatele împotriva Duhului Sfânt sunt:

a - **Încrederea nesocotită în bunătatea lui Dumnezeu**, ceea ce face ca omul să păcătuiască necontenit cu gândul, că Dumnezeu îl va ierta pentru că este bun:

b - **Deznădăjduirea de îndurarea lui Dumnezeu**, ceea ce face pe păcătos să nu se mai îndrepte, de teamă că Dumnezeu nu-l va ierta;

c - **Împotrivirea la adevărul învederat**, care se face de păcătos pentru ca să poată continua să păcătuiască;

d - **Lepădarea de credinţa ortodoxă;**

e - **Pizmuirea aproapelui** pentru harul ce a primit de la Dumnezeu;

f - **Neînvăţarea din răutate** a celor neştiutori despre lucrurile credinţei.

186. Pentru ce se numesc păcate împotriva Duhului Sfânt?

Se numesc **păcate împotriva Duhului Sfânt** pentru că prin ele omul respinge cu încăpăţânare harul Duhului Sfânt şi-şi închide inima cu totul faţă de El. Din această cauză cei care cad în aceste păcate se pierd de obicei pentru vecie şi numai puţini din ei şi cu foarte mare greutate se pot îndrepta.

187. Care sunt păcatele strigătoare la cer şi de ce se numesc aşa?

Păcatele strigătoare la cer sunt:

a - uciderea cu voinţă

b - sodomia;

c - asuprirea săracilor, văduvelor, orfanilor;

d - oprirea plăţilor lucrătorilor;

e - defăimarea şi nemulţuumirea părinţilor.

Aceste păcate se spun strigătoare la cer, pentru că sunt atât de grele că cer răzbunare de la Dumnezeu chiar în această viaţă împotriva celor care la săvârşesc.

188. Putem fi oare vinovaţi şi de păcate străine?

Ne putem face vinovaţi şi de păcatele altora sau ne facem părtaşi la păcatele lor: dacă îndemnăm la păcat, dacă silim la păcat, dacă consimţim la păcat, dacă dăm prilej de păcat, dacă lăudăm păcatul, dacă nu mustrăm păcatul, dacă ajutăm păcatul şi dacă luăm apărarea păcatului altora.

189. Este de ajuns să ne ferim de păcat?

Nu este de ajuns să ne ferim numai de păcat, ci trebuie să ne silim a ne însuşi virtutea.

190. Ce este virtutea?

Stăruirea neîntreruptă în săvârşirea faptelor bune şi plăcute lui Dumnezeu se cheamă virtute.

191. De câte feluri sunt virtuţile creştine?

Virtuţile creştine sunt de două feluri: **teologice**, adică cele care se referă la Dumnezeu şi sunt: **credinţa**, **nădejdea** şi **dragostea** - despre care s-a vorbit mai înainte - şi **morale**, adică cele care rânduiesc purtarea noastră morală potrivit cu voinţa lui Dumnezeu.

192. Care sunt virtuţile morale de căpetenie?

Virtuţile morale de căpetenie sau cardinale sunt acestea: **înţelepciunea, dreptatea, bărbăţia şi cumpătareea.**

Înţelepciunea este chibzuirea de a ne purta astfel de viaţă încât să nu supărăm pe Dumnezeu sau pe aproapele prin vreo faptă sau o vorbă a noastră.

Dreaptatea este voinţa hotărâtă de a da fiecăruia ceea ce este al său.

Bărbăţia este însuşirea sufletului de a împlini datoriile cu statornicie şi înfrunta cu curaj greutăţile şi primejdiile vieţii.

Cumpătarea este virtutea prin care ne stăpânim pe noi înşine şi punem frâu poftelor şi patimilor rele.

193. Mai sunt şi alte virtuţi însemnate afară de acestea?

Afară de aceste virtuţi de căpetenie mai sunt însemnate încă şapte virtuţi, care se opun celor şapte păcate de moarte. Acestea sunt: **smerenia, dărnicia, curăţia, dragostea, cumpătarea, blândeţea şi sârguinţa.**

194. Care sunt roadele virtuţii?

Virtutea face pe om plăcut lui Dumnezeu, mulţumit în viaţa pământească şi fericit în viaţa viitoare. Omul virtuos este creştin desăvârşit.

195. Este şi o cale mai scurtă pentru ajungerea la desăvârşirea creştină?

Da, este calea sfaturilor evaghelice.

196. Ce sunt sfaturile evanghelice?

Sfaturile evanghelice sunt nişte îndemnuri pe care ni le-a dat Mântuitorul Hristos ca să le urmăm, dacă voim să ajungem mai repede la desăvârşirea creştinească. Ele sunt trei şi anume:

a - **Sărăcia de bună voie**, adică renunţarea de bună voie la orice fel de avere materială;

b - **curăţia neîntreruptă**, adică renunţarea totală la plăcerile trupeşti;

dragostea - despre care s-a vorbit mai înainte - şi **morale**, adică ce-

c - **ascultarea necondiţionată** de o căpetenie duhovnicească.

197. Cine trebuie să păzească sfaturile evanghelice?

Sfaturile evanghelice trebuie să fie păzite de călugări şi călugăriţe, căci călugăria este întemeiată tocmai pentru practicarea sfaturilor evanghelice. De asemeni trebuie să fie păzite şi de oricine ar fi făcut o făgăduinţă deosebită lui Dumnezeu pentru aceasta.

198. Putem ajunge şi în lume la desăvârşirea creştină?

Desigur. Nu numai în mănăstire şi în singurătate şi nu numai prin împlinirea sfaturilor evanghelice poate cineva să ajungă creştin desăvârşit, ci şi în lume, dacă trăieşte potrivit voii lui Dumnezeu, ni se arată în învăţătura Sfintei noastre Biserici.

trupeşti;

CAPITOLUL VII

CONVORBIREA CU DUMNEZEU

Rugăciunile începătoare

Pentru a începe o convorbire cu Dumnezeu trebuie să ai mintea trează şi gândurile concentrate asupra ceea ce spui. Pentru început închină-te de trei ori zicând:

Slavă ţie Dumnezeul nostru, slavă ţie

După aceasta să stai puţin, în tăcere, până ce se vor linişti simţirile tale şi atunci să faci trei închinăciuni până la pământ şi să zici :

Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale şi ale tuturor sfinţilor, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Şi să zici iarăşi :

Slavă ţie, Dumnezeul nostru, slavă ţie.

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul adevărului, Care pretutindenea eşti şi toate le împlineşti; Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi Te sălăşluieşte întru noi şi ne curăţeşte de toată întinăciunea şi miluieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi! (de 3 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.
Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi. Doamne, curăţeşte păcatele noastre. Stăpâne, iartă fărădelegile noastre. Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre pentru numele Tău.

Doamne miluieşte, (de 3 ori)
Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.
Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin

Tatăl nostru, Care eşti în ceruri, sfinţescă-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-sé voia Ta, precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel viclean. Amin.

RUGĂCIUNILE DIMINEŢII

Apoi zici troparele acestea :

Sculându-ne din somn, cădem către Tine, Bunule, şi cântare îngerească strigăm ţie, Puternice: Sfânt, Sfânt, Sfânt eşti Dumnezeule; pentru rugăciunile îngerilor Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Din pat şi din somn m-ai ridicat, Doamne, mintea mea o luminează, inima şi buzele mele le deschide, ca să Te laud pe Tine, Preasfântă Treime: Sfânt, Sfânt, Sfânt eşti Dumnezeule, pentru rugăciunile tuturor sfinţilor tăi, miluieşte-ne pe noi.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Fără de veste Judecătorul va veni şi faptele fiecăruia se vor descoperi. Ci cu frică să strigăm în miezul nopţii: Sfânt, Sfânt, Sfânt eşti Dumnezeule; pentru Născătoarea de Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi.

Doamne miluieşte (de 12 ori), **apoi rugăciunile acestea:**

Din somn sculându-mă, mulţumescu-Ţi Ţie, Preasfântă Treime, că pentru multă bunătatea Ta şi pentru îndelungă răbdarea Ta nu Te-ai mâniat pe mine, leneşul şi păcătosul, nici nu m-ai pierdut cu fărădelegile mele, ci ai făcut iubire de oameni după obicei; şi întru deznădăjduire zăcând eu, m-ai ridicat ca să mânec[106] şi să slăvesc puterea Ta. Deci, acum luminează-mi ochii gândului, deschide-mi gura ca să învăţ cuvintele Tale, să înţeleg poruncile Tale, să fac voia Ta, să-ţi cânt întru mărturisirea inimii şi să laud preasfânt numele Tău: al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Slavă ţie, Împărate, Dumnezeule atotputernice, Care cu purtarea Ta de grijă cea dumnezeiască şi de oameni iubitoare m-ai învrednicit pe mine, păcătosul şi nevrednicul, a mă scula din somn şi a dobândi intrare în sfânta casa Ta. Primeşte Doamne şi glasul rugăciunii mele, ca şi al sfintelor şi înţelegătoarelor Tale puteri şi binevoieşte, ca din inimă curată şi cu duh de umilinţă să ţi se aducă ţie laudă din necuratele mele buze; ca şi eu să mă fac părtaş fecioarelor înţelepte, cu luminată făclia sufletului meu şi să Te slăvesc pe Tine Dumnezeu-Cuvântul Cel slăvit în Tatăl şi în Duhul Sfânt. Amin.

Veniţi să ne închinăm Împăratului nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm şi să cădem la Hristos, Împăratul nostru Dumnezeu.

Veniţi să ne închinăm şi să cădem la Însuşi Hristos, Împăratul şi Dumnezeul nostru. (cu 3 închinăciuni)

Apoi îndată psalmul 50:

Miluieşte-mă Dumnezeule, după mare mila Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte. Că fărădelegea mea eu o cunosc, şi păcatul meu înaintea mea este pururea. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut ca să fii îndreptăţit întru cuvintele Tale şi să biruieşti când vei judeca Tu. Că iată întru

[106] a mâneca - a se scula de dimineaţă spre a face ceva

răbdarea Ta nu Te-ai mâniat pe mine, leneşul şi păcătosul, nici nu

a mâneca - a se scula de dimineaţă spre a face ceva

fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite. Întoarce faţa Ta de către păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinăuntru ale mele. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte. Învăţa-voi pe cei fără de lege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit, inima înfrântă şi smerită, Dumnezeu nu o va urgisi. Fă bine, Doamne, întru bunăvoirea Ta, Sionului, şi să se zidească zidurile Ierusalimului. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Apoi:

I

Doamne curăţeşte-mă pe mine păcătosul, că niciodată n-am făcut bine înaintea Ta. Izbăveşte-mă deci de cel viclean şi să fie întru mine voia Ta, ca fără de osândă să deschid gura mea cea nevrednică şi să laud preasfânt numele Tău: al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

II

Din somn sculându-mă, cântare de miez de noapte aduc Ţie, Mântuitorule, şi înaintea Ta căzând strig: Nu mă lăsa să adorm în moartea păcatelor, ci mă miluieşte, Cel Ce Te-ai răstignit de voie şi pe mine cel ce zac în lene; grăbind mă scoală şi mă mântuieşte, ca să stau înaintea Ta întru rugăciuni; iar după somnul nopţii, să-mi luminezi ziua fără de păcat, Hristoase Doamne, şi mă mântuieşte.

III

Sculându-mă din somn către Tine, Stăpâne, Iubitorule de oameni, scap şi spre lucrurile Tale mă nevoiesc. Rogu-mă Ţie, ajută-mi cu milostivirea Ta, în toată vremea şi în tot lucrul. Izbăveşte-mă de toate lucrurile lumeşti cele rele şi de sporirea diavolească izbăveşte-mă şi mă du întru împărăţia Ta cea veşnică că Tu eşti Făcătorul meu şi Purtătorul de grijii şi Dătătorul a tot binele şi întru Tine este toată nădejdea mea şi Ţie slavă înalţ, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

IV

Doamne, Cel ce cu multa Ta bunătate şi cu îndurările Tale cele mari, mi-ai dat mie, robului Tău, de am trecut timpul nopţii acesteia fără de ispită de toată răutatea pizmaşului, Tu Însuţi, Stăpâne, Făcătorule a toate câte sunt, învredniceşte-mă cu adevărata lumina Ta, ca să fac voia Ta, cu inimă luminată, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

V

Doamne, Dumnezeule, Atotţiitorule, Care primeşti de la puterile Tale cele cereşti cântarea Sfintei Treimi, primeşte şi de la noi, nevrednicii robii Tăi, cântarea Sfintei Treimi şi ne dăruieşte, ca în toţi anii vieţii noastre şi în tot ceasul, Ţie slavă să-Ţi înălţăm: Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

VI

Doamne atotţiitorule, Dumnezeul puterilor şi a tuturor trupurilor, Care întru cele de sus locuieşti şi spre cele de jos priveşti; Cel ce ispiteşti inimile şi rărunchii şi tainele oamenilor le ştii cu adevărat; Lumină fără de început şi pururea fiitoare, în care nu este mutare sau umbră de schimbare; Însuţi, Împărate fără de moarte, primeşte rugăciunile noastre pe care le aducem Ţie din gurile noastre cele necurate întru acest ceas al nopţii, îndrăznind pentru mulţimea milelor Tale. Lasă nouă greşelile făcute înaintea Ta, cu cuvântul, cu lucrul, din ştiinţă şi din neştiinţă. Curăţeşte-ne pe noi de toate întinăciunile trupeşti şi sufleteşti, făcându-ne pe noi casă cinstitului şi Sfântului Tău Duh. Şi ne dăruieşte nouă cu inimă veghetoare şi curată, să trecem toată noaptea acestei vieţi, aşteptând

luminata şi sfânta zi a Unuia-Născut Fiului Tău, a Domnului Dumnezeului şi Mântuitorului nostru, Iisus Hristos, când va veni pe pământ, cu slavă să judece pe toţi şi să plătească fiecăruia după faptele lui. Ca să nu fim aflaţi zăcând şi dormitând, ci priveghind şi sculaţi întru lucrarea poruncilor Lui şi să fim gata a intra întru bucuria şi cămara slavei Lui celei dumnezeieşti, unde se află glasul cel neîncetat al celor ce Te laudă şi nespusa dulceaţă a celor ce văd pururea frumuseţea cea nespusă a slavei Tale. Că Tu eşti Lumina cea adevărată, Care luminezi şi sfinţeşti toate şi pe Tine Te laudă toată făptura în veci. Amin.

VII

Pe Tine Te binecuvântăm, Dumnezeule preaînalte şi Doamne al milelor, Cel Ce faci cu noi pururea lucruri mari şi cu anevoie de urmat, slăvite şi preaminunate şi fără de număr. Cela Ce ne-ai dat nouă somn spre odihna neputinţelor noastre şi spre repaus de ostenelile trupului, mulţumindu-Ţi Ţie că nu ne-ai pierdut pe noi cu fărădelegile noastre, ci după obicei Te-ai arătat iubitor de oameni şi ne-ai ridicat pe noi a mâneca şi a slăvi stăpânirea Ta. Pentru aceea ne rugăm bunătăţii Tale celei neasemuite: luminează ochii gândului nostru şi ridică mintea noastră din somnul cel greu al păcatului şi deschide gura noastră şi o umple cu laudele Tale, ca să putem întru linişte a cânta, a striga şi a ne mărturisi pururea, Ţie, Dumnezeului Celui slăvit întru toate şi de toţi: Tatălui Celui fără de început, împreună cu Unuia-Născut Fiul Tău şi Preasfântului şi Bunului şi de viaţă Făcătorului Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

VIII

Pentru ceasurile nopţii :

Doamne, nu mă lipsi pe mine de binele Tău cel ceresc. Doamne, izbăveşte-mă de muncile de veci. Doamne, orice am greşit cu mintea, cu gândul, cu cuvântul sau cu lucrul, iartă-mă! Doamne, izbăveşte-mă de toată neştiinţa şi uitarea, de neîndrăznirea şi de nesimţirea cea împietrită. Doamne, izbăveşte-mă de toate ispitele. Doamne, luminează-mi inima, pe care a întunecat-o pofta cea rea. Doamne, eu ca un om am greşit, iar Tu, ca un Dumnezeu îndurător, mă miluieşte, văzând neputinţa sufletului meu. Doamne, trimite mila Ta întru ajutorul meu, ca să preaslăvesc preasfânt numele Tău. Doamne, Iisuse Hristoase, scrie-mă pe mine, robul Tău în cartea vieţii şi-mi dăruieşte sfârşit bun. Doamne, stropeşte inima mea cu roua harului Tău. Doamne al cerului şi al pământului, pomeneşte-mă pe mine, păcătosul robul Tău, ruşinatul şi necuratul, întru împărăţia Ta. Amin.

Pentru ceasurile zilei :

Doamne, primeşte-mă întru pocăinţă. Doamne, nu mă pierde pe mine. Doamne, nu mă lăsa să cad în ispită. Doamne, dă-mi cuget bun. Doamne, dă-mi lacrimi şi aduceri aminte de moarte şi umilinţă. Doamne, dă-mi cuget să-mi mărturisesc toate păcatele mele. Doamne, dă-mi smerenie, curăţenie şi ascultare. Doamne, dă-mi răbdare, voie nebiruită şi blândeţe. Doamne, sădeşte în mine rădăcina bunătăţilor şi frica de Tine, în inima mea. Doamne, învredniceşte-mă să Te iubesc cu tot sufletul şi gândul meu, şi să fac întru toate voia Ta. Doamne, apără-mă de oamenii gâlcevitori, de draci, de patimi trupeşti şi de toate celelalte lucruri necuviincioase. Doamne, ştiu că faci precum vrei Tu, deci să fie şi întru mine, păcătosul, voia Ta, că binecuvântat eşti în veci. Amin.

IX

Către sfântul înger păzitorul vieţii

Sfinte îngere al lui Hristos, către tine cad şi mă rog, păzitorul meu cel sfânt, care eşti dat mie de la Sfântul Botez spre păzirea sufletului şi a păcătosului meu trup. Iar eu cu lenea mea şi cu obiceiurile mele cele rele, am mâniat prealuminata fiinţa Ta şi te-am izgonit de la mine prin toate lucrurile cele de ruşine: cu minciunile, cu clevetirile, cu pizma, cu osândirea, cu trufia, cu neplecarea, cu neiubirea de fraţi şi cu ţinerea de minte a răului, cu iubirea de argint, cu desfrânarea, cu mânia, cu multa vorbire, cu gândurile cele rele şi viclene, cu toate obiceiurile cele urâte şi cu aprinderea spre desfrânare, având deosebită voire spre toată pofta cea trupească.

O, rea voirea mea, pe care nici dobitoacele cele necuvântătoare nu o au! Dar cum vei putea să cauţi spre mine sau să te apropii de mine, cel necurat ca un câine? Sau cu ce ochi, îngere al lui Hristos,

vei căuta spre mine cel ce m-am murdărit atât de rău în lucrurile întinate? Sau cum voi putea să-mi cer iertare pentru faptele mele cele amare, rele şi viclene, în care cad în toate zilele şi nopţile, şi în tot ceasul? De aceea cad înaintea ta şi mă rog, păzitorul meu cel sfânt, milostiveşte-te spre mine, păcătosul robul tău, şi-mi fii mie ajutor şi sprijinitor, cu sfintele tale rugăciuni, asupra pizmaşului meu celui rău, şi împărăţiei lui Dumnezeu mă fă părtaş cu toţi sfinţii, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

X

Preasfântă Stăpâna mea, de Dumnezeu Născătoare, cu sfintele şi preaputernicile tale rugăciuni, izgoneşte de la mine, smeritul şi ticălosul robul tău, deznădejdea, uitarea, necunoştinţa, nepurtarea de grijă şi toate gândurile cele spurcate, cele rele şi hulitoare şi îndepărtează-le de la ticăloasa mea inimă şi de la întunecata mea minte; şi stinge văpaia poftelor mele, că sărac sunt şi ticălos. Şi mă izbăveşte de multe rele şi aduceri aminte şi de urâtele năravuri; şi de toate faptele cele rele mă slobozeşte, că binecuvântată eşti de toate neamurile şi preacinstitul tău nume se slăveşte în vecii vecilor. Amin.

Cuvine-se cu adevărat să te fericim, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită şi preanevinovată şi Maica Dumnezeului nostru.

Ceea ce eşti mai cinstită decât heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decât serafimii care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.

Împărăteasa mea preabună şi nădejdea mea, Născătoare de Dumnezeu, primitoarea săracilor şi ajutătoarea străinilor, bucuria scârbiţilor, acoperirea necăjiţilor, vezi-mi nevoia, vezi-mi necazul, ajută-mă ca pe un neputincios, hrăneşte-mă ca pe un străin. Necazul meu îl ştii; dezleagă-l precum vrei, că n-am alt ajutor afară de tine nici altă folositoare grabnică, nici altă mângâietoare bună

afară de tine, Maica lui Dumnezeu, ca să mă păzeşti şi să mă acoperi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunile pentru zilele săptămânii

O, Părinte Sfinte, îndură-te de noi!
O, binecuvântate Fiule al lui Dumnezeu mântuieşte-mă de iad!
O, Duhule Sfinte, dă-ne darul şi acoperământul Tău!

Mult-îndurate Stăpâne, rogu-Te să uiţi păcatele mele cele multe, după mulţimea îndurărilor Tale. Mulţumesc din toată inima pentru bunătăţile ce-mi trimiţi în toate zilele; mai ales însă pentru răbdarea Ta cea mare, că nu m-ai pedepsit după mulţimea păcatelor mele, ci aştepţi căinţa mea ca un Iertător preabun şi îndurat.

Doamne, Iisuse Hristoase, dă-mi putere să petrec creştineşte această săptămână şi să nu păcătuiesc înaintea Ta, nici cu cugetarea, nici cu voinţa, nici cu cuvântul şi nici cu fapta, întru mărirea şi slăvirea învierii Tale celei de-a treia zi şi a venirii în ziua duminicii a Duhului Tău celui Sfânt asupra Apostolilor. Îndeosebi mă rog să dobândesc ajutorul Tău, preabunule Stăpâne, ca să mă cunosc pe mine, să mă căiesc de păcatele mele şi să mă îndreptez prin mărturisire, iar în ceasul morţii să fiu aflat pregătit, împărtăşit cu dumnezeiescul Trup şi Sânge şi să mă arăţi vrednic de împărăţia Ta cea veşnică. Amin.

Rugăciunea de luni

Această zi este pusă sub ocrotirea Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavriil. Dacă în această zi cade un sfânt care are acatist, se citeşte al sfântului şi se poate citi şi al Sfinţilor Arhangheli; dacă în această zi sfântul nu are acatist, se citeşte numai acatistul Sfinţilor Arhangheli.

Doamne, Iisuse Hristoase, cu adâncă umilinţă recunosc şi mărturisesc, că toată ziua păcătuiesc împotriva iubirii Tale dumnezeieşti. Deci astăzi, că este luni şi începutul săptămânii, mă rog cu umilinţă milostivirii Tale celei mari: iartă-mi păcatele cele de voie şi cele fără de voie şi-mi ajută să pun început bun şi să port mai

multă grijă de sufletul meu pentru care ai răbdat atâtea dureri la sfânta Ta rugăciune.

Doamne, astăzi îţi dau sufletul şi trupul meu, şi voinţa mea, rugându-Te, să fie voia Ta cu mine după buna plăcerea Ta. Pedepseşte-mă, Doamne, după îndurarea Ta, în această lume, iar nu în cealaltă viaţă. Şi iartă pe cei vii şi pe cei răposaţi, pentru rugăciunile sfintei Tale Biserici şi pe toţi ne învredniceşte de mărirea Ta în rai.

La acesta pun mijlocitori pe sfinţii Tăi îngeri, zicând: cereştilor slujitori şi păzitori ai oamenilor, vouă mă închin şi vă mulţumesc pentru ajutorul şi îndurarea ce ne daţi în toate zilele, nouă nevrednicilor şi păcătoşilor; scăpaţi-mă de vrăjmaşii cei văzuţi şi nevăzuţi ca să nu mai greşesc de acum înaintea Dumnezeului meu!

Învrednicindu-mă, să vă văd la moartea mea stând şi să duceţi sufletul meu în cer, ca să se închine măririi feţei lui Dumnezeu, iară vouă să vă mulţumesc acolo pentru purtarea de grijă pe care aţi avut-o pentru mine şi binele vostru să-l spun cu glas neîncetat în veci. Amin.

Rugăciunea de marţi

A ceastă zi este pusă sub ocrotirea Sfântului Ioan Botezătorul. Sunt valabile precizările zilei de luni cu modificările corespunzătoare

Doamne, Dumnezeul meu! Osândit stau înaintea feţei Tale celei sfinte şi-mi mărturisesc nevrednicia, neputinţa şi sărăcia mea cea mare. Pentru aceasta mă rog ţie, Izvor dulce şi Noian al îndurării, deschide stăvilarele cerului şi plouă asupra mea bunătăţile milei Tale, pentru ca să pot scoate lacrimi, să plâng, să spăl şi să curăţ sufletul meu de întinăciunea păcatelor cu căinţă tare şi adevărată. Şi ca să-mi dai acest dar, Stăpâne, pun mijlocitor pe Înaintemergătorul Ioan, către care zic: învăţătorule al căinţei şi mărite proorocule, care eşti mai mare decât toţi proorocii, precum Însuţi Fiul lui Dumnezeu te-a numit în Evanghelie; tu care ai arătat poporului pe Stăpânul Hristos; tu care L-ai botezat în Iordan şi ai văzut cerurile deschizându-se; tu care ai auzit glasul Părintelui ceresc şi ai văzut pe Duhul Sfânt ca un porumbel pogorându-Se peste El; rogu-te, ajută-mă cu mijlocirea ta, tu care stai în cer înaintea Judecătorului veşnic, fă să aibă milă de mine, căci ai multă îndrăzneală înaintea Mântuitorului nostru. Întinde mâna ceea cu care L-ai botezat şi strică cugetele mele cele rele şi mă întăreşte să-mi petrec viaţa pe calea cea bună a lui Dumnezeu. O, Proorocule! Luminează-mi mintea cu poruncile Domnului, ca să le ţin minte şi să le păzesc până la capătul vieţii mele. Şi să stai lângă mine în ceasul morţii mele şi să mă duci pocăit înaintea Sfântului meu, Hristos Dumnezeu. Roagă-te încă şi pentru toată lumea, ca Dumnezeu să dea ajutor creştinilor de pretutindeni şi să-i ocrotească de vinovăţiile cele multe, să le dea toate cele de trebuinţă şi să-i învrednicească pe toţi de împărăţia Sa. Amin.

Rugăciunea de miercuri

Această zi este pusă sub ocrotirea Sfântului al cărui hram îl are Biserica sau mănăstirea (pentru creştini, Sfântul al cărui nume îl poartă). Dacă nu are acatist atunci se citeşte acatistul Sfintei Cruci.

Atotputernice Doamne şi mult-îndurate! Îmi aduc aminte că Te-ai născut om din Sfânta Fecioară în peşteră; ai fost vândut cu treizeci de arginţi de ucenicul cel viclean şi ne-ai răscumpărat pe noi păcătoşii de sub puterea diavolului; pentru aceasta Te rog, îndură-Te de mine vânzătorul, că mult am greşit înaintea Ta.

Primeşte, Doamne, această mică a mea rugăciune şi a mea umilită voinţă, că mă mâhnesc, pentru că Te-am întristat şi mă amărăsc pentru că prea mult Te-am supărat. La Tine, preabunule Mântuitor, mi-e toată nădejdea şi cred că Tu, Care din iubirea către oameni ai primit să fii vândut pentru noi, Te vei îndura şi de mine acum, ca să mă mântuiesc de chinurile cele de veci şi mă învredniceşte de împărăţia Ta.

Nu Te depărta de la mine, Doamne, şi ajută-mă ca în toate să fac voia Ta şi să nu Te răstignesc în toate zilele cu faptele mele cele rele, nici să Te batjocoresc cu cugetele mele cele necurate, cum făceau iudeii cei necredincioşi în timpul Sfintelor Tale Patimi; ci ca femeia cea păcătoasă să-ţi spăl picioarele cu lacrimile ochilor mei, pentru ca să mă învrednicesc a auzi şi eu din gura Ta cea dulce: **«Iertate să-ţi fie păcatele»**. Amin.

peste El; rogu-te, ajută-mă cu mijlocirea ta, tu care stai în cer

«iertate să-şi fie păcatele». Amin.

Rugăciunea de joi

Această zi este pusă sub ocrotirea Sfântului Ierarh Nicolae sau a Sfinţilor Apostoli. Se aplică precizările făcute la ziua de luni cu adaptările corespunzătoare.

Doamne, Iisuse Hristoase, Fiule şi Cuvântule al lui Dumnezeu-Tatăl, Care în ziua de astăzi ai luat cina cea de pe urmă cu ucenicii Tăi şi cu mare umilinţă ai spălat picioarele lor şi ale ucenicului ce Te-a vândut; apoi luând pâine şi vin în mâinile Tale cele sfinte şi binecuvântându-le, cu puterea Ta cea dumnezeiască le-ai făcut Trupul şi Sângele Tău, cu care i-ai împărtăşit, zicând: **«Luaţi, mâncaţi şi beţi, că acestea sunt Trupul şi Sângele Meu, pentru ca să se ierte păcatele voastre»**. Cel ce tot în ziua aceasta Te-ai înălţat la cer şi ai şezut de-a dreapta lui Dumnezeu, Tatăl Tău, să împărăţeşti împreună cu El în veci, ca Unul-Născut Fiul Său preaiubit; rogu-Te deci, pentru rugăciunile ucenicilor Tăi şi ale Sfântul Nicolae, iartă păcatele noastre, ale celor vii şi ale celor morţi.

Dă-mi , Doamne, lacrimi fierbinţi, ca să-mi plâng păcatele; dă-mi darul Tău cel curăţitor, prin care ai spălat picioarele ucenicilor Tăi să spele, să curăţească şi inima mea cea necurată şi sufletul cel preaîntinat, ca aşa, cu vrednicie, cu curăţenie şi cu umilinţă să mă împărtăşesc cu Sfintele Tale Taine, acum şi în timpul morţii mele. Iar în ceasul despărţirii mele, cu bucurie să se suie sufletul meu împreună cu Tine, fără de nici o frică ori împiedicare, intrând la mărirea Ta cea cerească. Ajută-mi Doamne, ca să Te măresc în veci şi să mă închin numelui Tău Sfânt. Amin.

Rugăciunea de vineri

Această zi este pusă sub ocrotirea Sfintei Cruci. Sunt valabile precizările făcute la ziua de luni cu adaptările corespunzătoare.

Doamne Iisuse Hristoase, Mântuitorule Cel dulce al sufletului meu! În această zi a răstignirii Tale în care pe cruce ai pătimit şi ai răbdat moarte pentru păcatele noastre, mărturisesc înaintea Ta: eu sunt cel ce Te-am răstignit cu păcatele mele cele multe.

Mă rog însă bunătăţii Tale celei nespuse: învredniceşte-mă cu darul Tău, Doamne, ca şi eu să pot răbda patimi pentru credinţa, nădejdea şi iubirea ce le am către Tine, precum Tu, Cel preaîndurat, ai răbdat pentru mântuirea mea.

Întăreşte-mă, Doamne, ca de azi înainte să port crucea Ta cu bucurie şi cu mare căinţă, şi să urăsc cugetele deşarte şi voinţa mea cea rea.

Sădeşte în inima mea întristare de moartea Ta, având aceeaşi amărăciune pe care au avut-o Preacurata Maica Ta, ucenicii Tăi şi femeile cele purtătoare de mir, ce stăteau lângă crucea Ta cea dătătoare nouă de viaţă.

Luminează-mi simţirile cele sufleteşti, ca să mă cutremur şi să pricep moartea Ta, precum Te-au cunoscut făpturile cele neînsufleţite, când s-au cutremurat la răstignirea Ta; şi, mai mult cum Te-a cunoscut tâlharul cel pocăit şi ţi s-a plecat cu adâncă umilinţă pentru care l-ai pus în rai. Dă-mi, Doamne şi mie, tâlharului celui rău, iertare păcatelor, pentru Sfintele Tale Patimi şi cu bună întoarcere şi căinţă mă aşează împreună cu tâlharul pocăit în rai, ca un Dumnezeu şi Ziditor a celor cereşti şi pământeşti. Mă închin crucii Tale, Hristoase şi pentru iubirea ta către noi zic:

Bucură-te preacinstită cruce a lui Hristos, pe care, ridicat şi
pironit fiind Domnul, a mântuit lumea de păcate.
Bucură-te pom binecuvântat pentru că tu ai purtat Rodul
vieţii care ne-a mântuit de moartea păcatului strămoşesc.
Bucură-te drugul cel tare, care ai sfărâmat uşile iadului.
Bucură-te cheie împărătească, care ai deschis uşa raiului.

O, Hristoase al meu răstignit, câte ai pătimit pentru noi! Câte răni, câte scuipări şi batjocoriri şi câtă ocară ai răbdat pentru păcatele noastre şi toate le-ai răbdat pentru ca să ne dai şi nouă pildă de adevărată răbdare în suferinţele şi necazurile vieţii acesteia pământeşti.

Şi fiindcă pe acestea le îngăduie Dumnezeu pentru păcatele noastre, ca să ne îndreptăm de rele şi să ne apropiem de El, şi pe mine, Doamne, întăreşte-mă în dureri, în ispitele şi necazurile ce vin asupra mea; căci cunosc că sunt neputincios, de nu mă vei întări; orb, de nu mă vei lumina; legat, de nu mă vei dezlega; fricos,

de nu mă vei face îndrăzneţ; pierdut, de nu mă vei căuta; sclav al păcatelor mele celor multe, de nu mă vei răscumpăra. Stăpâne, păzeşte-mă prin puterea sfintei şi de viaţă făcătoarei Tale Cruci, căreia mă închin şi o măresc, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea de sâmbătă

Această zi este pusă sub ocrotirea Maicii Domnului, Născătoarea de Dumnezeu. Se aplică prevederile de la ziua de luni cu adaptările corespunzătoare.

Doamne Iisuse Hristoase, Judecătorul meu cel drept, cunosc că păcatele mele sunt fără de număr, de aceea Te rog în această zi, în care de Iosif şi de Nicodim pus fiind în mormânt, Te-ai pogorît în iad cu sfântul şi dumnezeiescul Tău suflet, şi de acolo ai depărtat întunericul cu lumina Dumnezeirii Tale şi ai dus bucurie nespus de mare strămoşilor noştri, căci i-ai mântuit din sclavia cea cumplită şi i-ai suit în rai. Îngroapă păcatele şi cugetele mele cele rele şi viclene ca să piară din mintea mea şi să nu lupte cu sufletul meu. Luminează-mi întunecatul iad al inimii mele, alungă întunericul păcatelor mele şi suie mintea mea la cer ca să mă pot bucura de dumnezeiasca Ta faţă. Aşa, Doamne, primeşte umilita mea rugăciune ca pe o tămâie binemirositoare, pentru rugăciunile preaiubitei Tale Maici, care Te-a văzut pe cruce pironit între doi tâlhari şi căreia, de durerile Tale cumplite, i s-a rănit inima: care împreună cu ucenicii şi cu mironosiţele Te-au pus în mormânt; care a treia zi Te-a văzut înviat din morţi, iar a patruzecea zi de la înviere, Te-a văzut suindu-Te de la pământ la cer însoţit de sfinţii Tăi îngeri. Îndură-te, Doamne, de cei vii şi de cei morţi, pentru rugăciunile sfinţilor Tăi. Către aceştia zic şi eu nevrednicul: fericiţi slujitori ai lui Dumnezeu, nu încetaţi a vă ruga Lui, ziua şi noaptea pentru noi nevrednicii care pururea greşim; mijlociţi pentru noi darul lui Dumnezeu pentru care după cuviinţă a-l cere, noi nu ştim. Nu încetaţi a vă ruga ca noi păcătoşii să câştigăm iertare; săracii, să dobândească ajutor; întristaţii, mângâiere; bolnavii, sănătate; cei slabi de minte, înţelepciune; cei tulburaţi, linişte; cei asupriţi,

ocrotire şi toţi împreună, darul dumnezeisc prin care să ne sfinţim întru mărirea lui Dumnezeu, Celui în Treime lăudat, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea de duminică

Această zi este pusă sub ocrotirea Mântuitorului Nostru Iisus Hristos. Se aplică prevederile zilei de luni cu adaptările corespunzătoare.

Astăzi slăvesc bunătatea şi atotputernicia Ta Stăpâne, Care ai zidit lumea şi toate câte sunt şi ai răscumpărat neamul omenesc. Pe Tine Te cunosc, Dumnezeu adevărat, Te mărturisesc, te măresc şi ţie mă închin şi slujesc pururea din toată inima şi din toate puterile mele: Părinte sfinte, miluieşte-mă! Binecuvântate Fiule al lui Dumnezeu, mântuieşte-mă! Duhule Sfinte, umbreşte-mi viaţa cu harul Tău!

Învredniceşte-mă Doamne să prăznuiesc această sfântă zi, care încheie străduinţele mele din săptămâna ce-a trecut, cu bucurie duhovnicească, înălţându-mi sufletul cu amintirea învierii Tale celei de a treia zi şi a venirii Sfântului Tău Duh asupra Apostolilor şi a Bisericii Tale, maica noastră mântuitoare.

Dă-mi astăzi să mă învrednicesc după cuvântul psalmistului David **«să intru în casa Ta şi să mă închin în sfânta biserica Ta»**.

Întăreşte cugetul meu cel bun ca să mă lepăd de păcate, să mă împac cu semenii pe care i-am supărat, ca să fie bineprimite la sfântul Tău altar, smeritele mele daruri, rugăciunile şi cântările duhovniceşti pe care le voi înălţa către Tine împreună cu toţi credincioşii Tăi.

Că tu eşti dorirea adevărată, veselia cea negreşită a celor ce Te iubesc, Hristoase, Dumnezeul nostru şi pe Tine Te laudă toată făptura în veci. Amin.

RUGĂCIUNI OCAZIONALE

Rugăciune de umilinţă

Doamne, Atotştiutorule, Dumnezeul părinţilor noştri: al lui Avraam, al lui Isaac, al lui Iacob şi al acelora care au venit la Mesia, Hristoase Dumnezeule, *Care ai făcut cerul şi pământul c*

toată podoaba lor, Iisuse, Fiule şi Cuvântul lui Dumnezeu-Tatăl, Care ai legat marea prin cuvântul poruncii Tale, Cela Ce ai încuiat adâncul şi l-ai pecetluit cu înfricoşat şi prea slăvit Numele Tău, de care toate se tem şi se cutremură de faţa puterii Tale. Nimeni nu poate răbda marea cuviinţă a slavei Tale şi mânia îngrozirii Tale asupra păcătoşilor, după cum nemăsurată şi necuprinsă cu mintea este şi mila făgăduinţei Tale. Că Tu, Doamne, eşti prea înalt, îndelung-răbdător şi mult-milostiv. Ţie Îţi pare rău de răutăţile oamenilor. Tu, Doamne, după mulţimea bunătăţii Tale, ai dăruit iertare celor ce greşesc ţie, şi după mulţimea îndurărilor Tale ai dăruit pocăinţă păcătoşilor până şi în ceasul morţii. Tu dar, Doamne, Dumnezeul puterilor, n-ai pus pocăinţă drepţilor: lui Avraam şi lui Isaac şi lui Iacob, celor ce n-au greşit Ţie, ci ai pus pocăinţă mie, păcătosului, pentru că am greşit mai mult decât toţi oamenii.

Înmulţitu-s-au fărădelegile mele şi nu sunt vrednic să privesc la înălţimea cerului pentru că mă înspăimântă negura păcatelor mele.

Împilat sunt în multe legături de fier încât nu-mi pot ridica capul şi nu este mie slăbire, pentru că am întărâtat mânia Ta, neascultând de poruncile Tale şi neîmplinind sfântă voinţa Ta. Acum, Preabunule Dumnezeu, cu multă căinţă mă plec întru adâncul inimii mele cerând, să se coboare peste mine milostivirea Ta. Greşit-am, Doamne, greşit-am şi fărădelege înaintea Ta am săvârşit; îndură-Te spre mine şi mă miluieşte după bunătatea Ta.

Slăbeşte-mi, Doamne, slăbeşte-mi pornirea cea rea şi nu mă pierde pentru fărădelegile mele, şi nici în veac ţinând mânie să mă osândeşti în focul nestins pentru răutatea mea. Tu, Stăpâne, eşti Dumnezeul celor ce se pocăiesc deci arată-mi şi mie, Doamne bunătatea Ta, deşi sunt nevrednic de aceasta şi mă mântuieşte după mare mila Ta, iar eu, cu toată inima, toate zilele vieţii mele, cu cântări de bucurie Te voi lăuda. Că pe Tine Te laudă toate puterile îngereşti şi a Ta este slava, în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune pentru vrăjmaşi

Doamne, învaţă-mă să cunosc mărirea şi bunătatea Ta. Dă-mi inimă curată şi lesne-iertătoare, dă-mi căinţă pentru supărările pe care le-am făcut altora. Dă-mi dragoste să pot răbda

în pace necazurile ce-mi vin din partea lor, ca să pot împlini porunca Ta. Doamne, ajută-mă să nu fac rău celor ce-mi fac rău şi pe cel ce mă blesteamă, eu să-l binecuvântez. De va flămânzi vrăjmaşul meu , îi voi da pâine; şi de va înseta, îi voi potoli setea. De va cădea, îl voi ridica; şi de va rătăci, îl voi îndrepta.

Doamne, sunt neputincios; ajută-mă cu darul Tău, să fiu statornic în poruncile Tale şi să le împlinesc. Trimite îndurarea Ta peste vrăjmaşii mei şi inima lor o întoarce cu dragoste asupra mea. Alungă de la mine suferinţele şi neodihna care îmi vin de la ei şi împacă-ne cu harul Tău. Fă, Doamne, ca şi vrăjmaşii mei să cunoască voia Ta. Luminează-le cugetul şi inima lor o umple de bunătate. Dă, Doamne, pacea Ta în inimile noastre ale tuturor, că trăind în bucurie şi în unire să putem zice către Tine : **«şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri»**. Că Ţie se cuvine slavă, cinste şi închinăciune, în veci. Amin.

Rugăciune de mulţumire pentru facerile de bine primite de la Dumnezeu

Mulţumiţi fiind noi nevrednicii robii Tăi, Doamne, pentru ale Tale faceri de bine pe care le-ai revărsat asupra noastră, slăvindu-Te, Te lăudăm, bine Te cuvântăm, mulţumim şi mărim a Ta bunătate şi ca nişte robi netrebnici, cu multă osârdie, strigăm către Tine: Slavă Ţie, Dumnezeule, Dătătorul nostru de bine, slavă Ţie.

Născătoare de Dumnezeu, ajutătoarea creştinilor, a ta folosinţă am dobândit noi robii tăi şi cu mulţumire strigăm ţie: Bucură-te Preacinstită, de Dumnezeu Născătoare, Fecioară şi ne izbăveşte pe noi din toate nevoile, cu rugăciunile tale, ceea ce eşti una grabnică folositoare.

Rugăciunea înainte de mărturisire

Doamne, Dumnezeul nostru, Cel bogat întru milă şi necuprins întru bunătate, Care eşti din fire fără de păcat şi pentru noi Te-ai făcut om fără de păcat, ascultă în ceasul acesta smerita mea rugăciune, că sărac şi lipsit sunt eu de fapte bune şi

inima mi s-a tulburat întru mine; că Tu, Doamne, înaltul Împărat al cerului şi al pământului, ştii că toată tinereţea mea în păcate o am cheltuit şi, umblând după poftele trupului meu, m-am făcut cu totul bucuria dracilor şi cu totul am urmat diavolului, tăvălindu-mă în noroiul poftelor. Că întunecându-mi-se mintea, din copilărie şi până acum, niciodată nu am căutat să fac voia Ta cea sfântă; ci cu totul robindu-mă de relele porniri ale inimii mele, m-am făcut de râs şi batjocură dracilor, nicidecum în minte socotind că nesuferită este urgia îngrozirii Tale asupra păcătoşilor şi gătită este pentru ei gheena focului. Şi pentru aceasta, întru deznădăjduire căzând şi nicidecum întru simţire de întoarcere viind, pustiu şi gol de dragostea cea de la Tine m-am făcut. Că ce fel de păcat nu am împlinit? Ce lucru drăcesc nu am făcut? Ce faptă grozavă şi înverşunată nu am săvârşit? Mintea cu totul mi-am întinat cu cugete murdare; trupul mi-am spurcat cu desfrânările; duhul cu totul mi l-am pângărit cu învoirile spre păcate. Toate simţirile şi toate mădularele ticălosului meu trup, slujitoare păcatelor le-am făcut. Şi cine nu mă va plânge pe mine ticălosul? Cine nu mă va tângui? Pentru că eu singur, Stăpâne, mânia Ta o am întărâtat: eu singur, urgia Ta asupra mea o am aprins; căci eu singur, răutate înaintea Ta am făcut, întrecând şi covârşind pe toţi cei din veac păcătoşi, că fără de asemănare am păcătuit şi fără de iertare. Ci, de vreme ce eşti mult-milostiv şi mult-îndurat, Iubitorule de oameni şi aştepţi întoarcerea păcătoşilor, acum şi eu mă arunc pe mine înaintea înfricoşatului Tău scaun de judecată ca şi cum m-aş atinge de preacuratele Tale picioare şi dintru adâncul sufletului strig Ţie: **milostiveşte-Te, Doamne; iartă-mă, Stăpâne; îndură-Te spre mine, nevrednicul, ajută neputinţei mele, pleacă-Te pentru nepriceperea mea, ia aminte la rugăciunea mea şi lacrimile mele să nu le treci cu vederea.** Primeşte-mă pe mine cela ce mă pocăiesc; rătăcit fiind, întoarce-mă şi întorcându-mă, miluieşte-mă şi mă iartă, căci mă rog Ţie, Stăpâne, primeşte-mă. Tu n-ai pus pocăinţă drepţilor, n-ai pus iertare celor ce nu greşesc, ci ai pus pocăinţă asupra mea, a păcătosului, despre cele ce cu ştiinţă am greşit înaintea Ta. Cunoscătorul inimilor, Doamne, şi mărturisindu-mi păcatele, nu pot să caut şi să văd înălţimea cerului, apăsat fiind de greutatea lor. Dar Tu luminează-mi ochii inimii şi dă-mi umilinţă, să mă pocăiesc şi zdrobire de inimă, ca să mă scol din căderea mea şi nădăjduind

în milostivirea bunătăţii Tale, Doamne, să merg şi eu cu bucurie î viaţa de veci, lăudând şi binecuvântând totdeauna preasfânt numel Tău: al Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, acum şi pururea şi î vecii vecilor. Amin.

Urmează psalmul 50

Apoi mergând la duhovnic te mărturiseşte. După mărturisire, mergând acasă, stai în faţa sfintelor icoane şi spune :

Rugăciunea după mărturisire

Îţi mulţumesc Ţie, Doamne Dumnezeul meu, pentru toate al Tale faceri de bine pe care le-ai făcut cu mine, nevrednicu din vârsta cea dintâi până întru aceasta de acum, pentru cele ce l ştiu şi pentru cele ce nu le ştiu, pentru cele arătate şi pentru cele n arătate, ce s-au făcut de mine, cu lucrul şi cu cuvântul. Cela Ce m- iubit pe mine atâta, încât şi pe Unul-Născut Fiul Tău L-ai dat pe tru mine, ajută-mă să mă fac vrednic dragostei Tale. Dă-mi înţ lepciune şi frică de păcat, ca să nu mă fac rău înaintea Ta. Şi oric am greşit, cu voie sau fără de voie, iartă-mă, Doamne, şi nu-mi s coti păcatele. Şi păzeşte sufletul meu curat şi-l pune pe el înaint scaunului Tău de judecată, cu ştiinţa curată, şi-mi dă sfârşit vredn iubirii Tale de oameni. Adu-ţi aminte, Doamne, de toţi cei ce che mă Numele Tău. Adu-ţi aminte de toţi ce-mi voiesc binele şi de c ce-mi voiesc răul şi-i miluieşte pe ei cu îndurarea Ta; căci noi to suntem făptura Ta. Dă-ne, Doamne, mare milostivirea Ta. Doamı Dumnezeul meu, Tu, ca un bun şi de oameni iubitor, multă milă făcut cu mine, nevrednicul. Cu ce voi răsplăti bunătăţile Tale, Dur nezeul Meu? Doamne, mulţumescu-ţi ţie pentru toate, mulţume milostivirii Tale celei nepovestite, mulţumesc îndelung-răbdă Tale celei neasemănate. Şi de acum înainte ajută-mă, Doamne, nu mai greşesc înaintea Ta, că Tu cunoşti neputinţa firii mele om neşti, Tu ştii nepriceperea mea, cunoşti cele lucrate de mine cu ş inţă şi cu neştiinţă, cele de voie şi cele fără de voie, cele de zi şi ce de noapte, cele cu mintea şi cu gândul. Deci, ca un bun şi iubitor oameni Dumnezeu, şterge-le cu roua milostivirii Tale şi r mântuieşte cu judecăţile care le ştii, pentru că Tu eşti Lumir Adevărul şi Viaţa noastră, a oamenilor şi Ţie mărire înălţăm: Tatăl şi Fiului şi *Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Ami*

RUGĂCIUNILE ÎNAINTE DE DUMNEZEIASCA ÎMPĂRTĂŞIRE

Citind aceste stihuri, să fim cu luare-aminte spre îndreptarea noastră.

Trupul Stăpânului vrând să-L primeşti spre hrană,
Fii cu frică să nu te arzi, că foc este;
Sângele Lui vrând să-L bei spre împărtăşire,
Mergi şi, cu cei ce te-au mâhnit, te împacă,
şi aşa îndrăzneşte de ia hrana sfântă.
Vrând să te împărtăşeşti cu Jertfa de Taină,
Cu al Stăpânului Trup făcător de viaţă,
Întru acest chip te roagă cu cutremur:

Rugăciunea întâi a Sfântului Vasile cel Mare

Stăpâne Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce eşti izvorul vieţii şi al nemuririi, Făcătorul a toată făptura văzută şi nevăzută, Fiul Tatălui Celui fără de început, Cel ce eşti împreună veşnic cu Dânsul şi împreună fără de început, Care pentru multa bunătate, în zilele cele din urmă, ai purtat trup şi Te-ai răstignit, şi Te-ai jertfit pentru noi cei nemulţumitori şi nerecunoscători, şi cu Sângele Tău ai înnoit firea noastră cea stricată prin păcat, Însuşi Împărate, Cel ce eşti fără de moarte, primeşte şi pocăinţa mea, a păcătosului, şi pleacă urechea Ta către mine şi ascultă graiurile mele, că am greşit, Doamne; greşit-am la cer şi înaintea Ta şi nu sunt vrednic a căuta spre înălţimea slavei Tale. Că am mâniat bunătatea Ta, călcând învăţăturile Tale şi neascultând poruncile Tale. Şi Tu, Doamne, fără răutate fiind, îndelung-răbdător şi mult-milostiv, nu m-ai dat pe mine să pier cu fărădelegile mele, în tot chipul aşteptând întoarcerea mea. Că Tu ai zis, Iubitorule de oameni, prin proorocul Tău: **«Cu vrere nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu»**. Că nu vrei, Stăpâne, să pierzi făptura mâinilor Tale, nici nu voieşti pierderea oamenilor: **«ci vrei ca toţi să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină»**. Pentru aceasta şi eu, deşi sunt nevrednic cerului şi pământului şi acestei vieţi trecătoare, pentru că m-am

supus cu totul păcatului şi m-am făcut rob dezmierdărilor şi am necinstit chipul Tău, dar fiind făptura şi zidirea Ta, nu deznădăjduiesc de a mea mântuire, eu, ticălosul. Ci nădăjduind în milostivirea Ta cea fără de margini, vin către Tine; primeşte-mă deci şi pe mine, Iubitorule de oameni Hristoase, ca pe desfrânata şi ca pe tâlharul, ca pe vameşul şi ca pe fiul cel pierdut, şi ridică sarcina cea grea a păcatelor mele, Cel ce ridici păcatul lumii şi tămăduieşti neputinţele oamenilor; Cel ce chemi la Tine pe cei osteniţi şi împovăraţi şi le dai odihnă; Cel ce n-ai venit să chemi la pocăinţă pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi, mă curăţeşte de toată necurăţia trupului şi a sufletului. Învaţă-mă să săvârşesc sfinţenie întru frica Ta, ca, întru curată mărturisirea cugetului meu primind părticica Sfintei Tale Taine, să mă unesc cu Sfântul Tău Trup şi Sânge şi să Te am pe Tine locuind şi petrecând întru mine împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh. Aşa, Doamne, Iisuse Hristoase Dumnezeul meu, să nu-mi fie mie spre osândă împărtăşirea preacuratelor şi de viaţă făcătoarelor Tale Taine, nici să ajung neputincios cu sufletul şi cu trupul, împărtăşindu-mă cu nevrednicie; ci dă-mi, până la suflarea mea cea mai de pe urmă, fără de osândă să primesc părticica Sfintelor Tale Taine, spre împărtăşirea cu Duhul Sfânt, ca merinde pentru viaţa de veci şi spre răspuns bineprimit la înfricoşatul Tău scaun de judecată, ca şi eu dimpreună cu toţi aleşii Tăi, să fiu părtaş bunătăţilor Tale celor nestricăcioase, pe care le-ai gătit, Doamne, celor ce Te iubesc pe Tine, întru care eşti preaslăvit în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a doua a Sfântului Ioan Gură de Aur

Doamne, Dumnezeul meu, ştiu că nu sunt vrednic, nici î[n] stare, ca să intri sub acoperământul casei sufletului meu pentru că este cu totul pustiu şi surpat şi nu afli în mine loc potriv[it] ca să-ţi pleci capul. Ci, precum din înălţime Te-ai plecat pentru no[i] pleacă-Te şi acum spre smerenia mea, a păcătosului. Şi precum a[i] binevoit a Te culca în peşteră şi în ieslea necuvântătoarelor, aş[a] binevoieşte a intra şi în ieslea mult-păcătosului meu suflet şi î[n] întinatul meu trup. Şi precum n-ai socotit lucru nevrednic a intra ş[i] a cina împreună cu păcătoşii în casa lui Simon cel lepros, aş[a]

binevoieşte a intra şi în casa smeritului, leprosului şi necuratului meu suflet. Şi precum n-ai îndepărtat pe desfrânata cea păcătoasă, cea asemenea mie, care a venit şi s-a atins de Tine, aşa Te milostiveşte şi de mine păcătosul, care vin şi mă ating de Tine. Şi precum nu Te-ai scârbit de întinata şi necurata ei gură, ce Te-a sărutat, aşa nu Te scârbi nici de întinata şi mai necurata mea gură, nici de buzele mele cele necurate şi pângărite şi de limba mea cea cu totul necurată. Şi să-mi fi mie cărbunele preasfântului Tău Trup şi al scumpului Tău Sânge, spre sfinţire şi spre luminare, spre însănătoşirea smeritului meu suflet şi trup, spre uşurarea greutăţii greşelilor mele celor multe, spre paza de toată lucrarea diavolescă, spre îndepărtarea şi mutarea răului şi vicleanului meu obicei, spre omorârea patimilor, spre plinirea poruncilor Tale, spre adăugirea dumnezeiescului Tău Har şi spre dobândirea împărăţiei Tale. Că nu vin la Tine ca un nepăsător, Hristoase Dumnezeule, ci încrezându-mă în bunătatea Ta cea nespusă şi ca nu cumva, rămânând departe prea multă vreme de împărtăşirea Ta, să fiu prins de lupul cel înţelegător. Pentru aceasta mă rog Ţie, Cel Ce singur eşti sfânt, Stăpâne: sfinţeşte-mi sufletul şi trupul, mintea şi inima, rărunchii şi măruntaiele; înnoieşte-mă tot şi înrădăcinează frica Ta întru mădularele mele, şi sfinţenia Ta fă-o neştearsă de la mine. Şi-mi fii mie ajutător şi folositor, îndreptând în pace viaţa mea şi învredniceşte-mă de a sta de-a dreapta Ta, cu sfinţii Tăi pentru rugăciunile şi mijlocirile Preacuratei Maicii Tale şi ale slujitorilor Tăi celor fără de trup, ale preacuratelor puteri şi ale tuturor sfinţilor care din veac Ţi-au bineplăcut Ţie. Amin.

Rugăciunea a treia, a Sfântului Simeon Metafrastul

Doamne, Cel ce singur eşti curat şi fără stricăciune, Care pentru nespusa milostivire a iubirii de oameni ai luat toată firea noastră în curatele şi fecioreştile sângiuri ale celei ce Te-a născut pe Tine mai presus de fire, cu venirea dumnezeiescului Duh şi cu bunăvoirea Tatălui Celui de-a pururea veşnic, Hristoase Iisuse, înţelepciunea lui Dumnezeu, pacea şi puterea; Cel Ce ai primit cu trupul Tău patimile cele de viaţă făcătoare şi mântuitoare: crucea, piroanele, suliţa, moartea, omoară-mi patimile cele trupeşti, care îmi strică sufletul. Cel Ce cu îngroparea Ta ai prădat împărăţia iadului, îngroapă-mi sfaturile mele cele viclene, prin gânduri bune şi risipeşte duhurile cele viclene. Cel Ce cu învierea Ta cea de-a treia zi şi de viaţă purtătoare ai ridicat pe strămoşul cel căzut, ridică-mă şi pe mine cel ce am alunecat în păcat, punându-mi înainte chipuri de pocăinţă. Cel Ce cu preaslăvită înălţarea Ta la cer ai îndumnezeit trupul pe care l-ai luat şi l-ai cinstit cu şederea de-a dreapta Tatălui, învredniceşte-mă prin împărtăşirea Sfintelor Tale Taine să dobândesc partea cea de-a dreapta a celor mântuiţi. Cel Ce prin pogorârea Mângâietorului Duh ai făcut vase cinstite pe sfinţii Tăi ucenici arată-mă şi pe mine a fi locaş al venirii Lui. Cel Ce vei veni iarăşi să judeci toată lumea întru dreptate, binevoieşte să Te întâmpin şi eu pe nori, pe Tine, Judecătorul şi Făcătorul meu, împreună cu toţi sfinţii Tăi, ca neîncetat să Te slăvesc şi să Te laud pe Tine, împreună cu Părintele Tău cel fără de început şi cu Preasfântul şi bunul şi de viaţă făcătorul Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a patra, a Sfântului Simeon Metafrastul

Precum voi sta înaintea înfricoşătorului şi nefăţarnicului Tău scaun de judecată, Hristoase Dumnezeule, primind întrebare şi dând răspuns de relele ce am făcut, aşa şi astăzi, mai înainte de a sosi ziua osândirii mele, stând la sfântul Tău altar înaintea Ta şi înaintea înfricoşătorilor Tăi îngeri, fiind înduplecat de mărturia cugetului, pun înainte faptele mele cele rele ş fărădelegile, dându-le pe faţă şi vădindu-le. Ci vezi, Doamne smerenia mea şi-mi iartă toate păcatele mele; vezi că s-au înmulţi mai mult decât perii capului meu fărădelegile mele. Căci ce rău n am săvârşit? Ce păcat n-am făcut? Ce rău nu mi-am închipuit î sufletul meu? Că iată şi cu faptele am făcut desfrânare ş preadesfrânare, mândrie, trufie, batjocură, hulă, vorbă deşartă înfierbântare la râs, beţie, lăcomie a pântecelui, mâncare făr măsură, răutate, pizmă, iubire de argint, iubire de avuţie, cămătărie iubire de mine însumi, iubire de mărire, răpire, nedreptate agonisire de ruşine, invidie, grăire de rău, fărădelege; toate simţiril şi toate mădularele mi le-am întinat şi le-am stricat şi de nici

treabă le-am făcut, ajungând cu totul sălaş diavolului. Şi ştiu, Doamne, că fărădelegile mele au covârşit capul meu, dar mulţimea îndurărilor Tale este neasemuită şi mila bunătăţii Tale cea fără de răutate este nespusă şi nu este nici un păcat care să biruiască iubirea Ta de oameni. Pentru aceasta, preaminunate Împărate, fără de răutate Doamne, fă minunate milele Tale spre mine, păcătosul; arată-mi puterea bunătăţii Tale, arată-mi tăria milostivirii Tale celei îndurate şi mă primeşte pe mine, păcătosul, cel ce mă întorc; primeşte-mă cum ai primit pe fiul cel pierdut, pe tâlharul şi pe desfrânata. Primeşte-mă pe mine cel ce peste măsură şi-am greşit şi cu cuvântul şi cu lucrul şi cu pofta cea fără de cale şi cu gândul cel dobitocesc. şi precum ai primit pe cei ce au venit în ceasul al unsprezecelea, care nimic vrednic n-au lucrat, aşa mă primeşte şi pe mine păcătosul; că mult am greşit şi m-am spurcat şi am întristat Duhul Tău cel Sfânt şi am îndepărtat de la mine milostivirea Ta cea iubitoare de oameni, cu lucrul, cu cuvântul şi cu gândul, noaptea şi ziua, pe faţă şi într-ascuns, cu voie şi fără de voie.

Şi ştiu că vei pune înaintea mea păcatele mele în acelaşi chip, în care le-am făcut şi mă vei întreba de cele ce cu ştiinţă, fără de iertare, am greşit. Ci, Doamne, nu cu judecata Ta cea dreaptă, nici cu mânia Ta să mă mustri pe mine şi nici cu urgia Ta să mă pedepseşti. Miluieşte-mă, Doamne, că nu sunt numai neputincios, ci şi zidirea Ta sunt. Că Tu, Doamne, ai întărit peste mine frica Ta, dar eu am făcut ceea ce este rău înaintea Ta. ţie Unuia am greşit; dar Te rog să nu întri la judecată cu robul Tău. Că de vei căuta la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va putea sta înaintea Ta? Că eu sunt adâncul păcatului şi nu sunt vrednic, nici în stare a căuta şi a privi înălţimea cerului, din pricina mulţimii păcatelor mele, celor fără de număr; că toate lucrurile rele şi închipuirile şi meşteşugirile diavoleşti, toată răutatea iadului, îndemnurile spre păcat, dezmierdările şi alte patimi nenumărate n-au lipsit de la mine. Căci, cu ce fel de păcate nu m-am stricat? De care rele n-am fost prins? Tot păcatul l-am făcut, toată desfătarea neiertată am lăsat să intre în sufletul meu. Netrebnic m-am făcut înaintea Ta, Dumnezeul Meu, şi înaintea oamenilor. Cine mă va ridica pe mine, cel ce am căzut întru atâtea păcate rele? Doamne, Dumnezeul meu, spre Tine nădăjduiesc. De mai este pentru mine nădejde de mântuire, de biruieşte iubirea Ta de oameni mulţimea fărădelegilor mele, fii mie

Mântuitor şi după îndurările şi milele Tale slăbeşte, lasă, iartă-mi toate câte am greşit Ţie; că s-a umplut de multe rele sufletul meu şi nu aflu întru mine nădejde de mântuire. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta şi să nu-mi răsplăteşti mie după faptele mele, ci întoarce-mă, sprijineşte-mă, izbăveşte sufletul de relele care au crescut într-însul şi de agonisirile lui cele cumplite. Miluieşte-mă pentru mila Ta, că unde s-a înmulţit păcatul să prisosească harul Tău şi să Te laud şi să Te slăvesc în toate zilele vieţii mele. Că Tu eşti Dumnezeul celor ce se pocăiesc şi Mântuitorul celor ce greşesc şi Ţie slavă înălţăm, împreună şi Părintelui Tău Celui fără de început şi Preasfântului şi bunului şi de viaţă făcătorului Tău Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a cincea, a Sfântului Ioan Damaschinul

Stăpâne Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel Ce singur ai putere a ierta păcatele oamenilor, ca un bun şi iubitor de oameni, treci cu vederea toate greşelile mele cele cu ştiinţă şi cu neştiinţă şi mă învredniceşte să mă împărtăşesc, cu dumnezeieştile, preasfintele, preacuratele şi de viaţă făcătoarele Tale Taine, nu spre osândă, nici spre adăugirea păcatelor, ci spre curăţire şi sfinţire şi spre dobândirea vieţii şi împărăţiei ce va să fie, spre zid şi ajutor, spre izgonirea celor potrivnici şi spre pierderea greşelilor mele cele multe; Că Tu eşti Dumnezeul milei şi al îndurărilor şi al iubirii de oameni şi Ţie slavă înălţăm împreună şi Tatălui şi Duhului Sfânt, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a şasea a Sfântului Vasile cel Mare

Ştiu, Doamne, că mă împărtăşesc cu nevrednicie cu preacuratul Tău Trup şi cu scump Sângele Tău şi vinovat sunt şi osândă mie însumi mănânc şi beau, neputându-mi da seama, precum se cuvine, de Trupul şi Sângele Tău, Hristoase, Dumnezeul meu. şi îndrăznind spre îndurările Tale, mă apropii de Tine, Cel ce ai zis: « **Cine mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu întru Mine**

rămâne şi Eu întru dânsul ». Deci, milostiveşte-Te, Doamne, şi nu mă pedepsi pe mine păcătosul, ci fă cu mine după mila Ta. Şi să-mi fie mie Sfintele Tale Taine spre tămăduire şi curăţire, spre luminare şi pază, spre mântuirea şi sfinţirea sufletului şi a trupului; spre izgonirea a toată nălucirea, a faptei celei rele şi a lucrării diavoleşti, care se lucrează cu gândul întru mădularele mele; spre îndrăznirea şi dragostea cea către Tine, spre îndreptarea şi întărirea vieţii; spre înmulţirea faptei celei bune şi a desăvârşirii; spre plinirea poruncilor şi spre împărtăşirea cu Sfântul Duh, ca merinde pentru viaţa de veci şi spre răspuns bineprimit la înfricoşatul Tău scaun de judecată, iar nu spre certare sau spre osândă.

Rugăciunea a şaptea a Sfântului Simeon Noul Teolog

Din buze spurcate, din inima pângărită, din limba necurată, din suflet întinat, primeşte-mi rugăciunea, Hristoase al meu, şi neînlăturându-mi nici cuvintele, nici obişnuinţele, nici neruşinarea, dă-mi mie a grăi cu îndrăzneală cele ce voiesc, Hristoase al meu; şi mai corect mă şi învaţă ce mi se cuvine a face şi a grăi. Greşit-am mai mult decât desfrânata, care aflând unde sălăşluieşti, cumpărând mir, cu îndrăzneală a venit să ungă picioarele Tale, ale Stăpânului meu Hristos şi Dumnezeul meu. Cum pe aceea, apropiindu-se în inimă, n-ai lepădat-o, nici de mine nu Te scârbi, Cuvinte, ci dă-mi să ţin şi să sărut picioarele Tale şi cu izvor de lacrimi, ca şi cu nişte mir de mult preţ, cu îndrăzneală să le ung. Spală-mă cu lacrimile mele, Cuvinte. Iartă-mi greşelile şi îmi dă îndreptare. Ştii mulţimea răutăţilor mele, ştii şi bubele mele şi rănile mele le vezi, dar şi credinţa mi-o ştii, voinţa mi-o vezi şi suspinurile mi le auzi. Nu se ascunde înaintea Ta, Doamne, Dumnezeul meu, Făcătorul şi Izbăvitorul meu, nici picătura de lacrimi, nici din picătură vreo parte. Cele încă nesăvârşite de mine le-au cunoscut ochii Tăi şi în cartea Ta se află scrise şi cele încă nefăcute de mine. Vezi smerenia mea, vezi-mi osteneala câtă este şi toate păcatele mi le iartă, Dumnezeule a toate; încât, cu inima curată, cu gândul înfricoşat şi cu sufletul smerit să mă împărtăşesc cu Tainele Tale cele preacurate şi preasfinte, cu care se îndumnezeieşte şi se face viu tot cel ce mănâncă şi bea din ele cu

inima curată; că Tu ai zis, Stăpânul meu: **« Cel ce mănâncă Trupu Meu şi bea Sângele Meu întru Mine rămâne şi Eu întru dânsul »** Cu totul adevărat este cuvântul Stăpânului şi Dumnezeului meu, c cel ce se împărtăşeşte cu Darurile cele dumnezeieşti ş îndumnezeitoare nu este singur, ci cu Tine, Hristoase al meu, Ce Ce eşti din lumina cea cu trei străluciri, Care luminează lumea Deci, pentru ca să nu rămân singur, fără de Tine, Dătătorule d viaţă, suflarea mea, viaţa mea, bucuria mea, mântuirea lumi pentru aceasta m-am apropiat de Tine, precum vezi, cu lacrimi şi c suflet umilit. Mă rog să iau izbăvire de greşelile mele şi să m împărtăşesc fără de osândă cu Tainele Tale cele dătătoare de viaţ şi fără de prihană, ca să rămâi, precum ai zis, cu mine, cel de tre ori ticălos, ca să nu mă răpească cu vicleşug înşelătorul, aflându-m departe de harul Tău şi înşelându-mă, să mă depărtez şi d îndumnezeitoarele Tale cuvinte. Pentru aceasta cad înaintea Ta şi c căldură strig către Tine; precum pe fiul cel pierdut şi pe desfrânat care au venit la Tine, i-ai primit, aşa mă primeşte şi pe mir desfrânatul şi spurcatul, Milostive, care cu suflet umilit vin acum l Tine. Ştiu, Mântuitorule, că altul ca mine n-a greşit Ţie, nici a făcu faptele pe care le-am făcut eu. Dar şi aceasta ştiu, că mărime greşelilor mele şi mulţimea păcatelor mele nu covârşesc răbdare cea multă a Dumnezeului meu, nici iubirea Lui de oameni ce înaltă; ci pe cei ce fierbinte se pocăiesc, cu mila îndurării îi curăţeş şi îi luminezi, şi cu lumina îi uneşti, părtaşi Dumnezeirii Ta făcându-i fără pizmuire; şi lucru străin de gândurile îngereşti omeneşti vorbeşti cu ei, de multe ori, ca şi cu nişte prieteni ai T adevăraţi. Acestea mă fac îndrăzneţ, acestea îmi dau aripi, Hristoas al meu, punându-mi nădejdea în multele Tale binefaceri faţă de no bucurându-mă şi cutremurându-mă, cu focul mă împărtăşesc; iart uscată fiind eu, şi - străină minune! - mă răcoresc nears, ca rugul d demult, care, aprins fiind, nu se mistuia. Pentru aceasta, cu gân mulţumitor şi cu mulţumitoare inimă, cu mulţumitoare mădula ale sufletului şi ale trupului meu, mă închin şi Te măresc şi T preaslăvesc pe Tine, Dumnezeul meu, Cel Ce cu adevărat eş binecuvântat, acum şi în veci. Amin.

Rugăciunea a opta a Sfântului Ioan Gură de Aur

Dumnezeule, slăbeşte, lasă, iartă-mi toate greşelile câte ţi-am greşit Ţie, sau cu cuvântul, sau cu lucrul, sau cu gândul, cu voie sau fără de voie, cu ştiinţă sau cu neştiinţă, toate mi le iartă ca un bun şi de oameni iubitor. Şi pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale, ale slujitorilor Tăi îngeri, ale sfintelor puteri şi ale tuturor sfinţilor care Ţi-au bineplăcut Ţie din veac, binevoieşte ca fără osândă să primesc sfântul şi preacuratul Tău Trup şi scumpul Tău Sânge, spre tămăduirea sufletului şi a trupului şi spre curăţirea gândurilor mele celor rele. Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a noua a Sfântului Ioan Gură de Aur

Nu sunt vrednic, Stăpâne Doamne, să intri sub acoperământul sufletului meu, ci de vreme ce Tu, ca un iubitor de oameni, vrei să locuieşti întru mine, îndrăznind mă apropii. Porunceşte-mi, şi voi deschide uşile pe care Tu Însuţi le-ai zidit şi intră cu iubirea Ta de oameni, pe care pururea o ai. Intră şi luminează cugetul meu cel întunecat. Şi cred că aceasta vei face; că n-ai îndepărtat pe desfrânata care a venit la Tine cu lacrimi, nici pe vameşul care s-a pocăit nu L-ai alungat, nici pe tâlharul, care a cunoscut împărăţia Ta, nu l-ai izgonit, nici pe prigonitorul Pavel care s-a pocăit nu L-ai lăsat cum era; ci pe toţi care au venit la Tine cu pocăinţă i-ai rânduit în ceata prietenilor Tăi, Cel Ce singur eşti binecuvântat, totdeauna, acum şi în vecii nesfârşiţi. Amin.

Rugăciunea a zecea, a Sfântului Ioan Gură de Aur

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, slăbeşte, lasă, milostiveşte-Te şi-mi iartă mie păcătosului, netrebnicului şi nevrednicului robului Tău, căderile în păcat, smintelile şi greşelile

mele toate câte am păcătuit faţă de Tine, din tinereţile mele până î ziua şi în ceasul de acum, fie cu ştiinţă, fie cu neştiinţă, cu cuvântu sau cu fapta, sau cu gândul, sau cu cugetul, cu deprinderile şi c toate simţurile mele. Şi pentru rugăciunile Celei ce fără de prihan Te-a născut pe Tine, ale Preacuratei şi pururea Fecioarei Mari Maica Ta, singura nădejde neînfruntată şi ocrotitoare şi izbăvitoa a mea, învredniceşte-mă fără de osândă să mă împărtăşesc c preacuratele, nemuritoarele, de viaţă făcătoarele şi înfricoşătoare Tale Taine, spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci, spre sfinţir spre luminare, spre tărie, spre vindecare şi spre sănătatea sufletul şi a trupului, şi spre ştergerea şi pierderea cu totul a cugetelor, gândurilor şi a deprinderilor mele cele rele, şi a nălucirilor c noapte ale duhurilor cele viclene şi întunecate. Că a Ta es împărăţia şi puterea, slava, cinstea şi închinăciunea, împreună c Tatăl şi cu Duhul Sfânt, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin

Rugăciunea a unsprezecea a Sfântului Ioan Damaschin

Înaintea uşilor casei Tale stau şi de gândurile cele rele nu n depărtez. Ci Tu, Hristoase Dumnezeule, Care ai îndreptat p vameşul şi ai miluit pe cananeanca şi ai deschis tâlharului uşi raiului, deschide-mi şi mie îndurările iubirii Tale de oameni şi n primeşte pe mine, cel ce vin şi mă ating de Tine, ca pe desfrânata ca pe cea cu scurgerea de sânge. Că aceasta atingându-se c marginea hainei Tale, prea lesne a luat tămăduire, iar acee cuprinzând preacuratele Tale picioare, a dobândit dezlegarea c păcate. Iar eu, ticălosul, întreg Trupul Tău cutezând a-L primi, să r fiu ars, ci mă primeşte ca şi pe dânsele şi-mi luminează simţir cele sufleteşti, arzând nelegiuirile păcatelor mele, pentru rugăciur le Celei ce fără de sământă Te-a născut pe Tine, şi ale puterilor c reşti, că binecuvântat eşti în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a douăsprezecea a Sfântului Ioan Gură de Aur

Cred, Doamne, şi mărturisesc că Tu eşti cu adevărat Hristo Fiul lui Dumnezeu Celui viu, Care ai venit în lume

mântuieşti pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu. Încă cred că acesta este însuşi preacurat Trupul Tău şi acesta este însuşi scump Sângele Tău. Deci, mă rog Ţie : Miluieşte-mă şi-mi iartă greşelile mele cele de voie şi cele fără de voie, cele cu cuvântul sau cu lucrul, cele cu ştiinţă şi cu neştiinţă. Şi mă învredniceşte fără de osândă să mă împărtăşesc cu preacuratele Tale Taine, spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci. Amin.

Iată mă apropii de Sfânta Împărtăşire.
Şi împărtăşindu-mă, Doamne, să nu mă arzi;
Că Tu eşti foc, şi arzi pe cei nevrednici;
Ci, curăţeşte-mă de toată întinarea.

Apoi:

Cinei Tale celei de taină, Fiul lui Dumnezeu, astăzi, părtaş mă primeşte, că nu voi spune vrăjmaşilor Tăi taina Ta, nici sărutare Îţi voi da cu Iuda; ci ca tâlharul mărturisindu-mă, strig Ţie: pomeneşte-mă Doamne, întru împărăţia Ta.

După aceea stihurile acestea:

Sângele cel îndumnezeitor, privind, te înspăimântează,
Că foc este şi arde pe cei nevrednici.
Dumnezeiescul Trup mă îndumnezeieşte şi mă hrăneşte
Îmi îndumnezeieşte sufletul, şi-mi hrăneşte minunat mintea.

Apoi acestea:

Îndulcitu-m-ai cu dorul Tău, Hristoase, şi m-ai schimbat cu dumnezeiasca Ta dragoste; ci arde cu focul cel fără de materie păcatele mele şi mă învredniceşte a mă sătura de desfătarea care este întru Tine ca de amândouă veselindu-mă, să slăvesc, Bunule, venirea Ta.

Întru strălucirile sfinţilor Tăi, cum voi intra eu, nevrednicul? Că de voi îndrăzni să intru în cămară, haina mea mă vădeşte că nu este de nuntă, şi voi fi legat şi lepădat de îngeri. Ci curăţeşte, Doamne, întinăciunea sufletului meu şi mă mântuieşte, ca un iubitor de oameni.

După aceea se zice aceasta:

Rugăciune

Stăpâne, Iubitorule de oameni, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, să nu-mi fie mie spre osândă Sfintele acestea pentru că sunt nevrednic; ci spre curăţirea şi sfinţirea sufletului şi a trupului şi spre arvunirea vieţii şi a împărăţiei ce va să fie. **«Iar mie bine-mi este a mă alipi de Dumnezeu şi a pune în Domnul nădejdea mântuirii mele».**

Şi iarăşi: **Cinei Tale celei de taină**... şi aşa cu umilinţă să mergem să ne împărtăşim.

Rugăciuni de mulţumire după dumnezeiasca împărtăşire

Rugăciunea întâi a Sfântului Vasile cel Mare

Îţi mulţumesc Ţie, Doamne Dumnezeul meu, că nu m-ai lepădat pe mine păcătosul, ci părtaş a fi Sfintelor Tale Taine m-ai învrednicit. Îţi mulţumesc Ţie că pe mine, nevrednicul, a mă împărtăşi cu preacuratele Tale daruri m-ai învrednicit. Ci, Stăpâne, iubitorule de oameni, Care pentru noi ai murit şi ai înviat şi ne-ai dăruit nouă aceste înfricoşătoare şi de viaţă făcătoare Taine, spre binefacerea şi sfinţirea sufletelor şi a trupurilor noastre, fă să-mi fie şi mie acestea spre tămăduirea sufletului şi a trupului, spre izgonirea a tot potrivnicului, spre luminarea ochilor inimii mele, spre împăcarea sufleteştilor mele puteri, spre credinţă neînfruntată, spre dragoste nefăţarnică, spre desăvârşirea înţelepciunii, spre paza poruncilor Tale, spre adăugirea dumnezeiescului Tău har şi spre dobândirea împărăţiei Tale. Ca întru sfinţenia Ta cu acestea fiind păzit, să pomenesc harul Tău pururea şi să nu mai viez mie; ci Ţie, Stăpânului şi Binefăcătorului nostru. Şi aşa, ieşind dintru această viaţă întru nădejdea vieţii celei veşnice, să ajung la odihna cea de-a pururea, unde se află glasul cel neîncetat al celor ce laudă şi dulceaţa cea fără de sfârşit a celor ce văd frumuseţea cea nespusă a feţei Tale. Că Tu eşti dorirea cea adevărată şi veselia cea nespusă a celor ce Te iubesc, Hristoase, Dumnezeul nostru, şi pe Tine Te laudă toată făptura în veci. Amin.

Rugăciunea a doua a Sfântului Vasile cel Mare

Stăpâne, Hristoase Dumnezeule, Împăratul veacurilor şi Făcătorul tuturor, mulţumesc Ţie pentru toate bunătăţile câte mi-ai dat mie şi pentru împărtăşirea cu preacuratele şi de viaţă făcătoarele Tale Taine. Deci, mă rog Ţie, Bunule şi Iubitorule de oameni, păzeşte-mă sub acoperământul Tău şi sub umbra aripilor Tale, şi-mi dăruieşte, până la suflarea cea mai de pe urmă, cu cuget curat şi cu vrednicie, să mă împărtăşesc cu Sfintele Tale Taine, spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci. că Tu eşti Pâinea vieţii, Izvorul sfinţirii, Dătătorul bunătăţilor şi Ţie slavă înălţăm, împreună şi Părintelui şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea a treia, a Sfântului Simeon Metafrastul

Cel ce de bunăvoie mi-ai dat mie spre hrană Trupul Tău, foc fiind, care arde pe cei nevrednici, să nu mă arzi pe mine Făcătorul meu; ci mai vârtos intră în alcătuirea mădularelor mele şi întru toate încheieturile, în rărunchi şi în inimă şi arde spinii tuturor păcatelor mele; curăţeşte-mi sufletul; sfinţeşte-mi gândurile şi oasele; numărul deplin al celor cinci simţuri îl luminează; peste tot mă cuprinde cu frica de Tine; pururea mă acoperă şi mă apără şi mă păzeşte de tot lucrul şi cuvântul pierzător de suflet; curăţeşte-mă şi mă îndreptează; înţelepţeşte-mă şi mă luminează; arată-mă locaş numai al Duhului Tău şi să nu mai fiu sălaş păcatului, ci Ţie casă, prin primirea împărtăşaniei. Ca de foc să fugă de mine tot lucrul rău, toată patima. Rugători aduc pentru mine pe toţi sfinţii, pe mai marii cetelor celor fără de trup, pe Înaintemergătorul Tău, pe înţelepţii Apostoli şi cu aceştia şi pe Preacinstita şi Preacurata Maica Ta, ale căror rugăciuni primeşte-le, milostive Hristoase al meu; şi pe mine, slujitorul Tău, fiu al luminii mă fă; că Tu Însuţi eşti, Bunule, sfinţirea şi luminare sufletelor noastre şi Ţie, după cuviinţă, ca unui Dumnezeu şi Stăpân, toţi slavă Îţi înălţăm în toate zilele. Amin.

Rugăciunea a patra a Sfântului Chiril al Alexandriei

Trupul Tău cel sfânt, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, să-mi fie mie spre viaţa de veci, şi Sângele Tău cel scump, spre iertarea păcatelor. Şi să-mi fie mie Împărtăşania aceasta spre bucurie, spre sănătate şi spre veselie. Şi la înfricoşătoarea şi a doua venire a Ta, învredniceşte-mă pe mine, păcătosul, să stau de-a dreapta slavei Tale, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale şi ale tuturor sfinţilor Tăi. Amin.

Rugăciune către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu

Preasfântă Stăpână, Născătoare de Dumnezeu, care eşti lumina întunecatului meu suflet, nădejdea, acoperământul, scăparea, mângâierea şi bucuria mea, mulţumesc ţie, că m-ai învrednicit pe mine, nevrednicul, să fiu părtaş preacuratului Trup şi scumpului Sânge al Fiului tău. Şi tu, care ai născut Lumina cea adevărată, luminează-mi ochii cei înţelegători ai inimii. Ceea ce ai născut Izvorul nemuririi, înviază-mă pe mine, cel omorât de păcate. Ceea ce eşti Maica iubitoare de milostivire a Dumnezeului Celui milostiv, miluieşte-mă şi pune umilinţă şi zdrobire întru inima mea şi smerenie întru gândurile mele şi ridicare din robia cugetelor mele. Şi mă învredniceşte, până la sfârşitul vieţii şi fără de osândă să primesc sfinţirea preacuratelor Taine, spre tămăduirea sufletului şi a trupului. Şi-mi dă, Stăpână, lacrimi de pocăinţă şi de mărturisire, ca să te laud şi să te măresc pe tine în toate zilele vieţii mele, că binecuvântată şi preamărită eşti în veci. Amin.

Apoi:

Acum slobozeşte pe robul Tău Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feţei tuturor popoarelor: lumină spre descoperire neamurilor, şi mărirea poporului Tău cel binecredincios.

Sfinte Dumnezeule... Preasfântă Treime... Tatăl nostru... Că a ta este împărăţia... şi troparul sfântului a cărui Liturghie va fi întru acea zi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh
Şi acum şi pururea în vecii vecilor. Amin.

Ceea ce eşti folositoare creştinilor, neînfruntată mijlocitoare către Făcătorul neschimbată, nu trece cu vederea glasurile cele de rugăciune ale păcătoşilor; ci apucă înainte ca o bună, spre ajutorul nostru care cu credinăă strigăm către tine: Grăbeşte-te spre rugăciune şi sârguieşte spre îmblânzire, apărând pururea, Născătoare de Dumnezeu, pe cei care te cinstesc pe tine.

Doamne miluieşte (de 12 ori)

Ceea ce eşti mai cinstită decât heruvimii şi mai mărită fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu - Cuvântul ai născut, pe tine cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu te mărim.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh
Şi acum şi pururea şi-n vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile Sfinţilor Părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu miluieşte-ne pe noi păcătoşii.

Lui Dumnezeu slavă pentru terminarea acestei ascultări.